

Competența face diferență! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Activitatea 8.2.3

PLANUL REGIONAL DE ACȚIUNE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT (PRAI)

2016 - 2025

REGIUNEA DE DEZVOLTARE
CENTRU

ACTUALIZARE 2018

Experții care au elaborat PRAI al Regiunii de Dezvoltare Centru, 2016-2025:

Florin Gheorghe Mărginean – expert coordonator

Simona-Ileana Sandu – expert pentru învățământul profesional și tehnic

Alexandru-Gabriel Radu – expert pentru învățământul profesional și tehnic

Manuella Kadar - expert pentru învățământul superior

Ionel Vlad – expert tehnic

Cuprins

Cuvânt înainte	6
1. Rezumat	7
2. Contextul european, național și regional.....	10
2.1. Contextul european	10
2.2. Contextul național.....	12
2.3. Contextul regional	15
3. Aspecte demografice	34
3.1. Evoluții și situația actuală	34
3.1.1. Statistica recensământului populației 2011	34
3.1.2. Structura pe grupe de vârstă	35
3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural).....	36
3.1.4. Distribuția pe sexe	37
3.1.5. Structura etnică	37
3.1.6. Mișcarea migratorie	38
3.1.7. Nivelul de trai.....	39
3.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2060.....	39
3.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru IPT.....	41
4. Profilul economic regional.....	44
4.1. Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici	44
4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)	44
4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active	48
4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune – investiții	49
4.1.4. Demografia întreprinderilor - întreprinderilor active nou create	50
4.2. Proiecția principalilor indicatori economici	51
4.3. Alte informații și informații parțiale	54
4.3.1. Cercetarea – dezvoltare	54
4.3.2. Industria	56
4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu	56
4.3.4. Agricultură	58
4.3.5. Turismul	58
4.3.6. Dezvoltarea durabilă.....	59
4.3.7. Zona montană și dezvoltarea durabilă–aspecte specifice ruralului montan.....	60
4.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT.....	64
5. Piața muncii la nivel regional	67
5.1. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO).....	67
5.1.1. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii	67

5.1.2. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii	69
5.1.3. Șomajul de lungă durată	70
5.2. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM).....	71
5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică	71
5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale	72
5.3. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați.....	74
5.4. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante	76
5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale	76
5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații	78
5.5. Evoluții și situația curentă - efectivul salariaților la sfârșitul anului, pe activități (secțiuni și diviziuni) ale industriei	79
5.6. Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză)81	
5.6.1. Proiecția numărului mediu de salariați.....	81
5.6.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului.....	82
5.6.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat	82
5.7. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă.....	83
5.7.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European – CEDEFOP	83
5.7.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale	84
5.7.3. Anchete în firme	91
5.8. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT.....	92
6. Învățământul profesional și tehnic din regiune	96
6.1. Indicatori de intrare în IPT	96
6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență	96
6.1.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)	99
6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională	101
6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional	103
6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal	105
6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2018-2019.....	106
6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul postliceal în anul școlar 2018-2019	119
6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional	121
6.1.9. Parteneriatul cu operatorii economici	125
6.1.10. Rețeaua unităților școlare IPT	128

6.1.11. Ierarhizarea unităților IPT funcție de număr de elevi înscriși în anul școlar 2016-2017 la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi	128
6.1.12. Resursele umane din ÎPT	131
6.1.13. Infrastructura unităților școlare din IPT	133
6.1.14. Cheltuieli publice pentru educație	135
6.2. Indicatori de proces	138
6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT	138
6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT	139
6.2.3. Situația școlară a elevilor din IPT la sfârșitul anului școlar	139
6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere	141
6.3. Indicatori de ieșire	142
6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație	142
6.3.2. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED	143
6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație	146
6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED	147
6.3.6. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație	147
6.3.7. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA)	148
6.3.8. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)	150
6.3.9. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)	152
6.4. Indicatori de impact	153
6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului	153
6.4.2. Inserția profesională a absolvenților IPT, pe niveluri de educație	153
6.5. Concluzii din analiza ÎPT	154
6.5.1. Ținte pe termen mediu pentru oferta IPT pe niveluri de formare profesională și domenii de pregătire	168
6.5.2. Adaptarea ofertei IPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)	169
7. Monitorizarea implementării PRAI	171
7.1. Procesul de monitorizare	171
7.2. Evaluarea progresului în implementarea PRAI	172
8. Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea	177
9. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri	179
10. Planul de măsuri	183
11. Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională	194

Cuvânt înainte

Planificarea strategică¹ a ofertei de formare profesională prin învățământ profesional și tehnic (IPT) are caracter național și este realizată în raport cu obiectivele asumate de România ca stat membru al Uniunii Europene.

Obiectivul major al planificării strategice a IPT constă în creșterea contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și inclusivă.

Învățământul profesional și tehnic, prin obiectivele sale, este subsumat dublului rol al educației: economic și social. Prin urmare IPT nu se poate rezuma, în sens restrâns, la satisfacerea cerințelor imediate ale unui loc de muncă, el trebuie să asigure pregătirea pentru dezvoltarea unei cariere de succes care presupune integrare socio – profesională, inclusiv în plan antreprenorial, și/sau continuarea studiilor. În aceste condiții, învățământul profesional și tehnic trebuie să asigure absolvenților șansa ocupării unui loc de muncă, văzută ca o etapă, imediată sau ulterioară, în procesul învățării pe parcursul întregii vieți, care include și învățarea la locul de muncă în vederea adaptării la cerințele acestuia.

Iată de ce prognoza ofertei IPT realizată în corelare cu o cerere previzionată a forței de muncă și tranziția de la școală la viața activă devin elemente strategice pentru o planificare performantă. Modelul propus și implementat începând cu anul 2003 urmărește asigurarea unei oferte de formare profesională prin IPT relevantă în raport cu nevoile previzionate ale pieței muncii. Relevanța ofertei de formare profesională se referă atât la aspectul cantitativ (deficitul de competențe și calificări de pe piața muncii) cât și la aspectul calitativ (teritorialitatea ofertei și calitatea rezultatelor învățării)

Modelul de planificare strategică se caracterizează prin:

- descentralizarea deciziei și distribuirea acesteia pe mai multe niveluri decizionale, respectiv național, regional, județean și local
- realizarea exercițiului participativ bazat pe acțiunea colectivă a partenerilor economici și sociali multipli (Consortii regionale, Comitete Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social, Consilii de Administrație al unității de învățământ)
- combinarea fluxului decizional de sus în jos cu cel de jos în sus
- elaborarea, implementarea și monitorizarea instrumentelor de planificare strategică: Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) - nivel regional ; Planul Local de Acțiune pentru Învățământ (PLAI) - nivel județean; Planul de Acțiune al Școlii (PAS) - nivelul comunității din aria de acțiune a școlii

Scopul Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) este de a îmbunătăți corelarea dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și de a crește contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025. PRAI cuprinde:

- ✓ analiza contextului regional din punct de vedere al evoluțiilor și previziunilor demografice, de piață a muncii și economice;
- ✓ analiza capacității sistemului învățământului profesional și tehnic de a răspunde nevoilor identificate prin analiza contextului regional;
- ✓ prioritățile, țintele și acțiunile pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic la nivel regional ca răspuns la nevoile identificate;
- ✓ contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională.

Rolul PRAI este de a furniza cadrul de referință și de a facilita documentarea pentru elaborarea și armonizarea documentelor strategice de la nivel județean și local (PLAI, PAS).

¹ Termenul „planificare strategică” este utilizat cu semnificația de „prognoză” pe termen mediu de 5 – 7 ani a ofertei IPT realizată în contextul modelului propus de CNDIPT.

1. Rezumat

Analizele din prezentul document urmăresc evoluțiile și tendințele demografice, ale pieței muncii și economiei regionale (din perspectiva cererii actuale și viitoare de educație), situația curentă a învățământului profesional și tehnic regional (oferta de educație și formare profesională), precum și contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională. De asemenea, au fost inventariate documentele strategice adoptate la nivel european, național și regional, care pot oferi repere relevante pentru planificarea strategică a educației și formării profesionale din regiune.

Constatările - formulate din perspectiva implicațiilor pentru dezvoltarea educației și formării profesionale din regiune - sunt rezumate la sfârșitul fiecărui capitol de analiză, sub forma unor **concluzii și recomandări** în atenția factorilor de răspundere la diferite niveluri de decizie din sistemul de educație și formare profesională. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri este prezentat în **capitolul 9**.

Planul de măsuri - propus pentru transpunerea în acțiune a principalelor concluzii și recomandări, este prezentat în **capitolul 10** și reprezintă scopul final al demersului de analiză.

Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională este prezentată în **capitolul 11**.

Analiza demografică indică un declin general al populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă, însoțit de îmbătrânirea populației. Se mai rețin din analiza demografică, diversitatea etnică specifică regiunii, gradul ridicat de urbanizare al regiunii dar și ponderea semnificativă a populației rurale din unele județe.

Constatările demografice recomandă măsuri la nivelul rețelei școlare pentru raționalizarea ofertei în raport cu nevoile de calificare și acoperirea teritorială (segmentarea ofertei prin diferențiere/eliminarea paralelismelor între școli teritorial apropiate), asigurarea accesului la educație și formare profesională (cu accent pe calitatea serviciilor și varietatea opțiunilor), optimizarea resurselor (concentrarea resurselor în școli viabile în paralel cu rezolvarea problemelor de acces / investiții în școlile din zone cu mobilitate redusă din motive obiective-infrastructura de transport deficitară/zone mai izolate/condiții sociale precare, etc.). De asemenea, invită școlile să colaboreze în rețea și să-și diversifice oferta de servicii (în special prin formarea adulților, pentru compensarea pierderilor de populație școlară).

Din **analiza mediului economic regional** se constată diversitatea activităților economice, specificul industrial al regiunii, creșterea ponderii serviciilor în economia regională (având cea mai mare contribuție în formarea PIB regional) precum și dinamica firmelor mici și mijlocii. Se desprind concluziile cu privire la creșterea încurajatoare a investițiilor (industrie prelucrătoare, producția și furnizarea de energie electric și termică, gaze, apă caldă, și aer condiționat, transport și depozitare, comunicații, comerț cu ridicata sau cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor), înființarea unor parcuri industriale în toate județele regiunii (orientări strategice spre ramuri cu valoare adăugată

mare: materiale de construcții, industrie alimentară, fabricarea de produse ecologice, electronică, IT, mecanică fină, servicii pentru întreprinderi, etc.).

În condițiile în care zona montană acoperă aproape jumătate din suprafața regiunii, o secțiune distinctă este afectată analizării problematicei ruralului montan, din perspectiva socio-economică a localităților și gospodăriilor țărănești, a mediului și dezvoltării durabile - conducând la nevoia unui program coerent de măsuri specifice în educație și formare profesională în toate județele regiunii.

Principalele constatări din **analiza pieței muncii** indică o ușoară creștere după 2011 a populației active și mai ales a populației ocupate (mai redusă în mediul rural și în cazul femeilor) și o scădere a ratei șomajului. Cu toate acestea, se constată o rată de ocupare mai mică decât la nivel național și un decalaj semnificativ față de ținta UE pentru 2020 (care prevede o rată de ocupare de 75% în 2020). Rata șomajului (2017) la nivel regiunii se situează sub media națională. Rata șomajului de lungă durată a tinerilor (14,6% în 2016), este mai mare decât media la nivel național și european. Evoluția și structura comparativă pe niveluri de instruire a populației ocupate și a șomerilor evidențiază că șansele de ocupare, respectiv de evitare a șomajului, cresc odată cu creșterea nivelului de instruire. Nivelul general de educație al populației ocupate din regiune este mai ridicat decât media pe țară, dar se constată decalaje semnificative pe medii rezidențiale (nivelul de instruire al populației ocupate din mediul rural fiind mult mai scăzut decât în mediul urban).

Similar cu evoluția PIB, se constată în ultimii ani tendința de scădere constantă a numărului și ponderii populației ocupate (civile) în industrie, agricultură și construcții, în paralel cu creșterea în servicii. În ierarhia sectoarelor economice din punct de vedere al ocupării forței de muncă civile, pe primul loc se află serviciile, urmate de industrie (27,4%), agricultură, construcții.

Previziunile rezultate din studiul INCSMPS privind cererea și oferta pe termen lung la orizontul anului 2013 și în perspective anului 2020, pe sectoare de activitate, estimează o diminuare a cererii în agricultură, industria extractivă, administrație publică și apărare, învățământ, respectiv creșteri ale cererii în industria prelucrătoare, construcții și în majoritatea serviciilor - comerț, hoteluri și restaurante, transporturi, depozitare, comunicații, tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal firmelor. Se preconizează, conform studiului INCSMPS un excedent de forță de muncă în agricultură și în industrie. Se estimează un excedent însemnat de populație care va trebui reorientată din agricultură spre alte activități. Calitativ, însă, agricultura va solicita mai puțină forță de muncă dar mult mai calificată. În industria prelucrătoare, deși balanța va continua să fie defavorabilă ofertei de forță de muncă, creșterea cererii va conduce la o reducere treptată a excedentului de forță de muncă. Deficit de forță de muncă se prognozează în viitor în construcții, comerț, transporturi, depozitare, comunicații, hoteluri și restaurante.

Capitolul privind educația și formarea profesională analizează contextul european și național, precum și principalii indicatori care definesc contextul educațional, evoluția populației școlare, cheltuielile publice pentru educație, situația resurselor umane din învățământul profesional și tehnic, infrastructura unităților școlare IPT, implicațiile

descentralizării funcționale și importanța implicării partenerilor sociali, importanța serviciilor de orientare și consiliere, ponderea elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA), situația tinerilor NEETs, evoluția ratelor de cuprindere în educație și de abandon școlar, ratele de tranziție pe niveluri educaționale, etc. O analiză detaliată este dedicată ofertei curente pentru formarea profesională inițială prin ÎPT, constatându-se progresul rezultat pe baza exercițiilor de planificare strategică (PRAI și PLAI) anterioare, dar și unele aspecte care trebuie îmbunătățite în continuare. Principalele constatări din analiza sistemului de educație și formare profesională din regiunea Centru sunt sintetizate la sfârșitul capitolului, din perspectiva măsurilor propuse pentru creșterea relevanței și calității în raport cu nevoile beneficiarilor.

Corelarea concluziilor desprinse din analizele destinate pieței muncii și economiei regionale, cu constatările din analiza ofertei curente a sistemului TVET, a condus la conturarea unor recomandări pentru planurile de școlarizare, ca ținte pentru 2025 prezentate în capitol 6.5. În acest scop, au fost utilizate - cu prudența necesară având în vedere limitele metodologice ale demersului - unele repere de analiză furnizate de studiul previzional elaborate de INCSMPS privind cererea de formare profesională la orizontul anului 2013 și în perspective anului 2020. Având în vedere dinamica pieței muncii se recomandă actualizarea prognozelor INCSMPS privind cererea și oferta de locuri de muncă pe termen mediu.

Pentru **planul de măsuri** – ca scop final al demersului de analiză – v. **capitolul 10**.

2. Contextul european, național și regional

2.1. Contextul european

3. Pentru obiectivele strategice care vizează educația și formarea profesională, derivate din cadrul strategic ET 2020 și Strategia Europa 2020, sunt prezentate, în continuare, comparativ, evoluția indicatorilor în cazul României și a Uniunii Europene, 28 de state:

Indicatori	Unitate		România Perioada de referință								Media UE-28	Ținta RO	Ținta UE
			2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015	2020	2020
Rata de părăsire timpurie a școlii ²	%(18-24ani)		19,6	16,6	19,3	18,1	17,8	17,3	18,1	19,1	11,0	11,3	10
Ponderea absolvenților de învăț.terțiar ³	%(30-34 ani)		11,4	16,8	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	38,7	26,7	40
Procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte ⁴	%(15 ani)	Citire		40,4			37,3			38,7	19,7		15,0
		Matematică		47,0			40,8			39,9	22,2		15,0
		Științe		41,4			37,3			38,5	20,6		15,0
Participarea adulților la ÎPV ⁵	%(25-64 ani)		1,6	1,8	1,4	1,6	1,4	2,0	1,5	1,3	10,7	10	15
Rata de ocupare a absolvenților ⁶	%(20-34 ani)	ISCED 3-8	72,1	77,6	71,2	70,8	70,2	67,2	66,2	68,1	76,9		82
		ISCED 3-4	62,7	69,1	60,8	58,9	59,3	55,0	57,2	59,8	70,9		
		ISCED 5-8	84,7	85,9	82,5	81,3	79,1	77,2	74,2	77,1	81,9		
Rata de ocupare ⁷	%(20-64 ani)		63,6	63,5	64,8	63,8	64,8	64,7	65,7	66,0	70,1	70,0	75

Sursa: Pentru datele Eurostat, baza de date online

4. Analizând evoluția indicatorilor de mai sus, comparativ cu media europeană și țintele asumate de România pentru 2020, rezultă următoarele constatări:

- rata părăsirii timpurii a școlii în România, 19,1% în 2015, cu 8,1 puncte procentuale peste media europeană de 11%, este una din cele mai ridicate din Europa, cu o evoluție sinuoasă, fără un progres semnificativ în direcția țintei naționale, de 11,3%, pentru anul 2020;
- ponderea absolvenților de învățământ terțiar a înregistrat un progres bun în direcția țintei naționale, de 26,7% pentru 2020, în creștere de la 16,8% în 2009, la 25,6% în 2015. Cu toate acestea, se constată un decalaj semnificativ între valorile indicatorului la nivel național și cele la nivelul UE 28: media europeană de 38,7% în 2015, ținta europeană de 40% pentru 2020.

² Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_40)

³ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_41)

⁴ Sursa: Comisia Europeană, Educational Training Monitor, conform OECD (PISA 2009, 2012, 2015), PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education, OECD 2016

⁵ Sursa: Eurostat (date online, code: (trng_lfs_01, trng_lfse_04)

⁶ Sursa: Eurostat (date online, code: edat_lfse_24)

⁷ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_10)

- c) România continuă să se situeze pe penultimul loc între țările europene participante în programul PISA⁸. În ciuda unui progres bun înregistrat la testarea din 2015 față de rezultatele anterioare din 2009 și 2012 la matematică, rezultatele tinerilor români în vârstă de 15 ani indică un procent foarte ridicat al celor cu competențe scăzute, de 39,9%, în condițiile în care media europeană, în același an, a fost de 22,2%. În 2015 se înregistrează o creștere a ponderii tinerilor cu competențe scăzute la citire și la științe față de 2012. La citire, 38,7% din tinerii din România au un nivel scăzut, față de media europeană (UE28) de numai 19,7%. La științe, 38,5% din tinerii din România au un nivel scăzut, față de numai 20,6% cât este media la nivelul celor 28 de state europene. Ținta din Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ET 2020 propusă la nivel european pentru anul 2020 este de 15% pentru toate cele 3 criterii, citire, matematică și științe;
- d) Rata de ocupare a absolvenților cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani, la cel mult 3 ani de la absolvire, a cunoscut o evoluție descrescătoare după anul 2009. În cazul absolvenților de învățământ secundar superior ISCED 3-4, rata de ocupare în 2015 a fost de 59,8%, în ușoară creștere față de anul anterior (55,0%), dar mult mai mică față de rata de 69,1% în 2009 și față de media UE 28 de 70,9% în 2015. Pe ansamblul nivelurilor de educație ISCED 3-8, cu o rată a ocupării absolvenților de 68,1% în anul 2015, România se plasează cu peste 8 puncte procentuale sub media europeană, de 76,9% și departe de ținta de 82%, propusă la nivel european pentru anul 2020. Trebuie precizat însă că șansele de angajare a absolvenților de liceu tehnologic sau de învățământ profesional sunt mult mai mari decât în cazul celor de liceu teoretic. Conform datelor Eurostat pentru anul 2015, rata de ocupare în muncă, într-o perioadă de 1-3 ani de la absolvire, a absolvenților din România de nivel ISCED 3-4, din grupa de vârstă 20-34 ani, este de 62,4% în cazul absolvenților de învățământ profesional și tehnic/vocațional⁹, față de numai 45,4% în cazul celor care nu continuă studiile după învățământul teoretic. Cu toate acestea, rata de ocupare în muncă, într-o perioadă de 1-3 ani de la absolvire, a absolvenților de învățământ profesional și tehnic/vocațional din România, nivel ISCED 3-4, din grupa de vârstă 20-34 ani, este încă redusă (62,4% în 2015) comparativ cu media UE (73%).
- e) În ansamblul populației active, cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani, rata de ocupare în România a fost, în 2015, de 66% față de media europeană de 70,1%, fără progrese semnificative în perioada analizată, în raport cu ținta de 70%, asumată la nivel național pentru anul 2020;
- f) Rata de participare a adulților în programe de formare pe parcursul întregii vieți a fost, în 2015, de 1,3 %, în scădere în ultimii 3 ani, mult sub valoarea europeană de 10,7% și departe de ținta de 10% propusă de România pentru 2020.

5. Conform datelor din Eurostat¹⁰, România are o pondere relativ bună a tinerilor înscriși în învățământul profesional și tehnic/vocațional¹¹ din totalul elevilor

⁸ OECD 2016 - PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education

⁹ Datele eurostat privind "vocational education" nu fac distincția existență în sistemul de educație din România între învățământul profesional și tehnic și învățământul vocațional. În consecință, datele Eurostat privind absolvenții de învățământ secundar superior (ISCED 3-4) din "vocational education", includ atât absolvenții de învățământ profesional și liceal tehnologic cât și absolvenții de liceu vocațional

¹⁰ Sursa: Eurostat (date online, code: educ_uoe_enra13)

¹¹ Datele eurostat privind "vocational education" nu fac distincția existență în sistemul de educație din România între învățământul profesional și tehnic și învățământul vocațional. În consecință, datele Eurostat privind elevii din învățământul secundar superior (ISCED 3-4) cuprinși în "vocational education", includ atât elevii din învățământul profesional și liceal tehnologic cât și elevii din filiera vocațională a liceului.

înscriși în învățământul secundar superior (ISCED 3), de 56,3% în 2015, față de media UE-28 de 48,1%. Cu toate acestea, în perioada 2013-2015 s-a înregistrat o scădere continuă a valorii indicatorului, de la 62,9% în 2013 la 56,3% în 2015.

2.2. Contextul național

Contextul național este definit de o serie de strategii, între care, de o relevanță deosebită pentru educația și formarea profesională se numără:

- Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020;
- Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 -2020;
- Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România;
- Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020;
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020;
- Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020;
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030;
- Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020;
- Strategia de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035, Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni;
- Strategia națională pentru competitivitate 2014-2020;
- Strategia guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2014-2020;
- Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020;
- Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020;
- Strategia națională de gestionare a deșeurilor 2014-2020;
- Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030;
- Planul strategic național multianual privind acvacultura 2014-2020;
- Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020 actualizată pentru perioada 2011-2020;
- Strategia Națională de Sănătate 2014-2020.

Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020¹² are următoarele obiectivele strategice și direcțiile de acțiune:

Obiectivul strategic 1: Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii, având ca țintă strategică creșterea ratei de ocupare a tinerilor din grupa de vârstă 20-34 ani, necuprinși în educație și formare, cu nivel de educație ISCED 3 și 4 la 63% până în 2020, față de 57,2% în 2014

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

1. Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul național al calificărilor, pentru o mai bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii;
2. Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor

¹² Aprobata prin HG nr. 317/2016 și publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 347 bis din 6 mai 2016

- În concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii;
3. Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare;
 4. Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională;
 5. Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale;
 6. Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională.

Obiectivul strategic 2: Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și în învățământul profesional la 60% în 2020, față de 49,8% în 2014;
- b) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

7. Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;
8. Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră;
9. Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;
10. Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri, cu accent pe cei din grupuri vulnerabile;

Obiectivul strategic 3: Îmbunătățirea calității formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Reducerea ratei abandonului școlar la învățământul liceal tehnologic și la învățământul profesional la 2% în 2020, de la 4,2% în 2014 ;
- b) Creșterea ponderii absolvenților învățământului liceal tehnologic declarați reușiți la examenul de bacalaureat la 60% în 2020, de la 45 % în 2014;
- c) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

11. Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității educației și formării profesionale la nivel de sistem;
12. Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării;
13. Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din formarea profesională inițială și formarea profesională continuă și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context formal, nonformal și informal;
14. Îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și continue;
15. Promovarea excelenței în educație și formare profesională.

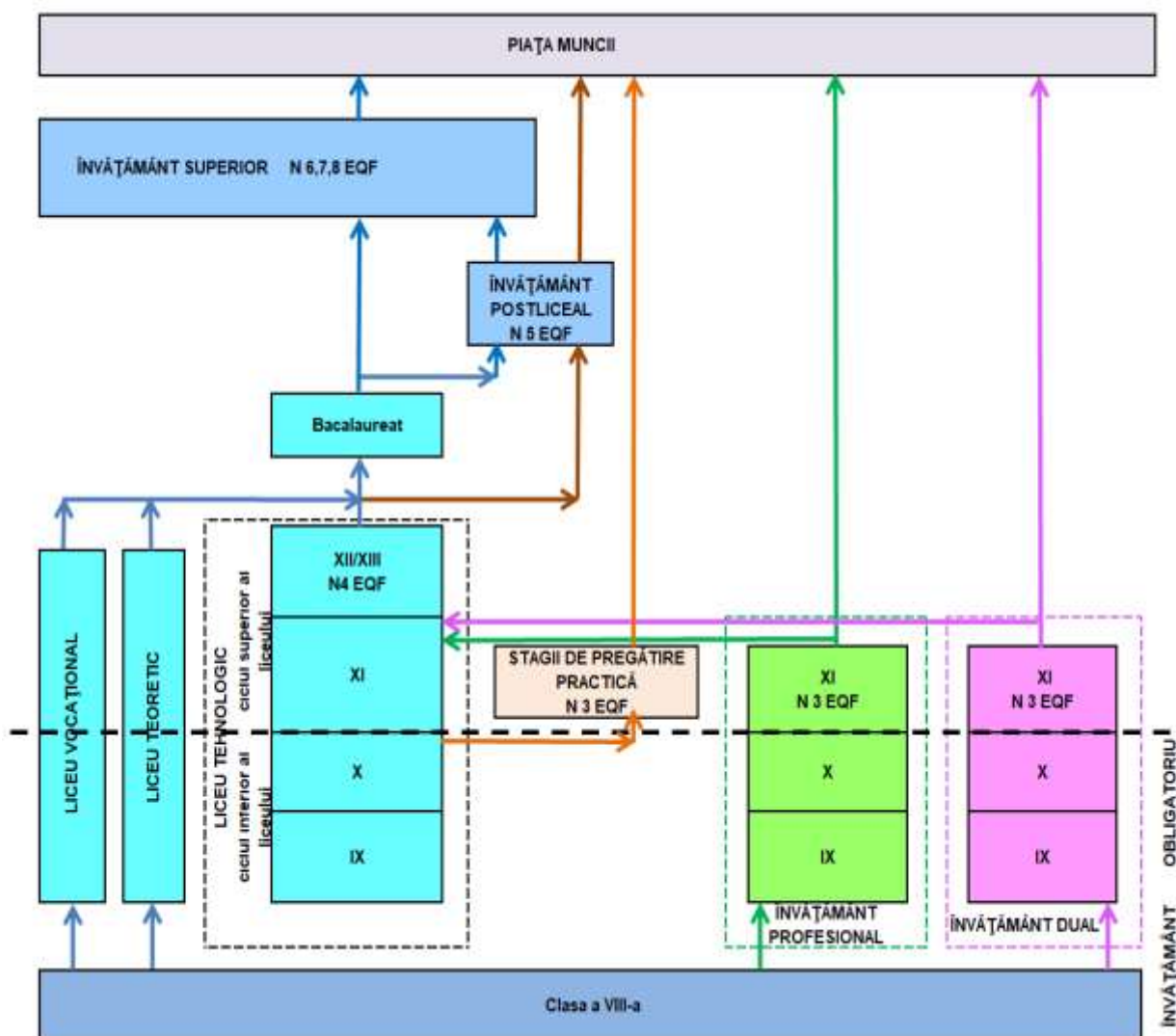
Obiectivul strategic 4: Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de inovare și dezvoltarea spiritului antreprenorial la 50.000 în 2020, de la 40.000 în 2014;
- b) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de mobilitate internațională la 4.600 în 2020, de la 2.800 în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

16. Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritul antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională;
17. Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională;
18. Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în vederea asigurării premiselor pentru participarea la o piață a muncii europene incluzive.

Contextul în care se urmărește dezvoltarea învățământului profesional și tehnic prin strategiile menționate mai sus este definit prin Legea Educației Naționale, nr. 1 din 2011, cu modificările și completările ulterioare. Structura învățământului profesional și tehnic este ilustrată în figura de mai jos.

Învățământul liceal asigură continuarea studiilor în învățământul obligatoriu (clasele a IX-a și a X-a) și în ciclul superior (clasele a XI-a și a XII-a), dezvoltând, aprofundând și particularizând competențe (cunoștințe, abilități și atitudini) formate în ciclurile anterioare ale învățării.

Învățământul liceal cuprinde următoarele filiere și profiluri:

- a) filiera teoretică, cu profilurile umanist și real;
- b) filiera tehnologică, cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului;
- c) filiera vocațională, cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic.

Durata studiilor în învățământul liceal, forma de învățământ cu frecvență, este de 4 ani, în conformitate cu planurile-cadru aprobate de Ministerul Educației. Pentru unele forme de învățământ cu frecvență și cu frecvență redusă, durata studiilor se prelungește cu un an.

Studiile învățământului liceal se finalizează cu examenul național de bacalaureat și cu examen de certificare, pentru absolvenții filierelor tehnologică și vocațională.

Absolvenții de liceu fără diplomă de bacalaureat pot continua studiile în **învățământul postliceal** și pot obține, ulterior, nivelul 5 de calificare. Absolvenții cu diplomă de bacalaureat pot continua studiile în învățământul postliceal pentru obținerea nivelului 5 sau în învățământul superior, în orice program de studii și pot obține nivelurile de calificare 6, 7 și 8.

Absolvenții învățământului liceal, filierele tehnologică și vocațională, care promovează examenul de certificare, dobândesc certificat de calificare de nivel 4 al Cadrului național al calificărilor (tehnician) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

Învățământul profesional se organizează pentru calificări stabilite în funcție de nevoile pieței muncii, identificate prin documente strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale, pe baza unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ, operatorul economic și elev.

Învățământul profesional are următoarele forme de organizare:

- învățământ profesional, cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2014/2015, pe baza unui contract cadru, încheiat între unitatea de învățământ și operatorii economici implicați în formarea profesională a elevilor;
- învățământul dual cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2017/2018, pe baza unui contract de parteneriat încheiat între unul sau mai mulți operatori economici sau între o asociație/un consorțiu de operatori economici, unitatea de învățământ și unitatea administrativ-teritorială pe raza căreia se află unitatea școlară. unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ – agentul economic și elev;
- stagii de pregătire practică cu durata de 720 de ore, organizate după finalizarea clasei a X-a de liceu, formă de organizare specifică în prezent programelor de tip „A doua șansă”.

În învățământul profesional se parcurg disciplinele pentru învățământul obligatoriu și modulele de pregătire de specialitate pentru obținerea calificării profesionale. Studiile se finalizează cu examen de certificare. Absolvenții care promovează examenul de certificare a calificării profesionale dobândesc certificat de calificare de nivel 3 al Cadrului național al calificărilor (muncitor calificat) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

2.3. Contextul regional

2.3.1 Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020 (PDR Centru)¹³ reprezintă principalul document de planificare și programare elaborat la nivel regional și asumat de către factorii de decizie din regiune. PDR oferă un document-cadru la nivel regional prin care se stabilește viziunea de dezvoltare, obiectivul global și obiectivele specifice pentru

¹³ Aprobat prin Hotărârea Consiliului pentru Dezvoltare Regională nr. 12 din 15.07.2014 și actualizat prin Hotărârea Consiliului pentru Dezvoltare Regională nr. 11 din 23 iunie 2015

perioada de programare, propunând direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor.

Din analiza evoluțiilor demografice, **principalele provocări relevante și pentru planificarea strategică în educație și formare profesională** sunt:

- densitatea scăzută a populației, sub cea înregistrată la nivel național
- scăderea demografică cauzată de migrația externă și sporul natural negativ
- proces accentuat de îmbătrânire demografică
- diversitate etnică, lingvistică și religioasă

Repartiția geografică a unităților administrativ-teritoriale din regiune

Analiza repartiției geografice a unităților administrativ-teritoriale din regiune oferă repere importante pentru măsurile care privesc planificarea ofertei de educație și formare profesională, rețeaua școlară și investițiile în educație.

Rețeaua de localități din Regiunea Centru este formată din 57 de orașe (dintre care, 20 sunt municipii), 357 de comune și 1788 de sate. Regiunea Centru are o rată de urbanizare (58% în anul 2011), superioară celei înregistrate la nivelul României.

În cadrul regiunii, numărul de localități urbane este repartizat echilibrat între județele Alba, Mureș, Sibiu (cu câte 11 orașe), Brașov (10 orașe) și Harghita (9 orașe), județul Covasna având doar 5 orașe. Doar 6 așezări urbane sunt orașe mari (10,5% din totalul orașelor și municipiilor) având o populație de peste 50.000 de locuitori: un oraș cu peste 200.000 de locuitori (Brașov, considerat și pol de creștere), 2 orașe cu populație cuprinsă între 100.000 și 200.000 de locuitori (Târgu Mureș și Sibiu, considerate poli de dezvoltare urbană) și 3 orașe între 50.000 și 100.000 de locuitori (Alba Iulia, Mediaș și Sfântu Gheorghe), restul orașelor având o populație sub 50.000 de locuitori.

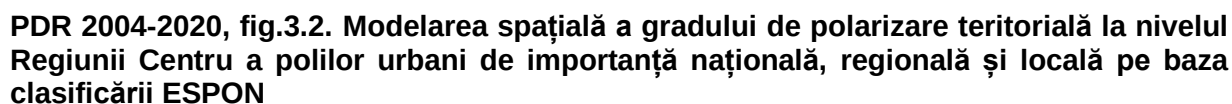
Cele mai multe comune sunt în județul Mureș (91), însă, datorită particularităților geografice cele mai multe sate sunt în județul Alba (656), majoritatea fiind mici și foarte mici (foarte multe cătune în Munții Apuseni cunoscute sub numele de crânguri). Spațiul rural ocupă aproximativ 83% din teritoriul regiunii și oferă rezidență pentru cca. 40% din locuitorii Regiunii Centru. La nivelul Regiunii Centru județul cu cea mai mare suprafață a zonei urbane este Brașov (22,3%), iar cu cea mai mică este Mureș (12,8%). În ceea ce privește suprafața spațiului rural, județe care dețin ponderi peste 85% sunt: Mureș, Covasna și Harghita.

Gradul de polarizare a principalelor localități și dezvoltarea policentrică

Conceptul de dezvoltare policentrică marchează o schimbare în paradigma privind structura dezvoltării economice și spațiale. *European Spatial Development Perspective* pledează pentru crearea de “zone dinamice ale integrării economice, distribuite echilibrat pe teritoriul UE și care cuprind rețeaua regiunilor metropolitane și a hinterlandului acestora, accesibile internațional” (orașe, municipii și zonele rurale aferente de diverse dimensiuni) [ESDP publicat de Comisia Europeană, 1999]. Conceptul de dezvoltare policentrică nu se limitează la zonele metropolitane de mari dimensiuni, ci se referă la un sistem ierarhizat care să exprime potențialul așezărilor de pe suprafața întregii Europe.

Considerate jucători cheie într-o economie competitivă bazată pe cunoaștere și crearea de prosperitate, orașele prin funcțiile sale sunt centre de polarizare pentru localitățile rurale din vecinătate.

Rețeaua de **orașe din Regiunea Centru cu rol de: pol de creștere, pol de dezvoltare urbană, centru urban** este reprezentată în figura de mai jos:

de creștere Brașov (Zona Metropolitană Brașov) și polul de dezvoltare urbană Târgu Mureș (Zona Metropolitană Târgu Mureș). La nivelul Regiunii Centru există un **număr mare de Grupuri de Acțiune Locală** (GAL-uri)¹⁴ ce vizează în special dezvoltarea rurală integrată a unităților administrativ-teritoriale prin parteneriate de dezvoltare intercomunitară.

Conform PDR 2014-2020, **posibilele abordări care pot servi ca punct de plecare în procesul de dezvoltare policentrică** sunt:

- observarea empirică a structurii urbane existente
- analiza relațiilor funcționale între diferitele așezări urbane în contextul spațial atât la nivel regional cât și național
- identificarea sectoarelor de drumuri rutiere în vederea modernizării pentru a asigura accesibilitatea impusă de procesul de creștere economică la nivel regional
- țintă politică în măsura în care ea tinde să îmbunătățească funcțiile urbane
- planificarea alocării de resurse pentru regenerarea orașelor cu rol de polarizare la nivel local

Încurajarea, susținerea și dezvoltarea de politici de dezvoltare policentrică la nivelul regiunii este o oportunitate, reprezentând un element esențial în creșterea coeziunii teritoriale. În plus, dezvoltarea policentrică contribuie și la creșterea socio-economică, atât prin extinderea gradului de influență a orașelor mari, cât și prin dezvoltarea orașelor mici și a zonelor rurale (în special prin proiecte integrate implementate în parteneriat). Atunci când cele mai dezvoltate orașe cooperează ca părți ale unui model policentric, ele generează valoare adăugată și acționează ca centre, contribuind atât la dezvoltarea zonelor mai extinse din care fac parte cât și la diminuarea disparităților teritoriale și socio-economice. Politica teritorială de dezvoltare policentrică ar putea sprijini considerabil competitivitatea regiunii.

Pe baza acestor considerente se poate desprinde o recomandare de utilizare a abordărilor mai sus menționate ca punct de plecare pentru **integrarea planificării strategice a ofertei de educație și formare profesională în politicile propuse de PDR de dezvoltare policentrică**.

Contextul economic

Continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional. Majoritatea activităților economice și îndeosebi cele cu o valoare adăugată brută ridicată se concentrează în orașele mari și în jurul acestora, în timp ce multe localități urbane mici (îndeosebi foste localități miniere sau orașe monoindustriale) și numeroase localități rurale au o situație economică foarte precară și în curs de deteriorare rapidă. Gradul de coeziune teritorială se menține scăzut, această situație regăsindu-se și la nivelul întregii țări.

Un proces economic salutar este **apariția și dezvoltarea clusterelor economice**. Clusterelor pot impulsiona dezvoltarea economică și pot aduce o valoare adăugată mai mare. Conform PDR 2014-2020, până în prezent, în Regiunea Centru s-au format clusterelor în domeniile prelucrării lemnului, al biomasei, al electrotehnicii, al industriei alimentare, iar procesul de clusterizare este de așteptat să ia amploare.

¹⁴ O listă cu Asociațiile de dezvoltare intercomunitară, GAL și diferite parteneriate sau asociații la nivel de unitate/unități administrativ-teritoriale din Regiunea Centru poate fi consultată accesând pe pagina de internet a ADR Centru, studiul regional "Agricultura și Dezvoltarea Rurală în Regiunea Centru", 2011, <http://www.adrcentru.ro/Detaliu.aspx?t=ADStudiiRegionale&elD=1262>

Considerată altă dată un atu al Regiunii Centru, **forța de muncă** nu se ridică întotdeauna la nivelul de pregătire necesar pentru o economie competitivă și în ultimul timp în multe domenii economice și în diferite zone ale Regiunii Centru începe să se facă simțită lipsa forței de muncă bine calificată.

Structura economică a Regiunii Centru a suferit modificări substanțiale în ultimii 10 ani. Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea, s-au redus mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar cu precădere. Procesul nu este încheiat, fiind de așteptat ca această evoluție să continue și în următorii ani.

Orientată spre satisfacerea cererii interne, **agricultura** beneficiază de un potențial natural important și diversificat. Cu toate acestea, sectorul agricol se află încă la începutul unui lung și dificil proces de modernizare și restructurare, menit să conducă la eficientizare și la valorificarea mai bună a importantului potențial agricol al regiunii.

Economia Regiunii Centru păstrează încă un **profil industrial** vizibil ce poate fi evidențiat atât prin contribuția relativ ridicată a industriei la formarea produsului intern brut cât și prin ponderea semnificativă a populației ocupat în sectorul secundar al economiei.

Profilul industrial al regiunii este dat de industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, chimică, materialelor de construcții, lemnului, extractivă, textilă și alimentară. Unitățile industriale sunt amplasate în general, în localitățile urbane, și în cazul multor orașe mici dau acestor localități un caracter monospecializat.

În prezent, **pilonii industriei Regiunii Centru** sunt ***industria alimentară, industria confecțiilor textile, prelucrarea lemnului, materialele de construcții și industria pieselor și subansamblelor auto.***

Industria textilă, a confecțiilor textile și a încălțămintei produce în special în **regim de lohn** mărfuri destinate pieței xterne.

Prezența mâinii de lucru bine calificate și ieftine a atras o serie de investitori de renume din domeniul auto, Regiunea Centru devenind în ultimii ani un **furnizor important de piese și subansamble auto pentru mărci celebre la nivel mondial.**

Industriile de **prelucrare a lemnului** valorifică **importantul potențial silvic al regiunii.** Astfel, Regiunea Centru asigură aproximativ 40% din producția națională de cherestea și o cincime din cea de mobilier.

Sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea produsului intern brut regional, având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani. **Domeniile care au înregistrat cele mai mari creșteri** sunt **transporturile** (în special transporturile rutiere și cele aeriene), telecomunicațiile, **sectorul financiar-bancar și de asigurări.** Turismul, cu toate că a înregistrat o serie de progrese pe anumite segmente, cum ar fi agroturismul, nu reușește să valorifice încă importantul potențial turistic al regiunii.

Regiunea Centru dispune de un **potențial turistic important** și diversificat, cu câteva subdomenii în care se bucură de un cert avantaj: turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și agroturismul. În ultimii ani, Regiunea Centru a împărțit cu Regiunea Sud-Est unul din primele 2 locuri în ce privește capacitatea de cazare, numărul de turiști atrași și numărul de înnoptări. Prin faptul că este un domeniu economic în care firmele mici și persoane fizice joacă cel mai important rol și asigură un număr semnificativ de locuri de muncă, turismul este vital pentru economia multor localități mici din regiune. Pe de altă parte, dezvoltarea sectorului turistic este importantă și prin efectul multiplicator pe care aceasta îl poate genera în ansamblul economiei.

Domeniile regionale de excelență

Domeniile de excelență ale Regiunii Centru identificate prin Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru și prezentate în PDR 2014-2020¹⁵ sunt următoarele:

- a. Sectorul agroalimentar
- b. Silvicultura, prelucrarea lemnului și industria mobilei
- c. Industria auto și mecatronica
- d. Industria ușoară
- e. Sectorul IT și industriile creative
- f. Sectorul medical și farmaceutic
- g. Turismul balnear
- h. Mediul construit sustenabil
- i. Industria aeronautică

a. Sectorul agroalimentar

Sectorul agroalimentar permite dezvoltarea întregului lanț valoric, de la producerea materiilor prime, la procesare și la distribuția și comercializarea produselor prelucrate. Acest sector este important atât prin prisma contribuției la susținerea gradului de ocupare a forței de muncă cât și prin contribuția la susținerea IMM-urilor regionale. Dezvoltarea domeniului agroalimentar are un puternic efect multiplicator, atrăgând dezvoltarea altor numeroase activități economice.

Condițiile naturale prielnice din Regiunea Centru au permis dezvoltarea agriculturii și specializarea pe câteva subdomenii în care regiunea deține poziții de top, după cum urmează:

- **Locul 1 la nivel național:** efectivele de ovine, cultivarea sfeclei de zahăr, cartofului, porumbului, hameiului și a cânepei pentru fibre textile
- **Locul 2 la nivel național:** familii de albine, cultivarea tutunului, plantelor medicinale și a furajelor verzi din teren arabil
- **Locul 3 la nivel național:** efectivele de bovine și iepuri, cultivarea secarei și a lucernei

Industria alimentară a cunoscut o dezvoltare remarcabilă în toate județele regiunii, principiile atuurilor valorificate de către investitorii în domeniu fiind: disponibilitatea și varietatea materiei prime locale, costurile de transport reduse, existența unei piețe locale de desfacere de dimensiuni apreciabile, orientarea consumatorilor către produsele autohtone. Dezvoltarea industriei alimentare la nivel regional este ilustrată prin date statistice relevante, cum ar fi:

- 1.575 societăți activează în domeniu, majoritatea întreprinderi foarte mici;
- 23.755 salariați reprezentând 12% din numărul de salariați din industria regiunii;
- Produsele și principalele sectoare: produse lactate, lapte și brânzeturi (locul 1 din țară), produse din carne (locul 2 din țară), produse de panificație.

În contextul dezvoltării industriei agro-alimentare la nivel regional au fost puse bazele primului cluster agroalimentar, **AGROFOOD Regional Cluster**. Clusterul AGROFOOD este format din mai multe entități, instituții și organizații: producători din industria cărnii, laptelui, panificației și îmbutelierii apelor minerale, agricultori, dar și centre de cercetare și inovare, instituții de specialitate, universități, asociații profesionale, instituții bancare și de consultanță și autorități publice locale.

Formarea profesională în domeniul agroalimentar este asigurată printr-o rețea de instituții de învățământ la toate nivelurile. Cercetarea aplicată este realizată în cele 3 institute de cercetare-dezvoltare și cele 6 stațiuni de cercetare-dezvoltare ce activează în Regiunea Centru și în cadrul Facultății de Științe Agricole, Industrie Alimentară și

¹⁵ Versiunea revizuită aprobată prin Hotărârea Consiliului de Dezvoltare Regională (CDR Centru) nr. 10/26.09.2017

b. Silvicultura, prelucrarea lemnului și industria mobilei

Bazate pe valorificarea materiei prime locale, **industria de prelucrare a lemnului și fabricarea mobilierului** au o tradiție solidă în toate județele Regiunii Centru. De-a lungul timpului, aceste două industrii s-au dezvoltat continuu și au suferit schimbări structurale majore pentru a se adapta la cerințele pieței și pentru a ține pasul cu progresul tehnologic. Un factor decisiv care a contribuit la dezvoltarea acestui domeniu îl constituie existența instituțiilor din învățământul preuniversitar și universitar cu profil silvic și de prelucrare a lemnului care au format specialiști bine pregătiți în aceste domenii.

Industria de prelucrare a lemnului și fabricarea mobilierului cuprinde 15,5% din forța de muncă din industria prelucrătoare și realizează cca. 16,6% din exporturile regionale (date la nivelul anului 2013).

Aflată la intersecția mai multor domenii, **industria mobilei dispune în Regiunea Centru de un potențial remarcabil** ce poate fi dezvoltat prin valorificarea bogatei tradiții locale și impulsionează creativitatea și a designului modern. Acest important sector de activitate încorporează astăzi din ce în ce mai multă inovație, dezvoltarea lui făcându-se prin utilizarea de tehnologii moderne și materiale noi, iar ponderea produselor cu valoare adăugată mare a crescut sensibil.

În ultima perioadă s-au pus bazele cooperării economice intra-sectoriale în cadrul unor structuri de tipul clusterelor economice sau al asociațiilor de producători. Funcționează deja la nivel regional **3 cluster** **în domeniile industriei lemnului și al mobilei**: *Clusterul regional al lemnului PRO WOOD, Clusterul REGIOFA, Clusterul mobilei Transilvania*, aceste structuri având menirea de a facilita accesul IMM-urilor la finanțare în vederea introducerii tehnologiilor noi de producție și achiziționării de utilaje moderne și de a contribui la creșterea gradului de internaționalizare și participare a companiilor mici din industria mobilei la rețelele europene de cooperare economică.

Nivelul de pregătire a forței de muncă în aceste sectoare este ridicat, formarea specialiștilor cu o înaltă calificare se face pe plan regional, atât la Universitatea Transilvania Brașov unde funcționează cele mai vechi și mai mari facultăți în domeniu din România (Facultatea de silvicultură și exploatare forestieră, respectiv Facultatea de ingineri a lemnului), cât și în cadrul licelor cu profil integral sau parțial silvic.

c. Industria auto și mecatronica

Industria auto are o tradiție puternică în Regiunea Centru. După o perioadă de restructurări masive în procesul de tranziție către economia de piață, începând cu anii 2000 sectorul a beneficiat de interesul unor prestigioase firme europene care au creat și dezvoltat importante capacități de producție în regiune. Regiunea Centru, alături de Regiunea Vest și de Regiunea Sud Muntenia se numără printre zonele cu cea mai rapidă creștere a investițiilor străine în domeniul auto.

Locațiile preferate pentru investițiile auto sunt situate în jurul orașelor Sibiu și Brașov, Mediaș, precum și în județele Alba (în special, orașele Cugir, Sebeș, Blaj – localități de asemenea cu o forță de muncă specializată) și Mureș (Sighișoara, Tg.Mureș), iar într-o mai mică măsură în județele Covasna și Harghita. Unele companii străine cu investiții mari și-au creat propriile centre de dezvoltare în Regiunea Centru.

La nivelul Regiunii Centru, **valoarea exporturilor de piese și componente auto** a crescut de cca. 5 ori în perioada 2003-2013, creșterea fiind mai rapidă decât dinamica exporturilor totale de bunuri ale regiunii calculată pentru aceeași perioadă (3,8 ori). În termeni valorici, exporturile sectorului automotive totalizează în anul 2013 peste 972 milioane euro, reprezentând 14,3% din exporturile regiunii, o pondere similară

înregistrându-se la nivel național.

d. Industria ușoară

Sector cu tradiție în economia regiunii, industria textilă și de confecții a înregistrat un declin accentuat în anii '90, urmat de o perioadă de dezvoltare a lohn-ului, apoi schimbările intervenite în relațiile comerciale la nivel internațional (aderarea în 2005 a Chinei la Organizația Mondială a Comerțului) peste care s-a suprapus criza economico-financiară au afectat negativ situația industriei textile și a confecțiilor din Regiunea Centru. Într-o perioadă scurtă, de numai doi ani (2008-2010), numărul angajaților din cele două ramuri industriale a scăzut cu o treime, scăderea neputând fi recuperată decât într-o mică măsură în anii următori.

Industria textilă și a confecțiilor joacă încă un rol major în ce privește oferta de locuri de muncă și asigurarea unei rate crescute a ocupării. Potrivit datelor statistice oficiale, în anul 2013, numărul mediu de angajați din industria textilă și a confecțiilor depășește 27 mii, majoritatea femei, în scădere însă cu peste 11mii persoane față de anul 2008.

Industria textilă și a confecțiilor se numără între sectoarele cu o contribuție importantă în exporturile regionale. În anul 2013 valoarea însumată a exporturilor de mărfuri din cele 2 ramuri se ridică la peste 626 milioane euro, în creștere cu 30% față de 2003.

e. Sectorul IT și industriile creative

Importanța domeniului IT în cadrul economiei regionale a crescut spectaculos în ultimii ani, iar potențialul său de dezvoltare în următoarea perioadă este considerabil. Analiza realizată la nivelul județelor Regiunii Centru privind existența principalelor tipuri de produse, servicii și competențe, dar și potențialul în sectorul IT, relevă câteva concluzii semnificative:

- existența unei *preocupări active și constante în rândul mediului de afaceri din sectorul IT spre domeniul inovării, cercetării și dezvoltării în județele Brașov, Mureș și Sibiu*
- existența de firme dezvoltatoare de *software în domenii în care există la nivel local și regional un număr foarte mare de solicitări: contabilitate și managementul firmelor, registratură și managementul documentelor, software pentru instituțiile publice, retail și logistică, eCommerce, eBusiness etc.*
- existența de firme *dezvoltatoare de software de nișă* și asigurarea de consultanță în domenii precum: Mapping&GIS, industria alimentară, agricultură, telecomunicații, domeniul medical, Mobil Applications pe diverse platforme.
- *în toate din cele 6 județe din Regiunea Centru există competențe și servicii de calitate privind proiectare de sisteme informatice integrate vizând componentele hardware și software-ul suport* (în special pentru calculatoare, rețele, servere etc.)
- *dezvoltarea și proiectarea primului Smartphone în România* de S.C. ALLVIEW S.R.L. Brașov deține un potențial de polarizare și creare de transfer de know-how la nivel local și regional în domeniul dezvoltării și inovării privind echipamentele hardware și software dedicat pentru Smartphone și dispozitive conexe
- *existența de competențe și servicii de calitate în domeniile integrate: Webdesign, programare web, aplicații grafică și multimedia*, la nivelul tuturor județelor regiunii, însă cu mare potențial de dezvoltare și inovare în județele Brașov, Mureș și Sibiu.

Industriile creative joacă un rol important la nivelul regiunilor de dezvoltare din Uniunea Europeană. O imagine sintetică cuprinderea poziționarea industriilor creative la nivelul Uniunii Europene este ilustrată printr-o analiză ce evidențiază aspecte referitoare la ocuparea pe care o generează aceste tipuri de industrii, numărul de firme active în domeniile creative. La nivelul României, regiunea cu cea mai mare pondere a salariaților

din industriile creative în totalul celor la nivelul întregii regiuni este București-Ilfov, care ocupă locul 18 la nivelul Uniunii Europene cu 5,46%. Din punct de vedere al acestui indicator statistic, Regiunea Centru ocupă locul 2 la nivel național și locul 241 la nivelul Uniunii Europene, având o pondere de 1,18%.

f. Sectorul medical și farmaceutic

Municipiul Târgu-Mureș este unul dintre cele mai renumite centre medicale din România, cu o infrastructură specifică pentru realizarea serviciilor publice de calitate în domeniul sănătății având două spitale clinice universitare, dintre care Spitalul Clinic Județean de Urgență Mureș, având statut de spital regional de urgență, Institutul de Boli Cardiovasculare și Transplant Târgu-Mureș.

Această performanță a sistemului public în asigurarea de servicii de calitate populației în domeniul medical și farmaceutic este întărită de activitatea desfășurată de mediul privat. Piața locală de producție farmaceutică și activitatea de cercetare în acest sens sunt în plină dezvoltare. Companiile producătoare de medicamente din județele Mureș, Brașov și Sibiu, alături de firmele producătoare de medicamente homeopate și de cele din domeniul echipamentelor medicale, au avut o evoluție foarte bună în ultimii ani.

g. Turismul balnear

Segmentul balnear este unul din **piețele turismului desănătate**, alături de turismul medical, talasoterapia, hidroterapia, wellbeing/spa și fitness. Dintre cele menționate anterior se situează pe locul doi în ordinea crescătoare a medicalizării. **Turismul balnear** reprezintă una din formele de **circulație turistică constantă**, cu o **clientelă relativ stabilă**, care contribuie la ridicarea coeficienților de utilizare a capacităților de cazare și la realizarea unor încasări medii sporite pe zi/turist.

În Regiunea Centru se găsește cea mai mare densitate de stațiuni balneoclimaterice din România. Apele minerale cuproprietăți terapeutice, lacurile bogate în săruri minerale, lacurile din fostele saline, mofetele, nămolurile, turba, aerul puternic ozonificat (bogat în aerosoli rășinoși și ioninegative), constituie cei mai importanți factori curativi naturali. Cele mai importante stațiuni balneoclimaterice din regiune sunt cele de la Sovata, Ocna Sibiului, Covasna, Băile Tușnad, Predeal, Bazna, Balványos, Malnaș, Vâlcele, Praid, Borsec, Băile Homorod, Harghita Băi, Izvoru Mureșului, Lacu Roșu. Aici se tratează numeroase afecțiuni precum: bolicardiovasculare, boli ale aparatului locomotor, digestiv, respirator și renal, boli endocrine, boli dermatologice, boli ginecologice, boli de nutriție.

Intrat după 1990 într-o perioadă de declin, **turismul balnear** începe să fie reconsiderat și revalorizat în ultimii ani, acesta putând redeveni în perioada următoare una din formele preferate de turism, inclusiv pentru piața externă. În acest sens, amintim faptul că România deține o treime din izvoarele de apă minerale ale Europei, multe dintre acestea fiind localizate în Regiunea Centru. Accentuarea procesului de îmbătrânire demografică va face ca numărul de turiști ce optează pentru această formă de turism să crească semnificativ. În același timp, diversificarea ofertei turismului balnear, dezvoltarea componentei de agrement și acelei de wellness și spa sunt în măsură să aducă noi categorii de turiști.

h. Mediul construit sustenabil

Regiunea Centru are un foarte bun potențial de biomasă, iar potențialul micro-hidro la nivelul comunităților din zona montană reprezintă peste 30% din întreg potențialul micro-hidro al României. Totodată, la nivel regional activează un număr de furnizori de

cunoaștere cu experiență în domeniu, capabili să contribuie la dezvoltarea unor subdomenii ale sectorului energiei regenerabile, cu precădere pentru mediul construit. Universitatea Transilvania din Brașov a identificat Dezvoltarea Durabilă ca prioritate majoră în cercetare-dezvoltare-educație. Institutul de Cercetare-Dezvoltare al Universității Transilvania din Brașov are deja implementate numeroase soluții pentru eficiența energetică în mediul construit și o gamă largă de mixuri energetice bazate pe energii regenerabile. Institutul pentru Cartof și Sfeclă de Zahăr are de asemenea preocupări în ce privește valorificarea deșeurilor de biomasă ca surse de energie.

Alături de firmele din domeniile producerii energiei și de cele din sectorul construcțiilor, în Regiunea Centru activează și un număr de companii care, deși nu au legătură directă cu cele două domenii, se pot implica în dezvoltarea comunităților durabile fie prin produse specifice (textile ecologice, alimente bio) și pot intra în circuitul de valorificare a deșeurilor ca sursă de energie.

i. Industria aeronautică

Un din industriile de vârf, cu o tradiție importantă în centrul României este industria aeronautică. Înființată în anul 1925, fabrica de avioane de la Brașov a construit în aproape 90 de ani un număr impresionant de avioane și elicoptere militare și civile.

În prezent, forța de muncă ce activează în cadrul celor patru firme din domeniul aeronautic localizate în zona municipiului Brașov, este formată din cca. 1100 angajați cu o înaltă calificare. În România pregătirea specialiștilor în domeniul se realizează în cadrul Facultății de Inginerie Aerospațială a Universității Politehnice București. Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Aerospațială „Elie Carafoli” – INCAS București este în prezent principala instituție românească de cercetare în domeniul aeronautic, fiind continuatorul unei tradiții de peste 60 ani. Având în vedere necesarul foarte mare de resurse financiare și tehnologiile de vârf, se apreciază că dezvoltarea acestui sector al economiei se va putea face doar printr-o cooperare extinsă cu marile firme europene (în primul rând, pe baza unor investiții strategice ale acestora), iar pe de altă parte este necesară o creștere a gradului de specializare, resursele disponibile trebuind direcționate spre subdomeniile industriei aeronautice în care există un cert avantaj competitiv.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru prezentată în cadrul PDR 2014-2020 are ca **obiectiv global** „dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale”.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru cuprinde **6 domenii strategice de dezvoltare**, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale
2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării
3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie
4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii
5. Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative
6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Domeniul Strategic 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale

Obiectivul strategic: Dezvoltarea urbană durabilă, creșterea coeziunii teritoriale prin încurajarea dezvoltării policentrice, dezvoltarea infrastructurii de transport,

tehnico-edilitară, de educație, sănătate, socială și situații de urgență, precum și creșterea accesului populației la serviciile aferente la nivelul Regiunii Centru

Prioritatea 1.1. Creșterea coeziunii teritoriale a Regiunii Centru prin sprijinirea dezvoltării urbane

Măsuri:

- 1.1.1.** Stimularea dezvoltării policentrice și încurajarea dezvoltării integrate a orașelor și regiunilor rurale în vederea generării de efecte sinergice și realizării coeziunii teritoriale prin promovarea și dezvoltarea parteneriatelor
- 1.1.2.** Susținerea dezvoltării orașelor mari ca poli de atracție pentru zonele învecinate și motoare ale creșterii economice inteligente prin extinderea și dezvoltarea infrastructurii
- 1.1.3.** Regenerarea orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale prin dezvoltarea de soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială

Prioritatea 1.2. Dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații și tehnico-edilitară la nivelul Regiunii Centru

Măsuri:

- 1.2.1.** Creșterea mobilității regionale prin extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri rutiere și feroviare, construirea de centuri ocolitoare în vecinătatea orașelor precum și construirea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea de aeroporturi
- 1.2.2.** Dezvoltarea transportului intermodal în vederea dezvoltării unei platforme intermodale pentru transportul mărfurilor
- 1.2.3.** Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare în perspectiva dezvoltării durabile și administrării cât mai eficiente a teritoriului
- 1.2.4.** Dezvoltarea infrastructurii diferitelor tipuri de comunicații în special al accesului populației, administrației publice și mediului privat la conexiuni în bandă largă și asigurarea interoperabilității sistemelor de comunicații

Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de educație, sănătate, sociale și situații de urgență la nivelul Regiunii Centru

Măsuri:

- 1.3.1.** Creșterea calității sistemului de învățământ prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de educație
- 1.3.2.** Diversificarea și creșterea calității și accesului populației la servicii de sănătate la standarde europene prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de sănătate
- 1.3.3.** Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în rândul populației prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii sociale
- 1.3.4.** Creșterea siguranței publice și eficientizarea intervențiilor în situații de urgență prin extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii specifice

Domeniul strategic 2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării

Obiectivul strategic: Dezvoltarea economiei regionale bazate pe cunoaștere prin modernizarea și eficientizarea întreprinderilor, intensificarea cooperării economice și prin creșterea rolului cercetării-dezvoltării-inovării la nivelul economiei Regiunii Centru

Prioritatea 2.1 Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor, creșterea gradului de internaționalizare a IMM-urilor

Măsuri:

- 2.1.1.** Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor
- 2.1.2.** Sprijinirea participării IMM-urilor la diverse rețele internaționale de cooperare

economică

2.1.3. Sprijinirea IMM-urilor în vederea utilizării instrumentelor de finanțare europeană

2.1.4. Sprijin pentru regenerarea economică a orașelor mici (sub 20 mii locuitori)

Prioritatea 2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, a clusterelor și a rețelelor de cooperare economică

Măsuri:

2.2.1. Extinderea infrastructurii regionale și locale de sprijinirea afacerilor și diversificarea gamei de servicii oferite

2.2.2. Extinderea și susținerea activităților clusterelor economice și a altor structuri și rețele de cooperare precum și a activităților de promovare economică

Prioritatea 2.3. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare

Măsuri:

2.3.1. Dezvoltarea infrastructurilor de CDI prin reabilitarea, amenajarea, extinderea, modernizarea și dotarea acestora din cadrul entităților publice (universități, centre, institute de cercetare etc.) și private

2.3.2. Dezvoltarea de platforme decooperare prin facilitarea creării de parteneriate între instituțiile de cercetare și prin sprijinirea parteneriatelor între instituțiile de cercetare, pe de o parte și companii și autorități publice, pe de altă parte

2.3.3. Extinderea participării active a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele europene create în cadrul **ERA (European Research Area), Horizon 2020** și a altor programe similare și dezvoltarea departeneriate cu instituții de cercetare din străinătate

Prioritatea 2.4. Sprijinirea dezvoltării infrastructurii de transfer tehnologic, a centrelor de inovare și a spin-off-urilor și start-up-urilor inovative

Măsuri:

2.4.1. Dezvoltarea centrelor de transfer tehnologic și a centrelor de inovare

2.4.2. Sprijinirea entităților economice bazate pe cercetare (spin-off-uri, start-up-uri inovative, companii active în domeniul cercetării)

Domeniul Strategic 3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie

Obiectivul strategic: Protecția mediului înconjurător, dezvoltarea infrastructurii tehnice, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, utilizarea surselor regenerabile de energie, precum și îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic la nivelul Regiunii Centru

Prioritatea 3.1 Protecția mediului înconjurător și amenajarea, extinderea sau modernizarea infrastructurii tehnice

Măsuri:

3.1.1. Protecția mediului înconjurător, la nivelul componentelor majore (aer, apă, sol) prin sprijinirea acțiunilor ce vizează diminuarea poluării generate de activitățile economice

3.1.2. Susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor la nivel județean și regional

3.1.3. Construcția, amenajarea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea infrastructurii tehnice de mediu (de pildă: stații de epurare, stații de preepurare, rezervoare de apă, surse de apă potabilă, rigole pentru regularizarea albiilor râurilor etc.)

Prioritatea 3.2 Conservarea biodiversității

Măsuri:

3.2.1. Protecția, conservarea sau refacerea diversității biologice pentru situri Natura 2000 sau diferite arii naturale care beneficiază de un statut legal de protecție

3.2.2. Conservarea și protecția biodiversității din habitatele naturale, în special a celor forestiere

Prioritatea 3.3 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale

Măsuri:

3.3.1. Creșterea gradului de siguranță prin prevenirea și reducerea riscurilor naturale în special prin crearea și dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a acestora

3.3.2. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin implementarea de politici și acțiuni specifice

Prioritatea 3.4 Creșterea utilizării resurselor alternative de energie

Măsuri:

3.4.1. Producerea și creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie prin promovarea potențialului resurselor alternative de energie

3.4.2. Utilizarea surselor regenerabile de energie prin susținerea investițiilor în soluții energetice alternative pentru instituții publice, mediul privat și persoane fizice

Prioritatea 3.5 Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic

Măsuri:

3.5.1. Îmbunătățirea eficienței energetice la operatorii industriali și economici prin achiziționarea de echipamente cu consum redus de energie

3.5.2. Îmbunătățirea eficienței energetice la sistemele de încălzire/răcire în locuințele individuale și instituții publice

3.5.3. Creșterea eficienței energetice prin reabilitarea termică a locuințelor și clădirilor publice

3.5.4. Eficientizarea iluminatului public în mediul urban și rural

3.5.5. Eficientizarea transportului urban durabil

Domeniul strategic 4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii

Obiectivul strategic: Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Regiunea Centru prin valorificarea potențialului natural și uman al acestora

Prioritatea 4.1. Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploataților agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole

Măsuri:

4.1.1. Modernizarea exploataților agricole prin susținerea investițiilor în domeniu

4.1.2. Sprijinirea dezvoltării sistemelor locale de irigații

4.1.3. Crearea și modernizarea centrelor logistice pentru agricultură

4.1.4. Dezvoltarea centrelor de servicii pentru agricultură

4.1.5. Crearea și modernizarea unităților mici și mijlocii de procesare a produselor agricole situate în mediul rural

4.1.6. Susținerea tinerilor fermieri și a specialiștilor agricoli

Prioritatea 4.2. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional

Măsuri:

4.2.1. Modernizarea exploataților silvice prin susținerea achiziționării de mașini și echipamente specifice

4.2.2. Dezvoltarea infrastructurii de transport forestier

4.2.3. Stimularea utilizării în scop energetic a reziduurilor forestiere și agricole

4.2.4. Susținerea acțiunilor de împădurire și întreținerea pădurilor

Prioritatea 4.3. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru

Măsuri:

4.3.1. Susținerea afacerilor în domenii economice neagricole

4.3.2. Îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural

4.3.3. Promovarea utilizării instrumentelor geomatice pentru creșterea atractivității zonelor rurale

Prioritatea 4.4. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru

Măsuri:

4.4.1. Extinderea și modernizarea rețelelor de apă potabilă

4.4.2. Extinderea și modernizarea rețelelor de canalizare

4.4.3. Extinderea și modernizarea serviciilor de colectare și gestionare a deșeurilor menajere

4.4.4. Dezvoltarea rețelei de drumuri comunale

Prioritatea 4.5. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Măsuri:

4.5.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale din mediul rural

4.5.2. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii cultural-recreative din mediul rural

4.5.3. Sprijinirea cooperării între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială

Domeniul strategic 5. Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative

Obiectivul strategic: Dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative

Prioritatea 5.1. Punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic

Măsuri:

5.1.1. Amenajarea de trasee, căi de acces și locuri de vizitare și dezvoltare a managementului destinațiilor turistice

5.1.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii din stațiunile balneare și montane

5.1.3. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a clădirilor cu valoare arhitectonică și istorică

Prioritatea 5.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de primire și agrement în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor turistice oferite

Măsuri:

5.2.1. Modernizarea/reabilitarea structurilor de primire turistică și de agrement

5.2.2. Dezvoltarea structurilor de primire turistică și de agrement

Prioritatea 5.3. Promovarea destinațiilor turistice din Regiunea Centru

Măsuri:

5.3.1. Crearea și modernizarea centrelor și punctelor de informare turistică

5.3.2. Dezvoltarea activităților de publicitate turistică

5.3.3. Sprijinirea organizării și participării la evenimente destinate promovării turistice

Prioritatea 5.4. Dezvoltarea infrastructurii culturale, recreative și sprijinirea activităților culturale

Măsuri:

- 5.4.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii culturale și recreative
- 5.4.2. Conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial, susținerea evenimentelor culturale

Domeniul Strategic 6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Obiectivul strategic: Dezvoltarea resurselor umane în special prin îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație, creșterea ocupării și calității forței de muncă, creșterea incluziunii sociale și a calității vieții, precum și contracararea efectelor declinului demografic

Prioritatea 6.1. Îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație pe tot parcursul vieții în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenariat

Măsuri:

- 6.1.1. Facilitatea accesului la educație, perfecționare profesională și calificarea persoanelor care activează în special în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenariat
- 6.1.2. Încurajarea și susținerea populației active în îmbunătățirea competențelor prin acces la formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții
- 6.1.3. Diversificarea și creșterea calității serviciilor oferite prin administrația publică și consolidarea bunei guvernante

Prioritatea 6.2 Sprijinirea dezvoltării capitalului uman în vederea creșterii ocupării forței de muncă la nivel regional

Măsuri:

- 6.2.1. Sprijinirea mobilității profesionale și teritoriale a forței de muncă
- 6.2.2. Dezvoltarea și diversificarea ofertei de muncă prin încurajarea și sprijinirea creării de noi locuri de muncă
- 6.2.3. Facilitarea accesului la oferta de locuri de muncă

Prioritatea 6.3 Dezvoltarea serviciilor sociale în vederea creșterii incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate

Măsuri:

- 6.3.1. Promovarea și sprijinirea respectării drepturilor fundamentale, combaterea discriminării, excluderii și a prejudecăților în rândul grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate
- 6.3.2. Creșterea ocupării prin sprijinirea creării de noi locuri de muncă și facilitarea accesului pe piața muncii a persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social
- 6.3.3. Creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și dezavantajate social prin facilitarea accesului la programe de educație, formare profesională, calificare și recalificare, în special pentru populația de etnie romă
- 6.3.4. Promovarea și susținerea economiei sociale și a întreprinderilor sociale

Prioritatea 6.4 Contracararea efectelor de clinului demografic

Măsuri:

- 6.4.1. Sprijinirea familiilor tinere cu copii prin acces la servicii suport
- 6.4.2. Sprijinirea accesului tinerilor pe piața muncii
- 6.4.3. Sprijinirea inițiativelor ce vizează diminuarea efectelor schimbărilor demografice pe piața muncii (creșterea numărului de lucrători vârstnici)

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru

Specializarea inteligentă presupune identificarea caracteristicilor și atuurilor unice ale regiunii, evidențierea avantajelor competitive, precum și cooptarea părților interesate și a resurselor de la nivel regional în jurul unei viziuni axate pe criteriul excelenței. Strategiile privind specializarea inteligentă pot constitui, de asemenea, un instrument puternic pentru soluționarea provocărilor sociale, de mediu, climatice și energetice, precum schimbările demografice, eficiența resurselor, securitatea energetică și rezistența în fața schimbărilor climatice. Pentru a atrage atenția investitorilor interni și internaționali, este important să fie creată o marcă a expertizei regiunii într-un sector de cunoaștere specific sau pe o piață de nișă și să se ofere sprijin concret și integrat pentru a contribui la consolidarea respectivei specializări.

În elaborarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020 s-a urmărit corelarea acesteia cu principalele documente strategice la nivel național relevante pentru perioada 2014-2020: Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020, adoptată prin HG nr. 929/2014, cu Strategia guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului IMM și îmbunătățirea mediului de afaceri din România - Orizont 2020 aprobată prin H.G. 859/2014 și cu proiectul Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014-2020.

Viziunea Strategiei regionale de specializare inteligentă împărtășește principiile asumate de către partenerii regionali și este în același timp în deplină concordanță cu cele trei priorități statuate la nivel european prin Strategia Europa 2020:

„Regiunea Centru construiește inovativ o economie bazată pe cunoaștere și grijă față de mediul înconjurător, prin participarea activă a locuitorilor săi, respectând principiile cooperării și parteneriatului și valorificând atuurile economice și sociale și specificul său regional”.

Strategia de specializare inteligentă a regiunii Centru este structurată pe 5 direcții strategice ce cuprind 19 priorități și 63 măsuri.

Cele 5 direcții ale Strategiei sunt:

- o Construirea unei culturi economice a inovării (I)
- o Cercetarea în sprijinul afacerilor regionale (II)
- o Domenii de excelență pentru o dezvoltare inteligentă (III)
- o Competențe profesionale pentru o economie bazată pe cunoaștere (IV)
- o Cooperare interregională la nivel european (V)

Direcțiile strategice I, II și V sunt direcții orizontale vizând întregul spectru economic, în timp ce celelalte două direcții vizează strict domeniile de excelență regională.

Dintre direcțiile mai sus enumerate ale strategiei de specializare inteligentă a regiunii, direcțiile strategice III și V prezintă o relevanță directă pentru planificarea strategică în educație și formare profesională.

Direcția strategică 3. Domenii de excelență pentru o dezvoltare inteligentă (direcție verticală)

Esența unei Strategii regionale de specializare inteligentă constă în **dinamizarea domeniilor de excelență ale regiunii**, în punerea în valoare a atuurilor economice și a celor privind forța de muncă și maximizarea avantajelor comparative pe care o regiune le are. Identificarea unor domenii regionale de excelență permite concentrarea eforturilor investiționale ale Regiunii Centru în câteva sectoare prioritare și obținerea unei eficiențe ridicate a utilizării fondurilor pentru cercetare și inovare.

Domeniile de excelență ale Regiunii Centru și corespondența acestora cu domeniile de specializare din Strategia Națională pentru CDI 2014-2020 sunt redată sintetic în tabelul de mai jos:

Domenii de specializare inteligentă		Bioeconomia	Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor, spațiu și securitate	Energie, mediu și schimbări climatice	Eco-nano tehnologii și materiale avansate	Sănătate
Domenii regionale de excelență						
Rol economic important, cu influență asupra ocupării	Sectorul agroalimentar	#			#	#
	Industria ușoară		#		#	
	Silvicultura, prelucrarea lemnului și ind.mobili	#		#	#	
Dinamica competitivă	Industria auto și mecatronica		#		#	
	IT și industriile creative		#		#	
	Turismul balnear	#		#		#
Inovare, dezvoltare tehnologica și valoare adăugată	Sectorul medical și farmaceutic				#	#
	Mediul construit sustenabil	#		#	#	
	Industria aeronautică		#		#	

Măsurile propuse în cadrul acestei direcții strategice trebuie să vizeze în mod deosebit sprijinirea investițiilor ce au ca scop modernizarea și inovarea în cadrul întreprinderilor active în domeniile regionale de excelență, dinamizarea afacerilor în aceste domenii și facilitarea accesului firmelor la noile tehnologii. Cercetarea-dezvoltarea în domeniile de specializare trebuie intensificată pentru a reduce decalajele în această privință față de alte regiuni, concomitent cu intensificarea transferului tehnologic și aplicarea în economie a rezultatelor cercetării pe scară mai largă pentru a îmbunătăți competitivitatea firmelor din Regiunea Centru.

Aplicarea coerentă a măsurilor de stimulare a sectoarelor de excelență regională presupune de asemenea un efort organizatoric concretizat prin crearea unei rețele de centre și poli de excelență în domeniile în sectoarele prioritare având rolul de planificare și coordonare a activităților de sprijin.

Prioritatea 3.1. Crearea și dezvoltarea polilor de excelență și a rețelelor de centre de excelență în sectoarele economice prioritare

Măsur:

- 3.1.1.** Dezvoltarea polilor de excelență ca entități reprezentative la nivel național și susținerea activităților acestora pe o perioadă de un an
- 3.1.2.** Dezvoltarea centrelor de excelență ca entități reprezentative la nivel regional și susținerea activităților acestora pe o perioadă de un an

Prioritatea 3.2. Sprijinirea companiilor inovative care activează în domeniile de excelență

Măsur:

- 3.2.1.** Susținerea direcționată a modernizării IMM-urilor active în domeniile de excelență prin introducerea de tehnologii puțin poluante și cu consumuri reduse de energie
- 3.2.2.** Sprijinirea cu prioritate a achiziționării de brevete și patentelor de către de către IMM-urile active în domeniile de excelență
- 3.2.3.** Susținerea direcționată a tuturor formelor de inovare în cadrul firmelor care activează în domeniile de excelență

Prioritatea 3.3 Susținerea Cercetării-Dezvoltării Inovării în domeniile de excelență

Măsur:

- 3.3.1.** Sprijinirea direcționată a dezvoltării infrastructurii decercetare-dezvoltare-inovare (CDI) în domeniile de excelență
- 3.3.2.** Sprijinirea direcționată a activității de CDI în domeniile de excelență

3.3.3. Facilitarea cooperării între entitățile cu o activitate de cercetare-dezvoltare în domeniile de excelență și entități similare din Europa

Prioritatea 3.4 Parteneriate pentru transformari structurale

Măsuri:

3.4.1. Facilitarea parteneriatelor regionale transsectoriale pentru valorificarea superiora a resurselor de cunoastere si cresterea valorii economice a cercetarii si inovarii

3.4.2. Sprijinirea transferului de cunoastere dinspre sectorul de cercetare – dezvoltare – inovare spre economia regionala prin transfer tehnologic

3.4.3. Sprijinirea transformarilor structurale la nivel de entitate economica si sector de activitate

De interes pentru planificarea ofertei de educație și formare profesională este și valorificarea celor mai reprezentative branduri ale regiunii. Printre cele mai puternice branduri din Regiunea Centru, menționate în detaliile prezentate în cadrul acestei priorități se numără: județul Alba: Jidvei (vinuri), Albalact (produse lactate), Zuzu (produse lactate), Transavia (carne de pasăre), Ciserom (șosete), județul Brașov: Allview (telefoane mobile si produse electronice), Delaco (produse lactate), Ciucaș (bere), Bucegi (bere), Peneș Curcanul (carne de pasăre), județul Covasna:Covalact (produse lactate), Biborțeni (apă minerală), Domo (produse electronice si electrocasnice), județul Harghita: Borsec (apă minerală), Perla Harghitei (apă minerală), Ciuc (bere), județul Mureș: Silva (bere), Hora Reghin (instrumente muzicale), Azomureș (îngrășăminte azotoase), județul Sibiu: Andu (confecții textile), Mondex (șosete și dresuri), Pate Bucegi (conserve pe bază de carne), Scandia Sibiu (conserve pe bază de carne), La Fântâna (filtre și dozatoare de apă) etc.

Direcția Strategică 4. Competențe profesionale pentru o economie bazată pe cunoaștere (direcție verticală)

Cunoașterea este considerată "componenta numărul unu a dezvoltării economice", iar aceasta alături de informație reprezintă principalele forțe ale economiei moderne.

*Conceptul de economie bazată pe cunoaștere "este în dependență cu noile teorii ale creșterii ce reflectă înțelegerea rolului tehnologiilor noi în sporirea productivității și creșterii economice prin investiții în cercetare și dezvoltare, educație și pregătire profesională, în noile structuri ale activității manageriale"*¹⁶.

Educația și formarea profesională joacă un rol cheie în creșterea competitivității economice, iar investițiile în capitalul uman, în special în educație, cercetare și dezvoltare sunt investiții cu un randament ridicat pe termen lung.

În urma rezultatelor unor studii publicate de CEDEFOP se estimează că până în 2015, aproximativ 30% din locurile de muncă vor necesita calificări așa-zise „superioare”, iar cerințele vor crește chiar și pentru locurile de muncă care, în mod normal, necesită forță de muncă cu un grad scăzut de calificare¹⁷.

Educația trebuie percepută ca o cale spre dezvoltarea durabilă care, de fapt, este un proces de învățare în căutarea de soluții inovative. În același timp, promovarea principiului educației permanente prin învățarea pe tot parcursul întregii vieți, ar trebui să reprezinte pentru Regiunea Centru o direcție de acțiune prioritară.

Prioritatea 4.1 Modernizarea infrastructurii de educație și formare profesională în domeniile de excelență

¹⁶OECD - Organisation for Economic Co-operation and Development. *Better Policies for Better Lives*, 2006, <http://www.oecd.org/>

¹⁷Comisia Europeană, http://ec.europa.eu/news/culture/080227_1_ro.htm

Măsuri:

- 4.1.1. Modernizarea, extinderea, amenajarea și reabilitarea infrastructurii de educație și formare profesională în domeniile de excelență
- 4.1.2. Creșterea calității sistemului de educație și formare profesională prin acces la dotări și servicii suport la standarde europene în domeniile de excelență
- 4.1.3. Crearea de noi tipuri de infrastructură și servicii ce permit o mai bună corelare a ofertei de formare profesională cu cererea pe piața muncii
- 4.1.4. Diversificarea și creșterea accesibilității la infrastructură educațională și de formare profesională în mediul online

Prioritatea 4.2 Îmbunătățirea pregătirii profesionale în domeniile regionale de excelență

Măsuri:

- 4.2.1. Dezvoltarea parteneriatelor între instituțiile de învățământ profesional și tehnic și mediul de afaceri în vederea îmbunătățirii pregătirii profesionale
- 4.2.2. Promovarea domeniilor tehnice de învățământ în vederea creșterii atractivității acestora
- 4.2.3. Adaptarea curriculumului de studii în învățământul tehnic și profesional la evoluțiile tehnice și economice actuale și extinderea stagiilor de pregătire practică
- 4.2.4. Facilitatea accesului la formare continuă a personalului didactic care activează în domeniile de excelență
- 4.2.5. Facilitarea și sprijinirea mobilității profesionale a persoanelor care activează în domeniile de excelență în special a celor cu înaltă calificare

Prioritatea 4.3 Creșterea competențelor antreprenoriale în domeniile regionale de excelență

Măsuri:

- 4.3.1. Extinderea programelor de formare antreprenorială în domeniile regionale de excelență
- 4.3.2. Facilitarea accesului la servicii de consultanță în afaceri a antreprenorilor din domeniile regionale de excelență
- 4.3.3. Creșterea adaptabilității antreprenorilor la provocările științei și tehnologiei în domeniile de excelență prin acces la stagii internaționale de formare profesională
- 4.3.4. Susținerea și consilierea antreprenorilor și a potențialilor antreprenori în dezvoltarea de afaceri inovatoare în domeniile de excelență

Prioritatea 4.4 Îmbunătățirea abilităților de utilizare a tehnologiilor IT în domeniile de excelență

Măsuri:

- 4.4.1. Creșterea calității educației și formării profesionale prin utilizarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare în domeniile de excelență
- 4.4.2. Dezvoltarea și creșterea accesibilității la formare profesională centrată pe dobândirea de competențe și abilități practice de înaltă calitate în domeniul IT
- 4.4.3. Îmbunătățirea abilităților profesionale de utilizare IT în dezvoltarea eficientă a activităților economice și de cercetare aplicată din domeniile de excelență
- 4.4.4. Sprijinirea parteneriatelor dintre furnizorii de formare profesională și mediul de afaceri din sectorul IT în domeniile de excelență

3. Aspecte demografice

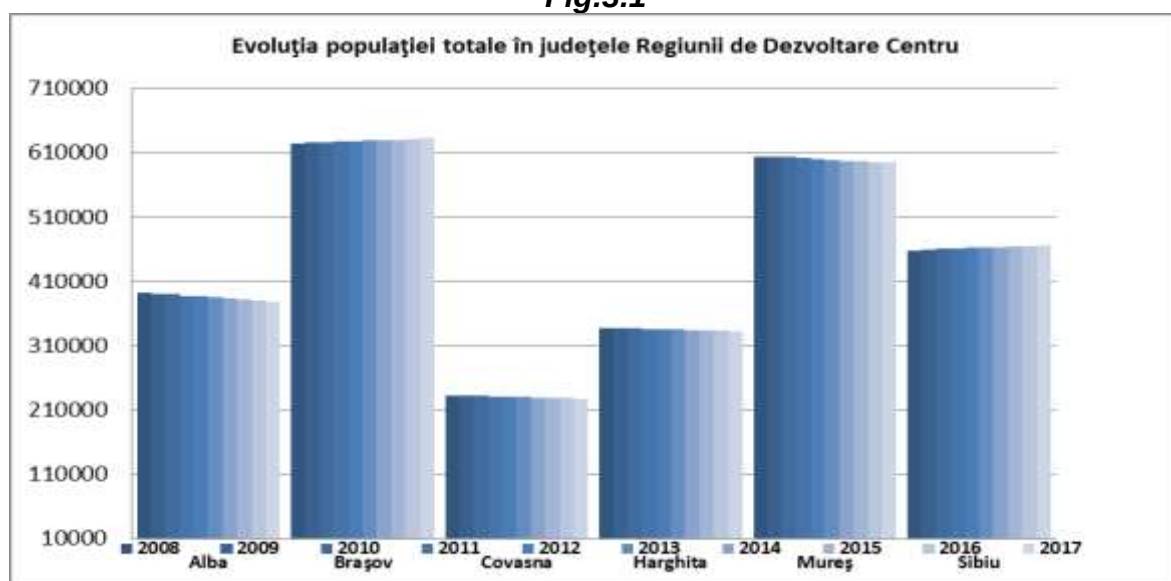
3.1. Evoluții și situația actuală¹⁸

Declinul demografic înregistrat în perioada 2008-2016 la nivel național și regional, continuă și în 2017.

Datele statistice privind evoluția populației în perioada 2008-2017, indică la nivelul regiunii Centru o reducere a populației totale cu 0,68 puncte procentuale în 2017 față de 2008, mai mică decât la nivel național (-1,51 puncte procentuale) și decât în restul regiunilor, cu excepția regiunii Nord-Vest (- 0,59 puncte procentuale).

Regiunile în care se înregistrează cel mai mare declin demografic în perioada analizată sunt regiunea Sud – Vest Oltenia (-5,36 puncte procentuale) și Sud Muntenia (-4,62 puncte procentuale).

Fig.3.1

Sursa: INS, baza de date TEMPO Online, Populația la 1 iulie

Și în interiorul regiunii se constată evoluții similare nivelului regional, cu excepția județelor Sibiu și Brașov unde se înregistrează creșterea populației totale (cu 1,72 puncte procentuale în Sibiu și 1,27 în Brașov).

3.1.1. Statistica recensământului populației 2011

Conform recensământului populației, la 20 octombrie 2011 populația stabilă a României era de 20.121.641 persoane, din care 10.333.064 femei (51,4%). Față de situația existentă la recensământul anterior, populația stabilă a scăzut cu 1.559,3 mii persoane (-7,2%).

Datele de la ultimele două recensăminte (2002 și 2011) evidențiază o scădere semnificativă a populației atât la nivel național (cu 1,56 milioane persoane) cât și la nivel regional (cu 162,2 mii persoane).

În perioada dintre ultimele două recensăminte, populația rezidentă a scăzut cu 6,43% la nivelul regiunii, cel mai mult în județele Alba (-10,55%) și Brașov (-6,76%).

¹⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „01 -DEMOGRAFIE” – pentru vizualizare [clic aici](#)

Tab. 3.1.

	Populația rezidentă la recensămintele din		Diferență	
	18 martie 2002	20 octombrie 2011	Nr. pers.	%
Alba	382747	342376	-40371	-10,55%
Brașov	589028	549217	-39811	-6,76%
Covasna	222449	210177	-12272	-5,52%
Harghita	326222	310867	-15355	-4,71%
Mureș	580851	550846	-30005	-5,17%
Sibiu	421724	397322	-24402	-5,79%
Regiunea Centru	2523021	2360805	-162216	-6,43%
România	21680974	20121641	-1559333	-7,19%

Sursa: Institutul Național de Statistică

Structura populației rezidente pe grupe de vârstă la 20 octombrie 2011, indică la nivelul regiunii o pondere de 49,35% a persoanelor din grupa de vârstă 30-64 ani, peste media națională.

Ponderi peste media națională se înregistrează și pentru grupele de vârstă tinere (cu excepția grupei de vârstă 15-19 ani) după cum urmează:

- grupa de vârstă 0-9 ani: 10,95% la nivel regional față de 10,43% la nivel național;
- grupa de vârstă 10-14 ani: 5,43% față de 5,42% la nivel național;
- grupa de vârstă 20-24 ani :6,86% la nivel regional față de 6,79 la nivel național;
- grupa de vârstă 25-29 ani: 6,63% la nivel regional față de 6,48% la nivel național).

Sub ponderea medie națională se situează grupele de vârstă 15-19 ani (5,51% față de 5,38% la nivel național) și peste 65 ani (15,4% față de 16,14% la nivel național).

57,95 din populația rezidentă din regiunea Centru recențată în 2011 trăiește în mediul urban, ocupând a 3 a poziție la nivel național după regiunile București – Ilfov (cu 90,24% populație rezidentă în mediul urban) și Vest (cu 62,79% populație rezidentă în mediul urban).

În cadrul regiunii cel mai mare procent al populației stabile care locuiește în mediul urban se înregistrează în județele Brașov (72,3%) și Sibiu (66,2%). Județele cu pondere a populației predominant rurală sunt Harghita (57,4% populație rezidentă în mediul rural) și Covasna (52,04% populație rezidentă în mediul rural).

Femeile reprezintă 51,1% din totalul populației rezidente a regiunii Centru, sub ponderea medie națională. Scăderea populației față de recensământul anterior a afectat ambele sexe în egală măsură.

Din totalul populației rezidente la nivel național în 2011, 3% nu a absolvit nicio școală iar 1,4% sunt persoane analfabete, 65,3% a absolvit învățământul secundar superior (24,4% liceul și 13,9% învățământul profesional și de ucenici) și 14,4% învățământ superior.

Pe medii de rezidență se constată disparități în ceea ce privește ponderea populației pe nivele de educație, în special pentru învățământul superior.

Astfel, conform datelor de la recensământul din 2011, 2,2% din totalul populației rezidente în mediu urban a absolvit învățământul superior față de doar 2,2% pentru persoanele rezidente în mediu rural.

3.1.2. Structura pe grupe de vârstă

Structura pe vârste a populației poartă amprenta caracteristică a unui proces de îmbătrânire demografică cauzat în principal, de scăderea natalității care, în perioada 2008-2017 a determinat reducerea populației tinere. În paralel, creșterea speranței de viață a determinat în aceeași perioadă creșterea numărului populației vârstnice.

Structura populației pe grupe de vârstă în 2017 este prezentată în *tabelul 3.1*.

Comparativ cu structura pe grupe de vârstă la nivel național în anul 2017, Regiunea Centru are ponderi mai mari ale grupelor de vârstă 0-4 ani, 5-9 ani și 10-14 de ani, dar mai mici în cazul grupelor de vârstă 15-19 ani și 20-24 de ani.

Ponderea grupei de vârstă 15-19 ani, în care este cuprinsă majoritatea elevilor din învățământul de zi secundar superior, este de 5,1% în regiunea Centru, sub media națională (5,2%) .

Ponderea populației aparținând grupei de vârstă 15-19 ani a cunoscut în perioada 2008-2017 o reducere semnificativă (- 22,33%), cea mai însemnată scădere înregistrându-se în județul Brașov (-26,32%), a cărei pondere în 2017 este cea mai redusă la nivel regional situându-se sub ponderea medie regională și națională.

Tab. 3.2

Structura populației pe grupe de vârstă în 2017									
	0-4 ani	5-9 ani	10-14 ani	15-19 ani	20-24 ani	25-29 ani	30-64 ani	65 ani și peste	TOTAL
ROMÂNIA	4,6%	5,1%	5,1%	5,2%	5,3%	7,2%	51,4%	16,1%	100,0%
Regiunea CENTRU	4,9%	5,3%	5,3%	5,1%	5,1%	7,1%	51,5%	15,8%	100,0%
Alba	4,3%	4,7%	4,9%	5,2%	5,4%	7,1%	51,9%	16,7%	100,0%
Brasov	5,1%	5,4%	5,0%	4,5%	4,5%	7,0%	53,3%	15,2%	100,0%
Covasna	5,1%	5,4%	5,7%	5,5%	5,2%	7,2%	50,6%	15,4%	100,0%
Harghita	4,9%	5,3%	5,5%	5,5%	5,4%	7,1%	50,3%	16,2%	100,0%
Mures	4,9%	5,3%	5,5%	5,5%	5,3%	7,0%	50,0%	16,5%	100,0%
Sibiu	5,0%	5,4%	5,2%	5,1%	5,0%	7,4%	52,0%	14,9%	100,0%

Sursa: INS, baza de date TEMPO Online, *Populația la 1 iulie*

Și în cazul grupei de vârstă 20-24 de ani, ponderea este mai mică în Regiunea Centru (5,1%) comparativ cu situația la nivel național (5,3%), singurele județe din regiune cu o pondere a grupei de vârstă 20-24 de ani mai mare decât media națională fiind Alba (5,4%) și Harghita(5,4%).

La nivel regional, în perioada 2008-2017 populația din grupa de vârstă 10-14 ani, a înregistrat o evoluție crescătoare(+3,2%),cea mai mare creștere înregistrându-se în județul Brașov(+14,24%), urmat de județele Sibiu(+5,89%) și Covasna (+5,19%).Județul Alba înregistrează o reducere a populației din aceeași grupă de vârstă cu 8,93%.

Scăderi semnificative s-au înregistrat și pentru grupa de vârstă 20-24 ani a cărei ponderi a scăzut cu 34,85% la nivel regional în perioada 2008-2017, cel mai mult în județul Brașov (-42,95%).

În perioada analizată (2008-2017) **a crescut numărul și ponderea populației vârstnice (65 de ani și peste).**

3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)

Conform datelor statistice la 1 iulie 2017,Regiunea Centru are un grad relativ ridicat de urbanizare, cu o pondere de 53,6% a populației în mediul urban, ocupând a 3 a poziție în ceea ce privește gradul de urbanizare.Ponderea populației în mediul urban se situează peste media națională (51,0%), după regiunile București-Ilfov (89,7%) și Vest (59,9%).

În cadrul regiunii, **județele cu cel mai ridicat grad de urbanizare sunt Brașov (cu o pondere a populației urbane de 65,5%), Sibiu (59,3%) și Alba (57,5%).**

46,4% din populația regiunii trăiește în rural, **trei dintre județele regiunii având o pondere majoritară populației rezidente în mediul rural: Harghita (59,7%), Covasna (55,4%) și Mureș (53,4%).**

3.1.4. Distribuția pe sexe

Populația feminină are o pondere majoritară, de 51,03% din totalul populației rezidente în regiunea Centru pe totalul grupelor de vârstă (51,19% la nivel național).

În schimb, **pentru grupele tinere de vârstă din intervalul 10-24 ani, structura pe sexe, atât la nivel național, cât și la nivel regiunii Centru, indică o ușoară preponderență a persoanelor de sex masculin.** În regiunea Centru, în anul 2017 băieții au o pondere de 51,3% în grupele 10-14 ani și 15-19 ani și 51,2% în grupa 20-24 ani.

3.1.5. Structura etnică

Regiunea Centru se caracterizează printr-o mare **diversitate etnică, lingvistică și religioasă.** Datele de la recensământul populației și locuințelor din 2011 arată că în Regiunea Centru locuiesc cele mai multe persoane aparținând minorităților etnice și religioase, comparativ cu celelalte regiuni.

În Regiunea Centru trăiesc peste jumătate (54,9%) din numărul total al locuitorilor de etnie maghiară din România, un sfert (26,5%) din numărul etnicilor germani și 17,9% din numărul total al romilor.

Românii sunt majoritari (61,22%) pe ansamblul regiunii, dar minoritari în 2 județe - Harghita (12,61%) și Covasna (21,42%).

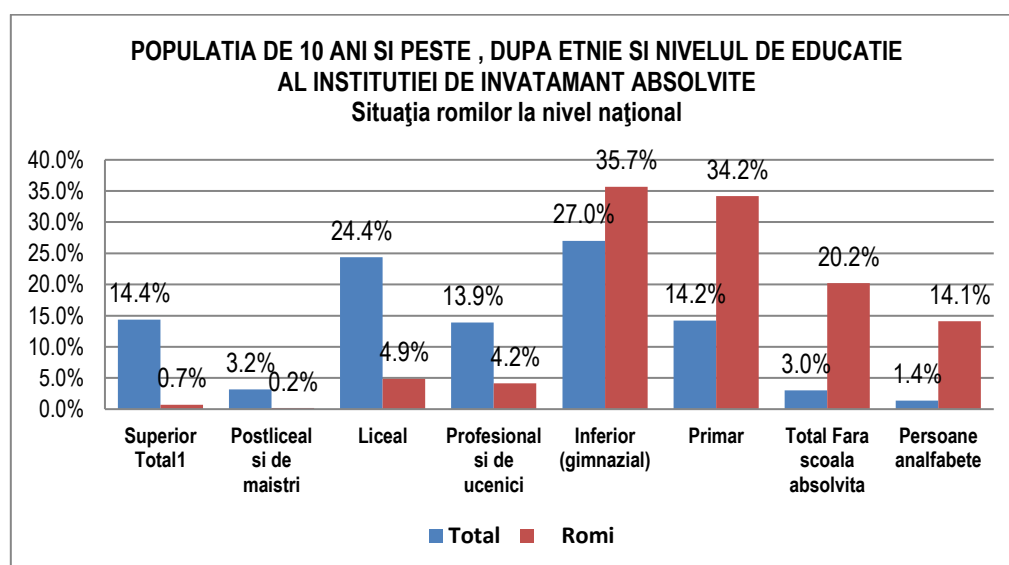
Maghiarii (28,57% din populația regiunii) se concentrează în județele Harghita (85,2%), Covasna (73,7%) și Mureș (38,1%).

Romii (4,71% din populația regiunii) dețin ponderi însemnate în județele Mureș (8,52%) și Sibiu (4,52%). Etnia romă este singura care a înregistrat creșteri față de recensământul anterior atât la nivel regional cât și la nivel național.

Germanii sunt mai numeroși în județul Sibiu (4,2 mii persoane) și Brașov (2,9 mii persoane).

Datele statistice ilustrate în figura de mai jos evidențiază la nivel național **grave disparități în ceea ce privește nivelul de educație al etniei rome, comparativ cu situația pe ansamblul populației.**

Fig. 3.2

Sursa datelor: Calculat pe baza datelor INS Statistica Recensământului populației 2011

Pe niveluri de educație, conform datelor de la recensământul din 2011, 20,2% din etnicii romi care trăiesc în România nu au absolvit nicio școală, iar 14,1% sunt analfabeți, doar 9,1% au absolvit învățământul secundar superior (4,9% liceul și 4,2% învățământul profesional și de ucenici) și numai 0,7% învățământul superior.

La nivelul regiunii, conform datelor de la recensământul populației din 2011, 18,8% din etnicii romi rezidenți în Regiunea Centru nu au absolvit nicio școală, iar 12,5% sunt analfabeți, doar 8,6% au absolvit învățământul secundar superior (3,9% liceul și 4,7% învățământul profesional și de ucenici) și numai 0,5% învățământul superior.

Comparativ cu situația romilor la nivel național, în Regiunea Centru este mai mare ponderea celor fără nicio școală absolvită, în schimb este mai mică ponderea romilor analfabeți, este mai mare ponderea romilor care au absolvit învățământul profesional și de ucenici, dar mai mică a celor cu liceul

În cadrul regiunii Centru, cea mai mare pondere a populației rome fără educație este în județele Harghita (28,3% nicio școală absolvită, 22,7% analfabeți), Covasna (21,6% nicio școală absolvită, 15,3% analfabeți), Brașov (20,1% nicio școală absolvită, 11,6% analfabeți), urmate de județele Mureș (18,8% nicio școală absolvită, 13,5% analfabeți) și Sibiu (14,9% nicio școală absolvită, 8,2% analfabeți). Județul Covasna are cea mai mică pondere a romilor care au absolvit învățământul secundar superior (liceu sau învățământ profesional sau de ucenici: 2,6%), iar cea mai mare județul Mureș (10,2%), urmat de județele Sibiu și Alba (8,9%).

3.1.6. Mișcarea migratorie

Conform datelor oficiale (*INS , Baza de date TEMPO – Online*), numărul persoanelor înregistrate ca emigranți definitiv în perioada 1990-2016 din Regiunea Centru (127407 persoane) au reprezentat aproape un sfert (24,17%) din numărul emigranților definitiv la nivel național .

39,53% dintre emigranții definitivii la nivel regional provin din județul Sibiu, iar 25,82% din județul Brașov.

Este îngrijorătoare ponderea mare a celor foarte tineri; aproape 1/3 din totalul celor care au emigrat definitiv din regiunea Centru în perioada 1992-2016 au fost în vârstă de cel mult 24 ani (0-14 ani -14,95%, 15-19 ani – 5,91%, 20-24 ani – 10,94%).

Datele statistice oficiale disponibile pentru perioada 2012-2016 evidențiază o tendință de creștere a numărului de emigranți temporari la nivel regional și în toate județele regiunii Centru. În anul 2016, conform datelor INS, din Regiunea Centru au fost înregistrate ca emigranți temporari un număr de 24721 persoane (în creștere cu 18,03% față de 2012), cca. un sfert dintre aceștia fiind în vârstă de cel mult 24 ani (0-14 ani – 10,1%, 15-19 ani – 7%, 20-24 ani – 19,6%). Numărul emigranților temporari în 2016 reprezintă cca. 1% din populația regiunii, procent care ajunge la aproape 4% în cadrul grupei de vârstă 20-24 ani.

Este important de menționat că datele statistice oficiale mai sus menționate nu surprind decât parțial amploarea fenomenului migrației externe. Conform unor estimări neoficiale, peste 3 milioane de cetățeni români și-au stabilit domiciliul în străinătate, dintre care cel puțin 300 mii ar putea proveni din Regiunea Centru. Majoritatea celor stabiliți în străinătate fac parte din grupa de vârstă 20-44 ani, acest lucru accentuând dezechilibrele demografice și sociale înregistrate la nivel regional.¹⁹

¹⁹ Estimări prezentate în cadrul analizei socio-economice din Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru (PDR) 2014-2020, p.33. **Sursa:** ADR Centru, pe baza datelor Eurostat privind numărul imigranților din statele Uniunii Europene.

3.1.7. Nivelul de trai

Conform datelor oficiale (*INS , Baza de date TEMPO – Online*), numărul persoanelor înregistrate ca emigranți definitiv în perioada 1990-2016 din Regiunea Centru (127407 persoane) au reprezentat aproape un sfert (24,17%) din numărul emigranților definitiv la nivel național .

39,53% dintre emigranții definitiv la nivel regional provin din județul Sibiu, iar 25,82% din județul Brașov.

Este îngrijorătoare ponderea mare a celor foarte tineri; aproape 1/3 din totalul celor care au emigrat definitiv din regiunea Centru în perioada 1992-2016 au fost în vârstă de cel mult 24 ani (0-14 ani -14,95%, 15-19 ani – 5,91%, 20-24 ani – 10,94%).

Datele statistice oficiale disponibile pentru perioada 2012-2016 evidențiază o tendință de creștere a numărului de emigranți temporari la nivel regional și în toate județele regiunii Centru. În anul 2016, conform datelor INS, din Regiunea Centru au fost înregistrate ca emigranți temporari un număr de 24721 persoane (în creștere cu 18,03% față de 2012), cca. un sfert dintre aceștia fiind în vârstă de cel mult 24 ani (0-14 ani – 10,1%, 15-19 ani – 7%, 20-24 ani – 19,6%). Numărul emigranților temporari în 2016 reprezintă cca. 1% din populația regiunii, procent care ajunge la aproape 4% în cadrul grupei de vârstă 20-24 ani.

Este important de menționat că datele statistice oficiale mai sus menționate nu surprind decât parțial amploarea fenomenului migrației externe. Conform unor estimări neoficiale, peste 3 milioane de cetățeni români și-au stabilit domiciliul în străinătate, dintre care cel puțin 300 mii ar putea proveni din Regiunea Centru. Majoritatea celor stabiliți în străinătate fac parte din grupa de vârstă 20-44 ani, acest lucru accentuând dezechilibrele demografice și sociale înregistrate la nivel regional.²⁰

3.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2060

Datele extrase din prognoza demografică în profil teritorial realizată de Institutul Național de Statistică, la orizontul anului 2060 indică o **reducere estimată a populației rezidente a României** până în 2060 cu 6 milioane persoane (în varianta medie) față de 1 iulie 2015. La nivelul regiunii Centru reducerea populației rezidente va fi mai puțin accentuată decât la nivel național (- 23,22% la nivel regional față de -30,45% la nivel național). În cadrul regiunii cele mai mari reduceri ale populației rezidente sunt prognozate a se înregistra în județul Alba (- 38,3%). Reduceri mai mari decât la nivel regional sunt prognozate a se înregistra în toate județele regiunii, cu excepția județelor Sibiu (-9,2%) și Brașov (-17,3%).

Tab. 3.3

Regiune/ Județ	1 iulie 2015			2060			Diferențe 2060-2015		
	0-14 ani	15-64 ani	65 ani și peste	0-14 ani	15-64 ani	65 ani și peste	0-14 ani	15-64 ani	65 ani și peste
TOTAL ROMÂNIA	3073669	13338581	3407447	1773401	7920452	4090560	-1300268	-5418129	683113
Regiunea CENTRU	381064	1577496	388002	252230	1038781	510628	-128834	-538715	122626
Alba	49624	223804	61341	27077	117124	62454	-22547	-106680	1113
Brașov	87761	376321	86899	65231	264178	126259	-22530	-112143	39360
Covasna	35795	138042	33218	21455	84670	40066	-14340	-53372	6848
Harghita	51344	206117	50992	32779	132572	64005	-18565	-73545	13013
Mureș	90283	360278	94607	55601	233164	111744	-34682	-127114	17137
Sibiu	66257	272934	60945	50087	207073	106100	-16170	-65861	45155

²⁰ Estimări prezentate în cadrul analizei socio-economice din Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru (PDR) 2014-2020, p.33. **Sursa:** ADR Centru, pe baza datelor Eurostat privind numărul imigranților din statele Uniunii Europene.

Sursa: Institutul Național de Statistică - Proiectarea populației României în profil teritorial la orizontul anului 2060

Structura pe grupe mari de vârstă a populației va continua să se modifice, în sensul reducerii numărului și ponderii tinerilor și al creșterii numărului și ponderii populației adulte și vârstnice, continuând procesul de îmbătrânire a populației.

Populația tânără 0-14 ani va cunoaște o reducere semnificativă la nivel național, în perioada 2015-2060, de 1,3 milioane persoane.

Ponderea populației rezidente de 0-14 ani în total populație va scădea de la 15,5% în anul 2015 la 12,9% în anul 2060.

La nivelul regiunii Centru, reducerea populației rezidente tinere va fi mai puțin accentuată decât la nivel național (33,8% la nivel regional față de 42,3% la nivel național). Reduceri mai mari decât media regională sunt prognozate în județele Alba (-45,4%) și Covasna (-40,1%), iar cele mai mici în Sibiu (-24,4%) și Brașov (-25,7%).

Și grupa de vârstă 15-64 ani va fi afectată de reduceri accentuate atât la nivel național (-40,6%) cât și la nivel regional (-34,2%). Reduceri mai mari decât la nivel regional și național sunt prognozate în toate județele regiunii Centru, cu excepția județelor Sibiu (-24,1%) și Brașov (-29,8%) însă cel mai afectat va fi județul Alba (-47,7%).

Pentru populația de 65 ani și peste se prognozează o creștere numerică continuă atât la nivel regional cât și la nivel național. Ponderea populației vârstnice în total populație va crește în perioada 2015-2060 de la 16,5% în 2015 la 28,3% iar ponderea tinerilor (0-14 ani) se va reduce de la 16,2% la 14%, ceea ce va duce la accentuarea gradului de îmbătrânire demografică a populației României.

Proiecția populației școlare rezidente, la nivelul Regiunii Centru²¹, este prezentată în tabelul 3.2.

Tab. 3.4

	2014/2015	2030	2060	Diferența în %	
				2030 față de 2014/2015	2060 față de 2014/2015
0-2 ani	5653	4909	3719	-13,2%	-34,2%
3-5 ani	69195	56578	42685	-18,2%	-38,3%
6-10 ani	121373	101361	76862	-16,5%	-36,7%
11-14 ani	91945	84166	63496	-8,5%	-30,9%
15-18 ani	78185	73627	56519	-5,8%	-27,7%
19-23 ani	76987	74404	55871	-3,4%	-27,4%

Sursa: Proiectarea populației școlare din România la orizontul anului 2060, INS 2016.

Conform proiecției realizate de INS, se estimează scăderi ale populației școlare rezidente în Regiunea Centru în toate grupele de vârstă, mai reduse decât la nivel național.

Populația rezidentă preșcolară (3-5 ani) va scădea la nivel regional, față de anul școlar 2014/2015, cu 18,2% până în 2030 și cu 38,3% la orizontul anului 2060. Cele mai mari scăderi ale populației preșcolare sunt previzionate în județele Covasna (cu 26,8% până în 2030 respectiv cu 51,1% până în 2060), Harghita (cu 24,9% până în 2030 respectiv cu 44,4% până în 2060) și Alba (cu 22,4% până în 2030 respectiv cu 44,8% până în 2060).

Populația rezidentă de vârstă corespunzătoare învățământului primar (6-10 ani) va scădea la nivel regional, față de anul școlar 2014/2015, cu 16,5% până în 2030 și cu 36,7% la orizontul anului 2060. Cele mai mari scăderi ale populației școlare în învățământul primar sunt previzionate în județele Covasna (cu 29,6% până în 2030

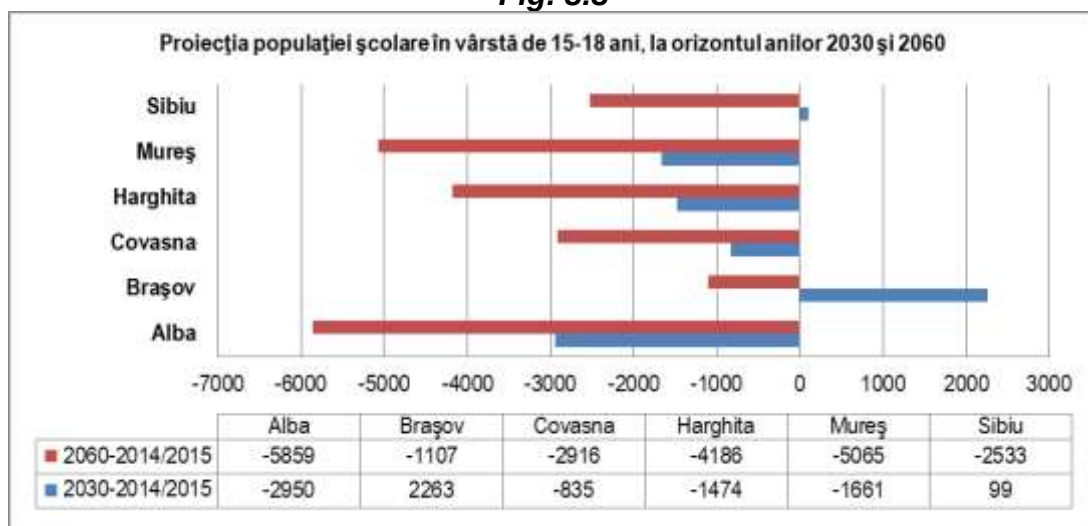
²¹ Sursa: Proiectarea populației școlare din România la orizontul anului 2060, INS 2016. Datele extrase sunt prezentate în varianta constantă, în care gradul de cuprindere pe vârste, sexe și județe înregistrat în anul școlar 2014/2015 s-ar menține constant pe întreg orizontul 2015-2060.

respectiv cu 52,5% până în 2060), Alba (cu 25,9% până în 2030 respectiv cu 46,5% până în 2060) și Harghita (cu 24,7% până în 2030 respectiv cu 44,6% până în 2060).

Populația rezidentă de vârstă corespunzătoare învățământului gimnazial (11-14 ani) va scădea la nivel regional, față de anul școlar 2014/2015, cu 8,5% până în 2030 și cu 30,9% la orizontul anului 2060. Cele mai mari scăderi ale populației școlare în învățământul gimnazial sunt previzionate în județele Covasna (cu 21,4% până în 2030 respectiv cu 48% până în 2060), Alba (cu 22,8% până în 2030 respectiv cu 45,4% până în 2060), și Harghita (cu 15,6% până în 2030 respectiv cu 38,8% până în 2060). Județul Brașov este singurul din regiune cu o creștere previzionată a populației gimnaziale în intervalul 2014-2030 (+9,7%), urmată însă de o scădere la orizontul anului 2016 față de 2014 cu 13,3%.

Populația rezidentă de vârstă corespunzătoare învățământului liceal și profesional (15-18 ani) va scădea la nivel regional, față de anul școlar 2014/2015, cu 5,8% până în 2030 și cu 27,7% la orizontul anului 2060. Cele mai mari scăderi ale populației școlare în învățământul secundar superior sunt previzionate în județele Alba (cu 23,6% până în 2030 și cu 46,8% până în 2060), Covasna (cu 12,3% până în 2030 și cu 43,1% până în 2060) și Harghita (cu 12,9% până în 2030 și cu 36,7% până în 2060).

Fig. 3.3

Sursa: INS: *Proiectarea populației școlare din România la orizontul anului 2060*, INS 2016.

Județele Brașov și Sibiu sunt singurele județe din regiune cu o creștere previzionată a populației din învățământul secundar superior în intervalul 2014-2030 (creștere cu 14% în cazul județului Brașov și o creștere modestă de 0,8% în județul Sibiu), urmată însă de o scădere la orizontul anului 2060, față de 2014/2015 (cu 6,9% în cazul județului Brașov, respectiv cu 19,4% în județul Sibiu).

Populația rezidentă de vârstă 19-23 ani, de interes pentru învățământul terțiar (învățământ postliceal și învățământ superior) va scădea la nivel regional, față de anul școlar 2014/2015, cu 3,4% până în 2030 și cu 27,4% la orizontul anului 2060. Județele Brașov și Harghita sunt singurele județe din regiune pentru care se estimează o mică creștere a populației rezidente din grupa de vârstă 19-23 ani în intervalul 2014-2030 (creștere cu 2% în cazul județului Brașov și 0,8% în județul Harghita), urmată însă de o scădere la orizontul anului 2060 față de 2014/2015 (cu 20,3% în cazul județului Brașov, respectiv cu 30% în județul Harghita).

3.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru IPT

- a) **Declinul demografic general** va continua, în mod accentuat pentru populația tânără. De aici,

- Nevoia unei gestiuni eficiente, previzionale, a dezvoltării resurselor umane, sprijinită de investiții corespunzătoare în capitalul uman.
- b) Reducerea naturală prognozată a populației tinere va fi agravată de **migrația externă**. Apare pericolul unui deficit de forță de muncă tânără înalt calificată (IT, științe și tehnologie, medicină, etc.) precum și de tineri lucrători cu diverse calificări căutate pe piața europeană a muncii (construcții, asistență socială și medicală, etc.). Se desprinde nevoia de:
 - **Creștere a nivelului de calificare** și a motivării forței de muncă tinere de a participa la forța de muncă regională.
 - **Racordare realistă la piața europeană a muncii** a activităților de informare, orientare și consiliere
- c) Se prognozează **reduceri semnificative ale populației preșcolare școlare rezidente în Regiunea Centru**, față de 2014-2015, în toate grupele de vârstă:
 - **3-5 ani (preșcolari):** reducere cu 18,2 % până în 2030, respectiv cu 38,3% până în 2060;
 - **6-10 ani:** reducere cu 16,5 % până în 2030, respectiv cu 36,7% până în 2060;
 - **11-14 ani:** reducere cu 8,5 % până în 2030, respectiv cu 30,9% până în 2060;
 - **15-18 ani:** reducere cu 5,8% până în 2030, respectiv cu 27,7% până în 2060;
 - **19-23 ani:** reducere cu 3,4% până în 2030, respectiv cu 27,4% până în 2060

Deși se prognozează o reducere numerică a populației adulte 15-64 ani, trebuie avute în vedere nevoile acestora de formare continuă - *oportunitate în atenția școlilor interesate de compensarea pierderilor de populație școlară !*
- d) **Nivelul scăzut de educație al populației de etnie romă:** conform datelor de la recensământul din 2011, 18,8% din etnicii romi rezidenți în Regiunea Centru nu au absolvit nicio școală, iar 12,5% sunt analfabeți, doar 8,6% au absolvit învățământul secundar superior (3,9% liceul și 4,7% învățământul profesional și de ucenici) și numai 0,5% învățământul superior.
- e) **Rata deprivării materiale severe și rata riscului de sărăcie sau excluziune socială:** deși se constată o evoluție pozitivă în ultimii ani și valori mai mici ale acestor indicatori comparativ cu situația la nivel național, în conformitate cu datele statistice disponibile pentru 2015, o **pondere însemnată de cca. 22% din populația regiunii în vârstă de peste 18 ani este afectată de deprivare materială severă, iar 31,6% este expusă riscului de sărăcie sau excluziune socială**. Trebuie avut în vedere că deprivarea materială severă și riscul de sărăcie sau excluziune socială sunt mult mai mari în mediul rural și în special în ceea ce privește populația de etnie romă.

Față de aceste constatări, se recomandă:

- **Măsuri la nivelul rețelei școlare:**
 - ❖ **Optimizarea alocării resurselor**, prin:
 - Concentrarea pregătirii în școli viabile, în paralel cu
 - rezolvarea problemelor de acces
 - ❖ **Colaborarea școlilor în rețea** sau chiar formarea unor consorții de școli, care împreună să realizeze:
 - o ofertă cuprinzătoare și diversificată
 - eliminarea paralelismelor nejustificate
 - colaborare pentru acoperire teritorială optimă
 - diversificarea grupurilor țintă (programe pentru adulți)
- **Implicarea activă a școlilor ca furnizori de formare pentru adulți**

- f) Fenomenul de **îmbătrânire demografică** (creșterea populației în vârstă de peste 65 de ani față de 2011 cu 13,1 % până în 2020 și cu 6,5% până în 2060 conduce la:
- Nevoi sporite de personal calificat – asistență socială și medicală
 - Nevoi educaționale specifice (educație non-formală)
- g) **Populația rurală.** Deși gradul de urbanizare al regiunii este mai ridicat decât media națională, ponderea populației rurale este semnificativă în Harghita, Covasna, Mureș. Structura pe grupe de vârstă indică **tendința tinerilor de a părăsi ruralul**. Față de aceste constatări, sistemul de educație și formare profesională este chemat să contribuie prin măsuri specifice vizând:
- Asigurarea accesului la educație în condiții de calitate și varietate de opțiuni
 - Ofertă de pregătire adecvată, în sprijinul diversificării și creșterii competitivității economiei rurale
 - Educație în sprijinul conservării și valorizării patrimoniului cultural specific și resurselor naturale din mediul rural
 - Îmbunătățirea condițiilor de studiu în mediul rural
- h) **Diversitatea etnică** caracteristică regiunii, implică:
- Educație multiculturală
 - Soluții pentru asigurarea accesului egal la educație și a varietății opțiunilor (având în vedere dificultățile de constituire a claselor pentru minoritățile cu număr mic de elevi dintr-o zonă)
 - Programe de sprijin pentru grupurile etnice dezavantajate (conf. recensământului din 2011, 17,9% din populația romă a țării se înregistrează în regiunea Centru).
- i) **Nivelul scăzut de educație și situația socio-economică precară care afectează o pondere însemnată a populației romă** implică:
- Programe de sprijin pentru grupurile etnice dezavantajate (conf. recensământului din 2011, 17,9% din populația romă a țării se înregistrează în regiunea Centru); nevoia unor măsuri integrate pentru cuprinderea în programe de educație și formare profesională a romilor fără școală sau cu nivel scăzut de educație.

4. Profilul economic regional

4.1. Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici

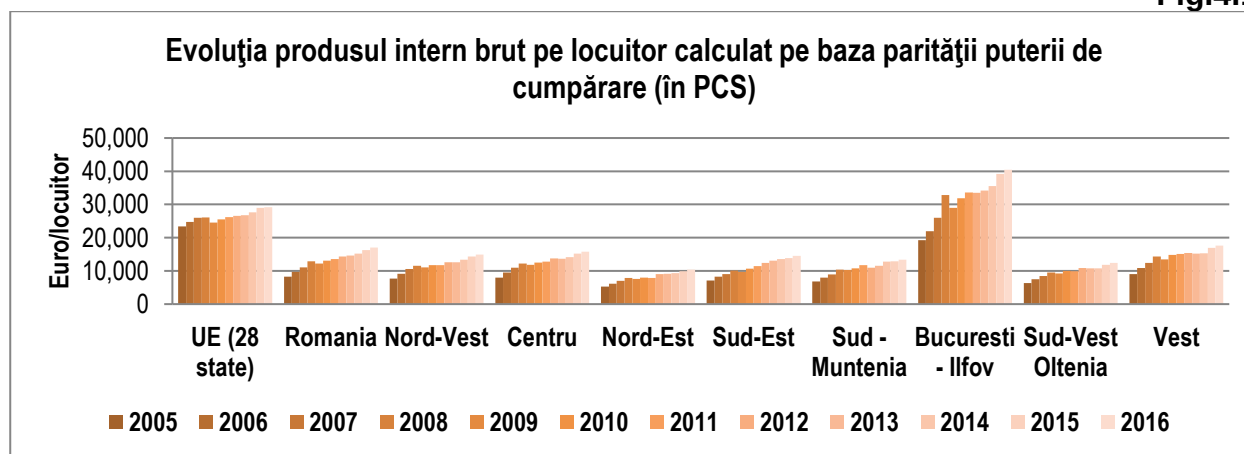
4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)²²

Valoarea PIB/locuitor – indicator sintetic pentru aprecierea gradului de dezvoltare - plasează Regiunea Centru pe locul 3, după regiunile București-Ilfov și Vest, dar sub nivelul național.

PIB-ul regional a înregistrat în perioada 2005-2016 o tendință de creștere susținută.

Calculat pe baza parității puterii de cumpărare (în PCS), PIB/locuitor la nivel regional reprezenta în 2016 54,1% din media europeană (UE 28) comparativ cu 2005 când reprezenta 34,2%. Analizând ritmurile susținute de creștere a PIB din ultimii ani se constată o tendință de micșorare progresivă în timp a decalajului față de media europeană.

Fig.4.1

Sursa: Eurostat

Regiunea Centru ocupă locul 3 la nivel național din punct de vedere al valorii PIB/locuitor în prețuri curente în 2016 (8000Euro/loc.), după regiunile București Ilfov (20.500 Euro/loc.) și Vest (8.900 Euro/loc.).

Analizând evoluția PIB la nivelul României și la nivelul Regiunii Centru, exprimat în Euro/locuitor prețuri curente se constată că evoluția PIB pentru Regiunea Centru urmează tendința națională, cu mențiunea că la nivelul anului 2009 scăderea PIB la nivelul Regiunii Centru a fost mai mică decât nivelul înregistrat la nivel național, urmată de o evoluție ascendentă în perioada 2013 – 2016.

Și în cadrul regiunii PIB/locuitor în prețuri curente înregistrează o creștere în perioada 2004 –2008, urmată de o scădere bruscă în 2009 pe fondul crizei financiare. Începând cu anul 2010, valoarea PIB/ locuitor înregistrează în toate județele o evoluție crescătoare. Analizând datele pe județe, disponibile la nivelul anului 2015, se constată disparități semnificative între județele regiunii, detașându-se județele Brașov și Sibiu având un PIB/locuitor peste nivelul național și regional, urmate de Alba care înregistrează valori ale PIB/locuitor puțin sub nivelul național dar peste cel regional – Brașov cu 26,7% mai mare decât nivelul regional și cu 18,3% peste nivelul național, Sibiu cu 15,5% mai mare decât nivelul regional și cu 7,9% peste nivelul național, Alba cu 2,2% mai mic decât nivelul

²² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „01 ECONOMIE” – pentru vizualizare clic aici

național dar cu 4,7% mai mare decât cel regional. La polul opus se situează județele din regiune mai puțin dezvoltate și care au cea mai mare pondere a populației rurale - Covasna, Harghita și Mureș - având un PIB/locuitor mai mic decât nivelul național (cu 31,4% Covasna, cu 33,6% Harghita și cu 20,4% Mureș) și sub nivelul regional (cu 26,6% Covasna, cu 28,9% Harghita și cu 14,8% Mureș).

Tab. 4.1 – Valoarea PIB/locuitor în anul 2015 și indici de disparitate

	PIB/locuitor (lei)	Indici de disparitate (%)	
		Față de nivelul național (România = 100)	Față de nivelul regional (Regiunea Centru = 100)
România	35957,1	:	:
Regiunea Centru	33587,2	93,4	:
Alba	35177,7	97,8	104,7
Brașov	42547,0	118,3	126,7
Covasna	24657,7	68,6	73,4
Harghita	23884,0	66,4	71,1
Mureș	28606,0	79,6	85,2
Sibiu	38806,3	107,9	115,5

Sursa: INS, Conturi naționale regionale 2015

În perioada de după aderarea României la Uniunea Europeană, economia românească a beneficiat de finanțări nerambursabile din Fondurile Structurale și de Coeziune (FSC) și din Fondurile Complementare ale Uniunii. În perioada 2007-2013 s-au înregistrat întârzieri mari în derularea programelor cu finanțare europeană, rata de absorbție a fondurilor europene pentru toate cele 7 programe operaționale ajungând la 82,93% în ianuarie 2017. Această întârziere a avut consecințe asupra nivelului investițiilor și afectând implicit creșterea economică la nivel național și regional.

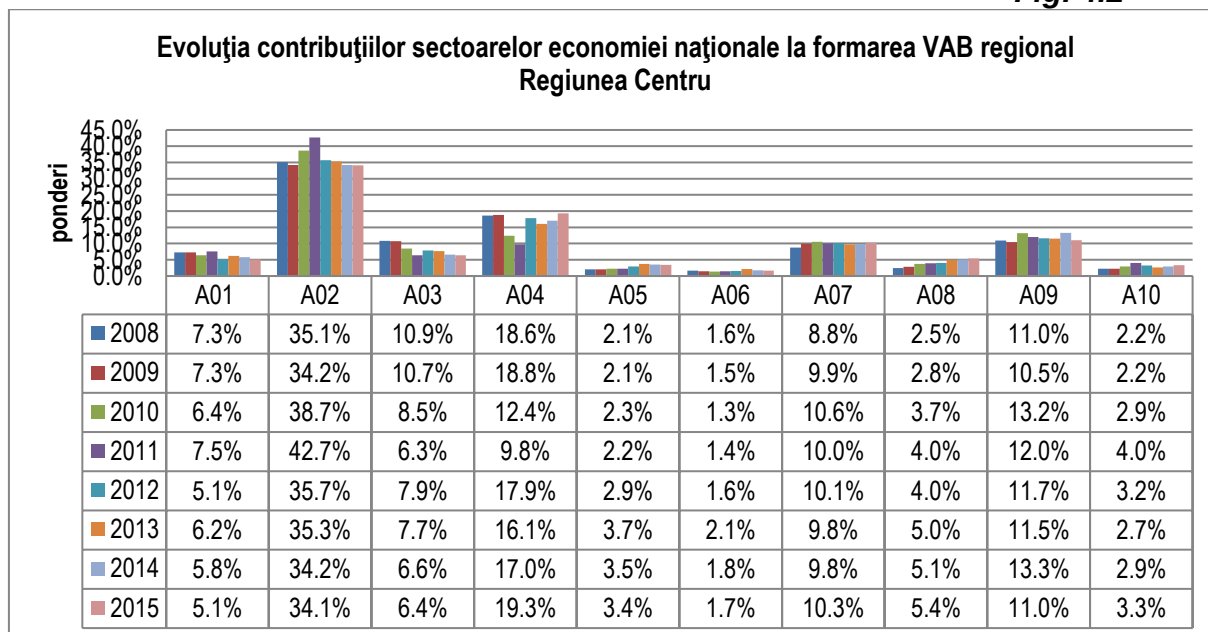
O altă evoluție semnificativă în ultimii ani este continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional. Majoritatea activităților economice și îndeosebi cele cu o valoare adăugată brută ridicată este concentrată în orașele mari și în jurul acestora, în timp ce multe localități urbane mici (îndeosebi foste localități miniere sau orașe monoindustriale) și numeroase localități rurale au o situație economică precară și în curs de deteriorare rapidă. Un proces economic recent îl reprezintă apariția clusterelor economice. Clusterelor pot impulsiona dezvoltarea economică și pot aduce o valoare adăugată mai mare. Până în prezent, în Regiunea Centru s-au format cluster în domeniile prelucrării lemnului, al biomasei, al electrotehnicii, al industriei alimentare, și este de așteptat ca procesul de clusterizare să ia amploare.

Structura economică a Regiunii Centru a suferit modificări substanțiale în ultimii ani. Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea au scăzut mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar cu precădere. Procesul nu este încheiat, fiind de așteptat ca această evoluție să continue și în următorii ani. O atenție deosebită trebuie acordată contribuției acestor sectoare la formarea PIB regional, respectiv la formarea Valorii Adăugate Brute la nivel regional și a dinamicii acestui indicator .

Evoluția valorii adăugate brute (VAB) la nivel regional pe ramuri de activitate în perioada 2008-2015 evidențiază o tendință de creștere a ponderii VAB pentru unele sectoare ale economiei (industrie, inclusiv energie electrică și termică, gaze și apă, salubritate, gestionarea deșeurilor, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare și activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport) în paralel cu scăderea pentru alte sectoare (agricultură, vânătoare și silvicultură, pescuit și piscicultură, construcții, comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor, motocicletelor și a bunurilor personale și de

uz gospodăresc, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială.

Evoluția ponderii activităților economice din totalul VAB realizate la nivel regional este ilustrată în fig. 4.2. (pentru semnificația codificării activităților economice - v. tab. 4.2)

Fig. 4.2

Sursa: INS, Conturi Naționale Regionale

Comparativ cu structura VAB la nivel național în 2015, Regiunea Centru se remarcă prin **ponderea mare a industriei** (cu 6,7 puncte procentuale peste media națională).

În 2015, contribuția Regiunii Centru la formare VAB națională era de 11%, ocupând a 4 a poziție, după regiunile: București - Ilfov, Sud – Muntenia și Nord - Vest.

Tab. 4.2

Structura Valorii Adăugate Brute (VAB), pe activități ale economiei naționale, în anul 2015 - comparativ, pe județele regiunii (%) -								
	RO	Centru	AB	BV	CV	HR	MS	SB
A01.. Agricultură, silvicultură și pescuit	4.8	5.1	7.3	3.1	9.7	7.3	6.0	3.1
A02. Industria extractivă; industria prelucrătoare; prod. și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția energiei electrice și termice, gaze, apă caldă și aer condiționat; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	27.4	34.1	38.1	28.7	32.9	33.0	36.8	37.4
A03. Construcții	6.7	6.4	4.7	7.9	5.6	5.1	6.4	6.1
Servicii, din care:								
- A04. Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	19.4	19.3	15.8	20.8	17.3	22.6	20.5	17.7
- A05. Informații și comunicații	5.7	3.4	0.5	6.2	1.8	1.6	2.4	3.9
- A06. Intermedieri financiare și asigurări	3.7	1.7	1.1	1.6	1.6	1.3	1.6	2.5
- A07. Tranzacții imobiliare	9.7	10.3	13.9	12.6	10.7	8.3	5.7	9.4
- A08. Activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport	8.0	5.4	3.9	7.3	4.2	4.0	4.3	5.7
- A09. Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială	11.1	11.0	11.1	9.1	13.4	13.7	12.8	10.2
- A10. Activități culturale și recreative; reparații prod. de uz casnic și alte servicii	3.6	3.3	3.4	2.8	2.8	3.1	3.5	4.1
TOTAL	100.0	100.0	100	100	100	100	100	100

Sursa: INS, Conturi Naționale Regionale 2014-2015

Comparația pe județe a structurii VAB în 2015 evidențiază următoarele aspecte relevante:

- **Alba:** prima poziție în industrie, inclusiv energie electrică și termică, gaze și apă, salubritate, gestionarea deșeurilor (38.1%) peste media națională și regională ;a doua poziție din regiune privind ponderea VAB în agricultură, vânătoare și silvicultură, pescuit și piscicultură (7.3%). În cadrul serviciilor (49.7% din VAB) tranzacțiile imobiliare se situează ca pondere în VAB peste ponderile regională și națională iar administrația publică și apărarea, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială au pondere în VAB apropiate de media națională și regională. Construcțiile: 4,7% (sub media națională și regională).
- **Brașov:** cea mai mare pondere din regiune a VAB în construcții (9,7%) peste media națională și în servicii (60,4%) peste ponderea medie regională dar sub ponderea națională. În cadrul serviciilor, se remarcă cu ponderi peste media națională și regională prin sectorul tranzacții imobiliare (12,6% din VAB,), comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor, motocicletelor și a bunurilor personale și de uz gospodăresc, hoteluri și restaurante, transport și depozitare (20,8%), Informații și comunicații (6,2%).Pondere peste media regională în activități profesionale , științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport(7,3%) și în construcții (9%). Pondere mică a VAB în agricultură (3,9%, cea mai mică din regiune)
- **Covasna:** cea mai mare pondere din regiune a VAB în agricultură, vânătoare și silvicultură, pescuit și piscicultură (9,7% peste media regională și națională). Ponderea în industrie (32,9%) –sub media regională dar peste cea națională. Dintre servicii (51,8% din VAB, sub media națională și regională) se detașează cele din administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială(13,4%). Construcțiile (5,6%) dețin o pondere sub media regională și națională.
- **Harghita:** pondere semnificativă a VAB în agricultură, vânătoare și silvicultură, pescuit și piscicultură(7,3%, peste media națională și regională). Pondere peste media națională în industrie (33.0%) și apropiată de cea regională în servicii (54,6%), dintre care se remarcă ponderea în comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante(22,6%) și în administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială(13,7%,). Construcțiile (5,1%) au o pondere mai redusă decât media la nivel național și regional.
- **Mureș:** ponderi peste media regională și națională a VAB în industrie inclusiv energie electrică și termică, gaze și apă, salubritate, gestionarea deșeurilor (36,8%, a doua poziție în regiune), și în agricultură , vânătoare și silvicultură, pescuit și piscicultură(6%). Pondere sub media națională a VAB în construcții (6,4%) și sub media regională și națională în servicii(50,8%). Dintre servicii se detașează cele din administrația publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială(12,8%) și comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor, motocicletelor și a bunurilor personale și de uz gospodăresc, hoteluri și restaurante, transport și depozitare(20,5%).
- **Sibiu:** pondere peste media regională și națională a VAB obținută în industrie, inclusiv energie electrică și termică, gaze și apă, salubritate, gestionarea deșeurilor (37,4%). Serviciile totalizează 53,5% din VAB (locul 2 din regiune, după jud. Brașov), dintre acestea se detașează activitățile de informații și comunicații(3,9%) și activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport(5,7%) și Intermedieri financiare și asigurări(2,5%).Peste media regională și națională se situează activitățile culturale și recreative; reparații prod. de uz casnic și alte servicii(4,1%). Sub ponderea medie regională și națională se

plasează activitățile din construcții (6,1%). Cea mai mică pondere din regiune a VAB în agricultură (3,1%).

4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active²³

În Regiunea Centru, în anul 2016 erau înregistrate un număr de 63157 unități locale active²⁴.

După o scădere drastică în perioada crizei economice 2009-2011, începând din 2012 a fost reluată creșterea numărului întreprinderilor active din regiune.

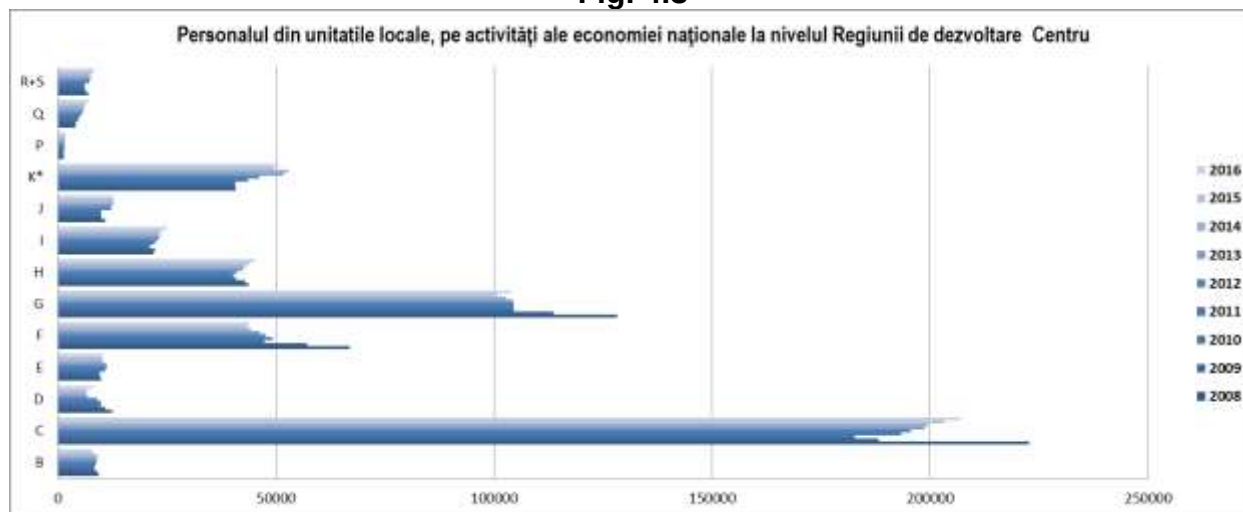
Pe clase de mărime după numărul de salariați în anul 2015, 87,3% din totalul întreprinderilor active din regiune sunt microîntreprinderi (sub 10 salariați), 10,3% întreprinderi mici (10-49 persoane), 2% mijlocii (50-249 persoane).

După distribuția pe activități ale economiei naționale (secțiuni CAEN) în anul 2016, cele mai multe întreprinderi din Regiunea Centru activează în *Comerț* (19067 întreprinderi), urmate de *Industria prelucrătoare* (7492), *Activități profesionale, științifice și tehnice* (6435), *Construcții* (6123), *Transport și depozitare* (5386), *Hoteluri și restaurante* (4046), *Activități de servicii administrative și activități de servicii suport* (2553), *Agricultură, silvicultură și pescuit* (2366), *Informații și comunicații* (2171).

Personalul din unitățile locale active din Regiunea Centru a crescut pe ansamblul perioadei 2008-2016 în *Transport și depozitare*, *Hoteluri și restaurante*, *Informații și comunicații*, și în *Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport)*, *Distributia apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, Sănătate și asistență socială*.

După o scădere abruptă în perioada de criză 2009-2010, începând din 2011, personalul din *industria prelucrătoare* a regiunii Centru a intrat pe un trend crescător.

Fig. 4.3

Sursa: INS, Baza de date TEMPO ONLINE, Statistica întreprinderilor

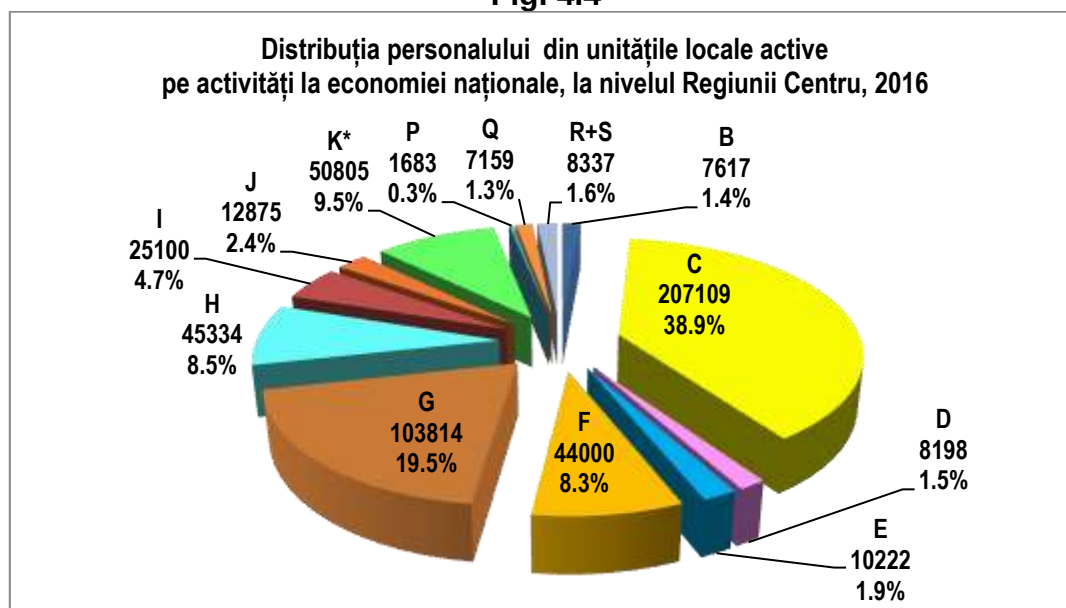
Conform datelor furnizate de INS, cea mai mare pondere a personalului din unitățile locale în 2016, se înregistrează în *Industria prelucrătoare* (38,9%) și în *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (19,5%), urmate de *Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport)*.

²³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „02 ECONOMIE” – pentru vizualizare [clic aici](#)

²⁴ Întreprinderea activă este entitatea care, din punct de vedere economic este activă (în perioada de observare), respectiv realizează bunuri sau servicii, înregistrează cheltuieli și întocmește bilanț contabil. Unitatea locală este o întreprindere sau o parte a acesteia (atelier, fabrică, depozit, birou, mină sau stație etc) situată la o adresă identificabilă.

de servicii suport) – 9,5%, *Transporturi și depozitare* (8,5%), *Construcții* (8,3%), *Hoteluri și restaurante* (4,7%).

Fig. 4.4

Legenda:

- B** - Industria extractivă
- C** - Industria prelucrătoare
- D** - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat
- E** - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare
- F** - Construcții
- G** - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor
- H** - Transport și depozitare
- I** - Hoteluri și restaurante
- J** - Informații și comunicații
- K*** - Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport)
- P** - Învățământ
- Q** - Sănătate și asistență socială
- R+S** - Alte activități de servicii colective, sociale și personale

4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune – investiții²⁵

Investițiile brute din bunuri corporale din unitățile locale active din industrie, construcții, și servicii

Investițiile brute realizate în Regiunea Centru în anul 2016 au reprezentat 12,3 % din totalul la nivel național, ocupând poziția a 2 a după regiunea București – Ilfov.

Pe ansamblul perioadei 2008-2016, la nivelul regiunii, cele mai mari investiții brute precum și cea mai mare dinamică s-au înregistrat în *Industria prelucrătoare*, urmată de *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*, *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat*, *Tranzacții imobiliare, și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor și Construcții*. Cele mai mari investiții brute în *Industria prelucrătoare* s-au înregistrat în perioada 2008-2016 în județele Brașov (total 14461 milioane lei), Sibiu (9984 lei) și Alba (7437 milioane lei).

²⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „03 ECONOMIE” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Investițiile nete din unitățile locative din industrie, construcții și servicii

În anul 2016, la nivelul regiunii, cele mai mari investiții nete s-au înregistrat în *Industria prelucrătoare* urmată de *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*, *Distribuția apei*; *Salubritate, Gestionarea deșeurilor, Activități de decontaminare*, *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat*, *Transport și depozitare*, *Tranzacții imobiliare*, *Închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor*, *Construcții*. Cele mai mari investiții nete în Industria prelucrătoare s-au înregistrat în perioada 2008-2016 în județele Brașov (total 8100 milioane lei). Sibiu (6232 lei) și Alba (5499 milioane lei).

4.1.4. Demografia întreprinderilor - întreprinderilor active nou create²⁶

Situația întreprinderilor nou create la un an de la înființare:

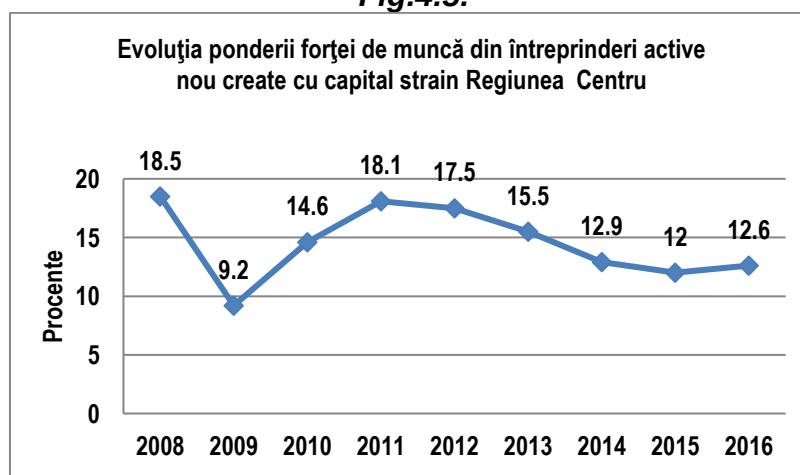
Situația întreprinderilor nou create la un an de la înființare a cunoscut o evoluție pozitivă pe ansamblul perioadei 2008-2016, a crescut ponderea întreprinderilor active la un an de la înființare (de la 57,1% în 2008, la 71,6% în 2016) și a scăzut ponderea firmelor inactive (de la 18,1%, la 13,1%) și a întreprinderilor desființate (de la 24,8%, la 15,3%).

Dacă față de anul anterior ponderea întreprinderilor nou create inactive a scăzut cu cca. 4 %, în anul 2016 Regiunea Centru a avut cea mai mare pondere a întreprinderilor desființate.

În anul 2016, ponderea forței de muncă din întreprinderile active nou create cu capital străin reprezenta 12,6%, sub ponderea medie națională (16,6%) dar în ușoară creștere față de anul anterior (de la 12% în 2015 la 12,6% în 2016).

În perioada de analiză 2008-2016 ponderea forței de muncă din întreprinderile active nou create cu capital străin înregistrează o evoluție oscilantă, cu o scădere bruscă în anul 2009 (de la 18,5% în 2008 la 9,2% în 2009) pe fondul crizei financiare urmată de o perioadă de creștere cu un maxim înregistrat în 2011 de 18,1%.

Fig.4.5.

Sursa datelor: INS. Baza de date TEMPO On line - Demografia întreprinderilor - INT 111P

Nivelul de instruire al fondatorului/managerului întreprinderilor active nou create:

La nivelul regiunii Centru, în anul 2016, 60,2% dintre fondatorii/managerii întreprinderilor active nou create sunt absolvenți ai învățământului liceal sau superior apropiat de ponderea la nivel național (60,3%), doar 11,9% au nivel de pregătire învățământ vocațional, în timp ce 27,8% au absolvit doar învățământul gimnazial.

Distribuția întreprinderilor active nou create, după categoria socio-profesională anterioară a fondatorului/managerului, în anul 2016:

²⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „04 ECONOMIE” – pentru vizualizare clic aici

În anul 2016, 45,2% dintre fondatorii/managerii întreprinderilor active nou create au executat anterior munci necalificate, doar 2,9% dintre acești având anterior funcții de conducere, 22,6% au fost muncitori calificați, iar 29,3% au lucrat în profesii tehnice.

4.2. Proiecția principalilor indicatori economici ²⁷

Produsul intern brut, în perioada 2016-2021

Conform proiecției principalilor indicatori economici, sunt estimate rate anuale de creștere reală a PIB (ajustată cu inflația) mai mari la nivelul regiunii Centru decât la nivel național pe ansamblul perioadei 2016-2021. În cadrul regiunii, este încurajatoare, din perspectiva reducerii decalajelor de dezvoltare, creșterea prognozată în termeni reali (ajustată cu inflația) a PIB în județele mai puțin dezvoltate ale regiunii - Covasna, Harghita și Mureș - pentru care, după 2017, se estimează ritmuri anuale de creștere mai mari decât la nivel regional și național.

Tab. 4.3

Indicatori	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PRODUS INTERN BRUT (PIB) – milioane lei, prețuri curente						
România	762342	858333	929952	1001312	1078298	1155067
CENTRU	84794	96703	104681	113040	122153	131225
Alba	13043	16012	17089	18405	19808	21208
Brașov	24997	28077	30473	32884	35532	38153
Covasna	55110	6037	6594	7155	7771	8387
Harghita	7926	8925	9740	10570	11481	12395
Mureș	16549	18388	19932	21530	23267	25003
Sibiu	16768	19263	20852	22496	24294	26080
Creșterea reală a PIB (ajustată cu inflația) – modificări procentuale față de anul anterior						
România	4,8	6,9	6,1	5,7	5,7	5,0
CENTRU	5,4	8,3	6,0	6,0	6,0	5,3
Alba	8,5	16,6	4,5	5,7	5,6	5
Brașov	4,5	6,7	6,3	5,9	6,0	5,3
Covasna	5,8	4,1	7,0	6,5	6,6	5,8
Harghita	5,4	7,0	6,9	6,5	6,6	5,8
Mureș	4,0	5,5	6,1	6,0	6,0	5,4
Sibiu	5,8	9,1	6,0	5,9	5,9	5,3

Sursa: INS, Comisia națională de prognoză. Proiecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial până în 2021 (mai 2018)

Valoarea adăugată brută, în perioada 2016-2021

Pe sectoare de activitate economică, la nivelul Regiunii Centru, sunt prognozate ritmuri înalte de creștere după anul 2017 a valorii adăugate brute (VAB) în construcții, servicii și industrie.

²⁷Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „05 Prognoza profil teritorial mai 2018” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Tab. 4.4

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Creșterea Valorii adăugate brute (VAB) - modificări procentuale față de anul anterior						
Industrie						
România	5,3	8,0	5,7	5,4	4,6	4,3
CENTRU	7,7	12,1	4,9	5,5	4,7	4,4
Agricultură, silvicultură, piscicultură						
România	4,7	18,3	1,9	1,9	0,9	1,1
CENTRU	0,3	19,5	1,8	1,9	0,8	1,0
Construcții						
România	12,7	-0,6	8,2	7,2	7,7	7,1
CENTRU	13,0	0,1	8,1	7,2	7,9	7,3
Servicii						
România	4,0	6,5	6,7	6,2	6,4	5,6
CENTRU	4,1	6,3	7,2	6,9	7,3	6,3

Sursa: INS, Comisia națională de prognoză. Proiecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial până în 2021 (mai 2018)

Începând cu 2018 *construcțiile* vor înregistra ritmuri de creștere a VAB cele mai mari fiind prognozate în 2018 (8,1%) și în 2020 (7,9%) și apropiate de creșterile la nivel național. VAB în *servicii* va crește într-un ritm mai mare decât la nivel național.

Industria va înregistra ritmuri de creștere apropiate de creșterile la nivel național, dar mult mai mici față de 2017.

Numărul mediu de salariați, în perioada 2016-2021

Se prognozează că numărul mediu de salariați va crește în regiunea Centru, pe ansamblul perioadei 2016-2021, cu 123,4 mii persoane (16,8%), apropiată de creșterea la nivel național (16,9%).

Tab. 4.5

Indicatori	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Numărul mediu de salariați - mii persoane						
România	4759,4	4925	5138	5335	5530	5725
CENTRU	611,3	635,1	660,7	685,1	709,8	734,7
Alba	82,4	87,7	91,8	95,5	99,4	103,2
Brașov	167,7	174,1	181,4	188,3	195,3	202,3
Covasna	47,4	50,0	52,8	55,7	58,1	60,5
Harghita	62	65,1	68,3	71,4	74,7	77,9
Mureș	123,1	127,6	131,4	135,3	139,5	143,7
Sibiu	126,8	130,8	135,0	138,8	142,9	147,0
Numărul mediu de salariați – modificări procentuale față de anul anterior						
România	3,2	3,5	4,3	3,8	3,7	3,5
CENTRU	3,6	3,9	4,0	3,7	3,6	3,5
Alba	4,2	4,1	4,7	4,1	4,0	3,9
Brașov	4,5	3,8	4,2	3,8	3,7	3,6
Covasna	-0,1	5,3	5,8	5,4	4,3	4,2
Harghita	4,4	4,9	5,0	4,6	4,5	4,3
Mureș	0,9	3,6	3,0	3,0	3,1	3,0
Sibiu	5,7	3,2	3,2	2,8	3,0	2,9

Sursa: INS, Comisia națională de prognoză. Proiecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial până în 2021 (mai 2018)

În interiorul regiunii Centru cea mai mare creștere în perioada 2016-2021 a numărului mediu de salariați este prognozată în județele Covasna (+21,7%), Harghita (+ 20,4%) și Alba (+20,2%).

Câștigul salarial net lunar, în perioada 2016-2021

Pentru perioada 2016-2021 sunt prognozate creșteri salariale puțin mai mari la nivelul regiunii Centru, care ar conduce la o ușoară îmbunătățire a indicelui de disparitate al regiunii față de nivelul național. Din punct de vedere al salariului mediu net lunar, regiunea Centru se situează pe locul 3 la nivel național, după regiunile București-Ilfov și Vest.

Tab. 4.6

Indicatori	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Câștigul salarial mediu net lunar – indici de disparitate, în % față de nivelul național (România = 100)						
Nord - Est	84,0	86,2	86,1	85,2	84,9	84,7
Sud - Est	84,4	83,6	82,0	81,0	80,6	80,4
Sud Muntenia	90,5	89,6	88,3	86,9	86,0	85,0
Sud – Vest Oltenia	85,6	86,7	86,7	86,7	86,4	85,4
Vest	97,0	97,4	98,3	98,9	99,5	99,5
Nord - Vest	89,6	91,8	94,1	94,9	95,6	96,3
Centru	91,3	91,3	94,1	94,9	95,6	96,3
Bucuresti - Ilfov	139,6	136,5	135,0	135,3	135,7	136,1

Sursa: INS, Comisia națională de prognoză. Proiecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial până în 2021 (mai 2018)

Șomerii înregistrați la sfârșitul anului, în perioada 2016-2021

Datele prognozate pentru perioada 2016-2021 indică o scădere estimată, la nivel național și regional și în toate județele regiunii, a numărului de șomeri înregistrați la sfârșitul anului și a ratei șomajului înregistrat. Pentru regiunea Centru se estimează rate ale șomajului înregistrat sub nivelul național. Județele Brașov și Sibiu continuă să aibă rate ale șomajului înregistrat mai mici decât la nivel regional și cele mai mici din regiune, în timp ce pentru județele Covasna și Harghita se estimează, pe tot parcursul perioadei analizate, rate ale șomajului peste nivelul național și regional.

Tab. 4.7

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Șomeri înregistrați, la sfârșitul anului - mii persoane						
România	418,2	378,0	351,0	341,0	312,0	325,0
CENTRU	47,7	38,0	38,0	36,0	33,0	36,0
Rata șomajului înregistrat - %						
România	4,8	4,0	3,8	3,7	3,4	3,5
Centru	4,4	3,5	3,3	3,2	2,9	3,0
Alba	5,1	3,7	3,5	3,4	3,1	3,2
Brașov	3,5	2,8	2,7	2,6	2,4	2,5
Covasna	5,2	4,2	4,0	3,9	3,5	3,6
Harghita	5,8	4,8	4,7	4,5	4,2	4,3
Mureș	4,7	4,0	3,9	3,8	3,6	3,7
Sibiu	3,4	2,4	2,3	2,2	2,0	2,1

Sursa: INS, Comisia națională de prognoză. Proiecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial până în 2021 (mai 2018)

4.3. Alte informații și informații parțiale

4.3.1. Cercetarea – dezvoltare

La nivelul Regiunii Centru, numărul total al salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare²⁸ a crescut pe ansamblul perioadei 2010-2016 cu 23,6% (de la 3113 la 4072 de salariați), mai accentuat decât la nivel național (12%, de la 39065 la 44386).

La nivelul anului 2016, regiunea Centru ocupa locul 3 din punct de vedere al numărului total de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare (4072), după regiunile București Ilfov (21968) și Nord-Est (4129). De asemenea, cu o pondere de 39,3% a salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare la 10 mii de persoane ocupate civile, Regiunea Centru se plasează sub cea la nivel național (53,4%), pe locul 3 după regiunile București Ilfov (161,5%) și Vest (48,3%).

În contrast cu creșterea numărului total de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare, în aceeași perioadă, numărul de cercetători din Regiunea Centru a scăzut semnificativ, dar a crescut numărul de tehnicieni și asimilați și alte categorii de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare.

Tab. 4.8. Numărul de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare (nr. pers.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
România – total, din care	39065	42363	42674	43375	42963	43448	44386
- cercetători	30707	25489	27838	27600	27535	27253	27801
- tehnicieni și asimilați	3414	6380	5800	5563	5309	6126	6332
- alte categorii de salariați	4944	10494	9036	10212	10119	10069	10253
Regiunea Centru – total, din care	3113	3526	2973	2683	3885	3728	4072
- cercetători	2842	2027	1831	1606	1831	1672	1783
- tehnicieni și asimilați	106	559	390	365	566	704	723
- alte categorii de salariați	165	940	752	712	1488	1352	1556

Sursa: INS, Baza de date TEMPO ONLINE, Cercetare – dezvoltare și inovație

Conform datelor statistice detaliate pe categorii de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare²⁹, în perioada 2010-2016, numărul de cercetători din Regiunea Centru a scăzut cu 37,3%, (de la 2842 cercetători, la 1783), dar a crescut de aproape 7 ori numărul de tehnicieni și asimilați (de la 106, la 723) și de peste 9 ori numărul celor din alte categorii de salariați (de la 165, la 1556).

Numărul de cercetători a scăzut la nivel național și în toate regiunile cu excepția regiunii Nord-Est, Sud-Est și București - Ilfov (în care a crescut numărul cercetătorilor), iar în cazul tehnicienilor și a celorlalte categorii a crescut în toate regiunile cu excepția regiunilor Sud-Est și Sud Muntenia (în care a scăzut numărul de tehnicieni și asimilați) și

²⁸ Conform definiției utilizate de INS, activitatea de cercetare-dezvoltare reprezintă „activitatea sistematică și creatoare inițiată pentru a spori volumul de cunoștințe, inclusiv cunoștințele despre om, cultură și utilizarea acestor cunoștințe pentru noi aplicații”.

²⁹ Conform definiției utilizate de INS salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare „reprezintă totalul angajaților, la un moment dat, care participă direct sau indirect, la rezolvarea problemelor care constituie obiectul de activitate al unității respective, fiind remunerați pentru serviciile executate”.

„Salariații din cercetare-dezvoltare sunt repartizați pe următoarele activități:

- personal din activitatea de cercetare-dezvoltare: personalul care participă direct la asemenea activitate și cel care furnizează servicii directe legate de aceasta;
- personal din activitatea de producție (din ateliere și secții care execută producție sau microproducție de tip industrial și agricol);
- personal din activitățile anexe cercetării-dezvoltării.”

Nord-Vest (în care a scăzut numărul celor din alte categorii de salariați).

Comparativ cu celelalte regiuni, în perioada 2010-2016, Regiunea Centru a înregistrat cele mai mari creșteri în cazul tehnicienilor (+582,1%, față de +85,5% la nivelul țării) și al altor categorii de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare (+843,0%, față de +107,4% la nivel național).

Tab. 4.9. Numărul de salariați în activitatea de cercetare-dezvoltare în județele regiunii Centru (nr. pers.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Regiunea Centru	3113	3526	2973	2683	3885	3728	4072
Alba	243	276	250	277	255	243	248
Brasov	1799	2259	1824	1604	1583	1400	1563
Covasna	42	47	55	38	49	73	54
Harghita	28	19	44	15	16	38	24
Mures	410	375	361	342	446	393	439
Sibiu	591	550	439	407	1536	1581	1744

Sursa: INS, Baza de date TEMPO ONLINE, Cercetare – dezvoltare și inovație

În perioada 2010-2016, numărul de cercetători a scăzut în toate județele regiunii cu excepția județului Covasna, dar a crescut numărul de tehnicieni și asimilați din activitatea de cercetare-dezvoltare (cu excepția județului Harghita), precum și numărul altor categorii de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare.

Tab. 4.10. Numărul de cercetători în județele regiunii Centru (nr. pers.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Regiunea Centru	2842	2027	1831	1606	1831	1672	1783
Alba	230	245	228	204	238	226	216
Brasov	1694	1143	1136	929	917	816	953
Covasna	18	23	32	27	32	35	21
Harghita	16	2	21	5	4	22	5
Mures	320	258	235	248	326	287	273
Sibiu	564	356	179	193	314	286	315

Sursa: INS, Baza de date TEMPO ONLINE, Cercetare – dezvoltare și inovație

În cadrul regiunii, la nivelul anului 2016, cei mai mulți salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare sunt concentrați în județele Brașov (1563) și Sibiu (1744) - care împreună totalizează peste 80% din totalul la nivel regional - urmate la mare distanță de Mureș (439) și Alba (248). Peste jumătate (53,5%) din numărul de cercetători din regiune sunt localizați în județul Brașov (953 persoane), urmat la mare distanță de județe Sibiu (315), Mureș (273) și Alba (216). Județul Sibiu se remarcă prin cel mai mare număr de tehnicieni și asimilați implicați în activitatea de cercetare-dezvoltare (491), urmat de județul Brașov (122).

Tab. 4.11. Numărul de tehnicieni și asimilați în județele regiunii Centru (nr. pers.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Regiunea Centru	106	559	390	365	566	704	723
Alba	7	15	19	27	15	15	12
Brasov	43	425	188	242	241	177	122
Covasna	7	6	6	2	4	20	13
Harghita	12	10	10	7	9	8	11
Mures	23	39	66	52	64	55	74
Sibiu	14	64	101	35	233	429	491

Sursa: INS, Baza de date TEMPO ONLINE, Cercetare – dezvoltare și inovație

Potrivit datelor statistice pentru anul 2016, **cheltuielile totale din activitatea de**

cercetare-dezvoltare au fost de 272635 mii lei prețuri curente la nivelul Regiunii Centru, dintre care 76,5% au fost realizate în județul Sibiu, urmat la mare distanță de județele Brașov (14,7%) și Mureș (5,4%), la polul opus fiind județele Harghita și Covasna (0,3% respectiv 1,1%).

Cheltuielile din activitatea de cercetare-dezvoltare realizate în Regiunea Centru în anul 2015 au reprezentat o pondere de doar 7,4%, totalul la nivel național, pondere care plasează regiunea Centru pe a patra poziție la nivel național, înaintea, Nord – Vest (6,2%), Nord – Est (4,7%), Sud-Vest Oltenia (2,2%) și Sud – Est (1,8%).

4.3.2. Industria

Economia Regiunii Centru păstrează un profil industrial vizibil ce poate fi evidențiat atât prin contribuția relativ ridicată a industriei la formarea produsului intern brut cât și prin ponderea semnificativă a populației ocupat în sectorul secundar al economiei.

Profilul industrial al regiunii este dat de *industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, industria chimică, farmaceutică, materialelor de construcții, lemnului, extractivă, textilă și alimentară*.

În prezent, **pilonii industriei Regiunii Centru** sunt *industria pieselor și subansamblelor auto, industria alimentară, industria confecțiilor textile, prelucrarea lemnului, materialele de construcții*.

Domeniile industriale de excelență identificate prin Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020 sunt *Industria auto și mecatronica, prelucrarea lemnului și industria mobilei, Industria textilă și de confecții, industria alimentară, industria aeronautică, industria farmaceutică*.

Industria textilă, a confecțiilor textile și a încălțămintei produce în special în regim de lohn mărfuri destinate pieței externe.

Prin investițiile străine atrase, Regiunea Centru a devenit un furnizor important de piese și subansamble auto pentru mărci de renume la nivel mondial.

Industriile de prelucrare a lemnului valorifică importantul potențial silvic al regiunii. Astfel, Regiunea Centru asigură aproximativ 40% din producția națională de cherestea și o cincime din cea de mobilier.

Companiile producătoare de medicamente din județele Mureș, Brașov și Sibiu, alături de firmele producătoare de medicamente homeopate și de cele din domeniul echipamentelor medicale, au avut o evoluție foarte bună în ultimii ani.

4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu

Potențialul de dezvoltare al unei regiuni este cu atât mai mare cu cât acea regiune dispune de o infrastructură de transport mai dezvoltată.

La nivelul Regiunii Centru s-au constituit până în prezent două zone metropolitane și există încă cel puțin alte două areale urbane de acest tip.

- Zona metropolitană Brașov reprezintă un spațiu geografic compact fiind format din următoarele unități administrativ - teritoriale: Brașov, Bod, Hălchiu, Sânpetru, Cristian, Vulcan, Codlea, Ghimbav, Râșnov, Predeal, Săcele, Hărman, Prejmer și Târlungeni.

Zona metropolitană Brașov este constituită din 14 localități (3 municipii, 3 orașe și 8 comune), având o populație totală de peste 400 000 locuitori. Zona are, de asemenea, multiple legături funcționale cu municipiul Sfântu Gheorghe.

Brașovul, prin potențial și tradiție, accede la tendințele dezvoltării urbane europene, prin politici publice de dezvoltare spațială care să țină cont de interesele complexe

ale întregului teritoriu înconjurător. Prezența unui mare centru urban, alături de două municipii și trei orașe de mici dimensiuni oferă condiții pentru o dezvoltare economică echilibrată a zonei metropolitane. Un rol important în procesul de dezvoltare economică îl au comunitățile rurale pe teritoriul cărora se găsesc majoritatea resurselor naturale. Îmbinarea armonioasă a avantajelor pe care le oferă mediul urban și mediul rural pun bazele unei microregiuni de dezvoltare cu impact la nivel regional și național.

Economia zonei este de diversificată, de la industrie și agricultură la servicii (sectorul predominant al zonei), cu un nivel relativ ridicat de integrare pe verticală. Aria metropolitană Brașov este în același timp una din cele mai frecventate zone turistice din România. Rețeaua rutieră de nivel european și național din zona metropolitană are o dezvoltare radială. Trei șosele europene (E60, E68, E574) și trei drumuri naționale (DN 1A, DN 10, DN 73 A) se îndreaptă spre toate direcțiile. Alături de acestea, o densă rețea de drumuri județene asigură bune legături între localitățile zonei. În următorii ani, aici se preconizează construirea celui de-al 3-lea aeroport al regiunii.

- Zona Metropolitană Târgu Mureș este o microregiune cu o evoluție dinamică, înființat cu scopul principal de a asigura dezvoltarea social-economică a zonei.
Zona metropolitană Târgu Mureș, formată din municipiul Târgu Mureș și orașul Ungheni precum și din 12 comune învecinate, cu o populație totală de aproximativ 200 000 locuitori. Zona este traversată de drumul european E60 și se află pe traseul viitoare autostrăzi Transilvania. Dispune de asemenea de unul din cele mai active aeroporturi ale țării.
Prin diversitatea și complexitate funcțiilor sale, municipiul Târgu Mureș este centrul administrativ al județului Mureș și un important centru cultural, industrial și servicii (financiar, comercial, etc.) cu grad ridicat de polarizare a zonei metropolitane delimitate. Acest fapt poate crea și facilita o serie de direcții integrate de dezvoltare durabilă a zonei. Principalele direcții de dezvoltare pentru Zona Metropolitană Târgu Mureș sunt: creșterea competitivității economice, protejarea grupurilor vulnerabile cu accent pe necesități și drepturile acestora conform legii, protejarea ecosistemelor și a mediului înconjurător, reducerea consumului de energie, al nivelului de poluare și managementul deșeurilor. Atingerea acestor obiective nu poate fi realizată decât prin participarea tuturor factorilor de acțiune la nivel local, regional și național, prin cooperare și parteneriate între grupurile de interes sociale și economice și instituțiile publice.
- Arealul urban Sibiu-Cisnădie - Ocna Sibiului, (cu posibile extinderi spre Avrig și Tâlmaci). Arealul, cu o populație de peste 200 000 locuitori, a cărui dezvoltare economică a fost potențată de valorificarea moștenirii culturale și a tradițiilor industriale. Arealul se află pe traseul coridorului pan-european de transport IV și al viitoare autostrăzi Pitești - Nădlac. Zona este străbătută de asemenea, de o rețea densă de drumuri județene. Aeroportul din Sibiu s-a clasat în anul 2006 pe poziția a 6-a la nivel național în ce privește traficul de pasageri și a 5-a în ce privește traficul de mărfuri.
- Arealul urban Alba Iulia – Sebeș, format din cele 2 municipii de talie medie și din 5-6 comune cu un nivel ridicat de dezvoltare economică și cu o infrastructură edilitară relativ dezvoltată. Zona are peste 100 000 locuitori și o poziție geografică avantajoasă, la întretăierea a 2 mari axe de transport (E68 și E81). Economia zonei are o structură diversificată, bazându-se pe industriile alimentară, textilă și de prelucrare a lemnului și pe servicii. Turismul dispune de un potențial de dezvoltare deosebit (reprezentat de patrimoniul istoric și cultural al celor 2 orașe precum și de cel natural al zonelor învecinate).

3.3.4. Agricultură

Condițiile naturale prielnice din Regiunea Centru au permis dezvoltarea agriculturii și specializarea pe câteva subdomenii în care regiunea deține poziții de top, după cum urmează:

- Locul 1 la nivel național: efectivele de ovine, cultivarea sfeclei de zahăr, cartofului, porumbului, hameiului și a cânepei pentru fibretexile
 - Locul 2 la nivel național: familii de albine, cultivarea tutunului, plantelor medicinale și a furajelor verzi din teren arabil
 - Locul 3 la nivel național: efectivele de bovine și iepuri, cultivarea secarei și a lucernei
- Sectorul agroalimentar permite dezvoltarea întregului lanț valoric, de la producerea materiilor prime, la procesare și la distribuția și comercializarea produselor prelucrate. Acest sector este important atât prin prisma contribuției la susținerea gradului de ocupare a forței de muncă cât și prin contribuția la susținerea IMM-urilor regionale. Dezvoltarea domeniului agroalimentar are un puternic efect multiplicator, atrăgând dezvoltarea altor numeroase activități economice.

Silvicultură

Cca. 36,6 % din suprafața regiunii este acoperită de păduri și alte vegetații forestiere. Regiunea Centru deține 18,5 % din suprafața împădurită a țării. Dispunând de un important potențial silvic, Regiunea Centru asigură aproximativ 40% din producția națională de cherestea și o cincime din cea de mobilier.

4.3.5. Turismul

Cu o natură extrem de generoasă și un patrimoniu cultural de o mare valoare, Regiunea Centru dispune de un potențial turistic ridicat și diversificat. Din cercetările și studiile regionale în domeniu reiese concluzia că **formele de turism cu cel mai ridicat potențial de dezvoltare sunt: turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și turismul rural.**

Turismul montan beneficiază în Regiunea Centru de condiții naturale excepționale, aproape jumătate din suprafața regiunii fiind ocupată de arealele montane. Regiunea Centru include părți însemnate din suprafața a 6 din cele 28 de parcuri naționale sau naturale ale României și cuprinde numeroase alte arii protejate și rezervații naturale.

Turismul cultural dispune de resurse însemnate, cu o mulțime de obiective valoroase ce împânzesc teritoriul regiunii și câteva repere arhitectonice binecunoscute (ansamblul bisericilor fortificate, castelul Bran, cetatea Sighișoara, Sibiu, Brașov, Alba Iulia etc) precum și festivaluri tradiționale de prestigiu (Pelerinajul de Rusalii de la Șumuleu-Ciuc, Târgul de Fete de pe Muntele Găina). Distanța relativ mică dintre obiectivele turistice culturale favorizează integrarea acestora în diferite circuite tematice.

Intrat după 1990 într-o perioadă de declin, **turismul balnear** începe să fie reconsiderat și revalorizat în ultimii ani, acesta putând redeveni în perioada următoare una din formele preferate de turism, inclusiv pentru piața externă. În acest sens, amintim faptul că România deține o treime din izvoarele de apă minerale ale Europei, multe dintre acestea fiind localizate în Regiunea Centru. Accentuarea procesului de îmbătrânire demografică va face ca numărul de turiști ce optează pentru această formă de turism să crească semnificativ. În același timp, diversificarea ofertei turismului

balnear, dezvoltarea componentei de agrement și a celei de wellness și spa sunt în măsură să aducă noi categorii de turiști (tineri, sportivi, turiști care caută „distracția”).

Turismul rural atrage îndeosebi familiile cu copii, care caută relaxarea într-un mediu liniștit și sănătos. Pe lângă turiștii din România, de această formă de turism sunt atrași și turiștii străini interesați de cultura românească, aceasta fiind un mijloc direct de cunoaștere a civilizației tradiționale autentice. Turismul rural a înregistrat o dinamică spectaculoasă în ultimii 20 ani, numărul pensiunilor turistice și agroturistice din Regiunea Centru depășind 1000, iar cel al locurilor de cazare oferite ajungând la aproape 19 mii.

Turismul de afaceri s-a dezvoltat cu precădere în marile orașe și în câteva stațiuni ce oferă un înalt confort de cazare și dispun de facilitățile tehnice necesare.

4.3.6. Dezvoltarea durabilă

Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cu siguranță cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) în raportul "Viitorul nostru comun", cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland³⁰: "dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi".

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Ca orientare generală, documentul vizează realizarea următoarelor obiective strategice **pe termen scurt, mediu și lung**:

Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României;

Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;

Orizont 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor UE.

Direcțiile principale de acțiune, printre care se regăsește și educația și formarea profesională, detaliate pe sectoare și orizonturi de timp sunt:

- Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale în profil inter-sectorial și regional, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;
- *Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională*, sănătate publică și servicii sociale, ținând seama de evoluțiile demografice și de impactul acestora pe piața muncii;
- Folosirea generalizată a celor mai bune tehnologii existente, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale;
- Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea atât a unor soluții de adaptare pe termen lung, cât și a unor planuri de măsuri pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;
- Asigurarea securității și siguranței alimentare;

³⁰ Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, <http://www.eytv4scf.net/wced-ocf.htm>

- Identificarea unor surse suplimentare de finanțare pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, **educației**, sănătății și serviciilor sociale;
- Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural național; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții să fie însoțită derevitalizarea, în modernitate, a unor moduri de viață tradiționale, în special în zonele montane și cele umede

4.3.7. Zona montană și dezvoltarea durabilă–aspecte specifice ruralului montan

Orientările strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate 2014-2020 prezintă principalele direcții de urmat pentru asigurarea creșterii atractivității și dezvoltării durabile a zonei montane defavorizate, prin punerea în valoare a resurselor, stabilizarea populației, menținerea identității culturale, creșterea puterii economice la nivel local, în condițiile păstrării echilibrului ecologic și protecției mediului natural.

Prin îndeplinirea obiectivelor stabilite se va realiza dezvoltarea durabilă economică, socială și de mediu a zonei montane defavorizate prin protejarea și valorificarea responsabilă a resurselor montane, ținând seama și de efectele schimbărilor climatice, prevenindu-se depopularea acestor zone și degradarea tradițiilor, îndeletnicirilor și specificității culturale a acestora.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate 2014-2020 stabilește următoare obiective:

Obiectiv general 1: Creșterea competitivității economice

Obiective specifice:

- a) Creșterea veniturilor fermierilor
- b) Sporirea gradului de instruire și informare al fermierilor în vederea dezvoltării de activități specifice și facilitarea accesului produselor lor pe piețele de desfacere

Obiectiv general 2: Creșterea atractivității zonei montane defavorizate și stabilizarea

populației montane

Obiective specifice:

- a) Menținerea populației tinere în zonele montane defavorizate, cu accent pe zona rurală
- b) Încurajarea diversificării activităților economice în zona montană defavorizată
- c) Revitalizarea turismului montan pe principiile turismului durabil prin modernizarea infrastructurii specifice, creșterii calității serviciilor în vederea dezvoltării și promovării potențialului natural și cultural din zona montană defavorizată
- d) Modernizarea infrastructurii de transport și pentru serviciile de bază

Obiectiv general 3: Ameliorarea calității factorilor de mediu din zona montană defavorizată și conservarea biodiversității

Obiective specifice:

- a) Gestionarea durabilă a resurselor agricole și forestiere
- b) Conservarea biodiversității, prin consolidarea rețelei de arii protejate,elaborarea/ implementarea planurilor /măsurilor de management ale ariilor naturale protejate,precum și prin păstrarea și/sau îmbunătățirea funcționalității și conectivității aferente rețelei de arii naturale protejate, inclusiv ale rețelei Natura 2000 (prin menținerea și crearea infrastructurilor ecologice, inclusiv coridoare ecologice - coridoare de migrare/deplasare pentru specii)
- c) Implementarea managementului durabil al deșeurilor

Obiectiv general 4: Conservarea și valorificarea resurselor culturale

Obiective specifice:

- a) Protejarea, promovarea și menținerea vie a patrimoniului imaterial și a creației

contemporane

b) Promovarea, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural material

Zona montană se întinde pe 47% din suprafața Regiunii Centru, ocupând părțile de est, sud și vest ale regiunii. Carpații Meridionali ("Alpii Transilvaniei", având cele mai înalte vârfuri din România în masivul Făgăraș), Carpații Orientali (ocupând aproape în întregime teritoriul județelor Harghita și Covasna și părți însemnate din județele Mureș și Brașov), Munții Apuseni (jumătatea de N-V a județului Alba).

Locul modest pe care îl ocupă Regiunea Centru din punct de vedere al contribuției la producția agricolă națională (locul 5 din cele 8 regiuni), este explicabil prin condițiile de relief (în detrimentul suprafețelor agricole și arabile), dar și prin randamentul mai scăzut al agriculturii montane în comparație cu câmpia.

Specificul montan oferă regiunii un potențial de excepție pentru zootehnie și în particular pentru dezvoltarea agriculturii ecologice și a agroturismului, condiționat de valorificarea superioară a următoarelor **atuuri**:

- Suprafețele întinse de pășuni și fânețe (totalizând 58% din suprafața agricolă a regiunii) favorabile creșterii animalelor – activitate tradițională a locuitorilor din regiune.
- Calitatea bună a mediului, conservarea unor practici agricole "blânde" – fără chimizare sau cu chimizare redusă permit obținerea unor produse ecologice cu valoare biologică ridicată
- Biodiversitate (flora furajeră naturală, flora spontană, speciile de animale sălbatice)
- Peisaje naturale valoroase, patrimoniul istoric și cultural bogat
- Facilitățile și interesul în creștere pentru agroturism
- Capitalul uman (bătrânii păstrători de tradiție; tinerii - moștenitori ai zestrei tradiționale și deschiși spre nou)
- Experiența și inițiativele unor organizații active la nivelul regiunii: ex. AGROM-RO Mureș (în domeniul instruirii și consultanței agricole), ANTREC (în promovarea serviciilor agroturistice), Institutul de Cercetare și Dezvoltare în Montanologie - Cristian, jud. Sibiu, Institutul de Cercetare pentru Pajiști – jud. Brașov etc.
- Pe de altă parte, se constată o serie de **probleme**³¹ specifice ruralului montan cu consecințe grave pe termen mediu, dintre care:
 - Declinul efectivelor de animale (ovine și bovine, în mod deosebit scăderea efectivelor de oi) conduce la scăderea majoră a volumului îngrășămintelor organice (indispensabile pentru aportul de alcalinitate, azot biologic, etc.), cu impact grav asupra regenerării naturale a pajiștilor, conducând la degradarea florei naturale furajere – fenomenul de "resălbăticire" prin acidifierea solului fragil al muntelui care favorizează dezvoltarea plantelor nedorite .
 - Tendința abandonării unora dintre bunele practici din experiența tradițională, în paralel cu conservarea unora învechite și/sau adoptarea unor practici neadaptate specificului montan
 - Aplicarea pe scară redusă a însămânțării artificiale; zestrea genetică a animalelor din multe gospodării rurale din zonele de munte este modestă.
 - Adăposturi pentru animale învechite, necorespunzătoare igienico-sanitar, lipsite de facilitățile necesare.
 - Lipsa echipamentelor agricole moderne (v. mulsul manual) și a mecanizării necesare lucrărilor în specific montan;

³¹ Informațiile prezentate în această secțiune privind problematica ruralului montan au fost puse la dispoziție de Forumul Montan Român, afiliat la Euromontana

- Greșeli în depozitarea și utilizarea îngrășămintelor naturale (lipsa sau starea necorespunzătoare a platformelor de bălegar, absența bazinelor pentru colectarea purinului – pierderi mari de azot biologic, bălegar diseminat iarna, nefermentat, acid) – afectând calitatea pajiștilor, la care se adaugă poluarea cu rumeguș (pericol - acidifierea fânurilor), practici ineficiente de colectare și depozitare a fânului (stocat în clăi cu pericol de mucegăire), etc.
- Infrastructura deficitară (drumuri, utilități, comunicații).
- Investiții reduse pentru crearea de locuri de muncă / alternative de ocupare în spațiul rural montan
- Îmbătrânirea populației, exodul tinerilor (spre orașe / UE).
- Inițiative reduse, lipsa suportului și a cunoștințelor necesare fermierilor pentru promovarea de “branduri” specifice (produse cu marcă locală/regională), promovarea produselor de nișă, etc.
- Consultanță agricolă calificată în zona montană, neacoperitoare cantitativ și calitativ.

Consecințele sunt grave:

- Degradarea terenurilor agricole montane, sălbăticirea pajiștilor și a fânurilor – riscă să devină ireversibile: **“fragilitatea muntelui”**
- Condiții socio-economice precare; șomaj, combinat cu calitate redusă a ocupării (agricultură de subzistență) cu tendință de agravare
- Depopularea munților prin exodul tinerilor spre orașe sau în afara țării
- Imens potențial economic nevalorificat / insuficient în raport cu potențialul pieței (în creștere) pentru produse ecologice și biologice, agroturism, etc.

Gospodăriile țărănești care ocupă zonele montane din regiunea Centru sunt localizate în grade diferite de dispersie teritorială (foarte ridicată în unele zone din Apuseni, Bucegi, Piatra Craiului, Făgăraș etc.). În funcție de varietatea factorilor socio-economici și culturali, gradul de izolare, condițiile de mediu etc., se înregistrează diferențe mari de dezvoltare socio-economică (de la sărăcie extremă în unele zone, la prosperitatea relativă în altele).

Dezvoltarea economică în spațiul rural montan, iar în zonele izolate chiar supraviețuirea civilizației rurale, depind decisiv de dezvoltarea și valorificarea superioară a resurselor oferite de **agricultura montană**³² și a altor resurse specifice zonei, într-un concept de **pluriactivitate**³³.

Conceptul de **dezvoltare durabilă** aplicat ruralului montan include modernizarea activităților agricole în paralel cu conservarea bunelor practici în raport cu mediul, relansarea creșterii animalelor și a îndeletnicirilor tradiționale, promovarea agriculturii și a produselor ecologice, diversificarea activităților economice în spațiul rural fără afectarea patrimoniului natural, istoric și cultural.

³² **Agricultura montană** include totalitatea practicilor agricole adaptate zonelor montane – plante furajere, cultivate sau pajiști naturale, horticultură, creșterea animalelor, etc.

³³ Conceptul de **pluriactivitate** include diversitatea activităților care valorifică resursele locale, acoperă nevoi specifice gospodăriilor rurale, oferă alternative de ocupare totală sau parțială: procesarea primară și mica industrializare a produselor agro-alimentare, meșteșuguri și artizanat (lemn, metal, confecții, ceramică, etc.), mica industrie locală, turism și agroturism, activități de întreținere și mecanizare și alte servicii auxiliare agriculturii, etc.

În raport cu problematica analizată, **principalele neajunsuri constatate³⁴ în cadrul sistemului de educație și formare profesională sunt:**

- Interesul general scăzut al tinerilor pentru formare profesională și carieră în agricultură
- Gradul redus de acoperire teritorială a ofertei de educație și formare profesională (inițială și continuă) în ruralul montan
- Conținutul pregătirii insuficient adaptat specificului local, în mod deosebit în ceea ce privește componenta practică a programelor de formare în agricultură (în particular în domeniul agromontan/agroturism) furnizate de școlile din sistemul ÎPT
- Absența unei pregătiri generale privind economia ruralului montan – considerată a fi necesară încă din gimnaziu (în cadrul orelor de educație tehnologică / componenta de curriculum la decizia școlii- CDȘ), atât ca bază de pregătire pre-vocațională, cât și din perspectiva celor care nu continuă studiile și rămân în gospodării
- Baza materială deficitară a școlilor din domeniu (fermă didactică, echipamente, etc.)
- Formarea profesională a cadrelor didactice - marcată preponderent de cunoștințe pentru agricultura de câmp - deficitară în privința competențelor specifice agriculturii montane și dezvoltării durabile în zona montană

Un răspuns adecvat la problematica dezvoltării ruralului montan, din perspectiva educației și formării profesionale – văzută ca **“Pilon al dezvoltării agro-montane durabile”**, implică nevoia unui program coerent de măsuri pe următoarele direcții prioritare:

- Consolidarea parteneriatului social prin antrenarea în procesul decizional și de planificare strategică în ÎPT a reprezentanților instituțiilor și organizațiilor relevante pentru ruralul montan
- Introducerea în documentele de planificare strategică în ÎPT a unei secțiuni distincte pentru problematica ruralului montan, având în vedere:
 - Planurile locale de acțiune (PLAI) din toate județele Regiunii Centru
 - Planurile de acțiune (PAS) la nivelul școlilor din ÎPT cu ofertă de formare în agricultură cu specific montan
- Inițierea / dezvoltarea unor școli pilot cu profil agromontan, cu arie de acțiune acoperitoare pentru principalii masivi muntoși, având în vedere:
 - Dezvoltarea bazei materiale: ferma didactică, ateliere școală și laboratoare – organizate și dotate corespunzător, din perspectiva agriculturii montane și pluriactivității, cu o componentă de agroturism inclusă
 - Facilități de tip „campus” (internat, cantină, centre de documentare și informare etc.)
- Programe de formare continuă a cadrelor didactice de specialitate pentru adecvarea competențelor specifice agriculturii montane
- Adaptarea conținutului pregătirii prin curriculum în dezvoltare locală (CDL) în funcție de specificul local, la toate calificările din cadrul relevante pentru agricultura montană
- Completarea/adaptarea pregătirii la nivel gimnazial din zonele montane având în vedere noțiunile generale privind economia ruralului montan - în cadrul orelor de educație tehnologică / componenta de CDȘ
- Programe de orientare și consiliere profesională adaptate grupurilor țintă din ruralul montan (elevi și părinți, tineri agricultori), în parteneriat între instituțiile de învățământ, Centrele Județene de Asistență Psihopedagogică (CJAPP), Direcțiile Județene pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Oficiile județene de Consultanță Agricolă, autorități locale, asociații profesionale ale agricultorilor de munte (acolo unde există), organizații neguvernamentale (ONG) cu activități de consultanță și instruire în agricultură, etc.

³⁴ Concluziile grupului de lucru pentru un *program național de educație și formare profesională în ruralul montan*

Într-o primă etapă (începînd cu 2006), din regiunea Centru au fost cuprinse în acest program: Colegiul Tehnic pentru Agricultură și industrie Alimentară „Țara Bârsei” Prejmer (jud. Brașov), **Scoala cu clase I-VIII Albac - devenită ulterior Liceul Tehnologic „Țara Moșilor” (jud. Alba), Scoala cu clasele I-VIII, Cristian, jud. Sibiu, la care a fost adăugat în mai 2007 Școala cu clasele I-VIII Arieșeni (pentru domeniul turism și alimentație) – devenită ulterior Liceul Tehnologic de Turism și Alimentație.** Din păcate doar pentru Liceul Tehnologic de Turism și Alimentație Arieșeni au continuat investițiile din bugetul POR DMI 3.4 în scopul îmbunătățirii condițiilor de studiu și diversificarea specializărilor profesionale. Unitatea de învățământ a beneficiat de 18,8 milioane lei prin care s-au efectuat lucrări de intervenție, reparații, extinderi, s-au construit și dotat ateliere pentru instruirea practică s-au creat facilități în campus prin amenajarea cantinei și îmbunătățirea condițiilor de cazare, s-a refăcut rețeaua de utilități.

4.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT

- ❖ Ritmul susținut de creștere economică din ultimii ani, reflectat în dinamica PIB și a productivității muncii, pe de o parte, procesul de integrare europeană pe de altă parte. În perioada 2016-2021, sunt prognozate creșteri în toate sectoarele economice, cele mai accentuate în construcții, servicii și industrie.
 - Noi provocări pentru sistemul de educație și formare profesională, din perspectiva contribuției la formarea resurselor umane necesare creșterii competitivității economice regionale.
- ❖ **Dinamica încurajatoare a investițiilor brute** în mod deosebit în Industria prelucrătoare, urmată de Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor și Construcții.
- ❖ **Diversitatea activităților economice:**
 - ✚ **Serviciile:**
 - Ocupă cea mai mare pondere în economia regională, în creștere constantă în ultimii ani și devansând industria în formarea PIB și a VBA. În cadrul serviciilor se detașează activitățile din comerț, urmate de administrație publică și apărare, tranzacții imobiliare.
 - ✚ **Industria:**
 - Deși marcat de *restructurări masive*, regiunea își păstrează un *profil industrial pronunțat*, comparativ cu celelalte regiuni:
 - Ponderea industriei în formarea PIB și a VBA este mai mare la nivel regional și în toate județele decât la nivel național
 - Diversitatea activităților industriale (la nivel regional sunt reprezentate aproape toate ramurile industriei).
 - Înființarea unor parcuri industriale în toate județele regiunii – din care se desprind orientări strategice spre ramuri cu valoare adăugată mare (materiale de construcții, industrie alimentară, fabricarea de produse ecologice, electronică, IT, mecanică fină, servicii pentru întreprinderi, etc.)
 - Dinamica investițiilor în sectorul industrial: industria prelucrătoare beneficiază de cea mai mare pondere din totalul investițiilor brute la nivel regional.

✚ **Construcțiile**

- Sector în creștere ca pondere în formarea PIB, susținut de dinamica investițiilor în infrastructura pentru transporturi, infrastructura tehnică (alimentare cu energie electrică, apă, gaz, etc.), edilitară și pentru afaceri și dezvoltarea sectorului imobiliar

Agricultura:

- Ponderea VAB în agricultură este cca.5%, ocupând antepenultimul loc la nivel național
- Agricultură variată, condiții favorabile creșterii animalelor în toate județele, potențial ridicat de dezvoltare pentru agricultura ecologică și agroturism
- Nevoile de modernizare și eficientizare a agriculturii
- Problematika complexă și stringentă a ruralului montan din perspectiva socio-economică și de mediu pentru o dezvoltare durabilă a localităților și gospodăriilor țărănești.

Silvicultura:

- Cca. 36 % din suprafața regiunii este acoperită de păduri
- Regiunea Centru deține 18,5 % din suprafața împădurită a țării
- Beneficiază de importante resurse naturale

Mediul:

- Nevoile de adaptare la standardele UE pentru **protecția mediului**

IMPLICAȚIILE PENTRU ÎPT:

- **Planurile de școlarizare** trebuie să reflecte, prin structura ofertei - proporțional cu nevoile pieței muncii - ponderea crescută a serviciilor, diversitatea activităților industriale, importanța construcțiilor și nevoile de dezvoltare a agriculturii.
- **Calificări și curriculum.** Adaptările structurale din economie presupun competențe adecvate și o mobilitate ocupațională sporită (inclusiv intersectorială) a forței de muncă.
Se desprind două direcții de acțiune la nivel regional și local:
 - Aplicarea riguroasă a standardelor de pregătire profesională
 - Adaptări prin curriculum în dezvoltare locală (CDL)
- Ponderea crescândă a IMM reclamă din partea ÎPT un **răspuns adecvat la nevoile specifice IMM, de adaptabilitate crescută a forței de muncă** la sarcini de lucru diverse, prin:
 - Asigurarea unei pregătiri de bază largi, competențe tehnice generale solide
 - Consolidarea pregătirii profesionale, indiferent de calificare, cu competențe specifice economiei de piață (competențe antreprenoriale, tehnici de vânzări, marketing, etc.)
 - Promovarea învățării pe parcursul întregii vieți
- Ca **răspuns la schimbările tehnologice și organizaționale induse de investițiile străine și cerințele de competitivitate**, trebuie avute în vedere:
 - Creșterea nivelului de calificare
 - Importanța competențelor cheie
 - Limbile străine
 - Formarea unor competențe adecvate pentru: noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare

- Colaborarea între școli pentru calificările care presupun competențe combinate, de exemplu: tehnice și comerciale/economice, tehnice - artistice – IT (design, grafică, publicitate, pagini web) etc.
- Formarea continuă a profesorilor în parteneriat cu întreprinderile
- Ca răspuns la **cerințele de mediu** pe baza standardelor UE:
 - Calitate în pregătirea pentru calificările specializate pentru ecologie și protecție mediului pe baza standardelor de mediu ale UE
 - Dezvoltarea unor competențe de mediu ca parte din pregătirea tehnică generală, indiferent de specialitate.
- **Parteneriatul școală-agenti economici** - indiferent de domeniul de pregătire, trebuie să reflecte:
 - diversitatea categoriilor de agenți economici (pe clase de mărime, tipuri de capital, etc.) și de activități producătoare de bunuri și servicii

Ruralul montan:

Problematica complexă și stringentă a ruralului montan din perspectiva socio-economică și de mediu pentru o dezvoltare durabilă a localităților și gospodăriilor țărănești, în condițiile în care zona montană acoperă aproape jumătate din suprafața regiunii, conduce la nevoia unui program coerent de măsuri în educație și formare profesională, pe următoarele direcții prioritare:

- Consolidarea parteneriatului social prin antrenarea în procesul decizional și de planificare strategică în ÎPT a reprezentanților instituțiilor și organizațiilor relevante pentru ruralul montan.
- Inițierea/dezvoltarea unor școli pilot cu profil agromontan, înzestrate cu o bază materială adecvată: ferma didactică, ateliere școală și laboratoare – organizate și dotate corespunzător, din perspectiva agriculturii montane și pluriactivității (cu o componentă de agroturism inclusă); facilități de tip campus.
- Adecvarea sporită a conținutului calificărilor la specificul agromontan local.
- Completarea/adaptarea pregătirii la nivel gimnazial din zonele montane prin introducerea unor noțiuni generale privind economia ruralului montan, și aspecte practice de gospodărie și alimentație (la orele educație tehnologică / componenta de CDS).
- Programe de formare continuă a cadrelor didactice de specialitate, cu privire la competențele specifice agriculturii montane.
- Programe de orientare și consiliere adaptate grupurilor țintă din ruralul montan (elevi și părinți, tineri agricultori).

De asemenea, se recomandă programe adecvate de informare și instruire a producătorilor agricoli cu privire la:

- ameliorarea competitivității sectorului agricol, alimentar și forestier din zona montană
- ameliorarea calității producției și a produselor, adaptarea la normele UE
- promovarea produselor lor prin utilizarea logo-urilor accepatate de catre UE (ex.: Produsul BIO, Produsul traditional, Denumirea de origine a produsului–AOP, Identificarea geografica a produsului-IGP).

5. Piața muncii la nivel regional

5.1. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO)

În momentul de față, pentru caracterizarea fenomenelor de pe piața forței de muncă din România se utilizează două serii de date statistice diferite: Balanța forței de muncă (BFM) și Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO). Indicatorii statistici din cele două serii de date nu sunt comparabili deoarece metodele de colectare, unele definiții și metodele de calcul sunt diferite. Pe de altă parte, doar analiza datelor din ambele serii poate oferi o imagine completă și reală asupra pieței muncii din România.

BFM permite comparabilitatea teritorială, la nivel național, pe regiuni și pe județe. AMIGO asigură comparabilitatea la nivel național între regiunile de dezvoltare și compatibilitatea cu statistica europeană (EUROSTAT).

5.1.1. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii³⁵

Populația activă totală (în vârstă de 15 ani și peste) din regiunea Centru număra în 2017, cca. 991 mii persoane, reprezentând 10,87% din populația activă a țării. După o scădere semnificativă în perioada 2002-2012, **începând cu anul 2013 se conturează o tendință de stabilizare** relativă a numărului populației active.

Populația ocupată totală (15 ani și peste) din Regiunea Centru număra cca. 950 mii persoane în 2017, reprezentând 11% din populația ocupată a României. Populația ocupată a regiunii a înregistrat o evoluție fluctuantă în perioada 2002-2009, urmată de o scădere în anii crizei economice 2009-2011. **Începând cu anul 2012 se conturează de o tendință de creștere a numărului populației ocupate** a regiunii.

Rata de activitate și rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) din Regiunea Centru sunt **mai mici decât la nivel național** în toată perioada analizată (2002-2017), înregistrând o **evoluție fluctuantă** în perioada 2002-2009, scădere în perioada 2010-2011, urmată de o **tendință de ușoară creștere începând din 2012**. Datele din 2017 referitoare la participarea la forța de muncă a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) indică pentru Regiunea Centru valori mai mici decât la nivel național cu 3,9 puncte procentuale în cazul ratei de activitate (63,4% față de 67,3%) și cu 3,1 puncte procentuale în cazul ratei de ocupare (60,8% față de 63,9%)

Pe tot intervalul analizat, persistă decalajul pe sexe și medii rezidențiale prin **rate de activitate și rate de ocupare semnificativ mai reduse pentru populația feminină și din mediul rural**. Se desprinde un fenomen îngrijorător al subocupării care afectează în mod deosebit populația feminină din rural, combinat cu o calitate redusă a ocupării în mediul rural (în condițiile unei ocupări paupere, de subzistență, în agricultură).

Rata de activitate și rata de ocupare a tinerilor (15-24 ani), au înregistrat o **scădere pe ansamblul perioadei 2002-2017**. Valorile pentru 2017 indică **rate de activitate și de ocupare a tinerilor din Regiunea Centru mai scăzute decât la nivel național**, cu 7,4

³⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 a,b PIATA MUNCII” – pentru vizualizare [clac aici](#)

puncte procentuale în cazul ratei de activitate (22,6%, față de 30% la nivel național) și cu 7,3 puncte procentuale în cazul ratei de ocupare (17,2%, față de 24,5% la nivel național).

Rata de ocupare a populației tinere din regiune (15-24 ani) este semnificativ mai mică în cazul femeilor (aproape de două ori mai mică în 2017 în cazul femeilor – 12,1%, comparativ cu 22,1% în cazul bărbaților).

Rata șomajului (BIM)³⁶. Rata totală a șomajului (raportat la întreaga populație activă (în vârstă de 15 ani și peste) a înregistrat **valori fluctuante** în perioada 2002-2017, cu **maxime de peste 10% în anii crizei economice** din 2009-2011, evoluând apoi **în scădere până la valoarea de 4,2% în 2017** (scădere mai accentuată decât la nivel național). Dacă până în 2015 rata șomajului din regiunea Centru a înregistrat, în general, valori mai mari decât la nivel național, în anul 2017 ajuns cu 0,7 puncte procentuale **sub nivelul național**.

În 2017, **rata totală a șomajului (15 ani și peste) este mai ridicată în mediul rural** (5,8%, față de 3,2% în urban) **și în cazul bărbaților** (4,9%), față de 3,1% în cazul femeilor).

Rata șomajului (BIM) tinerilor (15-24 ani). În 2017, **rata șomajului tinerilor (BIM) este mai mare la nivelul Regiunii Centru decât la nivel național** cu 5,6 puncte procentuale (23,9%, față de 18,3%).

În anul 2017, **rata șomajului tinerilor (15-24 ani) din Regiunea Centru este mai mare în cazul femeilor** (38,1%, față de 21,4% în cazul bărbaților) **și în mediul rural** (24,2%, față de 23,3%).

Ponderea persoanelor active din totalul populației a înregistrat o evoluție fluctuantă, scăzând de la 44,5% în 2008, la 42,4% în 2017 (menținându-se aproximativ constantă după 2013), înregistrându-se **ponderi mai mari pentru bărbați și în mediul urban**. Cea mai accentuată scădere a ponderii persoanelor active s-a înregistrat în cazul tinerilor din grupa 15-24 ani, de la 31,1% în 2008, la 22,6% în 2017.

Ponderea persoanelor ocupate din totalul populației a înregistrat o evoluție fluctuantă descrescătoare în prima parte a intervalului de analiză (de la 40,7% în 2008 la 37,3% în 2011) și **crescătoare în ultimii ani** (până la 40,6% în 2017). Pe grupe de vârstă, ponderea persoanelor ocupate (din numărul celor de vârstă respectivă) **a scăzut cel mai mult în cazul tinerilor din grupa 15-24 ani**. Per total, ponderea persoanelor ocupate a crescut, cu excepția grupei de vârstă 15-24 ani, pentru care ponderea persoanelor ocupate a scăzut în perioada analizată (de la 24,1% în 2008 la 17,2% în 2017).

Ponderea șomerilor BIM din totalul populației a crescut pe fondul crizei economice de la 3,8% în 2008, la 4,6% în 2011, apoi a înregistrat o **evoluție descrescătoare în ultimii ani**, de la 4,1% în 2011 la 1,8% în 2017.

Comparativ cu celelalte grupe în vârstă de muncă, la nivelul anului 2017, grupa tinerilor de 15-24 ani se evidențiază prin cea mai mică pondere a persoanelor active (22,6%) din totalul populației de vârstă respectivă - și, implicit, cea mai mare pondere a celor inactive (77,4%) - precum și cea mai mică pondere a persoanelor ocupate (17,2%) - explicabil în bună măsură prin numărul mai mare a celor aflați în educație și formare profesională la vârstă respectivă.

În rândul femeilor, în toate grupele de vârstă, este mai mică ponderea persoanelor ocupate și mai mare a celor șomere, comparativ cu bărbații.

³⁶ Biroul Internațional al Muncii. Ratele de șomaj sunt calculate ca procent din populația activă din grupa de vârstă respectivă.

Ponderea persoanelor ocupate este mai mică și ponderea șomerilor mai mare în mediul rural decât în urban, în toate grupele de vârstă, cu excepția grupei 15-24 ani.

În rândul tinerilor se înregistrează cea mai mare pondere a șomerilor din totalul populației de vârstă respectivă: 5,4% în grupa de vârstă 15-24 de ani și 3,8% în grupa de vârstă 25-24 ani (anul 2017).

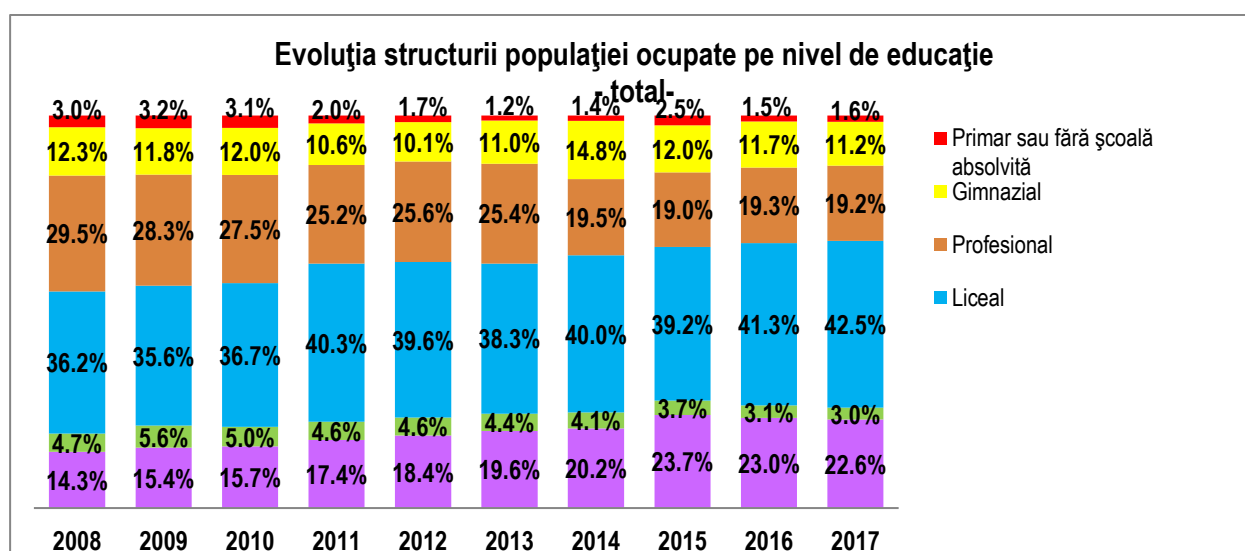
Ponderea șomerilor tineri (15-24 ani) din totalul șomerilor a avut în perioada 2008-2017 o evoluție fluctuantă. În 2017 ponderea șomerilor tineri reprezenta la nivelul Regiunii Centru 32,4% din totalul șomerilor (BIM), situându-se **peste ponderea națională** (26,1%).

În anul 2017, la nivelul regiunii Centru, ponderea șomerilor tineri (15-24 ani) din totalul șomerilor este mai mare în mediul rural (36,9%, față de 27,6% în urban) și în cazul femeilor (44,5%, față de 26,9%).

5.1.2. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii³⁷

În perioada 2008 - 2017 în structura ocupării se înregistrează o creștere a ponderii celor cu studii superioare și a populației ocupate cu nivel de pregătire liceal, în paralel cu o scădere a ponderii în ocupare a celor cu nivel de pregătire postliceal sau de maiștri și cu nivel scăzut de pregătire (gimnazial, primar sau fără școală).

Fig. 5.1

Sursa: INS Anuare statistice. Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO)

Conform datelor pentru 2017 (INS, *Anuarul statistic*), **nivelul general de instruire al populației ocupate din regiunea Centru este mai ridicat decât media pe țară.** Regiunea Centru ocupă a 3 a cea mai mică poziție (după regiunile București-Ilfov și Vest) în ceea ce privește ponderea populației ocupate cu nivel scăzut de educație (gimnazial, primar sau fără școală absolvită) și a 3 a poziție (după regiunile Vest și Sud – Muntenia) în ceea ce privește ponderea persoanelor ocupate având nivel mediu de instruire (cumulând nivelurile liceal, postliceal, profesional) - datorat ponderii ridicate a celor cu nivel de învățământ profesional (locul 4 pe țară: 19,2%, după regiunile Nord –

³⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 a,b PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Est, Sud-Est și Sud-Muntenia) și a celor cu pregătire liceală (locul 2 pe țară: 42,5%, după regiunea Vest). Ponderea în structura ocupării a populației ocupate având studii superioare (22,6%) plasează Regiunea Centru pe poziția a 2 pe țară, după București-Ilfov.

La nivelul anului 2017, **structura pe sexe a ocupării** indică un **nivel general de pregătire mai ridicat în cazul femeilor**, prin ponderea mai mare a celor cu nivel educație terțiar, liceal sau postliceal și mai mică a celor cu nivel scăzut de educație. Se constată în schimb **o mai bună reprezentare a bărbaților cu nivel de pregătire învățământ profesional, comparativ cu femeile**. Această constatare poate semnifica, pe de o parte, faptul că șansele de angajare ale femeilor cresc odată cu creșterea nivelului de pregătire, iar pe de altă parte sugerează nevoia unor măsuri în sprijinul creșterii ocupării femeilor cu pregătire prin învățământul profesional.

Structura pe medii rezidențiale a ocupării în 2017 indică **disparități majore între rural și urban atât pentru populația ocupată cu studii superioare cat și pentru populația ocupată cu nivel scăzut de educație**. Astfel:

- doar 8,4% din populația ocupată din mediul rural are studii superioare (față de 30,7% în urban)
- 25,1% din populația ocupată din mediul rural are un nivel scăzut de educație (gimnazial, primar sau fără școală absolvită) - față de numai 5,7% în urban.

Structura pe grupe de vârstă a ocupării în 2017 indică la nivelul regiunii Centru, pentru grupele de vârstă 25-34 ani și 35-44 ani cele mai mari ponderi ale persoanelor ocupate cu studii superioare (34,5% în grupa 25-34 ani și 31,2% în grupa 35-44 ani). Tot pentru grupa de vârstă 25 – 34 ani se înregistrează și cea mai mare pondere a persoanelor ocupate cu nivel scăzut de educație (29,1%). Grupele de vârstă 45-54 ani și 35-44 ani înregistrează cele mai mari ponderi ale persoanelor ocupate cu nivel mediu de educație (30,1% respectiv 30%).

5.1.3. Șomajul de lungă durată³⁸

Șomajul de lungă durată reprezintă numărul persoanelor aflate în situația de șomaj timp de un an și mai mult.

Numărul șomerilor BIM de lungă durată din Regiunea Centru a cunoscut o evoluție crescătoare în perioada 2009-2013, urmată de o scădere accentuată de la 46,9 mii persoane în 2013, la 18,7 mii în 2017.

Rata șomajului de lungă durată reprezintă proporția numărului șomerilor aflați în șomaj de 12 luni și peste în numărul total de persoane active, exprimat procentual. În 2017, ponderea șomerilor BIM de lungă durată din totalul populației active este de 1,9%, situându-se sub ponderea la nivel național (2%) și european (3,4%). Regiunea Centru se situează în 2017 pe poziția a 4-a la nivel național în ceea ce privește rata șomajului (BIM) de lungă durată.

Incidența șomajului de lungă durată reprezintă proporția șomerilor de lungă durată (12 luni și peste) în numărul total de șomeri, exprimat procentual. Incidența șomajului (BIM) de lungă durată Regiunea Centru a cunoscut o creștere de la 37,2% în 2009 la 50,6% în 2013, urmată de o evoluție fluctuantă, de scădere până la 39,8% în 2015 și creștere la 47,1% în 2016 și 45,1% în 2017. În 2017, la nivelul Regiunii Centru, ponderea șomerilor

³⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 h PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

de lungă durată din totalul șomerilor înregistrați are o tendință descrescătoare față de 2013 (45,1% în 2017 față de 50,6% în 2013), situându-se însă peste ponderea medie națională (41,4%) și apropiată de ponderea medie europeană (45,0%). Regiunea Centru se situează în 2017 pe poziția a 4-a la nivel național în ceea ce privește ponderea șomerilor de lungă durată din totalul șomerilor (BIM)

Rata șomajului de lungă durată a tinerilor. Incidența șomajului de lungă durată a tinerilor

Rata șomajului de lungă durată pentru tineri (15-24 ani) reprezintă ponderea șomerilor tineri aflați în șomaj de 6 luni și peste în populația activă de 15-24 ani.

Incidența șomajului de lungă durată pentru tineri (15-24 ani) reprezintă ponderea numărului șomerilor tineri de lungă durată (6 luni și peste) în total șomeri tineri.

Conform datelor din AMIGO, în perioada 2009-2016, **rata șomajului de lungă durată a tinerilor** înregistrează o evoluție crescătoare până în 2013 (de la 14,3% în 2009 la 21,1% în 2013), urmată de descreștere în 2016 (14,6%). **Incidența șomajului de lungă durată a tinerilor** a crescut de la 47,4% în 2009 la 61,7% în 2016 (cu un maxim de 65,7% în 2013).

Șomajul de lungă durată pe sexe și medii de rezidență

În perioada 2009-2016, **ratele șomajului de lungă durată (12 luni și peste)** au fost mai mari în cazul bărbaților și în mediul urban, cu excepția ultimilor 2 ani în care s-a înregistrat o rată mai mare a șomajului de lungă durată în rural.

În ceea ce privește **șomajul de lungă durată a tinerilor (6 luni și peste)**, în cadrul perioadei analizate, până în 2013 s-au înregistrat rate ale șomajului mai mari în cazul bărbaților, apoi situația s-a inversat până în 2016. Pe medii rezidențiale **rata șomajului de lungă durată** fost mai mare în mediul urban pe tot parcursul perioadei analizate, cu excepția ultimilor 2 ani.

Incidența șomajului de lungă durată a tinerilor, este mai mare până în 2011 pentru bărbați, în ultima perioadă a intervalului analizat situația inversându-se, înregistrându-se o incidență mai mare începând cu 2012 a șomajului de lungă durată în rândul femeilor tinere. Cu excepția anului 2014 se înregistrează o incidență mai mare a șomajului de lungă durată a tinerilor din mediul urban.

5.2. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM)

5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică³⁹

Analizând evoluția indicatorilor furnizați de BFM pentru perioada 2002-2017, rezultă evoluții similare cu cele din AMIGO, fluctuante, a ratelor de activitate și de ocupare a resurselor de muncă ⁴⁰, în scădere până în 2011 urmată de creștere începând din 2012 la nivel regional și în toate județele. Rata șomajului înregistrat ⁴¹ a cunoscut o evoluție

³⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 c PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

⁴⁰ Calculate ca procent al populației active civile, respectiv al populației ocupate civile din totalul resurselor de muncă. Resursele de muncă includ populația în vârstă de muncă, mai puțin persoanele pensionate anticipat și cele în incapacitate permanentă de muncă, la care se adaugă salariații sub și peste vârsta de muncă și alte persoane sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

⁴¹ Rata șomajului înregistrat se calculează ca procent din totalul populației active civile

fluctuantă, cu tendință generală de scădere în perioadele dinainte și după anii de criză economică din 2009-2010.

În perioada 2002-2017, BFM raportează rate de activitate și rate de ocupare a populației civile din Regiunea Centru mai mari decât la nivel național.

Ca și în AMIGO, conform datelor din BFM rată a șomajului înregistrat în Regiunea Centru a fost mai mare decât la nivel națională până în 2014 și mai mică în ultimii trei ani analizați (2015-2017).

Valorile din 2017, comparativ cu situația la nivel național, BFM indică rate de activitate ale resurselor de muncă mai mari la nivel regional și în toate județele regiunii cu excepția județelor Covasna și Mureș, rate de ocupare mai mari la nivel regional și în județele Alba, Brașov, Sibiu și rate ale șomajului mai mici la nivel regional și în județele Brașov și Sibiu.

Tab.5.1

Principali indicatori din Balanța forței de muncă la sfârșitul anului 2017								
	RO	Centru	AB	BV	CV	HR	MS	SB
Resurse de muncă - <i>mii pers.</i>	12432,5	1476,1	203,8	355,5	128,3	192,5	341,3	254,7
Populația ocupată civilă - <i>mii pers.</i>	8366,8	1045	162,1	254,1	82,4	128,4	225,5	192,5
Șomeri înregistrați - <i>nr. pers.</i>	351105	37754	6163	7353	3612	6542	9314	4770
Populația activă civilă - <i>mii pers.</i>	8717,9	1082,8	168,3	261,5	86	134,9	234,8	197,3
Populația în pregătire prof. și alte categ. de pop. în vârstă de muncă - <i>mii pers.</i>	3714,6	393,3	35,5	94	42,3	57,6	106,5	57,4
Rata de activitate a resurselor de muncă (%)	70,1	73,4	82,6	73,6	67	70,1	68,8	77,5
Rata de ocupare a resurselor de muncă (%)	67,3	70,8	79,5	71,5	64,2	66,7	66,1	75,6
Rata șomajului înregistrat (%)	4	3,5	3,7	2,8	4,2	4,9	4	2,4

Sursa: INS, "Balanța forței de muncă" la 1 ianuarie 2018, Baza de date TEMPO Online

5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale⁴²

Datele anuale furnizate de INS, pe baza rezultatelor din Balanța forței de muncă (BFM) permit analiza comparativă la nivel regional și județean a evoluției în timp a structurii populației ocupate civile pe principalele activități ale economiei naționale.

Pe totalul economiei regiunii, în perioada 2008-2017, populația ocupată civilă a scăzut cu cca. 1%. Pe sectoare mari de activitate, pe ansamblul perioadei analizate, și, în special, după 2012, la nivelul regiunii s-a înregistrat o **scădere a numărului și ponderii populației ocupate în agricultură, în paralel cu creșterea în servicii, industrie și construcții.**

Pe secțiuni CAEN, pe ansamblul perioadei 2008-2017 populația ocupată civilă a Regiunii Centru a crescut atât în cifre absolute cât și ca pondere, în *Industria prelucrătoare* și în majoritatea activităților din cadrul sectorului servicii, cu excepția activităților de

⁴² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 d PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Intermedieri financiare și asigurări, Tranzacții imobiliare, Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, Învățământ.

În cifre absolute, în perioada 2008-2017 populația ocupată civilă a regiunii a crescut cel mai mult în *Industria prelucrătoare* (+25,9 mii persoane), *Servicii administrative și activități de servicii suport* (+15,1 mii), *Informații și comunicații* (+8,5 mii), urmate de *Hoteluri și restaurante* (+5,2 mii), *Sănătate și asistență socială* (+4,9 mii), *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (+4,5 mii), *Activități profesionale, științifice și tehnice* (+3,4 mii).

În cifre absolute, în perioada 2008-2017 populația ocupată civilă a regiunii a scăzut cel mai mult în *Agricultură, silvicultură și pescuit* (-66 mii), *Învățământ* (-8,7 mii), *Intermedieri financiare și asigurări* (-4,1 mii), *Producția și furnizarea de energie electrică și termică. gaze. apă caldă și aer condiționat* (-2,6 mii).

Tab. 5.2

Structura comparativă pe județe a populației ocupate civile, pe activități, în 2017 (%)								
	ROMÂNIA	CENTRU	AB	BV	CV	HR	MS	SB
Agricultură, silvicultură și pescuit	20,8%	16,8%	21,6%	9,1%	21,5%	23,6%	21,8%	10,6%
Industrie, din care:	23,5%	30,8%	34,0%	29,5%	31,8%	28,0%	26,5%	36,5%
- Industrie extractivă	0,6%	0,7%	0,9%	0,2%	0,2%	0,5%	1,1%	1,1%
- Industrie prelucrătoare	20,7%	28,1%	31,3%	27,0%	29,2%	25,5%	23,4%	33,5%
- Producția și furnizarea de energie electrică și termică. gaze. apă caldă și aer condiționat	0,7%	0,6%	0,6%	0,7%	0,4%	0,5%	0,7%	0,5%
- Distribuția apei; salubritate. gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1,6%	1,5%	1,3%	1,6%	1,9%	1,6%	1,3%	1,4%
Construcții	8,3%	7,4%	5,6%	10,6%	5,0%	6,2%	6,6%	7,3%
Servicii, din care:	47,4%	45,0%	38,8%	50,8%	41,7%	42,1%	45,1%	45,6%
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	14,6%	14,5%	13,6%	16,0%	14,4%	14,5%	15,1%	12,7%
- Transport și depozitare	5,4%	5,6%	5,7%	5,7%	5,1%	4,4%	5,4%	6,5%
- Hoteluri și restaurante	2,4%	3,0%	2,2%	4,3%	3,3%	2,8%	2,4%	2,9%
- Informații și comunicații	2,5%	1,7%	0,4%	2,8%	0,8%	1,9%	1,3%	1,9%
- Intermedieri financiare și asigurări	1,2%	0,7%	0,6%	0,8%	0,6%	0,5%	0,7%	0,9%
- Tranzacții imobiliare	0,4%	0,3%	0,2%	0,6%	0,1%	0,2%	0,3%	0,3%
- Activități profesionale, științifice și tehnice	2,3%	1,7%	1,5%	2,4%	1,5%	1,6%	1,2%	1,9%
- Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	3,9%	3,2%	1,8%	4,8%	1,9%	1,8%	3,1%	3,9%
- Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	2,5%	2,2%	2,5%	2,2%	2,4%	2,3%	1,9%	1,9%
- Învățământ	4,5%	4,6%	3,8%	4,3%	5,0%	5,5%	5,0%	4,4%
- Sănătate și asistență socială	4,9%	5,0%	4,5%	4,6%	4,5%	4,8%	6,0%	4,8%
- Activități de spectacole. culturale și recreative	0,9%	0,9%	0,5%	0,9%	0,8%	0,5%	0,9%	1,2%
- Alte activități de servicii	1,8%	1,6%	1,5%	1,5%	1,2%	1,3%	1,9%	2,2%
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: INS Baza de date TEMPO-Online

În 2017, pe sectoare mari de activitate, la nivelul regiunii, se detașează serviciile care totalizează o pondere de 45,5% din populația ocupată civilă, urmată de industrie (30,8%), agricultură (16,8%) și construcții (7,4%).

Comparativ cu structura ocupării la nivel național, este mai bine reprezentată industria (cu 6,9 puncte procentuale peste media națională), în timp ce agricultura este cu 4 puncte procentuale sub ponderea la nivel național. Serviciile (45%) au o pondere mai mică dar apropiată de nivelul național (cu 2,4 puncte procentuale sub nivelul național), puțin mai mare în activități de transport și depozitare, hoteluri și restaurante, învățământ și sănătate și asistență socială. Construcțiile (7,4%) au pondere mai mică decât media națională (8,3%).

Se evidențiază județele Brașov și Sibiu cu cele mai mari ponderi ale populației ocupate în servicii și în construcții, respectiv cele mai mici în agricultură.

Cele mai mari *disparități* se constată în privința populației ocupate în agricultură. Județele Brașov și Sibiu se detașează net cu o pondere mult mai mică a ocupării în agricultură: 9,1% în Brașov, respectiv 10,6% în Sibiu - față de ponderi apropiate de 22% în celelalte județe (cu un maxim de 23,6% în Harghita).

Profilul industrial al regiunii se confirmă prin ponderi *peste media națională în industrie în toate județele regiunii*.

Pilonii industriei regiunii sunt industria alimentară, industria confecțiilor textile, prelucrarea lemnului, materialele de construcții și industria pieselor și subansamblelor auto. Prezența mâinii de lucru bine calificate și ieftine a atras o serie de investitori de renume din domeniul auto, regiunea devenind în ultimii ani un furnizor important de piese și subansamble auto pentru mărci celebre la nivel mondial.

În ceea ce privește serviciile, domeniile care au înregistrat cele mai mari creșteri sunt transporturile (în special rutiere și aeriene), telecomunicațiile, sectorul financiar-bancar și de asigurări.

De notat însă, **dependența de industria textilă a unei bune părți a populației ocupate** în lohn (în mod deosebit în Covasna, Sibiu și Harghita), **amenințată** de restrângeri de activitate în viitor sub presiunea concurențială crescândă, rezultată din eliminarea cotelor de import din țările Asiei de Sud-Est și China aplicate de UE pentru produsele textile (Decizia OMC, începând de la 1 ianuarie 2005).

5.3. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați⁴³

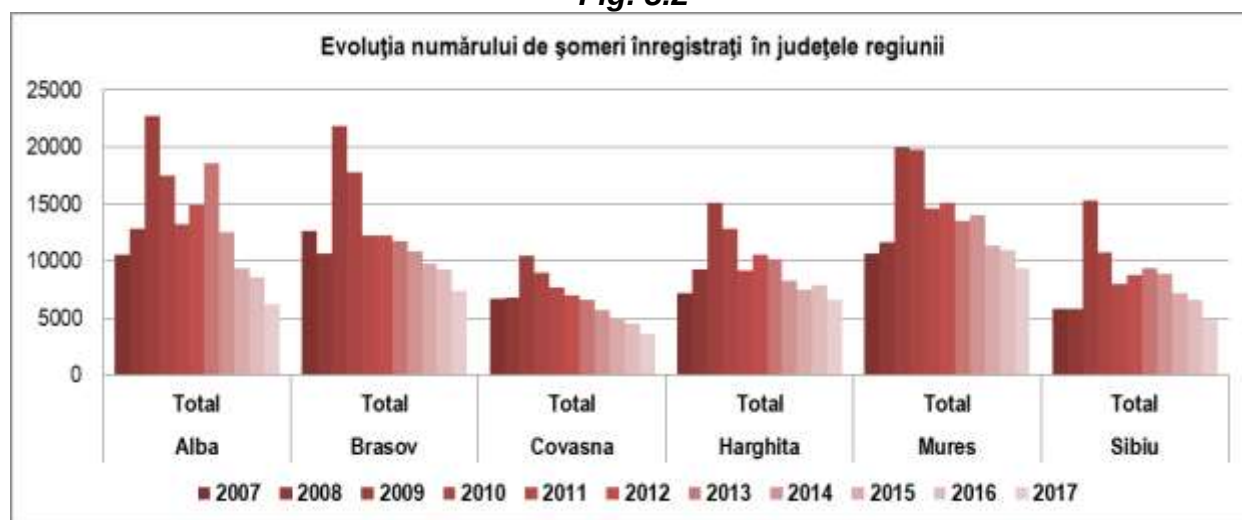
Șomerii înregistrați sunt acele persoane care au declarat că în perioada de referință erau înscrise la agențiile pentru ocuparea forței de muncă (AOFM), indiferent dacă primeau sau nu indemnizație de șomaj.

La sfârșitul anului 2017 în baza de date a INS erau înregistrați 37754 șomeri, mai puțin cu 4,55% față de anul 2007, și în scădere cu 16,1 % față de anul anterior - v.*Anexa 3c*.

În perioada analizată (2007-2017), conform INS, rata șomajului înregistrat cunoaște o evoluție fluctuantă. Ca efect al crizei economice, spre sfârșitul anului 2008 se înregistrează o creștere a șomajului la nivel regional și în toate județele. Până în 2009 rata șomajului înregistrat a fost mai ridicată decât la nivel național în toate județele regiunii cu excepția județelor Mureș și Sibiu. În ultima parte a intervalului se înregistrează o tendință generală descrescătoare în toate județele regiunii.

⁴³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 e PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Fig. 5.2

Sursa: INS, Baza de date TEMPO – online

Structura șomajului înregistrat pe nivele de educație

Nivelul de educație reprezintă nivelul de învățământ absolvit, certificat prin diplomă sau un alt act care atestă absolvirea de studii; - corespondența între nivelurile de învățământ (stabilite conform legislației naționale) și nivelurile de educație definite conform Clasificării Internaționale Standard a Educației ISCED 2011.

Clasificarea nivelelor de educație:

- scăzut (niveluri ISCED 0-2): fără școală absolvită, primar, gimnazial. Au fost incluși în învățământul gimnazial și absolvenții școlilor profesionale, complementare sau de ucenici, cu durata de cel mult 2 ani, dacă numărul total al anilor de studiu (de la începerea învățământului primar până la absolvirea celui profesional) a fost de cel mult 10 ani;
- mediu (niveluri ISCED 3-4): liceal (ciclul superior sau inferior), profesional, complementar sau de ucenici (cu durata mai mare de 2 ani), postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri;
- superior (niveluri ISCED 5-8): universitar de scurtă durată (colegii universitare, secții de subingineri / conductori arhitecți ale instituțiilor de învățământ superior) și de lungă durată (învățământ universitar de lungă durată, licență și masterat), postuniversitar, doctorat, postdoctorat.

Nivelul de instruire al persoanelor adulte (25-64 ani) arată structura populației de 25-64 ani după nivelul de educație absolvit: scăzut, mediu, superior; se calculează ca raport între populația de 25-64 ani din fiecare categorie, corespunzător nivelului de educație și populația totală din aceeași grupă de vârstă.

Regiunea Centru ocupă în 2017, a 2 a poziție la nivel național, după regiunea Nord-Est în ceea ce privește ponderea șomerilor cu nivel scăzut de educație (primar, gimnazial, profesional) – v. *Anexa 3e, care înregistrează o evoluție fluctuantă și sunt mai mici față de ponderea medie națională în perioada 2007-2009 și mai mari în perioada 2010-2017.*

În interiorul regiunii în anul 2017 ponderile șomerilor înregistrați cu nivel scăzut de educație sunt mai mari decât media regională și națională în județele Brașov, Covasna, Mureș și Sibiu.

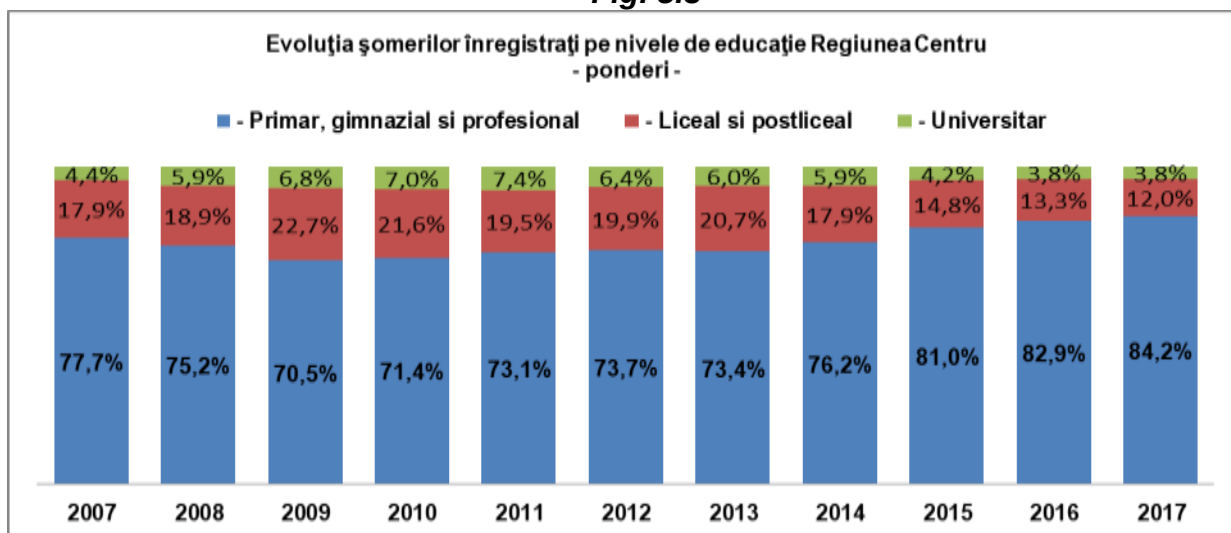
În ceea ce privește ponderile șomerilor cu nivel de educație liceal și postliceal se înregistrează o evoluție fluctuantă și sunt mai mari în perioada 2007-2009 și mai mici în

perioada 2011-2017. Se evidențiază însă o tendință descrescătoare în ultima perioadă a intervalului analizat.

În 2017, ponderi mai mari decât media regională și națională pentru șomerii înregistrați cu nivel de educație liceal și postliceal se înregistrează în județele Alba, Covasna și Harghita.

În ceea ce privește șomerii înregistrați cu nivel superior de educație, evoluția ponderilor acestora este crescătoare până în 2011 și descrescătoare până în 2017, ponderi mai mici decât media la nivel național cu excepția perioadei 2007-2008. În 2017 ponderi mai mari decât media regională și națională se înregistrează pentru șomerii cu nivel de educație universitar din județele Alba, Brașov și Sibiu.

Fig. 5.3

Sursa: INS, Baza de date TEMPO – online

5.4. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante

5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale⁴⁴

În anul 2017, la nivel național, ratele medii anuale ale locurilor de muncă vacante cu cele mai ridicate valori s-au înregistrat în administrația publică (3,26%), sănătate și asistență socială (2,79%), alte activități de servicii (2,48%), respectiv activități de spectacole, culturale și recreative (2,38%).

În industria prelucrătoare s-a concentrat peste o pătrime din numărul total al locurilor de muncă vacante (15,8 mii locuri), iar rata a avut o valoare medie anuală de 1,33%.

La polul opus, cele mai mici valori atât în ceea ce privește rata cât și numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante s-au înregistrat în activități din industria extractivă (0,16% respectiv 0,1 mii locuri de muncă).

Față de anul anterior cele mai mari diminuări atât în ceea ce privește rata cât și numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante au cunoscut activitățile de administrație publică (-0,47 puncte procentuale respectiv -1,0 mii locuri vacante), hoteluri și

⁴⁴Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3 f PIATA MUNCII” – pentru vizualizare clic aici](#)

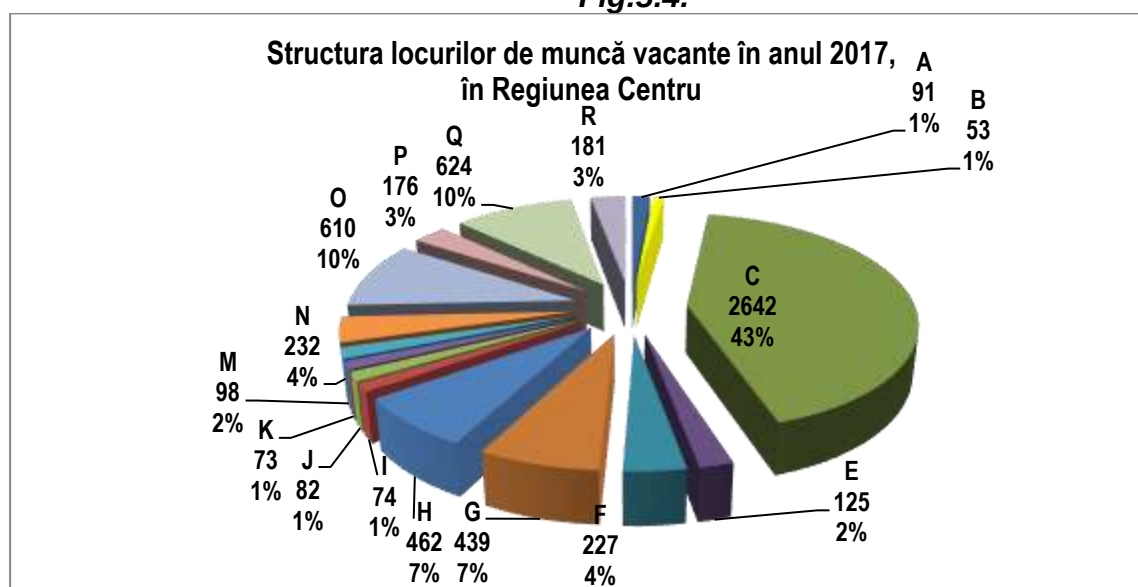
restaurante(-0,22 puncte procentuale respectiv -0,3 mii locuri vacante), informații și comunicații(-0,22 puncte procentuale respectiv -0,2 locuri vacante).

Față de perioada analizată, cele mai relevante creșteri ale ratei medii anuale a locurilor de muncă vacante s-au evidențiat în activități de intermediari financiare și asigurări (+0,23 puncte procentuale) respectiv transport și depozitare (+0,19 puncte procentuale) iar în ceea ce privește numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante, creșteri mai semnificative au fost în sănătate și asistență socială (+0,7 mii locuri de muncă vacante) respectiv în transport și depozitare (+0,6 mii locuri vacante)

Conform datelor INS, Baza de date TEMPO – online, 10,3% din numărul locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale CAEN (Rev.2) la nivel național se află în Regiunea Centru (v. Anexa 3f).

În perioada 2008-2017 se înregistrează o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale CAEN remarcându-se în ultima parte a intervalului până în 2016 o tendință crescătoare pentru: *Industria prelucrătoare, Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, Sănătate și asistență socială, Informații și comunicații* și până la sfârșitul intervalului de analiză pentru *Transport și depozitare, Activități profesionale științifice și tehnice, Activități de spectacole, culturale și recreative*.

Fig.5.4.

Sursa: INS-Baza de date TEMPO - Online

A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT

B INDUSTRIA EXTRACTIVA

C INDUSTRIA PRELUCRATOARE

D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT

E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE

F CONSTRUCTII

G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR

H TRANSPORT SI DEPOZITARE

I HOTELURI SI RESTAURANTE

J INFORMATII SI COMUNICATII

K INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI

L TRANZACTII IMOBILIARE

M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPT
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC
P INVATAMANT
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA
R ACTIVITATI DE SPECTACOLE, CULTURALE SI RECREATIVE
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII

La nivelul regiunii Centru, **ponderi mai mari ale locurilor de muncă vacante în 2017** s-au înregistrat în **Industria prelucrătoare** – ponderea regională (42,6%) situându-se peste cea națională (26,3%), urmat de **Sănătate și asistență socială** – ponderea regională (10,1%) situându-se sub ponderea națională (15,3%), **Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public**: pondere regională (9,8%) sub ponderea la nivel național(14,5%), **Transport și depozitare** : pondere regională (7,5%) peste ponderea națională (5,5%), **Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor**: pondere regională (7,1%) sub ponderea națională (8,5%).

5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații⁴⁵

În anul 2017 la nivel național, cea mai mare cerere de forță de muncă salariată exprimată de angajatori prin intermediul ratei cât și al numărului mediu anual al locurilor de muncă vacante s-a constatat în rândul ocupațiilor de specialiști în diverse domenii de activitate (1,69% rata locurilor de muncă vacante, respectiv 17,5 locuri vacante).

La polul opus, cu cea mai redusă disponibilitate a cererii de forță de muncă salariată s-au regăsit ocupațiile de lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit (0,64% rata locurilor de muncă vacante respectiv 0,1 mii locuri de muncă vacante), respectiv de membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori (0,77% rata locurilor de muncă vacante respectiv 2,6 mii locuri vacante).

Comparativ cu anul 2016, cele mai relevante scăderi ale ratei medii anuale a locurilor de muncă vacante s-au regăsit în rândul ocupațiilor de membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori respectiv de operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente (-0,1 puncte procentuale pentru fiecare).

În ceea ce privește numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante cele mai semnificative scăderi au fost în rândul ocupațiilor de operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente (-0,4 mii locuri vacante) respectiv de specialiști în diverse domenii de activitate (-0,3 mii locuri vacante).

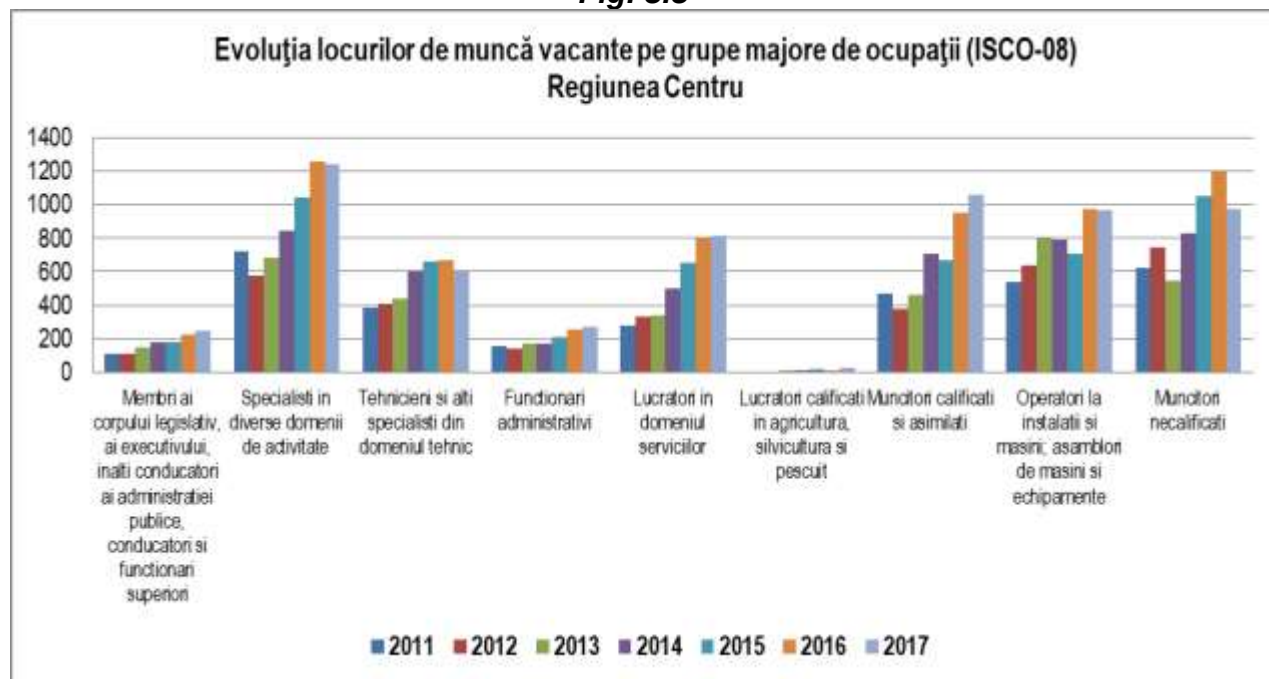
Prin comparație cu anul precedent, ușoare creșteri ale ratei medii anuale a locurilor de muncă vacante s-au regăsit în rândul ocupațiilor de funcționari administrativi, lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit respectiv muncitori calificați și asimilați (+0,06 puncte procentuale fiecare).

⁴⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 f PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante a înregistrat cele mai relevante creșteri în ocupațiile de muncitori calificați și asimilați(+0,5 mii locuri vacante) și funcționari administrativi(+0,4 mii locuri vacante).

În perioada 2011-2017 se înregistrează o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante și pe grupe majore de ocupații, remarcându-se în ultima parte a intervalului o tendință crescătoare pentru: Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori, lucrători în domeniul serviciilor, muncitorii calificați și asimilați, funcționari administrativi.

Fig. 5.5

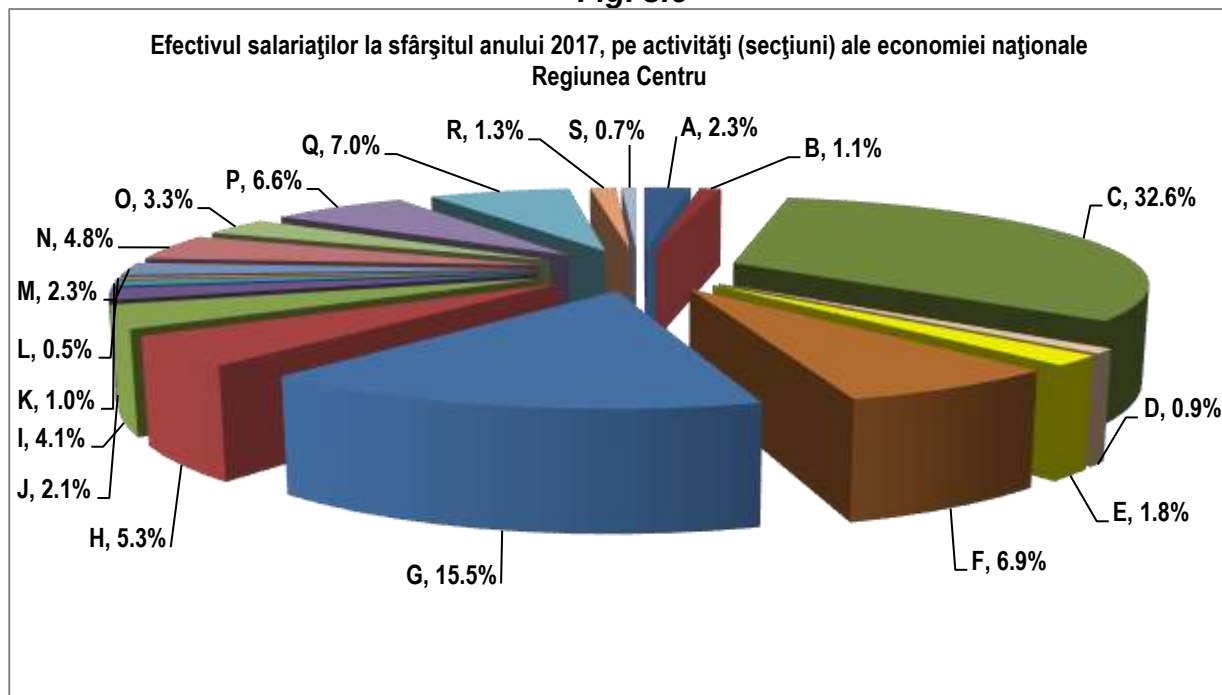
Sursa: INS, Baza de date TEMPO - online

În 2017, la nivelul regiunii Centru s-au înregistrat ponderi mai mari ale locurilor de muncă vacante pentru specialiștii în diverse domenii de activitate – ponderea regională (20%) situându-se sub cea națională (29,1%), urmați de muncitorii calificați și asimilați – ponderea regională (17,1%) situându-se peste ponderea națională (12,3%), muncitorii necalificați: pondere regională (15,8%) peste ponderea la nivel național (13,3%), Lucrătorii în domeniul serviciilor: pondere regională (13,1%) peste media națională (14,0%), Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic: pondere regională (9,7%) peste media națională (8,9%).

5.5. Evoluții și situația curentă - efectivul salariaților la sfârșitul anului, pe activități (secțiuni și diviziuni) ale industriei⁴⁶

În 2017, salariații din industria prelucrătoare din regiunea Centru reprezentau cca 90% din numărul total al salariaților din industrie. Salariații în *Distribuția apei, Salubritate, Gestionarea deșeurilor, Activități de decontaminare* reprezentau 5%, cei în *Industria extractivă* 3% și cca 2% cei care desfășoară activități în *Producția și furnizarea energiei electrice și termice, Gaze, Apă caldă și Aer condiționat*.

⁴⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 g PIATA MUNCII” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Fig. 5.6

Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO-Online

În interiorul regiunii ponderea salariaților din *industria prelucrătoare* depășește ponderea medie regională în toate județele cu excepția județului Mureș. Cea mai mare pondere a numărului salariaților din *Industria prelucrătoare* se află în județul Covasna (92,3%) iar cea mai mică în județul Mureș (84,8%).

Comparația pe județe a ponderii salariaților din industria prelucrătoare

• **Alba:** prima poziție privind ponderea salariaților din *Industria alimentară* (16,1%), peste media regională (11,8%). Ponderea salariaților ce desfășoară activități de *Fabricarea a autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor* ocupă a 3 a poziție la nivelul regiunii (13,9%) după județele Sibiu și Brașov, situându-se sub media regională (18,3%). Ocupă a 2 a poziție după județul Sibiu în ceea ce privește ponderea salariaților care desfășoară activități la *Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașament și încălțăminte, prepararea și vopsirea blănurilor* (7,8%) peste ponderea medie regională (6,2%).

Ponderea salariaților ce desfășoară activități de *Fabricare a articolelor de îmbrăcăminte* (8,5%) se situează peste media regională (8%) ocupând a 3 a poziție, după județele Covasna și Harghita. Ponderea salariaților din *Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații*, se situează pe a 2 a poziție la nivel regional (9,2%), după județul Brașov și peste media regională (7,3%).

• **Brașov:** a 2-a poziție după județul Sibiu privind ponderea salariaților ce desfășoară activități de *Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor* (22,9%), peste ponderea medie regională (18,3%). Ocupă prima poziție în ceea ce privește ponderea salariaților ce desfășoară activități de *Fabricare mașini, utilaje și echipamente n.c.a.* (14,1%) peste media regională (7,8%).

• **Covasna:** prima poziție privind ponderea salariaților ce desfășoară activități de *Fabricare articole de îmbrăcăminte* (18,6%) mult peste media regională (8%). Ocupă de asemenea prima poziție în ceea ce privește ponderea salariaților care își desfășoară activitatea în *Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și alte materiale vegetale împletite* (25,8%), peste

ponderea medie la nivel regional (7,6%). Ocupă a 3 a poziție în ce privește ponderea salariaților din *Industria alimentară* (13,3%), peste media regională (11,8%).

- **Harghita:** a doua poziție după județul Covasna, privind ponderea salariaților care își desfășoară activitatea în *Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și alte materiale vegetale împletite* (19,4%), peste ponderea medie la nivel regional (7,6%). Ocupă de asemenea a 2 a poziție în ceea ce privește ponderea salariaților ce desfășoară activități de *Fabricare articole de îmbrăcăminte* (17,8%) mult peste media regională (8%). Ocupă prima poziție privind ponderea salariaților ce desfășoară activități la *Fabricarea mobilei* (14,1%), mult peste media regională (5,4%). Ponderea salariaților de lucrează în *Industria alimentară* se situează peste media regională (14,2%) și pe a doua poziție la nivelul Regiunii Centru, după județul Alba.

- **Mureș:** ocupă a 2 a poziție după județul Harghita, privind ponderea salariaților ce desfășoară activități la *Fabricarea mobilei* (13%), peste media regională (5,4%). În ceea ce privește ponderea salariaților din *Industria alimentară* (11,3%), ocupă penultima poziție înaintea județului Sibiu și sub media regională (11,8%). Ocupă a 3 a poziție după județele Covasna și Harghita, în ceea ce privește ponderea salariaților care își desfășoară activitatea în *Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și alte materiale vegetale împletite* (7,7 %), apropiată de ponderea medie la nivel regional (7,6%).

- **Sibiu:** prima poziție la nivelul Regiunii Centru privind ponderea salariaților ce desfășoară activități de *Fabricare a autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor* (33,8%) , mult peste ponderea medie regională (18,4%). Ocupă prima poziție privind ponderea salariaților care desfășoară activități la *Tăbăcirea și finisarea pieilor; Fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașament și încălțăminte, prepararea și vopsirea blănurilor* (9,1%) peste ponderea medie regională (6,1%).

Conform datelor statistice ale ANOFM, cei mai importanți angajatori din regiune, ca număr de salariați erau: SC Autoliv România SRL, SNGN Romgaz SA, Selgros Cash&Carry SRL, SNTGN Transgaz SA, Schaeffler România SRL, Kromberg&Schubert Romania, SC Continental Automotive Systems Sibiu, SC Takata Sibiu SRL.

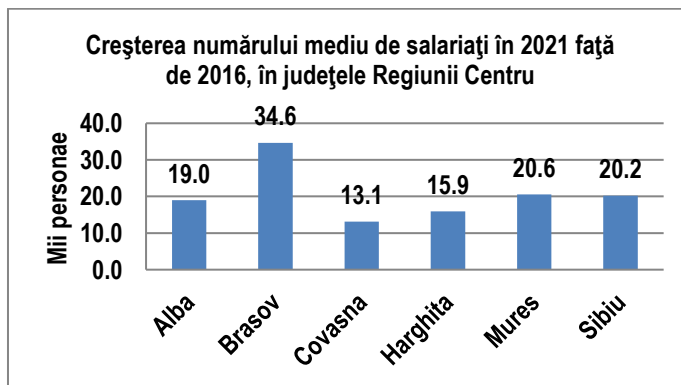
5.6. Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză)

5.6.1. Proiecția numărului mediu de salariați⁴⁷

Conform datelor furnizate de Comisia Națională de Prognoză - Prognosta în profil teritorial – varianta de primavara 2018, în anul 2021 față de 2016 se prognozează o creștere a numărului mediu de salariați la nivel regional apropiată de nivelul național în (20,2% la nivel regional și 20,3% la nivel național).

Evoluții asemănătoare se prognozează că se vor înregistra și în ceea ce privește numărul mediu de salariați și în interiorul regiunii Centru, creșteri mai mari înregistrându-se în județele Brașov, Mureș și Sibiu.

⁴⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognosta profil teritorial mai 2018” – pentru vizualizare clic aici](#)

Fig. 5.7

Sursa: Comisia Nationala de Proгноza, Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2021, mai 2018

Se prognozează că ponderea salariaților din regiunea Centru din totalul salariaților la nivel național va înregistra o ușoară scădere de la 13% în 2016 la 12,8% în 2021, ocupând a 3 a poziție după regiunea București – Ilfov și Nord – Vest.

5.6.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului⁴⁸

Se prognozează că în perioada 2018-2021 se va înregistra o evoluție descrescătoare a numărului șomerilor înregistrați la sfârșitul anului, mai redusă la nivel regional față de nivelul național (de 5,3% la nivel regional, față de 7,4 % la nivel național).

Se proiectează că ponderea șomerilor înregistrați din regiunea Centru în 2021 va reprezenta 11,1% din totalul la nivel național, situându-se pe a 4-a poziție, după regiunile București – Ilfov, Vest și Nord – Vest.

În ceea ce privește distribuția salariaților și a șomerilor din regiunea Centru se prognozează că ponderea salariaților nu va suferi modificări în perioada 2016-2021 menținându-se în jurul a 12,8% în timp ce ponderea șomerilor înregistrați va înregistra o scădere până în 2020 de la 11,4% la 10,6% urmată de o ușoară creștere în 2021 (cu 0,3% față de anul anterior).

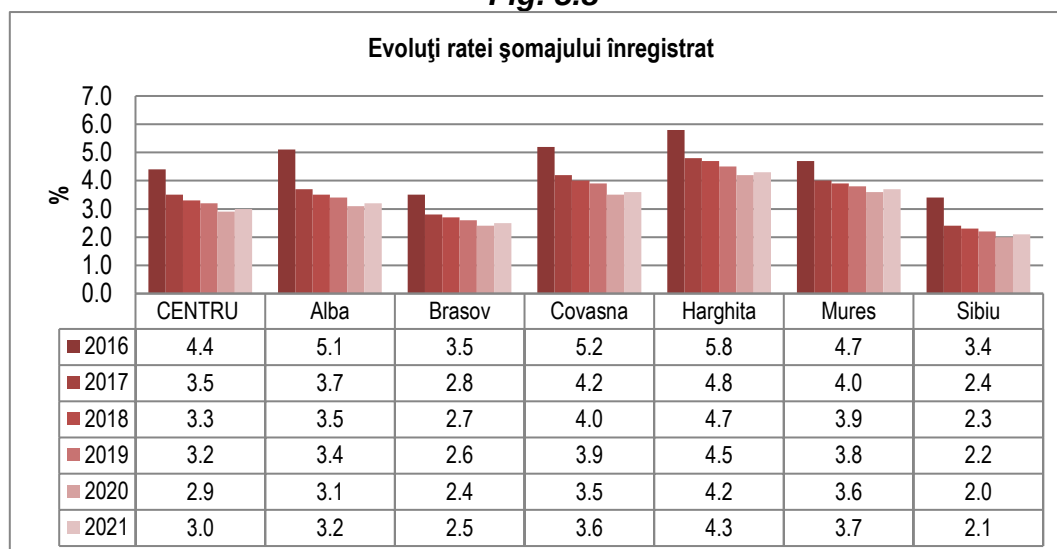
5.6.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat⁴⁹

Se prognozează că rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului va înregistra o evoluție descrescătoare atât la nivel regional cât și la nivel național (de la 4,4% în 2016 la 3% în 2021 la nivel regional respectiv de la 4,8% în 2016 la 3,5% în 2021 la nivel național).

Se prognozează rate peste ponderea medie regională pentru 2021 în toate județele cu excepția județelor Brașov și Sibiu.

⁴⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3i Proгноza profil teritorial mai 2018” – [pentru vizualizare clic aici](#)

⁴⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3i Proгноza profil teritorial mai 2018” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Fig. 5.8

Sursa: Comisia Nationala de Prognoza, Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2021, mai 2018

5.7. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă

5.7.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European – CEDEFOP

Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung realizată de CEDEFOP în anul 2016, la nivelul fiecărui stat membru al UE 28 evidențiază o serie de tendințe privind cererea expandată și cererea de înlocuire a forței de muncă la orizontul anului 2025. În cazul României, valorile pentru cererea de înlocuire la muncitori în agricultură și pescuit, la orizontul 2025, de peste 2 milioane de locuri de muncă, sugerează că studiul pornește de la structura populației ocupate în agricultură în care sunt incluse persoanele cu statut profesional de lucrători pe cont propriu și lucrători familiali neremunerați și introduce ipoteze de lucru care conduc la scăderi modeste ale populației ocupate în agricultură în perspectiva 2025. Mai mult, ultimele date ale INS arată că în 2016 populația ocupată în agricultură a fost de 1728,6 mii persoane, în scădere cu peste 783 de mii față de anul 2012. Aceste date arată că rezultatele studiului CEDEFOP în cazul României trebuie utilizate cu prudență.

Tab. 5.3. Oportunități de locuri de muncă - valori absolute - perioada 2015-2025 - mii persoane

Grupe de ocupații	Valoare	Ponderi
Total	3928	100.0%
Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori	55	1.4%
Specialiști în diverse domenii de activitate	454	11.6%
Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic	204	5.2%
Funcționari administrativi	122	3.1%
Lucrători în domeniul serviciilor	357	9.1%
Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit	1742	44.3%
Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente	124	3.2%
Muncitori calificați și asimilați	272	6.9%
Muncitori necalificați	601	15.3%

Sursa datelor: CEDEFOP, <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/job-opportunities>

Pe baza previziunilor CEDEFOP privind oportunitățile de locuri de muncă în perspectiva 2025 se poate estima care sunt cererile de calificări pe nivele de educație și filiere.

În acest scop față de datele din tabelul de mai sus au fost eliminate grupele de ocupații:

- *Muncitori necalificați*, având în vedere că IPT nu se adresează acestei grupe;
- *Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit*, având în vedere gradul mare de distorsionare pe care îl introduce această grupă datorită populației ocupate cu statut profesional lucrători pe cont propriu și lucrători familiari neremunerați care sunt asociate mai curând cu agricultura de subzistență și cu lipsa alternativelor decât cu oportunitățile de locuri de muncă.

Grupelor de ocupații reținute le-au fost asociate nivelul de educație la intrare în piața muncii și traseul de formare profesională conform tabelului de mai jos.

Tab. 5.4. Oportunități de locuri de muncă și criterii asociate pentru IPT

Oportunități de locuri de muncă - CEDEFOP			Criterii asociate	
Grupe de ocupații	Mii pers.	Ponderi	Nivel de educație la intrare în piața muncii	Traseul de formare
Total	1588	100.0%		
Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori	55	3.5%	învățământ superior	prin învățământ liceal
Specialiști în diverse domenii de activitate	454	28.6%	învățământ superior	prin învățământ liceal
Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic	204	12.8%	IPT	preponderent prin inv. liceal tehnologic
Funcționari administrativi	122	7.7%	preponderent învățământ superior	2/3 prin inv. liceal teoretic și vocațional 1/3 prin liceu tehn.
Lucrători în domeniul serviciilor	357	22.5%	IPT	preponderent prin inv. profesional
Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente	124	7.8%	IPT	preponderent prin inv. profesional
Muncitori calificați și asimilați	272	17.1%	IPT	preponderent prin inv. profesional

Sursa datelor pentru oportunitățile de locuri de muncă: CEDEFOP, <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/job-opportunities>

Prin această analiză, în tabelul de mai jos sunt estimate ponderile pentru oportunitățile de locuri de muncă pe niveluri de educație și filiere, la orizontul anului 2025.

Tab. 5.5.

Pondere sugerată liceu filiera teoretică, tehnologică și vocațională	52.6%
Pondere sugerată învățământ profesional	47.4%
Pondere sugerată liceu tehnologic	15,4%
Pondere sugerată IPT	62,8 %

5.7.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale

Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020. Studiul a fost realizat de către Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale (INCSMPS) în calitate de partener în cadrul Proiectului strategic cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 „Corelarea ofertei educaționale a

învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii”, proiect al cărui lider de parteneriat a fost Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic. **Proiecția cererii de forță de muncă și a cererii de formare profesională pe termen mediu și lung** a fost realizată utilizând o metodologie similară cu cea utilizată de Cambridge Econometrics în modelul de prognoză utilizat de CEDEFOP, dar prezintă unele abordări inovative generate de gradul mult mai mare de detaliere a informațiilor.

În cadrul metodologiei studiului, s-a realizat o proiecție a **cererii potențiale** de forță de muncă, reprezentând volumul de forță de muncă (număr persoane) estimat ca necesar pentru derularea activităților economice, în termeni de populație ocupată. Acest nivel va fi satisfăcut când numărul persoanelor efectiv ocupate este egal cu nivelul estimat ca necesar de populație ocupată; în celelalte cazuri vom avea un deficit sau un excedent fata de necesarul de populație ocupată. Cererea potențială estimează necesarul de populație ocupată, însă evoluția populației efectiv ocupate depinde nu numai de evoluțiile economiei ci și de o multitudine de alți factori (ex. factori demografici, migrație, potrivirea calitativă între cererea și oferta de forță de muncă etc.). În consecință, cererea potențială de forță de muncă nu trebuie confundată cu populația ocupată (deși are valori aparent identice sau apropiate față de aceasta) și nu trebuie considerată ca cerere efectivă în termeni de locuri de muncă vacante. În schimb, previziunile privind cererea potențială oferă repere de analiză pentru evoluția structurii cererii pe sectoare de activitate, ocupații, niveluri de calificare, domenii de pregătire profesională. Pentru estimarea cererii potențiale s-a utilizat o tehnică de modelare econometrică.

A fost estimată și **cererea înlocuită** (definită ca număr de locuri de muncă rezultate din retragerea participanților la activitatea economică ca urmare a pensionărilor și a altor pierderi naturale pentru orizontul de prognoză). Este de menționat că cererea înlocuită este o variabilă intermediară, astfel încât valorile ei nu descriu decât evoluții ale unor structuri economice trecute. Mai mult, lipsa unor informații detaliate cu privire la structura pe vârste a populației ocupate a făcut ca estimarea să fie făcută pe grupe de vârstă și în ipoteze care induc un anumit grad de eroare al estimării. Prin urmare, aceste estimări trebuie privite cu rezerve.

Utilizând cele două variabile (cererea potențială și cererea înlocuită) s-a estimat **cererea agregată** de forță de muncă pentru anul 2013 și s-a extins prognoza pentru orizontul 2020.

Analizând informațiile cu privire la dinamica cererii potențiale (măsura creării sau distrugerii de locuri de muncă în viitor) și a cererii înlocuite s-au estimat **locurile de muncă disponibile**, în ipotezele de calcul al celor două variabile. Acest indicator poate lua valori pozitive dacă există cerere potențială sau dacă aceasta indică distrugere de locuri de muncă dar nivelul cererii înlocuite este mai mare decât distrugerea de locuri de muncă.

Modelul econometric macroeconomic utilizat pentru estimarea cererii de forță de muncă la nivel național a utilizat serii de date de la INS, pentru perioada 2000-2088 privind:

- populația ocupată în activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN REV1)
- valoarea investițiilor brute în bunuri corporale în activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN REV1)
- valoarea adăugată brută în activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN REV1)
- valoarea costului mediu lunar al salariaților în activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN REV1)

Proiecția cererii de forță de muncă și a cererii de formare profesională pe termen mediu și lung a fost realizată în trei tipuri de scenarii:

❖ **Scenariul MODERAT** a fost construit pe baza următoarelor ipoteze:

- evoluția valorii adăugate brute (VAB) conform prognozelor Comisiei Naționale de Prognoză (Prognoza de primăvară 2011) pentru perioada 2011-2013

- pentru perioada 2014 – 2020 s-a presupus următoarea evoluție a **valorii adăugate brute**: un ritm anual de creștere în industrie de 1,0325, un ritm de 1,0305 în construcții și respectiv un ritm anual de creștere în servicii de 1,0165 (valori calculate ca o medie aritmetică a ritmurilor anuale de creștere așteptate pentru perioada 2011-2012). S-a considerat că în cadrul fiecărei ramuri, diviziunile componente urmează evoluția ramurii. S-a optat pentru alegerea pentru perioada 2014-2020 a unor ritmuri de creștere a VAB inferioare anului 2013 deoarece s-a dorit luarea în considerare a prezumtivei crize economice pe care specialiștii o previzionează după anul 2013.

- pentru evoluția **Costului forței de muncă** pentru anii 2009 și 2010 s-a ținut cont de valorile reale publicate de Institutul Național de Statistică, în timp ce pentru anii 2011-2020 s-a considerat un ritm anual de creștere constant și egal cu 1,015.

- pentru evoluția **Investițiilor brute** s-a pornit de la ritmul de scădere anual pentru 2009 (0.76) pe total industrie calculat din datele de la INS - tempo online. În lipsa altor informații s-a considerat că această scădere a fost înregistrată identic la nivelul fiecărei diviziuni CAEN. Pentru perioada 2010 – 2020 s-a estimat trendul liniar al variabilei pe baza datelor observate pe întreaga perioadă de analiză.

❖ **Scenariul OPTIMIST** a presupus următoarele variații față de scenariul MODERAT:

- **VAB** în 2010 înregistrează un ritm de creștere de 1,1 față de 2009 în industrie, un ritm de scădere de 0,9 față de 2009 în construcții, în timp ce în servicii se menține constantă pe perioada 2010-2011. Pentru perioada 2012- 2013 se mențin evoluțiile prognozate de Comisia Națională de Prognoză, în timp ce pentru perioada 2014- 2020 s-a considerat un ritm anual de creștere în industrie de 1,036, un ritm de 1,044 în construcții și respectiv un ritm anual de creștere în servicii de 1.032 (valori calculate ca o medie aritmetică a ritmurilor anuale de creștere așteptate pentru perioada 2011 – 2013).

- **Investițiile brute** în 2010 înregistrează un ritm de creștere de 1,15 față de 2009. Pentru perioada 2011- 2020 s-a estimat apoi trendul liniar al variabilei.

❖ **Scenariul PESIMIST** a presupus următoarele variații față de scenariul MODERAT:

- **VAB** în perioada 2014 - 2020 se menține la nivelul prognozat pentru anul 2011. De asemenea, s-a ținut cont și de rezultatele anchetei în firme, conform cărora peste jumătate dintre cei intervievați sunt de părere că România nu își va reveni din criza economică până în anul 2013.

- **Costul forței de muncă** în 2010 își menține ritmul de creștere pe care l-a avut în 2009 comparativ cu 2008, în timp ce pentru anii 2011-2020 s-a considerat un ritm anual de creștere de 1,015 constant. A fost prognozată separat și evoluția celor 18 diviziuni CAEN (Rev.1) ce au fost excluse din modelul econometric din cauza lipsei de date. Pentru acestea s-a emis ipoteza conform căreia evoluția populației ocupate din cadrul lor își menține trendul observabil pentru perioada 2000- 2008. În final, s-a corectat modelul cu eroarea obținută din predicția populației ocupate totale la nivel național pentru anii 2009 și 2010 (engl. *nowcast*) cu valorile reale (erorile au fost de cca.1-2%).

Prognoza cererii potențiale și a cererii înlocuite

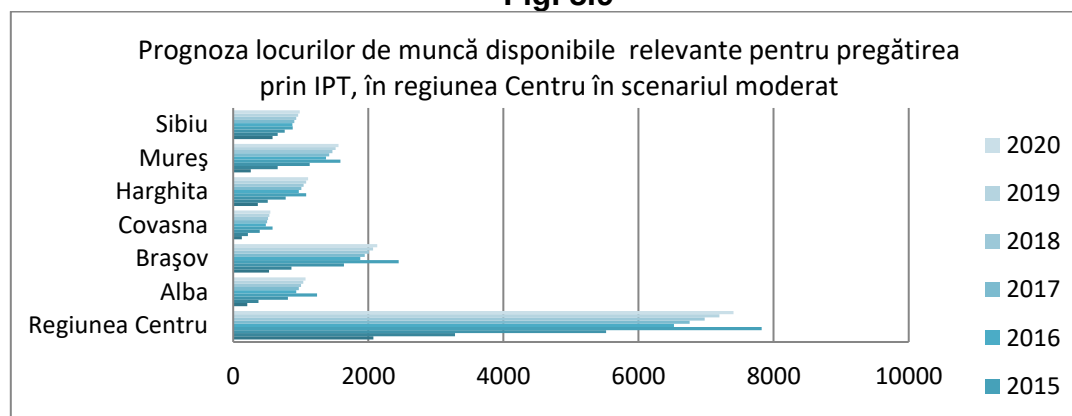
La nivel național, proiecția **cererii potențiale** de muncă (determinată pe baza modelelor econometrice de tip panel) pentru scenariul moderat și cel optimist tendințele de evoluție pe orizontul de prognoză sunt staționare, astfel că la orizontul anului 2020 cererea potențială se previzionează a fi cu 1% mai mare decât în 2010 în ipoteza scenariului moderat și cu 0,2% în ipoteza scenariului optimist, în timp ce pentru scenariul pesimist cererea potențială se previzionează a fi cu 5% mai mică în 2020 față de 2010. Pentru **cererea înlocuită** de forță de muncă tendințele la nivel național sunt de creștere în

ipotezele scenariului optimist și staționare în ipotezele scenariului moderat și ale celui pesimist.

Proгноza locurilor de muncă disponibile

Proiecțiile **locurilor de muncă disponibile** la nivel național (determinate prin însumarea valorilor care reprezintă modificarea cererii potențiale față de anul anterior cu volumul cererii înlocuite) estimează o evoluție staționară pe întreg intervalul de prognoză în sceanariul moderat, iar în scenariul pesimist o tendință de scădere până la valori negative semnificând desființare de locuri de muncă. Nici în ipotezele scenariului optimist, la nivel national nu se previzionează locuri de muncă disponibile în creștere decât după anul 2014. În **scenariul moderat** evoluția locurilor de muncă disponibile în regiunea Centru se încadrează de-a lungul perioadei 2012-2020 pe un trend general ascendent, în toate județele regiunii.

Fig. 5.9

În cazul **scenariul moderat**, studiul previzionează locuri de muncă disponibile în toate sub-grupele ocupaționale. Cele mai multe locuri de muncă disponibile se profilează pentru *Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Conducători de vehicule și operatori la instalații mobile*. Trebuie menționat faptul că în ocupațiile agricole se estimează o realocare structurală între persoane ocupate în agricultura de subzistență care vor ieși din piața muncii (fapt ce explică scăderea cererii potențiale previzionate pentru activitatea agricolă) și lucrătorii calificați din alte grupe de ocupații pentru care se previzionează că vor avea locuri de muncă disponibile.

Din analiza structurii pe grupe ocupaționale relevante pentru ÎPT pe baza datelor furnizate de studiul previzional cu privire la proiecția locurilor de muncă disponibile la nivelul regiunii Centru în perspectiva anului 2020, în scenariul moderat, rezultă o pondere previzionată de circa două treimi pentru ocupațiile relevante pentru nivel 2 de calificare oferit prin învățământul profesional și o treime pentru cele care pot fi puse în legătură cu nivelul de pregătire liceal tehnologic sau postliceal.

Tab. 5.6. Proгноza cererii de formare profesională

NAȚIONAL	2009	2011	2013	2015	2017	2020
Agricultura, silvicultura si piscicultura	2.596.683	2.456.539	2.296.622	2.156.965	2.104.751	2.056.431
Industria extractiva	106.640	105.596	103.212	111.650	113.248	115.568
Industria prelucratoare	2.033.790	2.066.304	2.055.425	2.176.045	2.215.992	2.274.896
Energie electrica si termica, gaze si apa	170.392	169.055	165.055	175.101	176.689	179.033
Constructii	646.708	629.588	639.096	663.272	676.872	696.756
Comert	1.084.111	1.132.885	1.174.337	1.181.751	1.224.847	1.289.364
Hoteluri si restaurante	140.694	136.915	135.347	144.352	145.428	146.841
Transport, depozitare si comunicatii	511.056	505.038	502.483	525.423	529.654	535.465

Intermedieri financiare	100.425	105.948	110.707	110.817	115.384	122.234
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activ. de servicii	205.857	201.690	198.556	212.674	214.494	216.919
Administratie publica si aparare	488.100	484.852	476.943	450.153	442.563	431.177
Invatamant	482.666	482.168	489.018	498.967	505.826	515.443
Sanatate si asistenta sociala	430.980	428.301	433.069	442.795	448.607	456.721
Celelalte activitati ale economiei nationale	245.450	256.185	264.871	271.159	281.573	297.117
Total	9.243.551	9.161.064	9.044.743	9.121.124	9.195.928	9.333.965

Proiecțiile privind cererea potențială de forță de muncă pe activități economice (la nivel de secțiune CAEN Rev1) se referă la cererea relevantă pentru IPT. La nivel național, dintre activitățile economice pentru care se previzionează scăderi semnificative ale cererii potențiale de forță de muncă, în ipotezele scenariului moderat, se evidențiază: *agricultura, silvicultura și piscicultura*, precum și *administrația publică și apărarea, în care se estimează scăderi pe întreg intervalul de prognoză până în 2020*. Creșteri pe tot parcursul intervalului de prognoză se estimează în *comerț*, precum și în *intermedieri financiare*. Scăderi în perioada 2009-2013, urmate de creșteri între 2014 și 2020 se previzionează în sectoarele *industrie extractivă, industrie prelucrătoare, construcții* și în *transport, depozitare și comunicații*.

Pe **grupe ocupaționale**, cererea potențială prognozată la nivel național, în ipotezele scenariilor moderat și optimist, descrie configurații ocupaționale orientate către *Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Alte ocupații asimilate tehnicienilor și Operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini, echipamente și alte produse*. În schimb, în ipotezele scenariului pesimist, nu se previzionează locuri de muncă disponibile pentru nicio sub-grupă ocupațională.

Prognoza cererii de formare profesională

Evoluția cererii de formare profesională pe domenii de pregătire ale învățământului profesional și tehnic este estimată prin raportarea la distribuția cererii de forță de muncă într-o structură matriceală, realizată ca intersecție dintre structura pe grupe ocupații și structura pe activități CAEN. Calcularea proiecției cererii potențiale la intersecția COR și CAEN – în lipsa unor date valide cu privire la probabilitatea angajării într-o ocupație după finalizarea studiilor dintr-un anumit domeniu – permite o evaluare prin metode analitice a distribuției pe domenii de pregătire profesională a cererii potențiale de forță de muncă. Studiul menționează că pentru ocupațiile din subgrupa agricultori și lucrători calificați în agricultură, s-a luat în considerare numai populația salariată nu și alte categorii ale populației ocupate în această activitate (ca de exemplu lucrători familiari neremunerați). Prin această corecție s-a dorit să se evite inducerea unor concluzii eronate bazate pe o falsă cerere de înlocuire. Pe de altă parte, nu trebuie neglijat potențialul acestui sector, care reclamă ca o parte din forța de muncă îmbătrânită care se va retrage din agricultura de subzistență să fie înlocuită de tineri fermieri pregătiți pentru o agricultură competitivă. Deoarece datele avute la dispoziție au permis realizarea proiecțiilor doar în intersecția subgrupe majore de ocupații și secțiuni CAEN Rev2, pentru a detalia industria prelucrătoare pe diviziuni s-a utilizat structura pe ocupații și activități economice din Recensământul din anul 2002. Presupunând că structura populației ocupate pe diviziuni în cadrul industriei prelucrătoare nu s-a modificat de la data ultimului recensământ, s-a aplicat această structură la rezultatele proiecției cererii de forță de muncă pe subgrupe majore de ocupații și secțiuni CAEN. Autorii studiului subliniază caracterul informativ al estimărilor deoarece acestea s-au bazat pe informații statistice incomplete și pe ipoteza

că au avut loc alocări ale forței de muncă (și se va respecta înclinația și în viitor) strict în domeniul de activitate și în ocupația în care se face pregătirea.

Structura cererii potențiale de forță de muncă în ipotezele scenariului moderat, **la nivel național** în funcție de **domeniile de formare** ale IPT este prezentată în tabelul de mai jos, în evoluție prognozată la orizontul anilor 2017-2020. Domeniul *Mecanică* concentrează în jur de un sfert din cererea potențială de forță de muncă, iar importanța acestuia pare să crească la orizontul 2020, la fel ca și domeniile *Comerț* și *Economic* care totalizează peste 25% din cererea potențială relevantă pentru IPT. Și domeniile *Electric*, *Electromecanică* și *Electronică automatizări* cresc ca și pondere în cererea potențială relevantă pentru absolvenții de IPT, însă ponderea lor se situează la nivele relativ reduse. Cererea potențială pentru absolvenții domeniilor *Fabricarea produselor din lemn* și *Industrie alimentară* este în scădere la orizontul 2020, la nivel național.

Tab. 5.7. Prognoza structurii cererii potențiale, în scenariului moderat, pe domenii de formare profesională, la nivel național în perspectiva 2017-2020 (%)

Domenii de formare	%
Agricultură	3,9
Chimie industrială	1,3
Construcții instalații și lucrări publice	8,2
Comerț	12,6
Economic	14,5
Electric	5,3
Electromecanică	3,6
Electronică automatizări	4,2
Fabricarea produselor din lemn	1,4
Industrie alimentară	0,8
Industrie textilă și pielărie	9,0
Materiale de construcții	1,3
Mecanică	24,1
Turism și alimentație	7,8
Resurse naturale și protecția mediului	1,9
Tehnici poligrafice	0,2

Proiecția cererii de forță de muncă la nivel regional

În cadrul regiunii Centru, cererea potențială se încadrează pe o tendință ascendentă de-a lungul perioadei 2011-2020, în toate cele trei scenarii de proiecție, astfel încât la finele perioadei de proiecție cererea potențială se previzionează a fi cu 5% față de valoarea din 2011.

Pe activități economice, în regiunea Centru în ipotezele scenariului moderat, la orizontul anului 2020, se estimează o creștere ușoară a cererii potențiale pentru forță de muncă per ansamblu. Creșteri importante se înregistrează în *industria prelucrătoare, comerț, transporturi, depozitare și comunicații*. La o scară mai mică, o tendință crescătoare pare să se profilează după 2013 în *hoteluri și restaurante, precum și în sectorul industriei extractive*. Scăderi semnificative se estimează în *agricultură*.

Tab. 5.8. Proiecția cererii potențiale de forță de muncă pentru Regiunea Centru, pe activități economice (nr. persoane):

REGIUNEA CENTRU	2009	2011	2013	2015	2017	2020
Agricultura, silvicultura și piscicultura	140.284	120.266	102.921	89.327	76.760	61.499
Industria extractivă	6.925	7.491	7.910	8.519	8.897	9.480
Industria prelucrătoare	343.986	350.312	348.617	366.635	374.241	385.424
Energie electrică și termică, gaze și apă	21.179	21.018	20.526	21.732	21.937	22.239
Construcții	70.076	66.396	65.547	69.349	69.818	70.421
Comert	139.454	152.155	164.620	172.368	181.166	193.800
Hoteluri și restaurante	18.145	17.905	17.944	19.454	19.910	20.582
Transport, depozitare și comunicații	55.632	55.228	55.322	59.590	61.184	63.813
Intermedieri financiare	11.155	11.479	11.727	11.564	12.080	12.932
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii	13.608	12.818	12.101	12.935	12.806	12.655
Administrație publică și apărare	54.422	55.801	56.603	55.483	56.414	57.790
Invatamant	62.881	64.338	65.296	67.525	70.283	73.485
Sanatate și asistență socială	48.238	47.320	47.222	47.701	47.722	47.675
Celelalte activități ale economiei naționale	28.038	29.234	30.500	31.605	33.137	35.486
	1.014.024	1.011.763	1.006.857	1.033.785	1.046.355	1.067.281

În **regiunea Centru**, în scenariul moderat, domeniile *Fabricarea produselor din lemn* și *Industria textilă și pielărie* ocupă în cadrul cererii potențiale de forță de muncă poziții mai importante decât la nivel național. După *Mecanică* în care se păstrează o pondere însemnată, domeniile care par să coaguleze din ce în ce mai mult sunt *Economic*, *Comerț* și *Turism și alimentație*, după cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Tab. 5.9. Structura cererii potențiale, pe domenii de formare profesională din IPT, în scenariul moderat, în regiunea Centru în perspectiva 2017-2020:

Domenii de formare	%
Agricultură	1,4
Chimie industrială	1,7
Construcții instalații și lucrări publice	8,1
Comerț	12,6
Economic	13,9
Electric	5,0
Electromecanică	3,8
Electronică automatizări	4,6
Fabricarea produselor din lemn	2,6
Industria alimentară	0,9
Industria textilă și pielărie	10,8
Materiale de construcții	0,9
Mecanică	22,9
Turism și alimentație	8,5
Resurse naturale și protecția mediului	1,9
Tehnici poligrafice	0,2
Total	100,0

Ponderea estimată pe baza datelor furnizate de studiul previzional cu privire la proiecția locurilor de muncă disponibile la nivelul regiunii Centru în perspectiva anului 2020 (în

scenariul moderat) de circa 2/3 pentru ocupațiile relevante pentru nivel 2 de calificare oferit prin învățământul profesional este confirmată și de rezultatele anchetei în firme care evidențiază că 67,4% din locurile de muncă vacante existe la momentul anchetei la nivel regional, necesită pregătire prin învățământ profesional.

Pe baza acestor informații utilizate ca repere pentru analizele efectuate în CLDPS în contextul specificului economic și de piața muncii ale regiunii, se poate estima **o pondere recomandabilă a IPT din totalul ofertei educaționale de aproximativ 60%. În cadrul ofertei educaționale a IPT aproximativ 40% se recomandă să fie pentru calificări de nivel 3 iar 60% pentru calificări de nivel 2.**

5.7.3. Anchete în firme

Ancheta în firme privind cererea de forță de muncă pe termen scurt reprezintă componenta „Investigații de teren în rândul angajatorilor” a „*Studiului previzional privind cererea de formare profesională la orizontul anului 2013*” realizat de Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale – partener în cadrul proiectului „*Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii*”, pe baza metodologiei aprobate în Grupul Consultativ al proiectului format din reprezentanți ai principalelor ministere, organizații patronale și sindicale reprezentative la nivel național.

Ancheta de teren în rândul angajatorilor s-a realizat prin interviuri „față în față” pe baza unui chestionar aplicat pe un eșantion regional de 484 firme, reprezentativ la nivel regional, în perioada 14 august – 14 septembrie 2011.

Principalele rezultate obținute din prelucrarea informațiilor obținute din ancheta de teren sunt următoarele:

- În anul 2009, toate județele, cu excepția județului Harghita s-au confruntat cu pierderi la nivelul efectivului de salariați, înregistrându-se pe total eșantion regional, o scădere de 5,5%. În anul următor, volumul salariaților s-a stabilizat, evidențiind chiar o creștere mai mult decât modestă de 0,1% la nivel regional. În primele opt luni ale anului 2011, evoluția pozitivă a continuat printr-o creștere semnificativă la nivel regional cu 2,8% față de anul 2010 a personalului din firmele investigate; practic s-au înregistrat creșteri ale numărului de salariați în aproape toate județele regiunii, excepție făcând județul Covasna. La nivel sectorial, firmele din industrie prelucrătoare și construcții au fost cele mai afectate de declinul numărului de salariați în perioada 2009-2011.
- La nivel regional, la momentul anchetei, 1,1% din totalul locurilor de muncă existente în firmele investigate erau vacante, valoarea ratei locurilor de muncă vacante fiind semnificativ sub media națională. Rata locurilor de muncă vacante era semnificativ mai mare decât media regională în județele Covasna și Harghita, precum și în sectoarele economice sănătate și asistență socială, distribuția apei și salubritate și transport și depozitare. O rată a locurilor de muncă vacante ușor peste media regională s-a înregistrat și în industrie prelucrătoare. Pe de altă parte, producția și furnizarea de energie electrică și termică, tranzacțiile imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, precum și învățământul au reprezentat zone „închise” pentru angajare, înregistrând rate nule ale locurilor de muncă vacante. Rata locurilor de muncă vacante atinge cele mai înalte nivele pentru grupa ocupațională a muncitorilor necalificați (2,3%), pentru grupa muncitorilor calificați (1,4%) urmate, cu nivele sub media regională de funcționari (1,0%) și operatori pe instalații, mașini, asamblori (0,9%).
- La nivel regional, din punctul de vedere a domeniului de calificare relevant pentru pregătirea prin liceu tehnologic și învățământ profesional, la momentul anchetei,

cea mai semnificativă cerere de forță de muncă se adresează domeniilor mecanică (43,1%), industrie textilă și pielărie (29,9%), urmate la distanță de domeniile comerț (8,4%), industrie alimentară (6,4%) și fabricarea produselor din lemn (4,4%). În ceea ce privește domeniile de calificare specifice învățământului postliceal, cele mai multe locuri de muncă vacante se adresează domeniilor mecanică (51,4%), economic (29,4%) și servicii (15,6%). În medie, locurile de muncă vacante la momentul anchetei erau neocupate de cca. 2,41 luni.

- La orizontul următoarelor 6 și 12 luni se estimează o creștere a cererii de forță de muncă. Cu cât dimensiunea firmei scade, cu atât crește probabilitatea ca firma să fie mai încrezătoare în evoluțiile pozitive pe termen scurt. La orizontul următoarelor 12 luni, cu excepția județelor Brașov și Covasna, toate celelalte județe ale regiunii estimează creșteri ale efectivelor de salariați. La același orizont de timp, în profil sectorial remarcăm că cele mai dinamice firme se estimează a fi cele din construcții și comerț. Cele mai pesimiste cu privire la evoluțiile efectivelor de salariați pe termen scurt (12 luni) sunt firmele din Hoteluri și restaurante care estimează scăderi ale efectivelor de personal.
- Comparând structura numărului curent de locuri de muncă, cu cea a locurilor de muncă estimate a exista în firmele investigate peste 12 luni, se constată că întreprinderile din regiunea de dezvoltare Centru anticipează o ușoară creștere a ponderii ocupațiilor din grupa ocupațională (GO) 7 (Muncitori calificați) și GO 5 (Lucrători în servicii).
- Din punctul de vedere al domeniilor de calificare relevante pentru liceul tehnologic și învățământul profesional, la nivel regional, cea mai ridicată cerere de forță de muncă la orizontul următoarelor 12 luni se adresează domeniilor industrie textilă și pielărie (32,6%), comerț (20,5%), urmate de mecanică (13,2%), fabricarea produselor din lemn (12,0%) și construcții, instalații și lucrări publice (11,5%). În ceea ce privește domeniile de calificare specifice învățământului postliceal, cea mai ridicată cerere de forță de muncă se adresează domeniului servicii (93,3%).
- Pe fondul unei perioade în care firmele au manifestat prudență sporită în acțiunile de recrutare și angajare, aproximativ 8,5% dintre firmele investigate în regiunea de dezvoltare Centru au angajat tineri absolvenți ai promoției 2010. Firmele însă au avut tendința de a recruta în mai mare măsură absolvenți de învățământ superior (42,4%) sau absolvenți de învățământ profesional (31,9%). Peste 90% dintre firmele care au angajat absolvenți ai promoției 2010 s-au declarat a fi mulțumite și foarte mulțumite de nivelul de calificare al absolvenților. Angajatorii se declară foarte mulțumiți de absolvenții de învățământ profesional și postliceal. Gradul cel mai ridicat de nemulțumire caracterizează absolvenții de liceu tehnologic/industrial.
- Din punctul de vedere al domeniului de calificare specific liceului tehnologic, cele mai multe locuri de muncă pentru care firmele au angajat absolvenți ai promoției 2010 necesitau calificări din domeniile comerț (35,9%) și construcții, instalații și lucrări publice (30,5%). În ceea ce privește domeniile de calificare specifice școlilor postliceale, cele mai multe locuri de muncă pentru care firmele au angajat absolvenți ai promoției 2010 necesitau calificări din domeniul servicii (83,3%).

5.8. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT

Principalele constatări desprinse din informațiile din AMIGO la nivel regional:

■ **Populația activă, populația ocupată:** După o scădere semnificativă în perioada 2002-2012, începând cu anul 2013 se conturează de o tendință de stabilizare relativă a

numărului populației active și o tendință de creștere a numărului populației ocupate a regiunii

■ **Rata de activitate și rata de ocupare** a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) sunt **mai mici decât la nivel național**; începând din 2012 se conturează de o **tendență de creștere a numărului populației ocupate** a regiunii. Persistă decalajul pe sexe și medii rezidențiale prin **rate de activitate și rate de ocupare semnificativ mai reduse pentru populația feminină și din mediul rural**.

➤ Se desprinde un **fenomen îngrijorător al subocupării** care afectează în mod deosebit populația feminină din rural, combinat cu o **calitate redusă a ocupării în mediul rural** (în condițiile unei ocupări paupere, de subzistență, în agricultură).

➤ Decalajul semnificativ al ratei de ocupare, în grupa de vârstă 20-64 ani, față de ținta UE pentru 2020⁶:

📊 **Rata de ocupare în Regiunea Centru în 2017 în grupa de vârstă 20-64 ani (60,8%) este cu 3,1 puncte procentuale sub media națională (63,9%), la 9,2 procente distanță față de obiectivul național de 70% pt. 2020 și la 14,2 procente distanță față de obiectivul UE de 75% pt. 2020⁵⁰. Acest decalaj este și mai accentuat în cazul femeilor.**

■ **Rata de ocupare a tinerilor (15-24 ani)** este **semnificativ mai mică în cazul femeilor** aproximativ de două ori mai mică în 2016 – 12,1% în cazul femeilor, comparativ cu 22,1% în cazul bărbaților).

Se menține un decalaj pe sexe și medii rezidențiale prin **rate de ocupare mai reduse pentru femeile tinere și în mediul urban**.

■ **Șomajul ridicat al tinerilor (15-24 ani)** la nivel regional: **mai mare în 2017 decât la nivel național** (23,9%, față de 18,3%),

În anul 2017, **rata șomajului tinerilor (15-24 ani) din Regiunea Centru este mai mare în cazul femeilor (28,1%, față de 21,4% în cazul bărbaților) și în mediul rural (24,2%, față de 23,3%)**.

■ **Rata mare a șomajului tinerilor (peste media la nivel național) și șomajului de lungă durată** - obligă sistemul de ÎPT la:

- anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii
- acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a elevilor
- abordarea integrată a formării profesionale inițiale și continue, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți
- implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii.
- parteneriate active cu agenții economici, AJOFM, autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților – prioritate permanentă a managementului școlar.

■ **Ocuparea pe niveluri de educație, sexe și medii rezidențiale la nivel regional.**

Nivelul general de instruire al populației ocupate din regiune este mai ridicat decât media pe țară (conf. datelor pentru 2017):

📊 Regiunea Centru are o pondere ridicată pondere a populației ocupate cu studii de nivel mediu de instruire (cumulând nivelurile liceal/postliceal/profesional): a 3-a poziție pe țară după regiunile Vest și Sud-Muntenia);

⁶ Țintele propuse de UE pentru 2020 prin Strategia Europa 2020 : rata de ocupare (20-64 ani) minim 75%

⁵⁰ **Sursa:** Eurostat, (date online, code: lfst_r_lfe2emprt)

- ✚ Pondere ridicată a populației ocupate cu nivel de învățământ profesional (locul 4 pe țară: 19,2%, după regiunile Nord – Est, Sud-Est și Sud-Muntenia);
- ✚ Pondere ridicată a populației ocupate cu pregătire liceală (locul 2 pe țară: 41,3%, după regiunea Vest);
- ✚ Pondere mare a populației ocupate Locul 2 pe țară (după București-Ilfov) privind ponderea persoanelor ocupate cu studii superioare.
- ✚ A treia cea mai mică pondere, după București-Ilfov și Vest a populației cu nivel scăzut de educație (gimnazial/primar sau fără școală absolvită).

Tendință de creștere a ponderii în ocupare a populației cu nivel de pregătire liceal și de scădere a ponderii cu nivel de scăzut de pregătire (cel mult gimnazial) și a celor cu studii superioare după 2015.

Structura pe medii rezidențiale a ocupării indică **disparități majore între rural și urban** atât pentru populația ocupată cu studii superioare cât și pentru populația ocupată cu nivel scăzut de educație. Șansele de ocupare se reduc cu cât nivelul de educație este mai scăzut. În Regiunea Centru șansele de ocupare sunt mult mai reduse pentru persoanele cu nivel scăzut de pregătire (gimnazial, primar sau fără școală absolvită). Conform datelor din 2017:

- doar 8,4% din populația ocupată din mediul rural are studii superioare (față de 30,7% în urban);
- 25,1% din populația ocupată din mediul rural are un nivel scăzut de educație (gimnazial, primar sau fără școală absolvită) - față de numai 5,7% în urban.

Decalajele privind nivelul de educație în mediul rural față de urban - obligă la:

- Măsuri sistemice pentru creșterea generală a calității învățământului rural
- Asigurarea accesului egal la educație în condiții de calitate
- Măsuri de sprijin pentru continuarea studiilor de către elevii din mediul rural și din categorii defavorizate economic și social

La nivelul anului 2017, **structura pe sexe a ocupării** indică un **nivel general de pregătire mai ridicat în cazul femeilor**. Se constată în schimb o mai bună reprezentare a bărbaților cu nivel de pregătire profesional, comparativ cu femeile. Această constatare poate semnifica, pe de o parte, faptul că șansele de angajare ale femeilor cresc odată cu creșterea nivelului de pregătire, iar pe de altă parte sugerează nevoia unor măsuri în sprijinul creșterii ocupării femeilor cu pregătire profesională.

Concluzii din analiza principalilor indicatori din Balanța Forței de Muncă (BFM):

- **Rata de ocupare a resurselor de muncă (conf. BFM)** pentru perioada 2002-2017, rezultă evoluții similare cu cele din AMIGO, de scădere, la nivel regional și în toate județele, a ratelor de activitate și de ocupare a resurselor de muncă⁵¹, cu tendință de creștere la sfârșitul intervalului (din 2012). Ratele de activitate și de ocupare a populației civile sunt mai ridicate la nivel regional decât cele agregate la nivel național.
- **Șomerii înregistrați în evidențele AJOFM:** Rata șomajului înregistrat în Regiunea Centru a fost mai mare decât la nivel națională până în 2014 și mai mică în ultimii trei ani analizați (2015-2017).

⁵¹ Calculate ca procent al populației active civile, respectiv al populației ocupate civile din totalul resurselor de muncă. Resursele de muncă includ populația în vârstă de muncă, mai puțin persoanele pensionate anticipat și cele în incapacitate permanentă de muncă, la care se adaugă salariații sub și peste vârsta de muncă și alte persoane sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

■ **Locuri de muncă vacante pe activități ale economiei naționale:** S-a înregistrat o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante la nivelul Regiunii Centru, cu o scădere accentuată în 2009-2010, urmată de o creștere constantă până la sfârșitul intervalului analizat. În perioada 2011-2016, locurile muncă vacante au crescut la nivelul regiunii, în toate activitățile economiei naționale (CAEN), cu excepția activităților din *Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat, Tranzactii imobiliare* și Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport.

■ **Locuri de muncă pe grupe majore de ocupații (ISCO-08).** În perioada 2008-2017 se înregistrează o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante și pe grupe majore de ocupații, remarcându-se în ultima parte a intervalului o **tendință crescătoare pentru:** *muncitorii necalificați, specialiști în diverse domenii de activitate, lucrători în domeniul serviciilor, lucrători calificați și asimilați, operatori la instalații și mașini; asamblări de mașini și echipamente.*

Concluzii din previziunile privind cererea de forță de muncă pe termen mediu (2013-2020):

Studiul previzional realizat de INCSMPS în 2011 a furnizat estimări privind evoluțiile prognozate pentru perioada 2013-2020 pe subgrupe majore de ocupații, activități economice (diviziuni CAEN). Structura cererii potențiale pe domenii de pregătire relevante pentru ÎPT este prezentată în capitolul 5.7.2.

Pe baza informațiilor oferite de studiul previzional și a analizelor efectuate în CLDPS în contextul specificului economic și de piața muncii ale regiunii și județelor, se poate estima un o pondere recomandabilă a IPT din totalul ofertei educaționale de aproximativ 60%, din care, cel puțin jumătate ar trebui să vizeze calificări oferite prin învățământul profesional.

■ **Evoluțiile sectoriale în plan ocupațional, analizele și prognozele privind evoluția cererii și ofertei de forță de muncă – trebuie avute în vedere pentru:**

- Planificarea strategică pe termen lung a ofertei de calificare, corelată la toate nivelurile decizionale: regional (PRAI), județean (PLAI), unitate școlară (PAS)⁵²
- Identificarea și eliminarea unor dezechilibre între planurile de școlarizare și nevoile de calificare

Planurile de școlarizare trebuie să reflecte ponderea crescută a serviciilor, nevoile în creștere în domeniul tehnic, calificările necesare ramurilor industriale cu potențial competitiv (cu accent pe creșterea nivelului de calificare și noile tehnologii), prioritățile strategice sectoriale pentru agricultură și dezvoltarea rurală.

⁵² PRAI – Plan regional de acțiune pentru învățământul profesional și tehnic

PLAI – Plan local de acțiune

PAS – Plan de acțiune al școlii (plan de dezvoltare instituțională adaptat pentru ÎPT)

6. Învățământul profesional și tehnic din regiune

6.1. Indicatori de intrare în IPT

6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență⁵³

La orizontul lui 2060, se prognozează reduceri însemnate ale populației școlare în paralel cu îmbătrânirea populației. Cele mai afectate vor fi **efectivele din grupele de vârstă 7-14 ani**: reducere cu 22,5 % până în 2030, respectiv cu 49,4% până în 2060 **și din grupa de vârstă 15-24 ani**: reducere cu 19,1% până în 2030, respectiv cu 49,4% până în 2060.

În perioada 2007/2008 – 2017/2018, **populația școlară din învățământul primar înregistrează la nivel regional o creștere** de 13,6%, mai mare decât la nivel național (8,7%) situându-se pe a doua poziție după regiunea București – Ilfov (39,2%).

În interiorul regiunii, în perioada analizată, ponderea populației școlare cuprinse în **învățământul primar** a crescut în toate județele. Cele mai mari creșteri se înregistrează în județele Brașov (creștere de 26,2% în 2017/2018 față de 2007/2008) și Sibiu (creștere de 15,6% în 2017/2018 față de 2007/2008) iar cea mai mică în județul Alba (2%).

În ceea ce privește populația școlară din **învățământul gimnazial**, în perioada 2007/2008 – 2017/2018 **se înregistrează scăderi de efective la nivelul regiunii**, scăderea fiind mai mică decât la nivel național (-12,3% la nivel regional, față de -21% la nivel național).

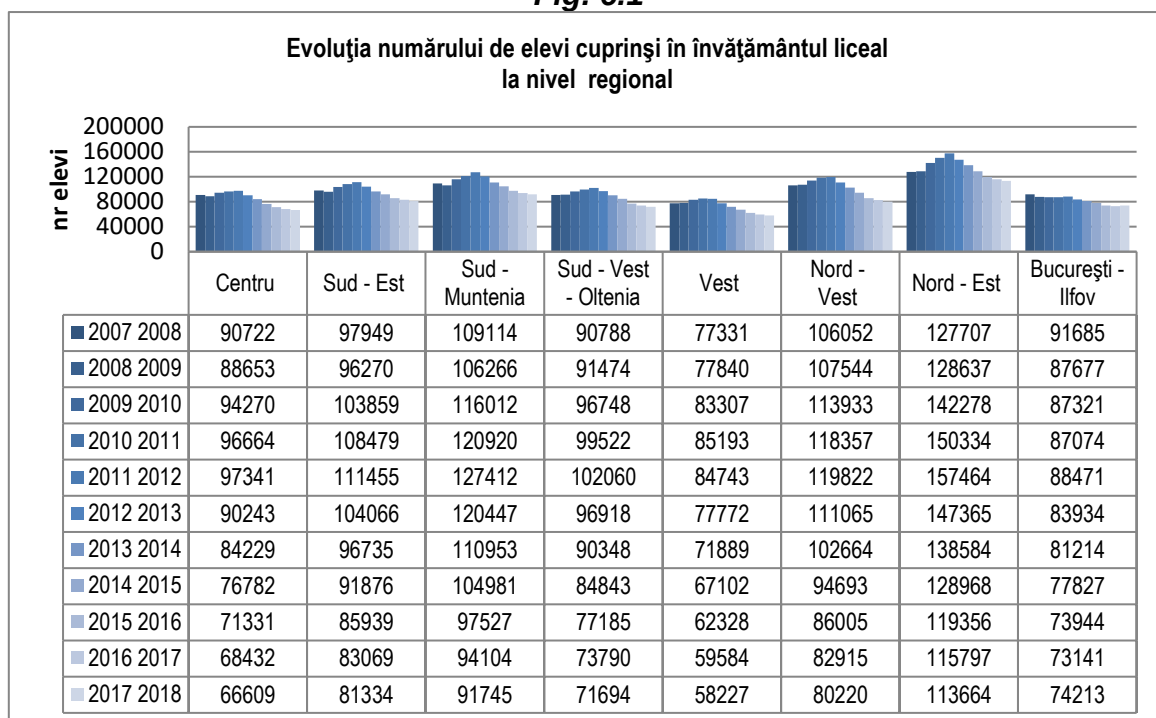
În interiorul regiunii se înregistrează evoluții similare nivelului regional în ceea ce privește efectivele de elevi cuprinși în învățământul gimnazial, reduceri de efective mai mari decât la nivel regional și național înregistrându-se în județul Alba (-22,7%). Cele mai mici reduceri ale populației școlare din învățământul gimnazial se înregistrează în județul Brașov (-7%).

Se poate aprecia că reducerea severă constatată cu privire la populația școlară din învățământul gimnazial se va repercuta direct în următorii ani prin scăderea intrărilor în IPT.

Dinamica populației școlare la nivel regional în perioada 2007/2008-2017/2018, indică **scăderi de efective în învățământul liceal** (-26,6%), într-un procent mai mare decât la nivel național (-19,4%), regiunea Centru înregistrând cele mai mari pierderi procentuale de populație școlară din învățământul liceal, fiind urmată de regiunea Vest (-24,7%).

În interiorul regiunii au scăzut efectivele de elevi din învățământul liceal, cele mai mari reduceri de efective înregistrându-se în județele Covasna (-34,8%), Harghita (-33,9%), și Brașov (-31,1%) iar cele mai mici în județul Alba (-17,6%).

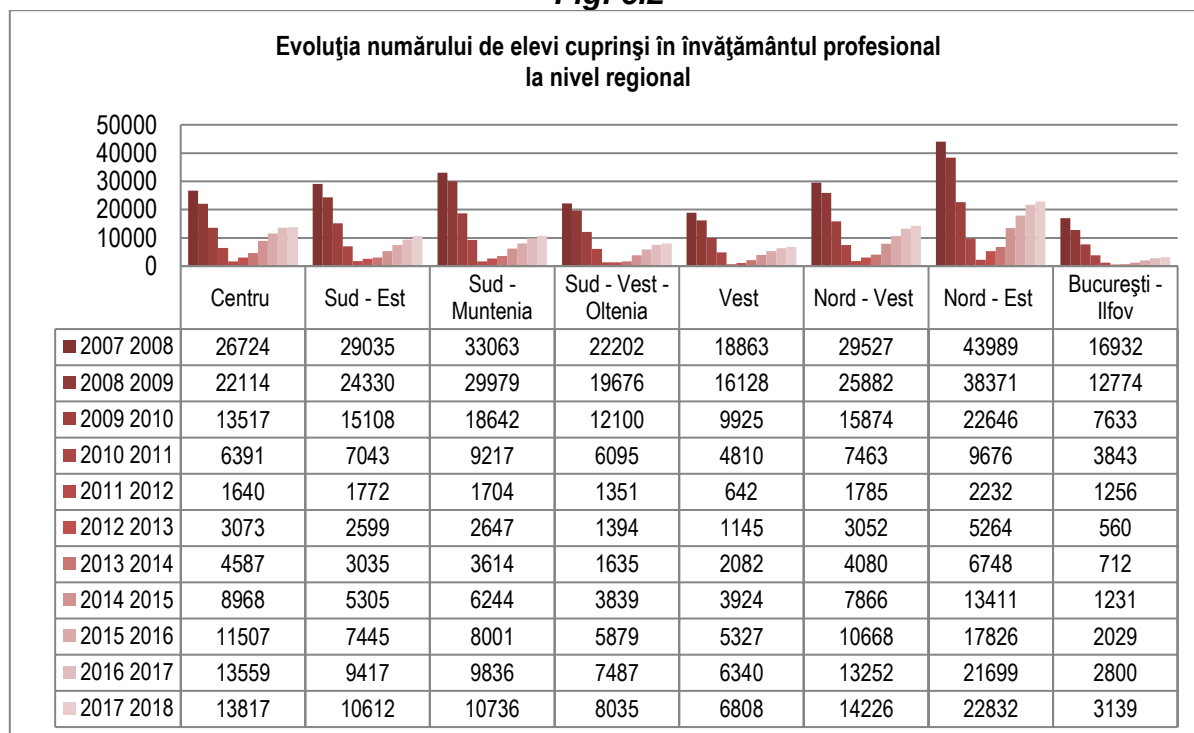
⁵³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „01 Populația școlară (INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Fig. 6.1

Sursa datelor: INS

Cele mai importante scăderi de efective se înregistrează în învățământul profesional (- 48,3%), urmare a nealocării de cifră de școlarizare în perioada 2009/2010 – 2011/2012. Procentual, scăderea de efective a fost mai mare decât media națională (-59,1%).

În interiorul regiunii cele mai mari scăderi procentuale de efective de elevi din învățământul profesional în perioada 2007/2008-2017/2018, se înregistrează în județele Sibiu (-57,5%) și Alba (-51,7%) iar cele mai mici în județele Covasna (-34,9%) și Harghita (-36,8%).

Fig. 6.2

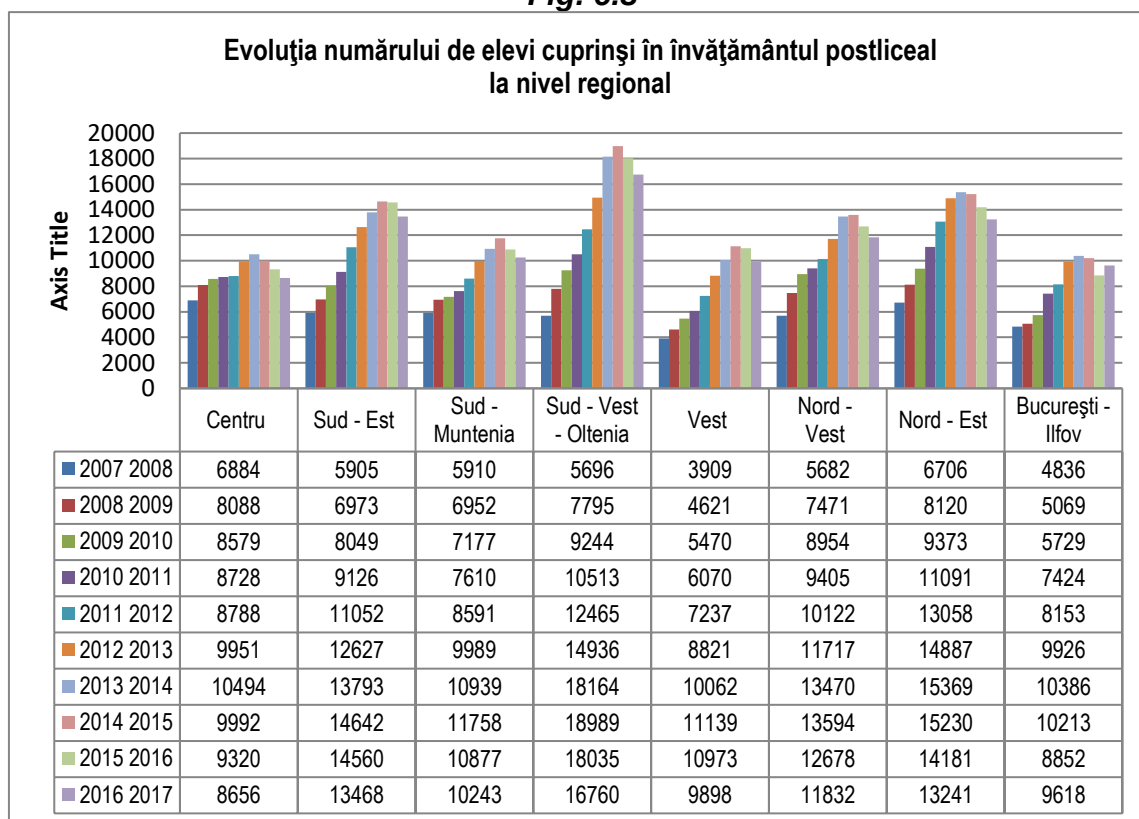
Sursa datelor: INS

Dinamica populației școlare la nivel regional în perioada 2007/2008-2017/2018, indică **creșteri de efective în învățământul postliceal**, mai mici însă decât la nivel național (19% la nivel regional față de 50,5% la nivel național), Regiunea Centru înregistrând în perioada analizată cea mai mică creștere de efective în învățământul postliceal.

Ponderi mai mari ale populației școlare cuprinse în **învățământul postliceal** se înregistrează **pentru fete și în mediul urban**.

În interiorul regiunii cele mai mari creșteri de efective de elevi în învățământul postliceal în perioada 2007/2008-2017/2018, se înregistrează în județele Alba (+ 54,4%) și Brașov (+37,4%) la polul opus situându-se județul Covasna unde se înregistrează o scădere de efective (-11%).

Fig. 6.3

Sursa datelor: INS

În ceea ce privește **populația școlară din învățământul superior**, se constată faptul că în perioada 2007/2008 – 2017/2018 aceasta **înregistrează scăderi de efective**, mai mari decât la nivel național (-41,2% la nivel regional față de -40,6% la nivel național).

Repartizarea pe sexe a populației școlare din învățământul superior are o evoluție oscilantă cu ponderi mai mari pentru fete în prima și ultima parte a intervalului analizat și cu ponderi mai mari pentru băieți la mijlocul intervalului de analiză (2011/2012-2015/2016).

În interiorul regiunii se înregistrează evoluții similare nivelului regional în ceea ce privește efectivele de studenți cuprinși în învățământul superior, reduceri de efective mai mari decât la nivel regional și național înregistrându-se în județul Covasna(-71,5%) și Brașov (-56,9%).

Repartizarea pe sexe a populației școlare în anul școlar 2017/2018 indică faptul că ponderea fetelor este mai mare în învățământul liceal (52,3%), postliceal (67,1%) și superior (55,4%) și în mediul urban și mult mai mică în învățământul profesional (32,9%).

6.1.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)⁵⁴

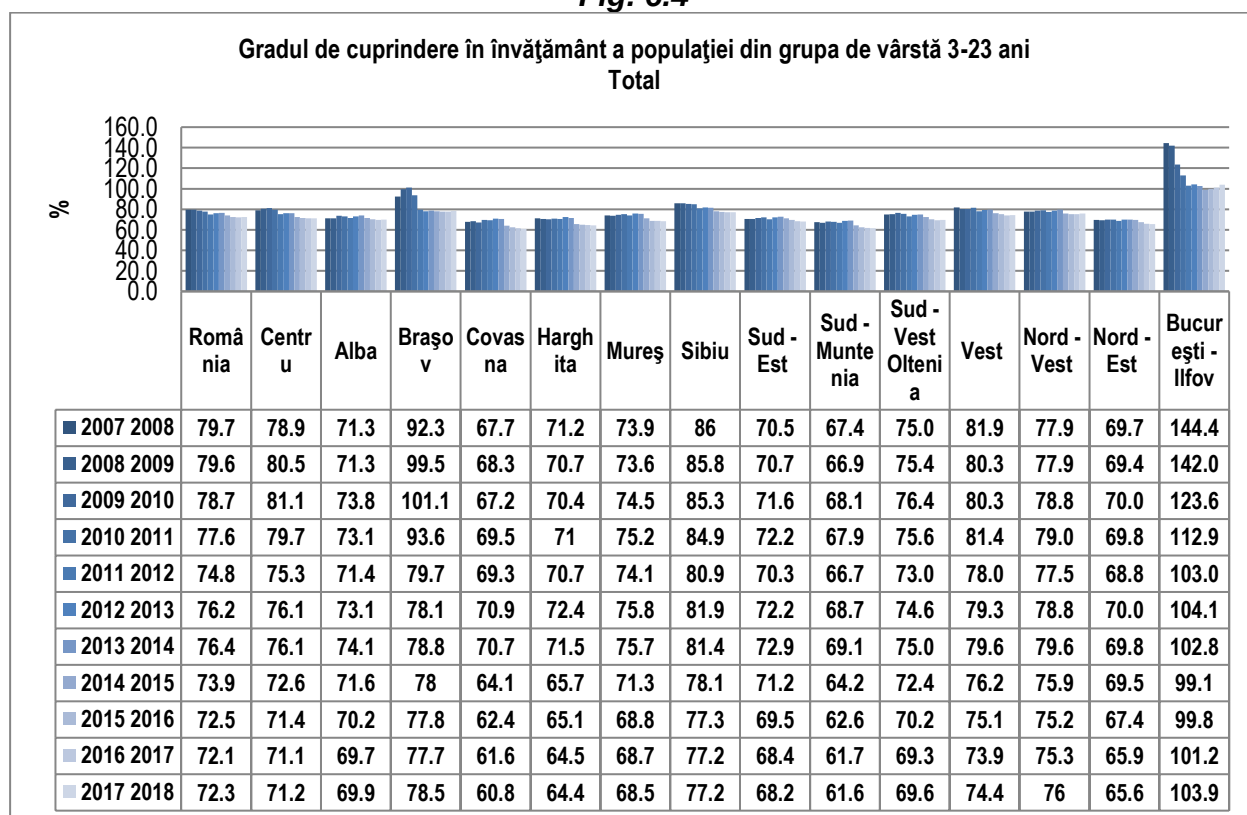
Gradul de cuprindere în învățământ reprezintă numărul total al copiilor/elevilor/studentilor dintr-o anumită grupă de vârstă, indiferent de nivelul de educație în care sunt cuprinși, calculat ca raport procentual din populația rezidentă din aceeași grupă de vârstă.

Informațiile statistice disponibile cu privire la gradul de cuprindere pe medii de rezidență se bazează pe locația școlii (nu pe mediul de proveniență al elevilor). Din acest punct de vedere indicatorul nu este relevant decât cel mult până la clasa a VIII-a. Totuși, decalajele mari cu privire la gradul de cuprindere în învățământul primar și gimnazial din cele două medii de rezidență corelate cu informațiile parțiale din sistem, evidențiază *un grad de cuprindere în educație sensibil mai mic în mediul rural și/sau începerea școlii mai târziu în mediul rural.*

Conform datelor statistice (INS) pentru anul școlar 2017-2018, **gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru este mai mic decât la nivel național pe ansamblul grupei de vârstă 3-23 ani și în grupele de vârstă 15-18 ani și 19-23 ani**, fiind mai mare decât la nivel național în celelalte grupe de vârstă.

În anul școlar 2016-2017, se înregistrează **valori mai mici decât la nivel național (72,1%) a gradului de cuprindere în educație pe totalul grupei de vârstă 3-23 ani, pe ansamblul regiunii (71,1%) și în toate județele regiunii cu excepția județelor Brașov (77,7%) și Sibiu (77,2%)**. Gradul de cuprindere pentru grupa de vârstă 3-23 ani este mai mic decât la nivel național și regional în județele Alba (69,7%), Covasna (61,6%), Harghita (64,5%) și Mureș (68,7%).

Fig. 6.4

Sursa datelor: INS

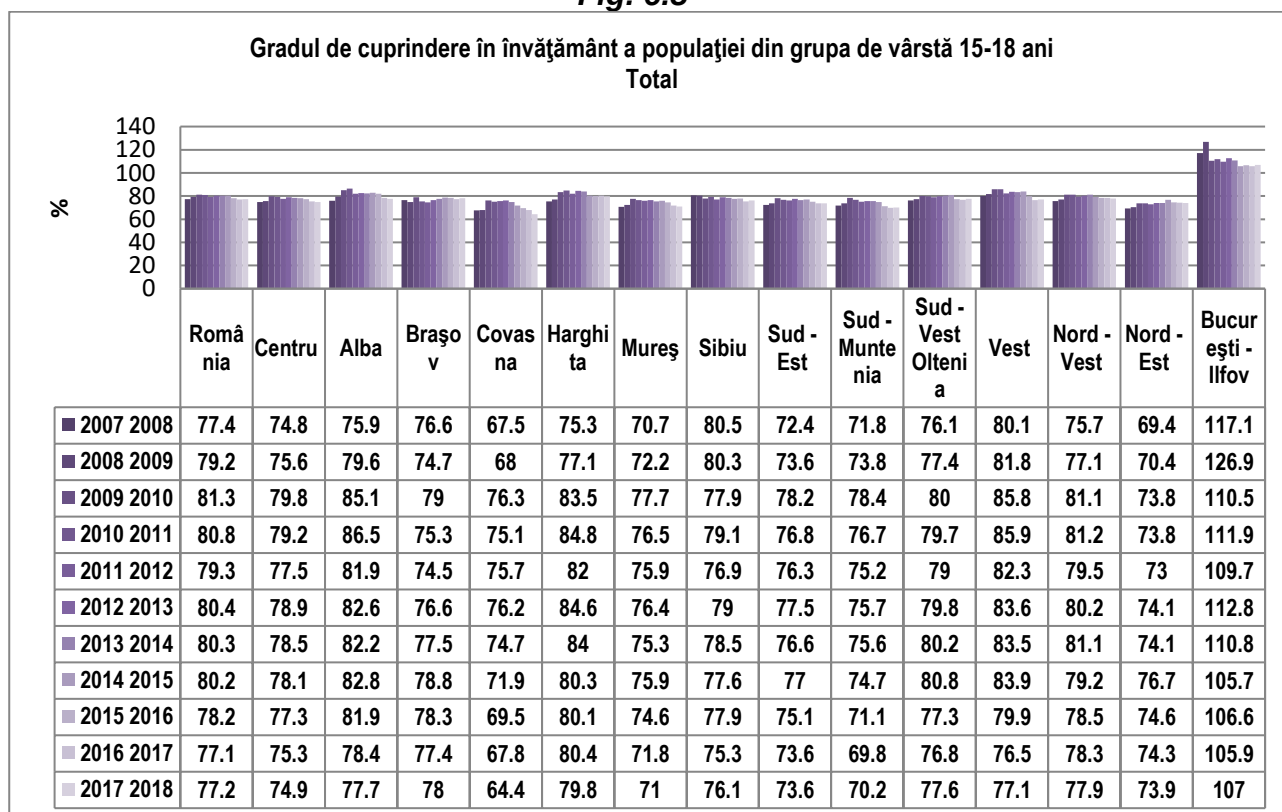
⁵⁴Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „02 Gradul de cuprindere (INS)” – pentru [vizualizare clic aici](#)

Pe totalul grupei de vârstă 3-23 ani, **gradul de cuprindere în învățământ este mai mare pentru femei.**

Analizând gradul de cuprindere în învățământ în perioada 2007/2008 – 2016/2017 se observă o reducere pentru totalul grupei de vârstă 3-23 ani respectiv începând cu anul școlar 2014-2015, atât la nivel național cât și la nivel regional (cu 7,6 puncte procentuale la nivel național, respectiv 7,8 puncte procentuale la nivel regional) și în toate județele regiunii.

În anul școlar 2017-2018, **gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru pentru grupa 15-18 ani este mai mic decât la nivel național (77,2%) pe ansamblul regiunii (74,9%) și în județele Covasna (64,4%), Mureș (71%) și Sibiu (76,1%).** Gradul de cuprindere este mai mare decât la nivel național și regional în județele Alba (77,7%), Brașov (77,8%), Harghita (79,8%).

Fig. 6.5

Sursa datelor: INS

În grupa de vârstă 15-18 ani, **gradul de cuprindere în învățământ este mai mare pentru femei atât la nivel național cât și la nivelul regiunii.**

Pentru grupa de vârstă 15-18 ani, se constată o ușoară creștere a gradului de cuprindere în învățământ în perioada 2007/2008 – 2017/2018, cu doar 0,1 puncte procentuale. În toate județele regiunii, cu excepția județului Sibiu, se înregistrează creșteri ale gradului de cuprindere în învățământ pentru grupa de vârstă 15-18 ani în perioada analizată.

În anul școlar 2017-2018, **gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru pentru grupa 19-23 ani este mai mic decât la nivel național (67,4%), pe ansamblul regiunii (59,5%) și în toate județele componente, cu excepția județelor Brașov și Sibiu.**

În perioada 2007/2008-2017/2018, **gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru pentru grupa 19-23 ani a scăzut la nivel regional și în județele Brașov, Covasna și Harghita.**

În grupa de vârstă 19-23 ani, **gradul de cuprindere în învățământ este mai mare pentru femei atât la nivel național cât și la nivelul regiunii și în toate județele sale componente.**

Per ansamblul regiunii Centru, **pentru grupa de vârstă 3-6 ani se constată** în perioada analizată la nivel național o ușoară creștere a gradului de cuprindere (+0,9%) în paralel cu o **ușoară scădere a gradului de cuprindere**, la nivel regional (- 2,1 puncte procentuale). În interiorul regiunii, a scăzut gradul de cuprindere în învățământ pentru grupa de vârstă 3-6 ani în toate județele cu excepția județului Brașov.

În perioada 2007/2008-2017/2018 **pentru grupa de vârstă 7-10 ani de înregistrează reduceri ale gradului de cuprindere în învățământ mai mici decât la nivel național** (-4,6 puncte procentuale față de -6,2 puncte procentuale la nivel național). Toate județele regiunii au înregistrat scăderi ale gradului de cuprindere pentru grupa 7-10 ani, cele mai mari reduceri înregistrându-se în județul Covasna (cu 8,9 puncte procentuale).

Pentru grupa de vârstă 11-14 ani se înregistrează reduceri ale gradului de cuprindere în învățământ atât la nivel regional (-2,6 puncte procentuale) **cât și la nivel național** (-4,9 puncte procentuale). În interiorul regiunii Centru pentru grupa de vârstă 11-14 ani se înregistrează scăderi ale gradului de cuprindere în învățământ în toate județele regiunii.

6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională⁵⁵

Rata netă de cuprindere măsoară gradul de participare la educație a copiilor de vârstă oficială corespunzătoare nivelului respectiv de educație⁵⁶.

Conform datelor statistice (INS), în anul școlar 2017-2018 **rata netă de cuprindere în educație în Regiunea Centru se situează sub cea calculată ca la nivel național, la toate nivelurile de educație, cu excepția învățământului primar.**

Comparând ratele de cuprindere pe niveluri de educație se constată că cele mai mari pierderi se înregistrează în gimnaziu și mai ales după clasa a VIII-a.

Informațiile statistice disponibile cu privire la rata de cuprindere pe medii de rezidență se bazează pe locația școlii (nu pe mediul de proveniență al elevilor). Din acest punct de vedere indicatorul nu este relevant decât cel mult până la clasa a VIII-a. Totuși, decalajele mari cu privire la ratele de cuprindere în învățământul primar și gimnazial din cele două medii de rezidență corelate cu informațiile parțiale din sistem, evidențiază **un grad de cuprindere în educație sensibil mai mic în mediul rural și/sau începerea școlii mai târziu în mediul rural.**

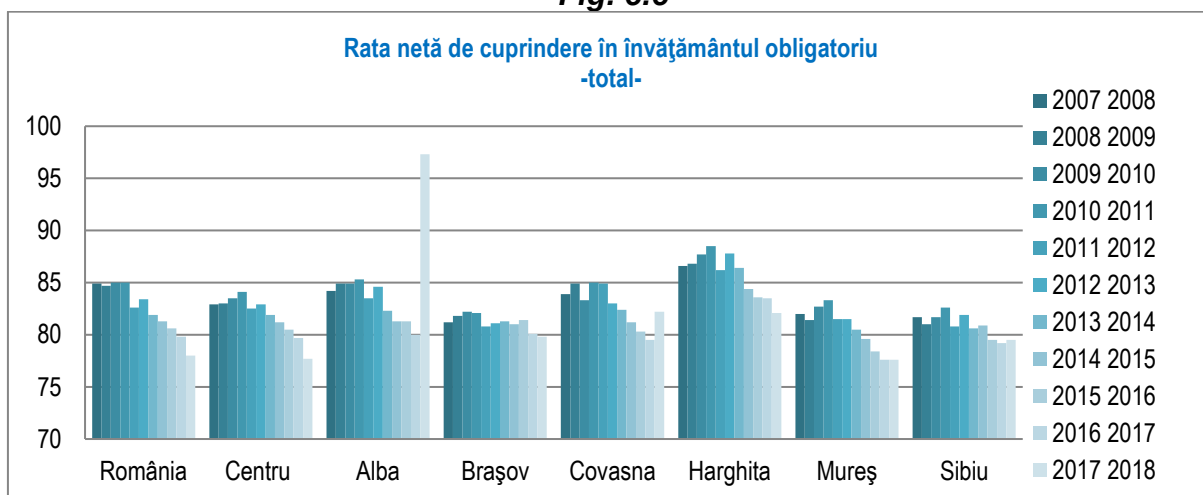
În anul școlar 2017-2018, rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu la nivelul Regiunii Centru (77,7%) este apropiată de cea la nivel național (78%), fiind puțin mai mare decât la nivel național și regional în județele toate județele regiunii cu excepția județului Mureș.

⁵⁵Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „03 Rata neta de cuprindere (INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

⁵⁶ Diferențele față de vârsta reglementată de începere a școlii, respectiv de încadrare față de vârstele “standard” din seria curentă influențează valoarea indicatorului

Evoluția ratelor nete de cuprindere în învățământul obligatoriu este descrescătoare în perioada 2007/2008 – 2017/2018 la nivelul regiunii și în interiorul său.

Fig. 6.6

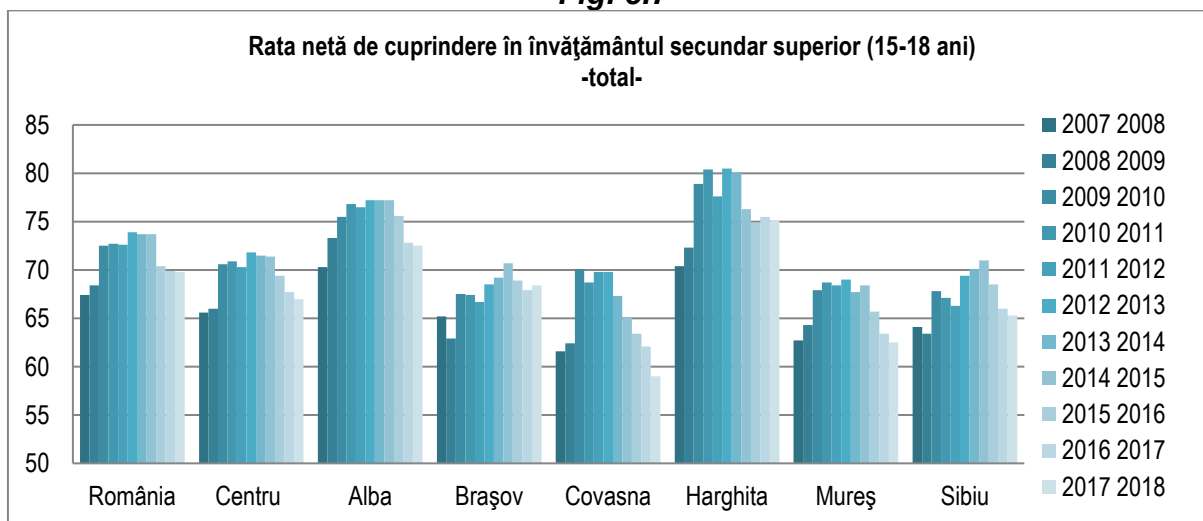

Sursa datelor: INS

Din analiza pe medii rezidențiale și pe sexe, se constată rate nete de cuprindere în învățământul obligatoriu mai mari în urban, și apropiate pentru fete și băieți.

Rata netă de cuprindere în învățământului secundar superior în anul școlar 2017-2018 este mai mică decât media națională (69,8%) pe ansamblul regiunii Centru (67%) și în județele Brașov (68,4%), Covasna (59%), Mureș (62,5%) și Sibiu (65,3%).

Fig. 6.7

Sursa datelor: INS

Deși se constată o tendință de creștere a ratei de cuprindere în învățământul secundar superior în prima parte a intervalului analizat (de la 65,6% în 2007-2008, la 71,8% în 2013-2014), aceasta e urmată de o scădere în ultima parte (la 67% în anul școlar 2017-2018).

În perioada 2007/2008 și 2017/2018 se înregistrează creșteri ale ratelor nete de cuprindere în învățământul secundar superior în județele Alba, Brașov, Harghita și Covasna și scăderi în județele Covasna și Mureș. Cea mai mare creștere se înregistrează în județul Harghita (cu 4,7 puncte procentuale).

În perioada 2007/2008-2017/2018 ratele de cuprindere pentru învățământul secundar superior clasele a IX-a și a X-a urmează un trend descrescător în paralel cu un trendul

crescător înregistrat pentru ratele nete de cuprindere în învățământul secundar superior clasele a XI-a și a XII-a.

Analiza pe sexe la nivel regional evidențiază *rate nete de cuprindere mai mari în cazul fetelor*, comparativ cu băieții, în învățământul secundar superior (15 - 18 ani).

În perioada analizată se constată că ratele nete de cuprindere în învățământul secundar superior pentru băieți, înregistrează o evoluție descrescătoare în ultima parte a intervalului de analiză, atât la nivel regional cât și la nivelul județelor, același trend fiind înregistrat și la nivel național.

Grupa de vârstă 15-18 ani din mediul rural înregistrează în perioada analizată reduceri ale ratei nete de cuprindere pe ansamblul regiunii și la nivelul județelor cu excepția județului Alba.

Rata netă de cuprindere în învățământul primar în anul școlar 2017-2018 este mai mare decât media națională pe ansamblul regiunii cu excepția județului Alba.

Analiza evoluției ratei nete de cuprindere în învățământul primar în perioada 2007/2008-2017/2018 evidențiază o evoluție decrescătoare a indicatorului. În perioada analizată, cea mai accentuată scădere se înregistrează în județul Harghita (- 5,5 puncte procentuale) iar cea mai mică în județul Brașov (-1,2%).

La nivelul regiunii Centru se înregistrează valori ale ratei nete de cuprindere în învățământul gimnazial (11-14 ani) sub media națională (79,5% la nivel regional față de 80,1% la nivel național). Ponderi mai mici decât ponderea medie la nivel regional se înregistrează în județele Mureș (77,6%), Sibiu(78,6%), Covasna(78,9%) și Brașov (79%).

Rata nete de cuprindere în învățământul gimnazial în perioada 2007/2008-2017/2018, înregistrează o evoluție descrescătoare, cele mai mari reduceri ale ratei nete de cuprindere înregistrându-se în Covasna (-7 puncte procentuale) și Mureș (-6,8 puncte procentuale).

Cele mai mari reduceri ale ratelor nete de cuprindere în învățământul gimnazial se înregistrează în mediul rural.

6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional⁵⁷

Din totalul elevilor înscriși în regiunea Centru la început de an școlar 2017-2018 în învățământul secundar superior (învățământ liceal și profesional), învățământul profesional și tehnic are o pondere de 51,3%(17,1% în învățământul profesional și 34,1% în liceul tehnologic, în ușoară scădere față de anul anterior (cu 0,2 puncte procentuale) și puțin mai mare decât la nivel național (49,5%). Comparativ cu situația la nivel național, regiunea Centru a mai coborât un loc față de anul anterior și se situează pe locul 5 din punct de vedere al ponderii ÎPT din totalul elevilor înscriși la începutul anului școlar 2017-2018 în învățământul secundar superior, după regiunile Vest (53,1%), Sud-Est (52,4%), Nord-Est (51,7%) și Sud-Vest Oltenia(51,5%) dar are cea mai mare pondere din țară a elevilor înscriși în învățământul profesional (17,1%, față de 12,3% la nivel național). Ponderea mai mare a învățământului profesional, Regiunea Centru se reflectă într-o pondere mai mică a elevilor înscriși în liceul tehnologic (34,1%, față de 37,2% la nivel

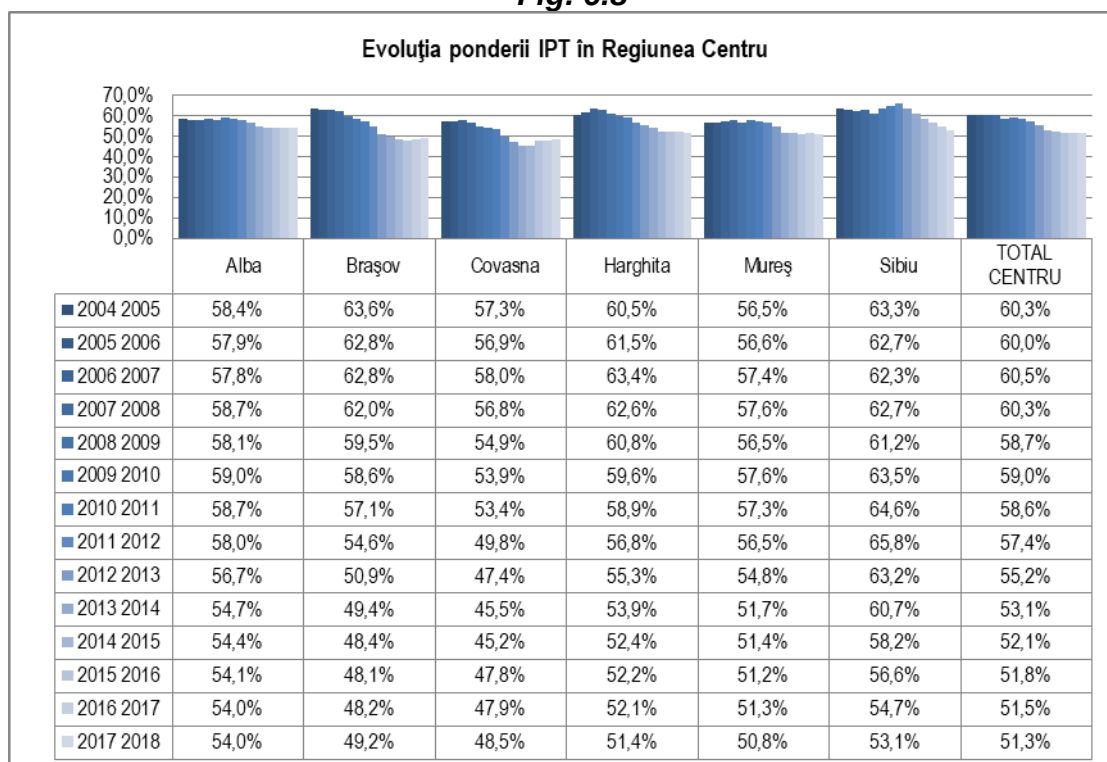
⁵⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „04 Evoluția elevilor IPT(INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#) și în anexa „05 Evoluția elevilor IPT liceu , sc prof (INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

național) și în învățământul liceal teoretic și vocațional (48,7%, față de 50,5% la nivel național).

În cadrul regiunii, cea mai mare pondere a ÎPT în anul școlar 2017-2018 se înregistrează în județul Alba (54,0%) iar cea mai mică în județul Covasna (48,5%), cea mai mare pondere a învățământului profesional se înregistrează în județele Covasna (22,5%) și Harghita (19,3%), iar cea mai mică în județul Alba (13,4%).

Din analiza evoluției ponderii elevilor înscriși la început de an școlar în ÎPT din sistemul public de învățământ din regiunea Centru în perioada 2004/2005 - 2017/2018, se constată o scădere accentuată, de la valori în jur de 60% la începutul perioadei analizate, la numai 51,3% în anul școlar 2017-2018. În paralel cu evoluția descrescătoare a ponderilor ÎPT, a crescut ponderea învățământului liceal teoretic și vocațional. Evoluțiile sunt similare și la nivel național.

Fig. 6.8

Sursa: Calculat pe baza datelor din Caiete statistice pentru educație - INS

Analizând evoluția înregistrată în această perioadă pentru ponderile învățământului profesional, de constată o scădere de la un maxim de 27,1% în anul școlar 2005-2006 la un minim de 1,6% în anul școlar 2011-2012, ca urmare a deciziei Ministerului Educației, Cercetării și Inovării de alocare cifră de școlarizare doar pentru învățământul liceal în perioada 2009-2012.

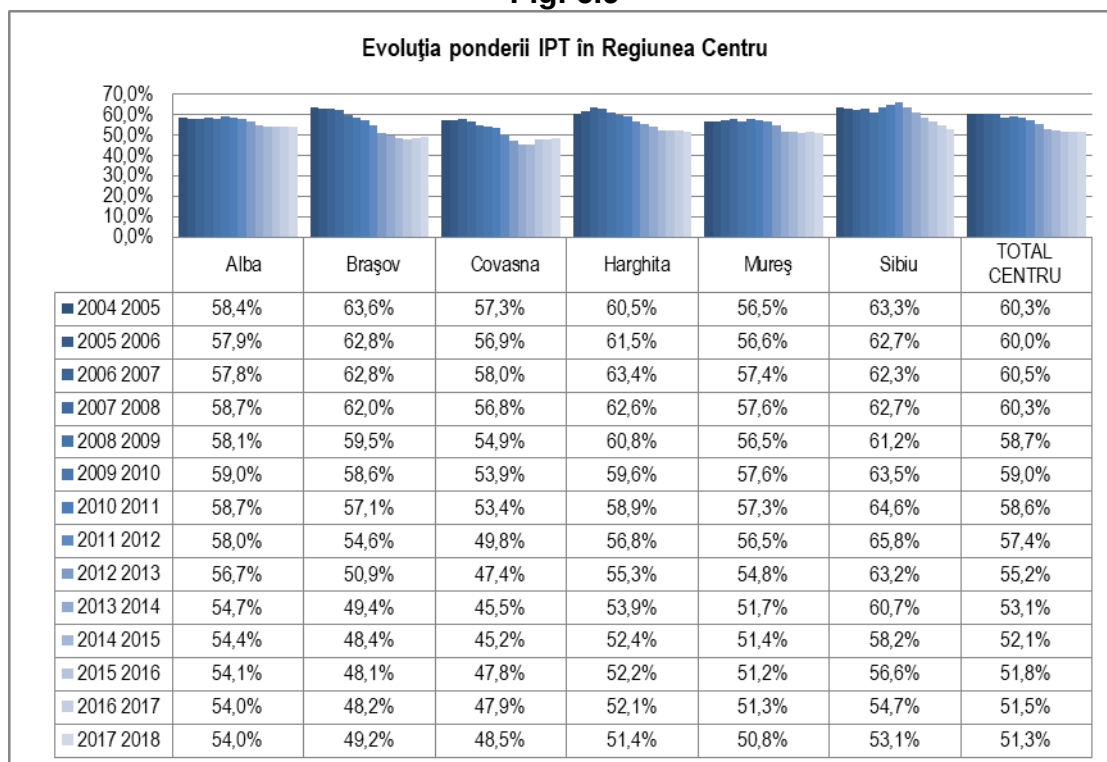
În anul școlar 2012-2013 se reintroduce un traseu de pregătire profesională prin învățământul profesional de 2 ani, ca parte a liceului tehnologic, pentru elevii care după clasa a IX a de liceu optează pentru o calificare de nivel 3 CNC/EQF, acțiune urmată de o ușoară creștere a ponderii elevilor înscriși în învățământul profesional (5,2% în 2013-2014). În anul școlar 2014-2015 se introduce învățământul profesional cu durata de 3 ani, după finalizarea clasei a VIII-a ceea ce a condus la creșterea treptată a ponderii învățământului profesional în următorii ani, ajungând în anul școlar 2017-2018 la 17,1%.

6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal⁵⁸

Din totalul elevilor înscriși în regiunea Centru la început de an școlar 2017-2018 în învățământul secundar superior (învățământ liceal și profesional), învățământul profesional și tehnic are o pondere de 51,3% (17,1% în învățământul profesional și 34,1% în liceul tehnologic, în ușoară scădere față de anul anterior (cu 0,2 puncte procentuale) și puțin mai mare decât la nivel național (49,5%). Comparativ cu situația la nivel național, regiunea Centru a mai coborât un loc față de anul anterior și se situează pe locul 5 din punct de vedere al ponderii ÎPT din totalul elevilor înscriși la începutul anului școlar 2017-2018 în învățământul secundar superior, după regiunile Vest (53,1%), Sud-Est (52,4%), Nord-Est (51,7%) și Sud-Vest Oltenia (51,5%) dar are cea mai mare pondere din țară a elevilor înscriși în învățământul profesional (17,1%, față de 12,3% la nivel național). Ponderea mai mare a învățământului profesional, Regiunea Centru se reflectă într-o pondere mai mică a elevilor înscriși în liceul tehnologic (34,1%, față de 37,2% la nivel național) și în învățământul liceal teoretic și vocațional (48,7%, față de 50,5% la nivel național).

În cadrul regiunii, cea mai mare pondere a ÎPT în anul școlar 2017-2018 se înregistrează în județul Alba (54,0%) iar cea mai mică în județul Covasna (48,5%), cea mai mare pondere a învățământului profesional se înregistrează în județele Covasna (22,5%) și Harghita (19,3%), iar cea mai mică în județul Alba (13,4%).

Fig. 6.9

Sursa: Calculat pe baza datelor din Caiete statistice pentru educație – INS

Din analiza evoluției ponderii elevilor înscriși la început de an școlar în ÎPT din sistemul public de învățământ din regiunea Centru în perioada 2004/2005 - 2017/2018, se constată o scădere accentuată, de la valori în jur de 60% la începutul perioadei analizate,

⁵⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „06 Evoluția elevilor Înv. postliceal(INS)” – [pentru vizualizare clic aici](#)

la numai 51,3% în anul școlar 2017-2018. În paralel cu evoluția descrescătoare a ponderilor ÎPT, a crescut ponderea învățământului liceal teoretic și vocațional. Evoluțiile sunt similare și la nivel național.

Analizând evoluția înregistrată în această perioadă pentru ponderile învățământului profesional, de constată o scădere de la un maxim de 27,1% în anul școlar 2005-2006 la un minim de 1,6% în anul școlar 2011-2012, ca urmare a deciziei Ministerului Educației, Cercetării și Inovării de alocare cifră de școlarizare doar pentru învățământul liceal în perioada 2009-2012.

În anul școlar 2012-2013 se reintroduce un traseu de pregătire profesională prin învățământul profesional de 2 ani, ca parte a liceului tehnologic, pentru elevii care după clasa a IX a de liceu optează pentru o calificare de nivel 3 CNC/EQF, acțiune urmată de o ușoară creștere a ponderii elevilor înscriși în învățământul profesional (5,2% în 2013-2014). În anul școlar 2014-2015 se introduce învățământul profesional cu durata de 3 ani, după finalizarea clasei a VIII-a ceea ce a condus la creșterea treptată a ponderii învățământului profesional în următorii ani, ajungând în anul școlar 2017-2018 la 17,1%.

6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2018-2019⁵⁹

Sursa datelor: ISJ

Învățământul liceal tehnologic

Învățământul liceal tehnologic face parte din învățământul secundar superior și este organizat în două cicluri care se succedă:

- ciclul inferior al liceului, format din clasele a IX-a -a X-a
- ciclul superior al liceului, format din clasele a XI-a - a XII-a/a XIII-a.

Învățământul general obligatoriu este format din învățământul primar, învățământul secundar inferior și primii 2 ani ai învățământului secundar superior.

Învățământul liceal, vocațional și tehnologic, învățământul profesional se organizează pentru specializări și calificări stabilite de Ministerul Educației Naționale, în conformitate cu Registrul Național al Calificărilor.

Învățământul secundar superior oferă tuturor absolvenților învățământului obligatoriu (gimnaziu și ciclul inferior al liceului, respectiv, ai învățământului profesional) posibilitatea de a se specializa în diverse domenii - teoretice, profesionale și vocaționale - în scopul pregătirii pentru piața muncii și/sau continuării studiilor în nivelurile educaționale subsecvente.

Absolvenții învățământului profesional și tehnic dobândesc cunoștințe, deprinderi și competențe preponderent pentru ocuparea unui loc de muncă pentru calificări profesionale de nivel 3, 4 și 5, conform Cadrului Național al Calificărilor. Totodată, absolvenții de învățământ profesional, inclusiv dual, pot continua studiile în învățământul liceal.

Cifrele de școlarizare pentru toate nivelurile educaționale din învățământul de stat sunt stabilite anual prin Hotărâre de Guvern, pe baza propunerilor Ministerului Educației Naționale. Conform prevederilor Legii educației naționale (Legea nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare), propunerea Ministerului este precedată de o

⁵⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „07Oferta IPT inv. liceal zi 2018-2019” – [pentru vizualizare clic aici](#) și în anexa „08 Oferta IPT inv. prof 2018-2019”- [pentru vizualizare clic aici](#)

succesiune de etape de fundamentare-proiectare-consultare implicând: autoritățile administrației publice locale, inspectoratele școlare județene, Comitetele Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social în Învățământul Profesional, sindicatele reprezentative ale cadrelor didactice, alți parteneri. În fiecare județ cifrele de școlarizare pentru unitățile de învățământ public sunt stabilite prin Ordin Ministerial, conform prevederilor Hotărârii de Guvern care reflecta rezultatele procesului de consultare.

Cerințele de admitere sunt stabilite pe nivel educațional.

- Pentru admiterea în liceu:
 - ciclul inferior al liceului (clasele IX-X) sunt admiși absolvenții de gimnaziu, pe baza unei proceduri de selecție și repartitie stabilite de Ministerul Educației Naționale.
 - ciclul superior al liceului (clasele XI-XII/XIII) sunt admiși numai absolvenții liceu - ciclului inferior al liceului și, respectiv, absolvenții învățământului profesional/profesional dual cu o durată de 3 ani, pe baza unei proceduri de selecție și repartitie stabilite de Ministerul Educației Naționale.
- Pentru admiterea în învățământul profesional/profesional dual (clasele IX-X) sunt admiși absolvenții de gimnaziu, pe baza unei proceduri de înscriere și admitere stabilite de Ministerul Educației Naționale.

Trecerea la ciclul inferior al liceului (clasele IX-X). Absolvenții de gimnaziu își pot continua studiile în ciclul secundar inferior al învățământului obligatoriu, conform opțiunii lor și ca urmare a unei proceduri de selecție și repartitie stabilită de Ministerul Educației Naționale.

Criteriul folosit pentru această procedură de selecție și repartitie este **media de admitere**.

Toți absolvenții de gimnaziu își pot exprima opțiunea în privința continuării studiilor prin forme de înregistrare unice (fișe de înscriere) elaborate și puse la dispoziție de Ministerul Educației Naționale. Toate opțiunile candidaților și locurile existente sunt înregistrate de inspectoratele școlare județene în baza de date a Ministerului Educației Naționale. Candidații sunt distribuiți pe locurile existente în ordinea descrescătoare a mediei lor de admitere și conform opțiunilor lor.

Absolvenții de gimnaziu își pot alege una din următoarele rute educaționale:

- Ciclul inferior al liceului (clasele IX-X, prima etapă a învățământului liceal) – organizat cu următoarele filiere: teoretică, tehnologică și vocațională (militar, teologic, sportiv, de artă și pedagogic).
- Învățământul profesional sau învățământul profesional dual.

Trecerea la ciclul superior al liceului (clasele XI-XII/XIII) depinde de ruta educațională urmată și de competențele achiziționate pe parcursul învățământului obligatoriu. Accesul absolvenților ciclului inferior al liceului la diferitele filiere, profiluri și specializări oferite în cadrul ciclului superior al liceului se realizează pe baza unei metodologii elaborate de către Ministerul Educației Naționale.

Absolvenții celor 3 ani de învățământ profesional parcurg integral disciplinele de cultură generală din clasa a IX-X, învățământ liceal și, ca atare, își pot continua studiile liceale, profil tehnologic, în clasa a XI și a XII/XIII-a.

Structura claselor în învățământul secundar superior și nivelurile indicative de vârstă sunt după cum urmează (învățământ de zi):

- Învățământul oferit de liceu – ciclul inferior – este organizat pentru elevi în vârstă de 14-16/17 ani și include clasele IX-X (liceu).
- Învățământul oferit de liceu – ciclul superior – este organizat pentru elevi în vârstă de 16-18 (19) ani și include clasele XI-XII/XIII.

- Învățământul profesional/profesional dual – este organizat pentru elevi în vârstă de 14-16/17 ani și include anul I, II și III (învățământul profesional, care acoperă parcurgerea disciplinelor de cultură generală din cls.IX-a și a X-a, liceu).

Învățământul liceal tehnologic se organizează în cadrul liceelor din filiera tehnologică, pentru calificări din Registrul național al calificărilor, în funcție de nevoile pieței muncii, identificate prin documente strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale.

Învățământul liceal tehnologic este centrat pe dezvoltarea și diversificarea competențelor-cheie și formarea competențelor specifice în funcție de profil, calificare.

Pregătirea prin învățământul liceal tehnologic se realizează pe baza standardelor de pregătire profesională aprobate de Ministerul Educației, în urma consultării partenerilor sociali.

Pe parcursul studiilor liceale, elevii dobândesc o dublă pregătire: una academică, care după absolvire le permite acestora accesul în învățământul superior, cât și una profesională care le facilitează accesul pe piața muncii.

Absolvenții învățământului liceal tehnologic, care promovează examenul de certificare a calificării profesionale, dobândesc certificat de calificare de nivel 4 al Cadrului național al calificărilor, corespunzător nivelului de referință 4 al Cadrului European al Calificărilor (tehnician) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

Pentru o inserție profesională cât mai rapidă la finalul programului de formare elevii parcurg discipline teoretice de specialitate, dar și pregătire practică în laboratoare și la operatorii economici. Tranziția de la școală la locul de muncă a fost un subiect foarte des abordat în ultimii ani și se referă la perioada dintre finalizarea studiilor și ocuparea unui loc de muncă stabil. Așadar, tranziția de la școală la muncă desemnează procesul de inserție și integrare a absolvenților, respectiv a tinerilor ce au părăsit sistemul de învățământ, pe piața muncii. Importanța acordată de către angajatori experienței profesionale a solicitanților de locuri de muncă, conjunctura economică dificilă,

Tranziția tinerilor de la școală la muncă a devenit mai îndelungată și dificilă în prezent decât era în urmă cu câteva decenii. Astăzi, puțini dintre tinerii ce părăsesc sistemul de învățământ reușesc să se integreze rapid pe piața muncii și să își consolideze poziția proaspăt câștigată. Ratele ridicate ale șomajului în rândul tinerilor și incidența semnificativă a subocupării în rândul lor indică importante dificultăți pe care tinerii le experimentează în tranziția lor de la școală la muncă. Acest fenomen se manifestă nu numai în țările aflate în curs de dezvoltare, ci și în economiile dezvoltate. Prelungirea timpului de tranziție de la școală la muncă este explicată de o serie de factori, dintre care cei mai importanți sunt restructurările și evoluțiile economice, creșterea șomajului în rândul tinerilor, schimbări în sistemele de protecție socială, prelungirea perioadei de educație etc. Este unanim acceptată ideea că integrarea tinerilor pe piața muncii joacă un rol hotărâtor în determinarea bunăstării lor economice și sociale și în dezvoltarea lor ulterioară. Conform unei anchete a Institutului Național de Statistică „*Accesul tinerilor pe piața muncii*” reiese că absolvenții se integrează mai repede sau mai încet pe piața muncii în funcție de profilul absolvit, astfel că absolvenții învățământului tehnic se integrează mai rapid pe piața muncii (durata medie scursă de la absolvire până la primul loc de muncă fiind de patru luni), iar la polul opus găsim absolvenții de științe juridice care au nevoie în medie de 6,3 luni pentru a-și găsi un loc de muncă. Durata medie pentru absolvenții domeniului economie a fost de 4,9 luni.

Conform legii educației și metodologiei de fundamentare a cifrei de școlarizare, "proiectul planului de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat profesional, liceal (filieră tehnologică) și postliceal" (art.14) se realizează pe baza "propunerilor numărului

de locuri ca rezultat al unei analize detaliate a nevoilor pieței muncii a tendințelor de dezvoltare a economiei din zona, conform documentelor strategice de planificare PRAI, PLAI precum și pe baza solicitărilor operatorilor economici”(art.10).

În acest context oferta unităților școlare înaintată ,va ține cont de recomandările din documentele strategice de planificare exprimate în PRAI, PLAI și PAS.

Oferta unităților de învățământ pentru liceul tehnologic în anul școlar 2018-2019 este rezultatul unei analize detaliate a nevoilor pieței muncii și a tendințelor de dezvoltare a economiei din zonă.

Din analiza numărului de elevi cuprinși în liceul tehnologic în anul școlar 2018-2019 , se constată o evoluție crescătoare în cadrul unui ciclu de școlarizare, atât la nivel regional cât și la nivelul județelor, cu excepția județului Covasna. Același trend se înregistrează și la nivel național.

Tab. 6.1 – Elevi înscriși în liceul tehnologic

Regiunea	Județul	Nr. clase				Nr. elevi				TOTAL	
		a IX-a	a X-a	a XI-a	a XII-a	a IX-a	a X-a	a XI-a	a XII-a	Nr. lase	Nr.elevi
TOTAL ROMÂNIA		1.918,0	1.930,0	2.087,0	2.173,5	51.718	47.315	51.572	49.524	8.108,5	200.129
Centru	AB	28,0	29,0	30,0	30,0	769	747	758	725	117,0	2.999
	BV	43,0	43,0	42,0	39,0	1.105	1.022	1.029	870	167,0	4.026
	CV	10,0	12,0	14,0	16,0	268	240	316	346	52,0	1.170
	HR	32,0	34,0	34,0	36,0	814	780	836	813	136,0	3.243
	MS	54,5	53,5	54,5	57,0	1.425	1.267	1.336	1.308	219,5	5.336
	SB	44,0	44,0	45,0	48,0	1.208	1.041	1.066	1.034	181,0	4.349
Centru Total		211.5	215.5	219.5	226.0	5.589	5.097	5.341	5.096	872.5	21.123

Sursa datelor: ISJ

Analiza pe medii de rezidență ale școlilor arată că cea mai mare pondere a elevilor din liceul tehnologic se înregistrează în mediul urban (95,5%).

Regiunea Centru ocupă în anul școlar 2018-2019 ultimul loc în ceea ce privește numărul elevilor școlarizați în liceul tehnologic în mediu rural.

99,9% dintre elevii din regiune cuprinși într-un ciclu de școlarizare se află în unități de învățământ de stat. Doar în județul Sibiu sunt cuprinși elevi în unități de învățământ particular, reprezentând 2% din totalul la nivel național.Cele mai mari ponderi ale elevilor cuprinși în învățământul particular se află în regiunile București – Ilfov și Vest.

Analiza pe domenii la nivel regional a situației școlarizării în cadrul unui ciclu complet de școlarizare comparativ cu nivelul național permite următoarele concluzii:

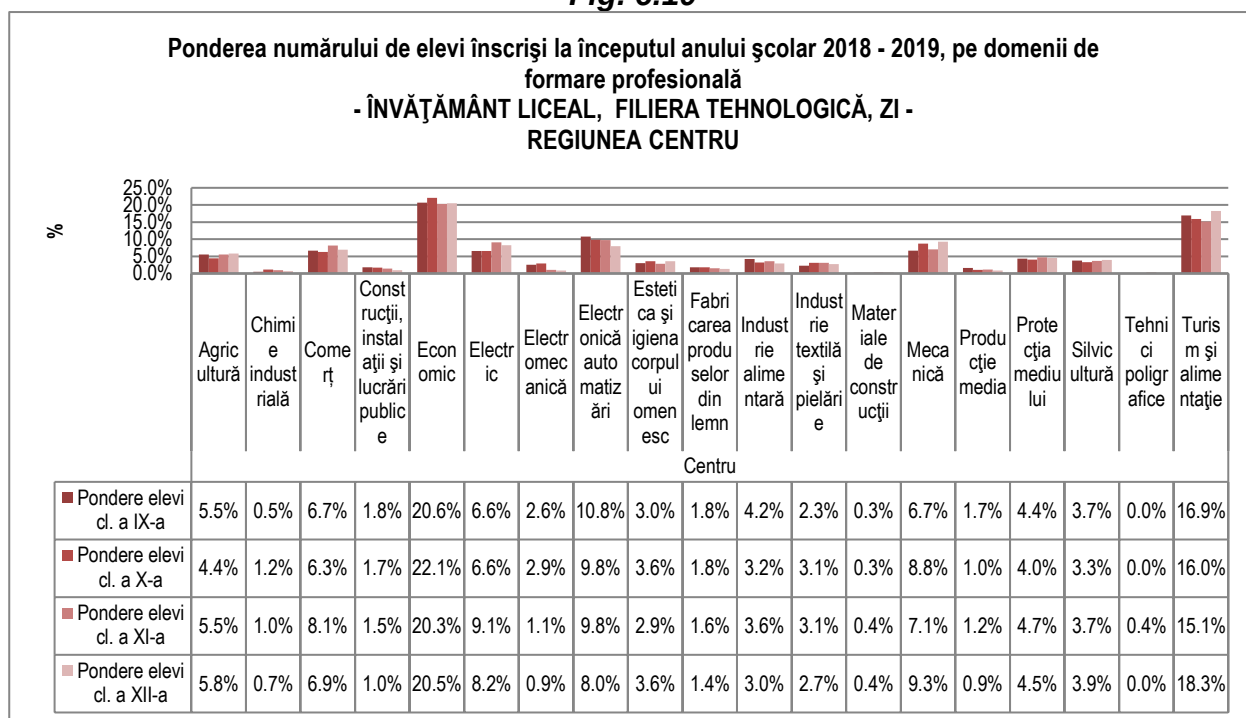
► se înregistrează creșteri ale ponderilor atât la nivel regional cât și la nivel național pentru domeniile: *economic, electromecanică,fabricarea produselor din lemn, industrie alimentară, producție media*.

► se înregistrează creșteri la nivel regional în paralel cu scăderi la nivel național pentru domeniile: *construcții, instalații și lucrări publice și electronică automatizări*;

► se înregistrează scăderi ale ponderilor atât la nivel regional cât și la nivel național pentru domeniile: *comerț, chimie industrială, electric, estetica și igiena corpului omenesc, industrie textilă și pielărie, materiale de construcții, mecanică și protecția mediului*;

► se înregistrează scăderi la nivel regional în paralel cu creșteri la nivel național ale ponderilor pentru domeniile:*agricultură, silvicultură și turism și alimentație*.

Fig. 6.10

Sursa datelor: ISJ

Cumulat la nivel regional, planul de școlarizare realizat în 2018-2019 la clasa a IX a liceu tehnologic, înregistrează unele abateri față de țintele stabilite prin PRAI anterior.

Ponderi mai mici decât limitele inferioare planificate s-au înregistrat în domeniile: mecanică, construcții, instalații și lucrări publice, fabricarea produselor din lemn, agricultură și industrie textilă. O explicație pentru aceste abateri este faptul că fundamentarea planului de școlarizare pentru învățământul profesional inclusiv dual are la bază pe lângă recomandările PRAI, PLAII, solicitările operatorilor economici pentru școlarizare în anumite calificări de nivel 3 CNC (nivel 2 cf. HG 866/2008).

S-au înregistrat în schimb depășiri în cazul domeniilor electronică automatizări, electric, economic, turism și alimentație și protecția mediului.

Urmărind evoluția ponderilor domeniilor în cadrul unui ciclu de școlarizare, se constată o tendință de reducere a ponderii pentru domeniile: *industrie alimentară, comerț, turism și alimentație, mecanică, industrie textilă și pielărie* în paralel cu creșterea ponderilor domeniilor: *economic, electric, electronică automatizări, electromecanică, construcții, instalații și lucrări publice, industrie alimentară*.

Cumulat la nivel regional în cadrul unui ciclu complet de școlarizare ponderile cele mai ridicate în planurile de școlarizare se înregistrează pentru următoarele calificări: *tehnician în activități economice* (17,05% , cea mai mare pondere înregistrându-se în județul Alba (27,14%), *tehnician în turism* (9,46%), cea mai mare pondere înregistrându-se în județul Harghita (16,47%), *tehnician în activități de comerț* (4,91%), cea mai mare pondere înregistrându-se în județul Mureș (7%).

Tab. 6.2

Domeniu de pregătire conf. HG 866/2008	Plan școlarizare realizat cl. a IX-a liceu tehnologic 2018-2019		Plan școlarizare realizat cl. a IX-a învăț. profesional și dual 2018-2019		Ținta PRAI anterior pt. 2025 (niv.3 și 4)	
	Nr. elevi	%	Nr. elevi	%	Min.-max (%)	Medie (%)
mecanică	373	6,7	1848	37,4	22-30	26
electromecanică	144	2,6	247	5,0	3,5-5,5	4,5
electronică automatizări	601	10,8	41	0,8	2,5-4,5	3,5
chimie industrială	28	0,5	26	0,5	0-2%	1%
materiale de construcții	14	0,3	—	—	0-3	1,5
electric	367	6,6	174	3,5	5-7	6
construcții, instalații și lucrări publice	100	1,8	275	5,6	7-10	8,5
agricultură	310	5,5	243	4,9	5-10	7,5
silvicultură	209	3,7	14	0,3	1-2,5	1,75
economic	1153	20,6	—	—	7-11	9
comerț	374	6,7	346	7,0	5-10	7,5
turism și alimentație	945	16,9	868	17,6	6-14	10
industrie alimentară	237	4,2	198	4,0	3,5-5,5	4,5
fabricarea produselor din lemn	101	1,8	259	5,2	6-12	9
industrie textilă și pielărie	128	2,3	322	6,5	4-8	6
tehnici poligrafice	—	—	—	—	0-1	0,5
estetica și igiena corpului omenesc	168	3,0	78	1,6	1-3	2
protecția mediului	244	4,4	—	—	1-2	1,5
producție media	93	1,6	—	—	0-1	0,5
TOTAL	5589	100	4939	100		100

Sursa: ISJ - planurile de școlarizare cumulate la nivel regional

Planul de școlarizare fundamentat pentru anul școlar 2019-2020, pe baza solicitărilor operatorilor economici de școlarizare în anumite calificări determină depășiri ale Țintelor stabilite prin PRAI anterior, pentru domeniul *mecanică* (pentru calificări din industria constructoare de mașini).

Ponderi mai mici decât limitele inferioare planificare se înregistrează în domeniile: *electronică automatizări, electric, construcții, instalații și lucrări publice și silvicultură*.

Analizând ponderile pe domenii în raport cu Țintele PRAI doar pentru liceul tehnologic se constată că acestea sunt mai mici decât limitele inferioare pentru domeniile : *mecanică, electromecanică, construcții, instalații și lucrări publice, fabricarea produselor din lemn, industrie textilă și pielărie* și mai mari decât limitele superioare pentru domeniile : *electronică, silvicultură, economic, turism și alimentație și protecția mediului*.

Cumulat la nivel regional, planul de școlarizare la clasa a IX-a în ÎPT liceu tehnologic + învățământ profesional) se apropie de Țintele stabilite prin PRAI anterior.

În interiorul regiunii Centru, cu excepția județelor Covasna și Harghita, cea mai mare pondere în învățământul liceal tehnologic o reprezintă elevii școlarizați în calificarea *tehnician activități economice*. A doua specializare ca pondere este pentru calificări aferente domeniului *electronică automatizări* în județele Alba, Brașov și Covasna.

Analiza pe calificări la nivel regional a situației elevilor din cadrul unui ciclu de școlarizare comparativ cu nivelul național permite următoarele concluzii:

► se înregistrează **creșteri** ale ponderilor atât la nivel regional cât și la nivel național pentru o serie de calificări după cum urmează: *organizator banqueting, tehnician de telecomunicații, tehnician designer mobilă și amenajări interioare, tehnician electromecanic, tehnician electronist, tehnician horticultor, tehnician în administrație, tehnician în automatizări, tehnician în hotelărie, tehnician în industria alimentară,*

tehnician în instalații de bord(avion), tehnician operator procesare text/imagine, tehnician în prelucrări mecanice, tehnician producție film și televiziune;

► se înregistrează creșteri ale ponderilor la nivel regional în paralel cu scăderi la nivel național pentru calificările: *tehnician desenator pentru construcții și instalații, tehnician designer vestimentar, tehnician în activități de comerț, tehnician în construcții și instalații publice, tehnician mecatronist și tehnician operator tehnică de calcul;*

► se înregistrează **scăderi** ale ponderilor atât la nivel regional cât și la nivel național pentru o serie de calificări după cum urmează: *coafor stilist, tehnician chimist de laborator, tehnician în achiziții și contractări, tehnician în gastronomie, tehnician în industria sticlei și ceramicii, tehnician în industria textilă, tehnician în instalații electrice, tehnician în turism, tehnician operator telematică, tehnician prelucrări la cald, tehnician prelucrări pe mașini cu comandă numerică, tehnician transporturi;*

► se înregistrează scăderi ale ponderilor la nivel regional în paralel cu creșteri la nivel național pentru calificările: *tehnician agromontan, tehnician analize produse alimentare, tehnician în activități economice, tehnician în prelucrarea lemnului, tehnician în silvicultură și exploatare forestiere, tehnician proiectant CAD și tehnician veterinar.*

Învățământul profesional reprezintă un traseu de formare profesională inițială care se organizează pentru calificări stabilite de MEN în conformitate cu Registrul Național al Calificărilor, în funcție de nevoile pieței muncii, identificate prin documente strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale.

Învățământul profesional are următoarele forme de organizare:

- stagii de pregătire practică cu durata de 720 de ore, organizate după finalizarea clasei a X-a de liceu;
- învățământ profesional, cu durata de minim 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior;
- învățământul dual introdus începând cu anul școlar 2017-2018. Învățământul dual, formă de școlarizare în învățământul profesional, a fost introdus prin OUG 81/2016. Potrivit noilor reglementări, organizarea învățământului dual se face la cererea agenților economici. Mai mult, organizarea, durata, conținutul programelor de pregătire și modalitățile de certificare a pregătirii profesionale se stabilesc prin consultarea operatorilor economici. Prin urmare, această formă de învățământ profesional este complementară celor care funcționează în prezent, iar OUG 94 oferă cadrul legal în vederea organizării ei, dând deopotrivă posibilitatea agenților economici să se implice direct în toate componentele formării forței de muncă de care au nevoie. Un element de noutate în cazul învățământului dual este faptul că acesta se desfășoară pe baza unui contract de parteneriat încheiat între unitatea de învățământ, operatorul economic și unitatea administrativ teritorială pe raza căreia funcționează școala, dar și a unui contract de pregătire practică, încheiat între agentul economic și elev. Elementul specific al acestui tip complementar de învățământ îl reprezintă partajarea responsabilităților între autoritățile educaționale și angajatori/organizații ale acestora, din punctul de vedere al curriculum-ului, furnizării formării, evaluării și finanțării. Operatorii economici care încheie contract de parteneriat cu unitățile de învățământ, beneficiază de facilități la plata impozitelor, taxelor și contribuțiilor datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale, bugetelor fondurilor speciale sau bugetelor locale, potrivit prevederilor legale.

În primul an de organizare a învățământului profesional inclusiv dual, pregătirea teoretică reprezintă aproximativ 80% din totalul orelor alocate programului, în timp ce pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică reprezintă 20%. În al doilea an de învățământ profesional, ponderea pregătirii teoretice va scădea la aproape 40% din

totalul orelor, în timp ce accentul se va pune în mai mare măsură pe pregătirea practică, cu o pondere de circa 60%. În anul al treilea de învățământ profesional ponderea pregătirii practice ajunge la aproximativ 72% din totalul orelor alocate programului.

Prin învățământul profesional se obțin calificări de nivel 3 certificate prin certificate de absolvire Europass care permite accesul la un loc de muncă atât din țară cât și de oriunde din interiorul Uniunii Europene.

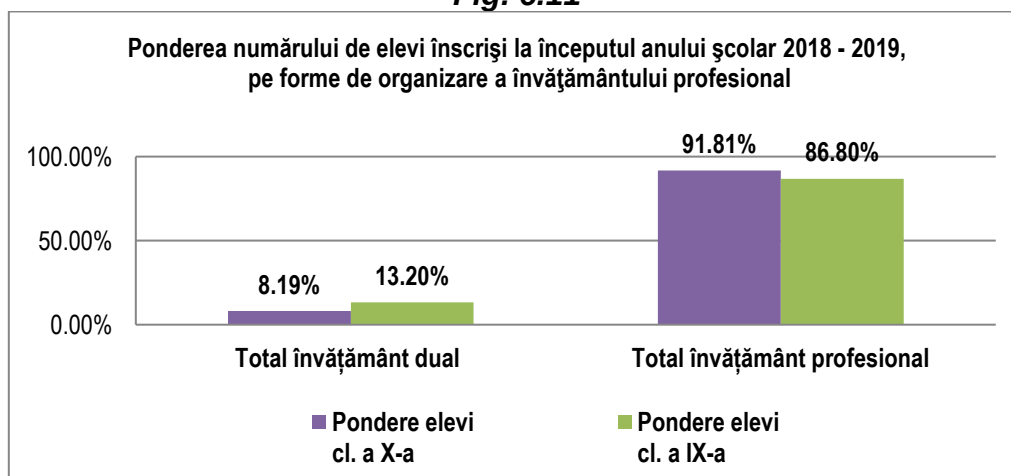
În primul an de implementare a învățământului dual s-a constatat o nevoie și o implicare mai mare pentru industria de automotive, operatorii economici din acest sector solicitând școlarizare pentru calificări din domeniul mecanică: operator la mașini cu comandă numerică, sculer-matrițer și din domeniul electromecanică) electromecanic utilaje și instalații industrial). Pentru al doilea an de implementare se constată o creștere a solicitărilor pentru calificări din domeniul turism și alimentație.

Din analiza situației școlarizării în învățământul profesional în anul școlar 2018-2019 se constată că 16% dintre elevii școlarizați prin învățământul profesional de află în regiunea Centru, ocupând a doua poziție după regiunea Nord – Est (25%).

Din analiza distribuției elevilor cuprinși în învățământul profesional și în învățământul dual pe forme de organizare, forme de proprietate și medii de rezidență, se constată la nivel național următoarele:

- în anul școlar 2018-2019, 97% dintre elevii cuprinși în învățământul profesional la nivel național sunt concentrați majoritar în unități de învățământ de stat;
- 83,1% dintre elevii cuprinși în învățământul profesional și în învățământul dual la nivel național se află în mediul urban;
- în anul școlar 2018-2019 s-a organizat învățământ dual doar în unități de învățământ de stat; doar 4% dintre elevii cuprinși în învățământul dual sunt în mediul rural;
- ponderea elevilor cuprinși la nivel național în învățământul dual atât în mediu rural cât mai ale în mediul urban în anul școlar 2018-2019 în clasa a IX a este în creștere față de ieșirile din cadul ciclului de școlarizare;
- ponderea elevilor cuprinși la nivel național în învățământul profesional înregistrează scăderi la clasa a IX a comparativ cu ieșirile din sistem.
- ponderea elevilor înscriși în clasa a IX a la începutul anului școlar 2018-2019 înregistrează scădere față de ponderea elevilor cuprinși în clasa a X a la învățământul profesional (de la 91,81% la clasa a X a la 86,8% la clasa a IX a) în paralel cu creșterea ponderii elevilor înscriși în clasa a IX a la învățământul dual (de la 8,19% la 13,2%);

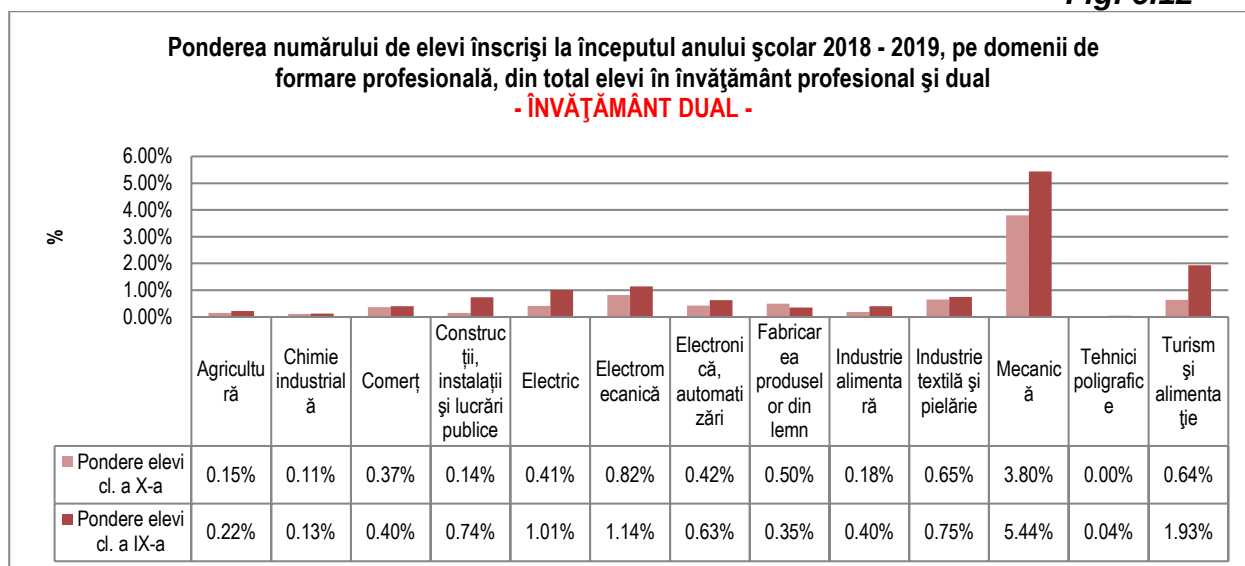
Fig. 6.11

Sursa datelor: ISJ

Pe domenii de formare profesională se constată creșteri ale ponderilor elevilor cuprinși în clasa a IX a în învățământul dual față de anul anterior pentru : construcții, instalații și lucrări publice, electric, electromecanică, electronică automatizări, industrie alimentară, mecanică, industrie textilă și pielărie, turism și alimentație.

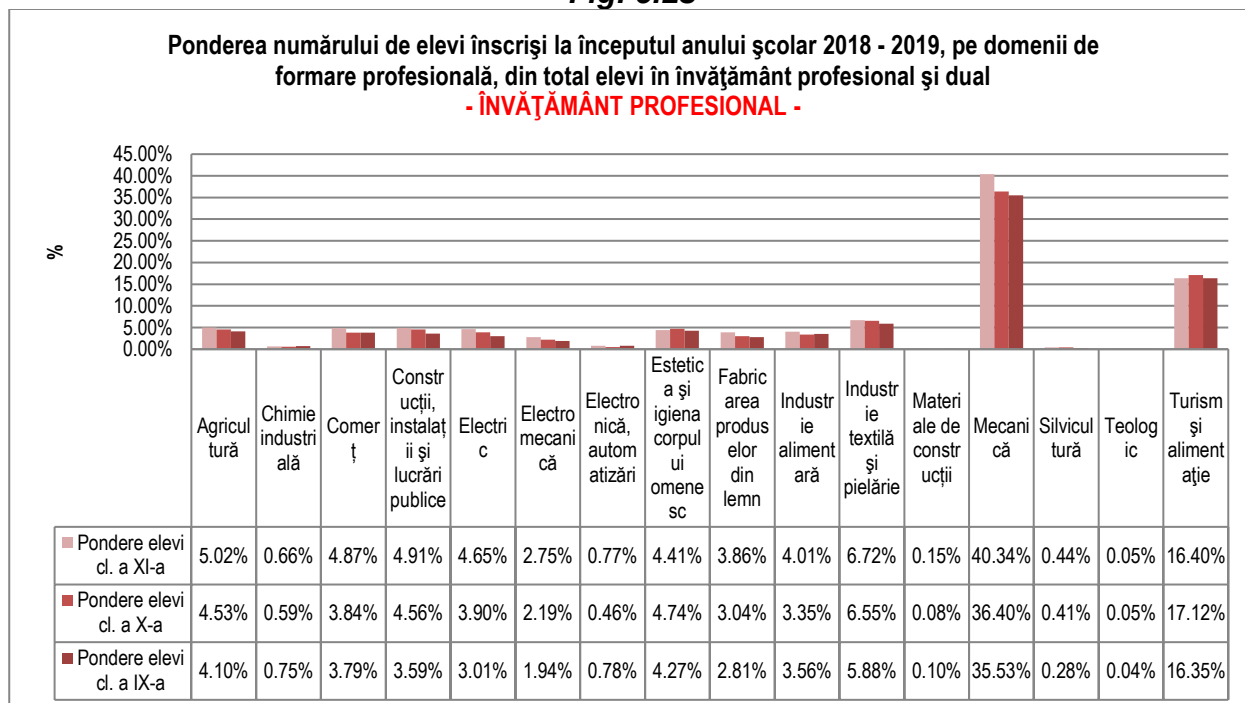
Fig. 6.12

Sursa datelor: ISJ

Scăderi de ponderi ale elevilor din învățământul dual clasa a IX a față de cei cuprinși în clasa a X a se înregistrează doar în domeniul fabricarea produselor din lemn. În paralel se înregistrează scăderi ale ponderilor elevilor cuprinși în învățământul profesional în toate domeniile pentru care se înregistrează creșteri ale ponderilor elevilor cuprinși în clasa a IX a la învățământul dual.

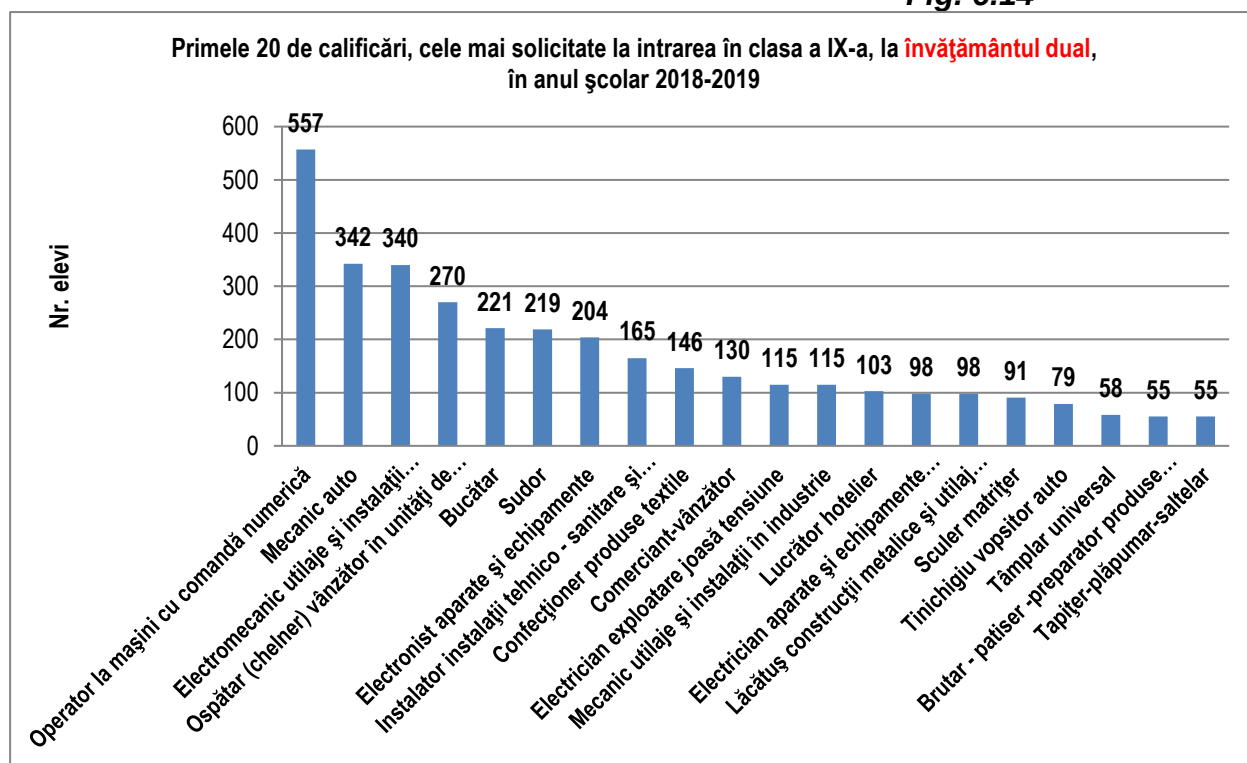
Fig. 6.13

Sursa datelor: ISJ

Prima poziție în ceea ce privește calificarea cea mai solicitată la învățământul dual este operator la mașini cu comandă numerică iar poziția a doua este ocupată de calificarea mecanic auto, care ocupă însă prima poziție dacă se iau în calcul ambele forme de organizare(învățământ profesional + învățământ dual).

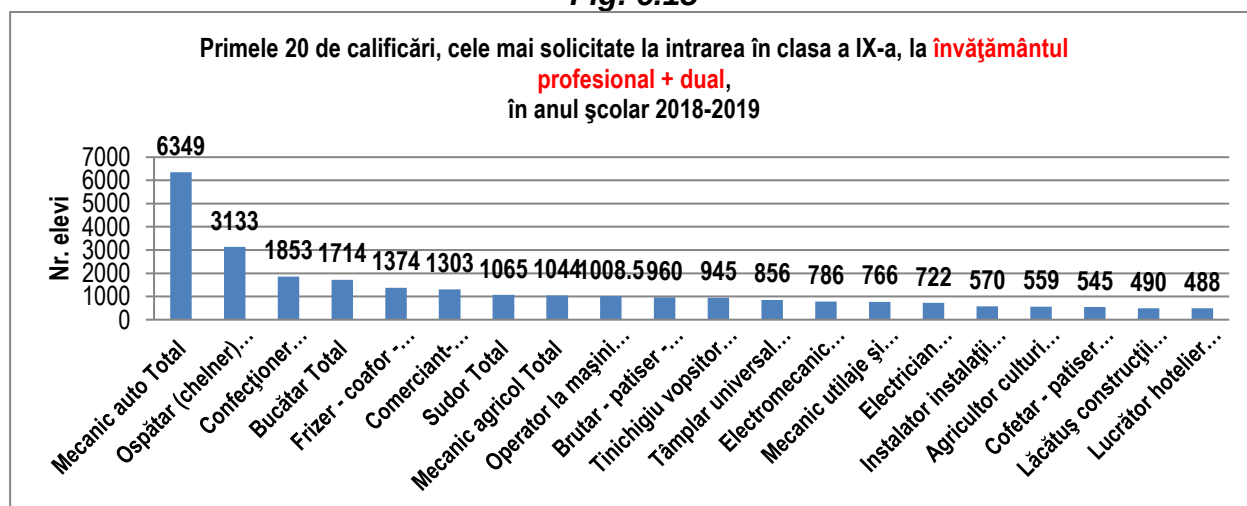
Fig. 6.14

Sursa datelor: ISJ

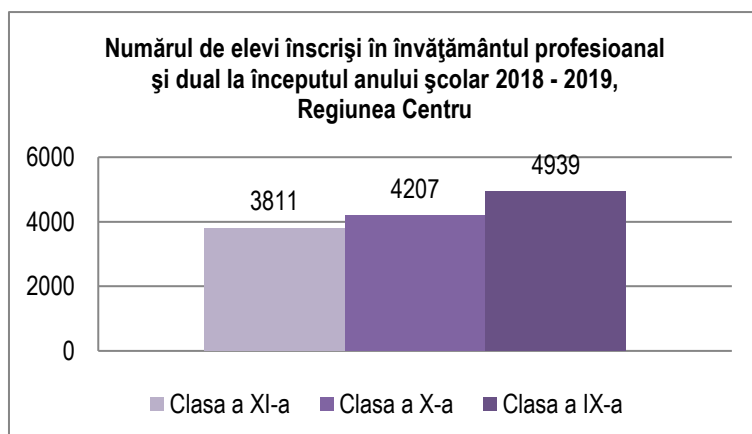
Pentru învățământul dual primele 6 calificări cele mai solicitate aparțin domeniilor: *mecanică, electromecanică și turism și alimentație*, în timp ce pentru per totalul învățământului profesional (inclusiv dual) acestea sunt completate de calificări din domeniile: comerț, industrie textilă și pielărie, estetica și igiena corpului omenesc.

Fig. 6.15

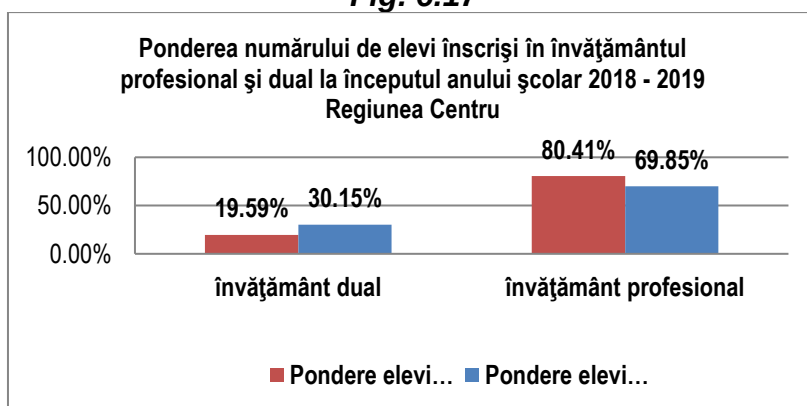
Sursa datelor: ISJ

La nivel regional numărul elevilor înscriși în învățământul profesional și în învățământul dual la începutul anului școlar 2018-2019 este în creștere la clasa a IX-a.

Fig. 6.16

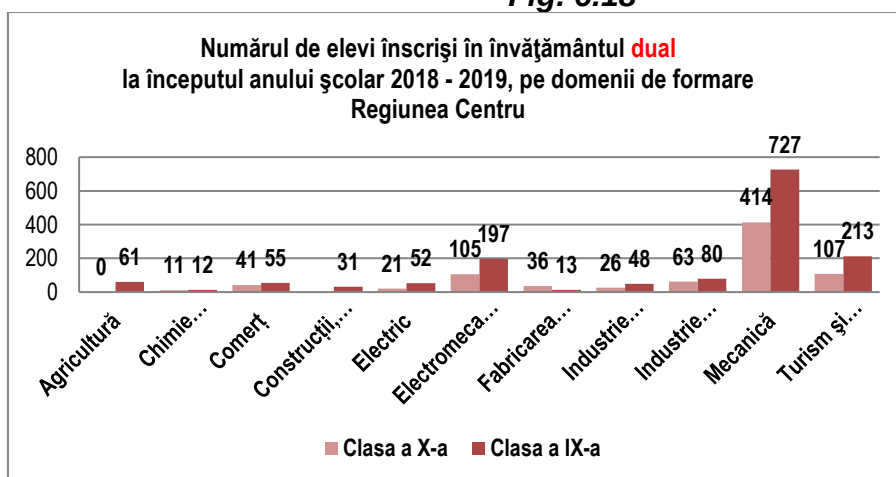
Sursa datelor: ISJ

Asemenea nivelului național se înregistrează creșteri ale ponderilor elevilor înscriși în clasa a IX a învățământ dual(cu aprox.45% față de clasa a X a) în paralel cu scăderi în învățământul profesional.

Fig. 6.17

Sursa datelor: ISJ

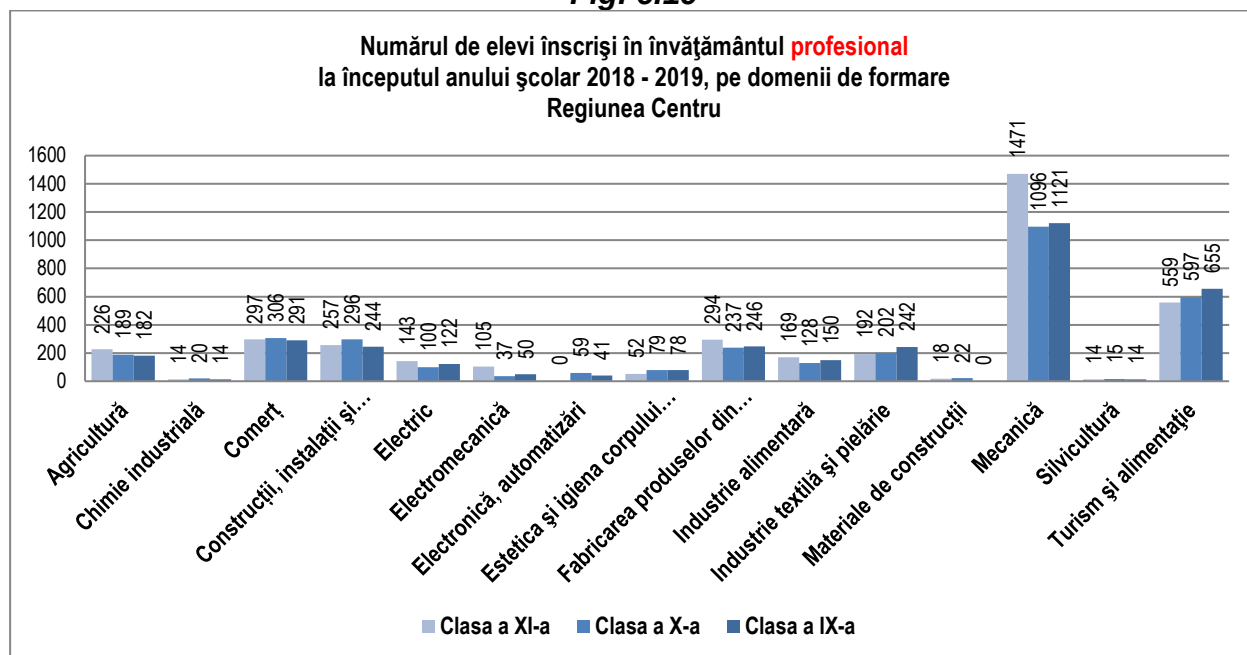
Analizând situația elevilor înscriși în învățământul dual pe domenii de formare profesională la nivel regional, se constată faptul că 50% dintre elevi sunt cuprinși în cadrul domeniului mecanică, urmați la mare distanță de elevii cuprinși în domeniile turism și alimentație(14%) și electromecanică (13%).

Fig. 6.18

Sursa datelor: ISJ

Pentru învățământul profesional, ponderea cea mai mare o au de elevii cuprinși în anul școlar 2018-2019 în cadrul domeniului mecanică (35%) urmați de cei din domeniul turism și alimentație (17%).

Fig. 6.19

Sursa datelor: ISJ

În toate județele regiunii Centru se constată creșteri ale ponderii elevilor cuprinși în învățământul profesional în anul școlar 2018-2019 în clasa a IX-a comparativ cu ieșirile din cadrul ciclului de școlarizare.

Acest lucru se datorează pe de o parte introducerii învățământului dual ca formă de organizare a învățământului profesional și tehnic și a intensificării acțiunilor de promovare a ofertei de formare profesională în special pentru învățământul dual.

Organizarea învățământului dual are la bază un parteneriat extins, între școală, operatorii economici și unități administrativ teritoriale pe raza cărora funcționează școlile și a fost introdus în România prin OUG nr. 81 din 16 noiembrie 2016 cu modificările aduse prin Legea nr. 82/30.03.2018 de aprobare a OUG nr. 81/2016, care modifică și completează LEN nr. 1/2011 (publicată în MO nr. 943 din 23 noiembrie 2016)

Învățământul dual, ca parte a ÎPT, are următoarele caracteristici specifice:

- ✓ Este organizat la inițiativa operatorilor economici interesați, în calitate de potențiali angajatori și parteneri de practică;
- ✓ Se desfășoară pe baza unui contract de parteneriat și a unor contracte individuale de pregătire practică, prin pregătirea practică organizată în răspunderea principală a operatorilor economici;
- ✓ Operatorii economici asigură pregătirea practică a elevilor, bursă la nivelul celei acordate din fonduri publice și alte cheltuieli pentru formarea de calitate a elevilor;
- ✓ Facilitează implicarea operatorilor economici în mecanismele decizionale la nivelul unității de învățământ partener.

Facilități fiscale pentru operatorii economici au fost introduse prin OUG nr. 84 din 16 noiembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul financiar-fiscal

Învățământului dual a fost introdus început cu anul școlar 2017-2018, ca formă de organizare a învățământului profesional.

În anul școlar 2018-2019, atât la nivel regional cât și la nivel național cea mai mare pondere a elevilor școlarizați în învățământul profesional inclusiv dual se înregistrează pentru calificări specifice domeniilor mecanică și turism și alimentație, cu valori ușor mai scăzute la nivel regional.

Urmărind distribuția ponderii elevilor înscriși în învățământul dual se constată creșteri ale ponderilor elevilor școlarizați în domeniile: *mecanică* (14,72% la clasa a IX a, față de 9,84% la clasa a X a, *turism și alimentație* (4,31% la clasa a IX a, față de 2,54% la clasa a X a), *electromecanică* (3,99% la clasa a IX a față de 2,5% la clasa a X a), *agricultură* (1,24% la clasa a IX a față de 0% la clasa a X a), *electric* (1,05% la clasa a IX a față de 0,5% la clasa a X a), *construcții, instalații și lucrări publice* (0,63% la clasa a IX a față de 0% la clasa a X a), *industrie textilă și pielărie* (1,62% la clasa a IX a, față de 1,5% la clasa a X a, în paralel cu scăderi pentru domeniul *fabricarea produselor din lemn* (0,26% la clasa a IX a față de 0,86% la clasa a X a).

În ceea ce privește ponderile elevilor înscriși în învățământul profesional se înregistrează scăderi pentru o serie de domenii la care au fost constatate creșteri în învățământul dual (mecanică, turism și alimentație, agricultură, construcții instalații și lucrări publice) dar și pentru alte domenii precum: fabricarea produselor din lemn, comerț, estetica și igiena corpului omenesc.

În interiorul regiunii au crescut ponderile elevilor înscriși în învățământul profesional domeniul mecanică în toate județele la clasa a IX a față clasa a X a. Acest lucru se datorează introducerii învățământului dual la solicitarea operatorilor și includerea cu prioritate alocurilor solicitate în planul de școlarizare.

Se înregistrează creșteri ale ponderilor elevilor înscriși în domeniul comerț în clasa a IX a în județele Brașov și Harghita, în domeniul turism și alimentație în toate județele cu excepția județului Harghita, în domeniul electromecanică în județele Alba, Brașov și Sibiu și industrie textilă și pielărie în toate județele cu excepția județelor Covasna și Sibiu.

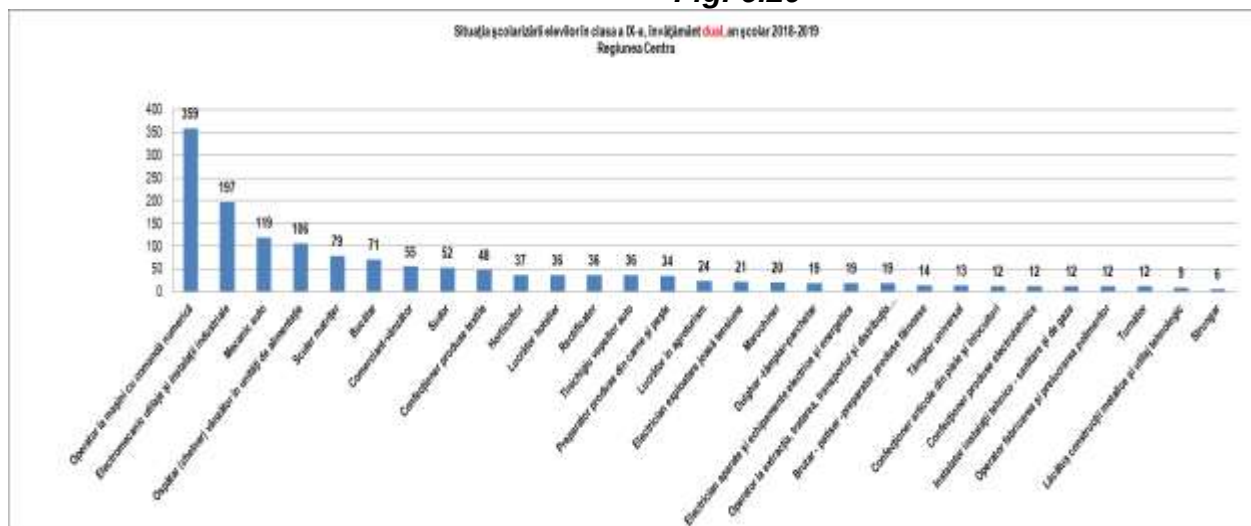
Analiza ponderii pe calificări a elevilor înscriși în învățământul profesional inclusiv dual în clasa a IX a permite următoarele concluzii :

- Ponderi ale elevilor din clasa a IX a învățământ profesional peste media națională se înregistrează *pentru calificările operator la mașini cu comandă numerică* (8,9% la nivel regional față de 3,1% la nivel național) și *electromecanic utilaje și instalații industriale* (5,0% la nivel regional față de 2,2% la nivel național).
- Calificarea profesională cu cea mai mare atractivitate este *mecanic auto* (15,9% la nivel regional, 19,7% la nivel național), urmată de calificarea *ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație* (8,9% la nivel național, 9,7% la nivel național).
- Deși calificarea mecanic auto ocupă prima poziție în ce privește ponderea elevilor înscriși în anul școlar 2018-2019, se înregistrează o evoluție descrescătoare a ponderii elevilor înscriși în clasa a IX a față de ponderea elevilor de clasa a XI a atât la nivel regional cât și la nivelul județelor cu excepția județelor Harghita și Mureș. Ponderi peste ponderea medie regională la clasa a IX a se înregistrează în județele Mureș și Harghita.

Regiunea Centru înregistrează cea mai mare pondere a elevilor din învățământul dual (30,2%), urmată de regiunea Nord – Vest (18,6%). În interiorul regiunii cea mai mare pondere a elevilor cuprinși în învățământul dual se înregistrează în județul Brașov, urmat de județele Alba și Sibiu.

În ceea ce privește învățământul dual, calificările cu ponderile cele mai ridicate sunt: *operator la mașini cu comandă numerică*, cele mai ridicate înregistrându-se în județele Brașov (20,9%), Alba (11,4%), Sibiu (9,5%) și *electromecanic utilaje și instalații industriale* cu cele mai mari ponderi în Alba, Brașov și Sibiu.

Fig. 6.20

Sursa datelor: ISJ

6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul postliceal în anul școlar 2018-2019⁶⁰

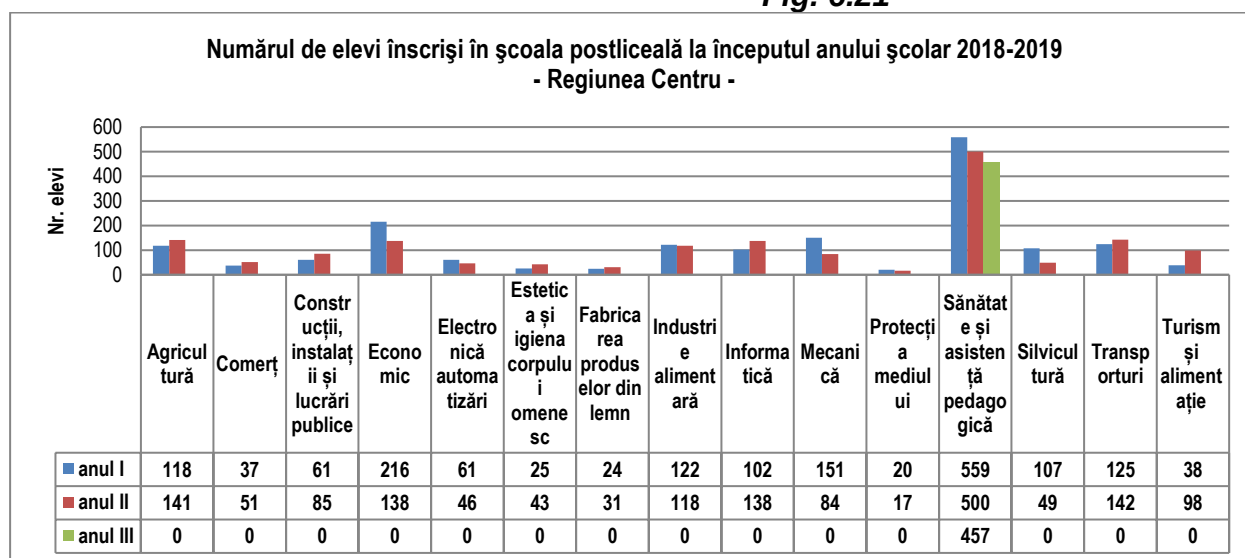
Numărul total al elevilor înscriși în învățământul postliceal (școala postliceală și școala de maiștri) în anul școlar 2018-2019 plasează regiunea Centru pe ultima poziție la nivel național (8,7%), după regiunea București – Ilfov.

În cadrul regiunii cea mai mare pondere se înregistrează în județul Brașov (28%) iar cea mai mică în județul Covsna (7%).

93,6% dintre elevii înscriși în învățământul postliceal în anul școlar 2018-2019 la nivelul regiunii Centru aparțin scolilor postliceale și doar 6,4% scolilor de maistri.

38,8% dintre elevii din cuprinși în școlile postliceale sunt înscriși la domeniul Sănătate și asistență pedagogică. Următoarele poziții sunt ocupate de elevii înscriși la domeniile Transporturi și Economic. Cel mai slab reprezentati sunt elevii înscriși la domeniile Protecția mediului și Fabricarea produselor din lemn.

Fig. 6.21

Sursa datelor: ISJ

⁶⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „09 Oferta IPT înv. postliceal 2018-2019” – [pentru vizualizare clic aici](#)

Cea mai mare pondere a elevilor înscriși la domeniul Sănătate și asistență socială se înregistrează în județul Mureș (35%) urmat la mare distanță de județele Harghita și Brașov.

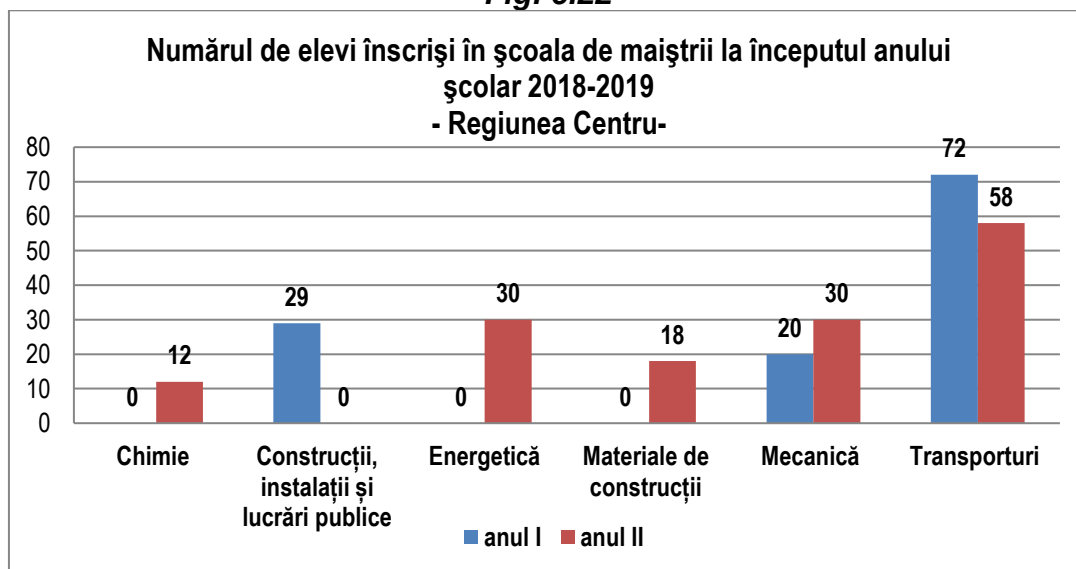
La nivelul regiunii ponderea elevilor înscriși în învățământul postliceal în mediul rural este de 8%, dublu față de ponderea înregistrată la nivel național (4%).

Finanțarea școlarizării a 84% dintre elevii cuprinși în învățământul postliceal se realizează de la bugetul de stat, iar 94% dintre elevii învățământului postliceal studiază la cursuri de zi.

36,5% dintre elevii școlilor postliceale din regiunea Centru sunt înscriși în calificarea *asistent medical generalist*.

La nivelul regiunii Centru, planul de școlarizare realizat în anul școlar 2018-2019 la școala de maiștri reprezintă doar 5% din total la nivel național, regiunea Centru, situându-se pe ultimul loc la nivel național. În interiorul regiunii cea mai mare pondere a elevilor din școlile de maiștri se înregistrează în județul Mureș (70,3%).

Fig. 6.22

Sursa datelor: ISJ

Din analiza școlarizării prin școlile de maiștri în anul școlar 2018-2019, se constată creșteri ale ponderii elevilor la intrarea în sistem comparativ cu cei care părăsesc sistemul pentru domeniile: *mecanică* și *construcții instalații și lucrări publice* în paralel cu scăderi pentru domeniile : *chimie industrială*, *materiale de construcții* și *energetică*.

Cel mai atractiv domeniu de pregătire prin școala de maiștri este *transporturi* (calificarea *maistru electromecanic auto*), reprezentând 48,3% din planul de școlarizare.

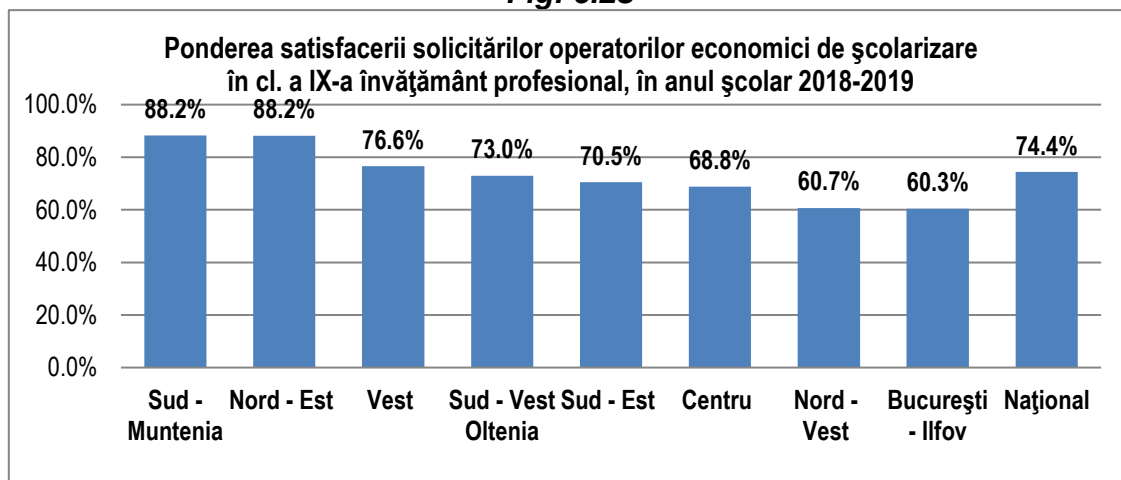
În interiorul regiunii se constată o mare diversitate în ceea ce privește specificitatea calificărilor de nivel 5 obținute prin școlile de maiștri. Astfel, dacă în județul Alba, prin tradiție, sunt calificați *maiștri mecanici* și în Brașov *maistru electrician centrale, stații și rețele electrice*, în județul Mureș oferta este diversificată, de la calificări pentru industrie (*maistru ceramist ceramică fină*, *maistru ceramist ceramică fină* și *maistru pentru tehnologia chimică anorganică*), la calificări pentru construcții și transporturi.

6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional⁶¹

O condiție pentru a se putea organiza învățământ profesional este încheierea între unitatea de învățământ și operatorii economici a unui contract cadru de pregătire a elevilor, ca urmare a unei solicitări din partea operatorilor economici.

La nivelul Regiunii Centru solicitările operatorilor economici pentru școlarizarea prin învățământul profesional pentru anul școlar 2018/2019 au fost satisfăcute în procent de 68,8%, în ușoară creștere față de anul școlar anterior (68,4%). Ponderea satisfacerii solicitărilor operatorilor economici de școlarizare în clasa a IX-a învățământ profesional în anul școlar 2018-2019 se situează sub ponderea medie națională (74,4%).

Fig. 6.23

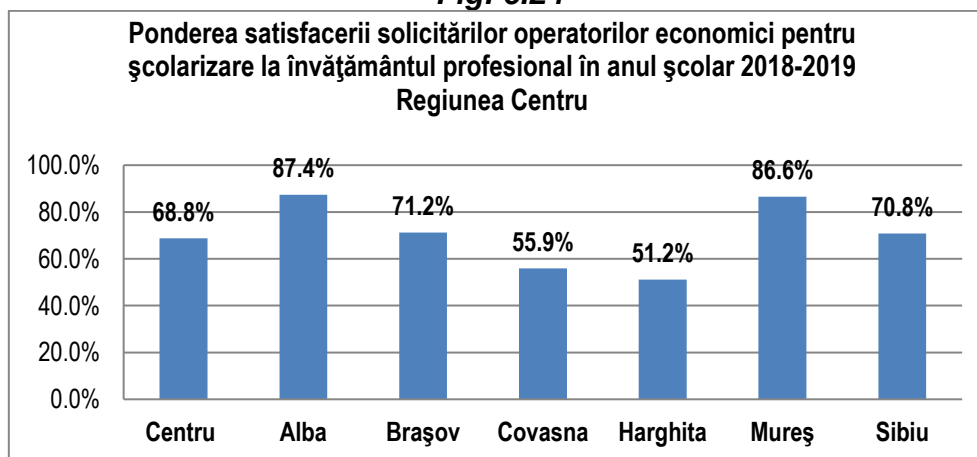

Sursa datelor: ISJ

Regiunea Centru ocupă a patra poziție la nivel național în ceea ce privește numărul locurilor solicitate pentru școlarizare în învățământul profesional, după regiunile Nord-Est, Nord-Vest, Sud-Est.

Cel mai mare grad de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici se înregistrează în județul Alba (87,4%) iar cel mai mic în Harghita (51,2%).

Fig. 6.24

Sursa datelor: ISJ

Din analiza ierarhiei județelor după numărul de locuri solicitate de operatorii economici pentru școlarizare în învățământul profesional în anul școlar 2018-2019, se constată că în

⁶¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „10A Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici 2018 2019 inv. prof.” – pentru vizualizare [clic aici](#) ; „10B Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici 2018 2019 inv. dual” – pentru vizualizare [clic aici](#)

prima parte se situează județele Harghita, Mureș și Covasna în timp ce județul Alba se află în ultima parte, cu cele mai puține solicitări.

Tab. 6.3

Nr. crt.	Județul	Total locuri solicitate de op. ec.	Nr locuri în proiect plan de școlarizare	Diferențe	Pondere rezolvare solicitări	Număr de op. ec. cu care sunt încheiate contracte
1	Iași	2467	2184	-283	88,5%	208
2	Bacău	1983	1540	-443	77,7%	203
3	Maramureș	1917	924	-993	48,2%	159
4	Dolj	1859	1036	-823	55,7%	92
5	Constanța	1842	1148	-694	62,3%	86
6	Suceava	1787	1596	-191	89,3%	220
7	Municipiul București	1594	868	-726	54,5%	56
8	Satu Mare	1577	672	-905	42,6%	121
9	Bihor	1519	952	-567	62,7%	132
10	Brăila	1504	910	-594	60,5%	87
11	Cluj	1493	896	-597	60,0%	115
12	Harghita	1478	756	-722	51,2%	181
13	Buzău	1447	904	-543	62,5%	116
14	Mureș	1325	1147	-178	86,6%	145
15	Prahova	1178	1176	-2	99,8%	79
16	Vaslui	1177	1136	-41	96,5%	107
17	Galați	1097	1036	-61	94,4%	69
18	Covasna	1076	602	-474	55,9%	89
19	Dâmbovița	1036	924	-112	89,2%	49
20	Sibiu	1028	728	-300	70,8%	136
21	Arad	1016	588	-428	57,9%	110
22	Brașov	947	674	-273	71,2%	94
23	Botoșani	885	826	-59	93,3%	66
24	Neamț	882	812	-70	92,1%	94
25	Gorj	877	644	-233	73,4%	63
26	Bistrița-Năsăud	868	868	0	100,0%	90
27	Hunedoara	849	728	-121	85,7%	114
28	Argeș	803	672	-131	83,7%	56
29	Călărași	725	700	-25	96,6%	57
30	Timiș	686	560	-126	81,6%	81
31	Alba	657	574	-83	87,4%	69
32	Sălaj	653	560	-93	85,8%	77
33	Vâlcea	612	560	-52	91,5%	41
34	Olt	596	588	-8	98,7%	58
35	Giurgiu	563	310	-253	55,1%	36
36	Caraș-Severin	558	504	-54	90,3%	69
37	Ialomița	527	448	-79	85,0%	76
38	Vrancea	509	476	-33	93,5%	56
39	Tulcea	467	364	-103	77,9%	50
40	Mehedinți	430	364	-66	84,7%	18
41	Teleorman	280	280	0	100,0%	16
42	Ilfov	262	252	-10	96,2%	17

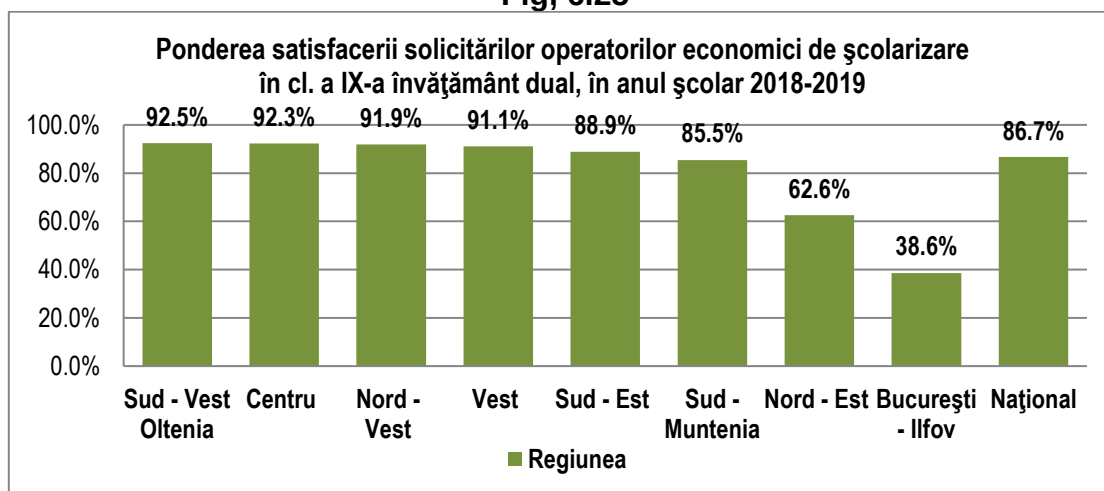
Sursa datelor: ISJ

În ceea ce privește numărul contractelor cadru încheiate pentru școlarizarea elevilor din clasa a IX-a în învățământul profesional în anul școlar 2018-2019, regiunea Centru ocupă a 2-a poziție la nivel național, după regiunea Nord-Est.

În ce privește ierarhizarea a gradului de satisfacere a solicitărilor, pe județe la nivel național, se constată că județele Alba și Mureș se situează în prima parte, în timp ce județul Harghita se situează pe antepenultima poziție.

O condiție care stă la baza organizării învățământului dual este încheierea unui contract de parteneriat între unitatea de învățământ, operatorul economic și unitatea administrativ teritorial, ca urmare a solicitărilor din partea operatorilor economici. Pentru anul școlar 2018-2019 solicitările operatorilor economici de școlarizare la clasa a IX-a prin învățământul dual din regiunea Centru au fost onorate în proporție de 92,3%, peste ponderea la nivel național (86,7%).

Fig. 6.25

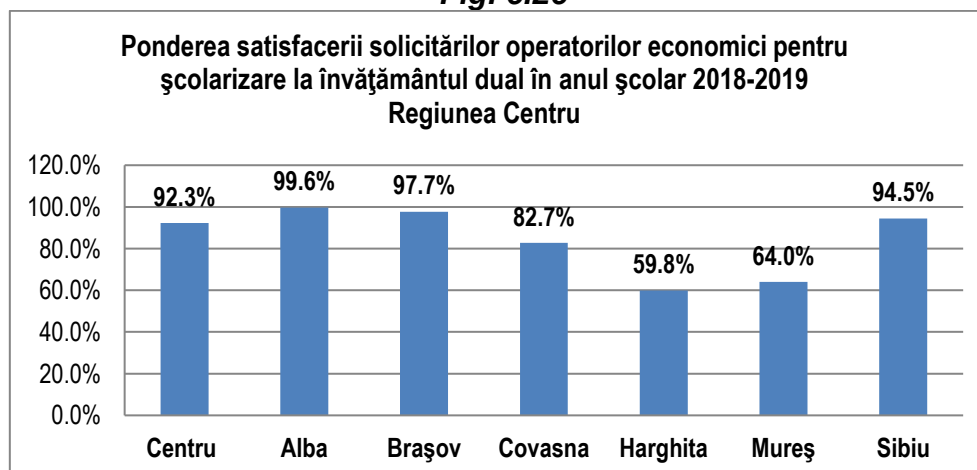
Sursa datelor: ISJ

În regiunea Centru se înregistrează cel mai mare număr de solicitări de școlarizare pentru învățământul dual (1951 locuri), de regiunea Nord-Vest(1365 locuri).

Regiunea Centru ocupă prima poziție la nivel național în ce privește numărul de operatori economici cu care s-au încheiat contracte de parteneriat(181) fiind urmată de regiunea Nord-Vest(111).

În interiorul regiunii, cel mai mare grad de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici la învățământul dual se înregistrează în județul Alba (99,6%) iar cel mai mic în județul Harghita (59,8%).

Fig. 6.26

Sursa datelor: ISJ

Județul Brașov se găsește în fruntea ierarhiei județelor după numărul de locuri solicitate la învățământul dual, urmat de județele Sibiu (poziția 6) și Alba (poziția 8). Cu excepția județului Mureș, toate județele regiunii se află în prima jumătate a ierarhiei.

Tab. 6.4

Nr. crt.	Regiunea, Județul	Total locuri solicitate de op. ec.	Nr locuri în proiect plan scolarizare	Diferente	Pondere rezovare solicitari	Număr de op. ec. cu care sunt încheiate contracte
1	Brașov	985	962	-23	97,7%	103
2	Bihor	496	413	-83	83,3%	37
3	Cluj	414	399	-15	96,4%	56
4	Timiș	408	336	-72	82,4%	42
5	Satu Mare	399	387	-12	97,0%	16
6	Sibiu	325	307	-18	94,5%	20
7	Iași	276	113	-163	40,9%	7
8	Alba	272	271	-1	99,6%	20
9	Municipiul București	271	112	-159	41,3%	12
10	Caraș-Severin	219	219	0	100,0%	19
11	Prahova	217	213	-4	98,2%	14
12	Covasna	156	129	-27	82,7%	10
13	Gorj	150	120	-30	80,0%	1
14	Tulcea	142	140	-2	98,6%	1
15	Harghita	127	76	-51	59,8%	20
16	Hunedoara	124	124	0	100,0%	7
17	Argeș	116	56	-60	48,3%	1
18	Buzău	113	110	-3	97,3%	9
19	Olt	112	112	0	100,0%	4
20	Vâlcea	91	88	-3	96,7%	6
21	Mureș	86	55	-31	64,0%	8
22	Constanța	85	56	-29	65,9%	4
23	Suceava	84	84	0	100,0%	4
24	Dâmbovița	84	84	0	100,0%	1
25	Maramureș	56	56	0	100,0%	2
26	Mehedinți	56	56	0	100,0%	1
27	Arad	56	56	0	100,0%	3
28	Vrancea	40	28	-12	70,0%	2
29	Brăila	35	35	0	100,0%	3
30	Dolj	30	30	0	100,0%	1
31	Bacău	28	28	0	100,0%	4
32	Neamț	28	28	0	100,0%	1
33	Teleorman	23	23	0	100,0%	6
34	Ilfov	19	0	-19	0,0%	0
35	Vaslui	12	12	0	100,0%	6
36	Botoșani	11	10	-1	90,9%	1
37	Galați	0	0	0		0
38	Bistrița-Năsăud	0	0	0		0
39	Sălaj	0	0	0		0
40	Călărași	0	0	0		0
41	Giurgiu	0	0	0		0
42	Ialomița	0	0	0		0

Sursa datelor: ISJ

Principalele motive pentru care nu au fost satisfăcute toate solicitările operatorilor economici au fost generate de lipsa autorizării unităților de învățământ pentru calificările

solicitate de operatorii economici, imposibilitatea constituirii formațiunilor de studiu pentru anumite calificări, conform legii, datorită numărului mic de solicitări din partea operatorilor economici, capacitatea limitată de școlarizare a unităților de învățământ.

6.1.9. Parteneriatul cu operatorii economici⁶²

Un demers important pentru corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii este acela în care operatorii economici sunt invitați să-și exprime solicitarea de implicare în școlarizarea elevilor din învățământul profesional inclusiv dual.

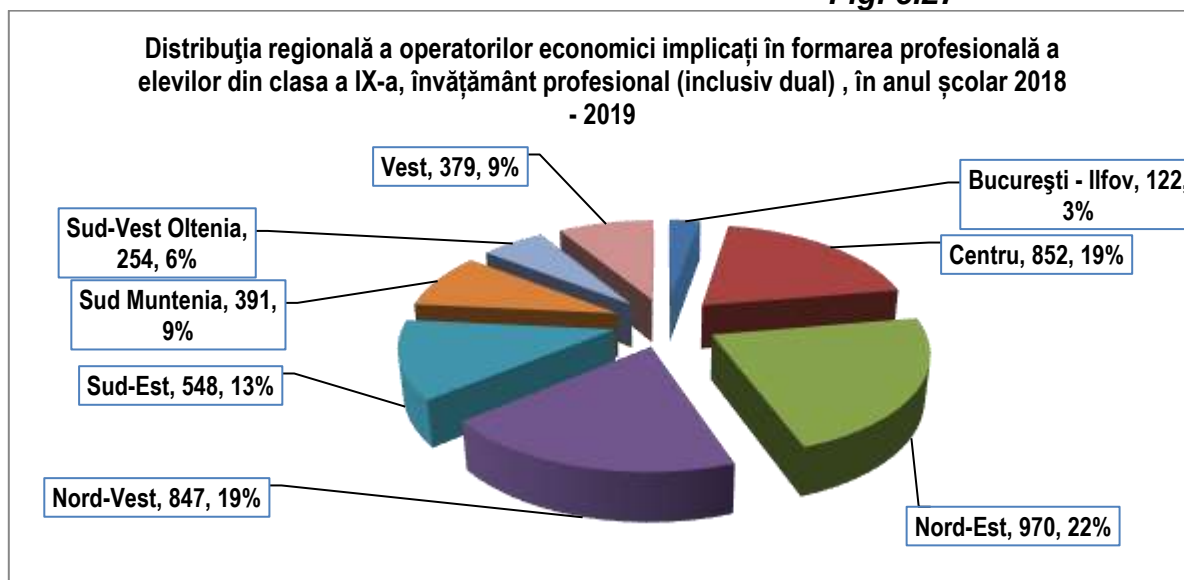
Implicarea operatorilor economici în școlarizarea elevilor în cadrul pregătirii practice este de maximă importanță pentru dobândirea de competențe în condiții reale de muncă. Principalul rol în parteneriatul cu școala este asumarea răspunderii pregătirii practice a elevilor. Operatorii economici au posibilitatea să se implice în mod direct în formarea elevilor din învățământul profesional, contribuind astfel la asigurarea unei pregătiri cât mai apropiate de propriile exigențe. Implicarea operatorilor economici este reglementată prin OMEN nr. 3136/20.02.2014 și vizează:

- selecția elevilor la admiterea în învățământul profesional;
- elaborarea în parteneriat cu unitatea de învățământ a curriculum-ului în dezvoltare locală pentru stagiile de pregătire practică;
- formarea elevilor pe parcursul stagiilor de pregătire practică;
- evaluarea curentă și finală a elevilor în cadrul examenului de certificare a calificării profesionale.

Pentru organizarea învățământului dual, implicarea operatorilor economici este sporită, pe lângă organizarea și desfășurarea practicii la aceștia, ei asigurând burse elevilor și angajând și alte cheltuieli pentru o formare profesională de calitate.

În anul școlar 2018-2019 la nivel național au fost încheiate 4363 parteneriate în vederea asigurării practicii la operatorii economici, 19% dintre acestea fiind încheiate în regiunea Centru, ocupând a 2-a poziție după regiunea Nord-Est (22%).

Fig. 6.27

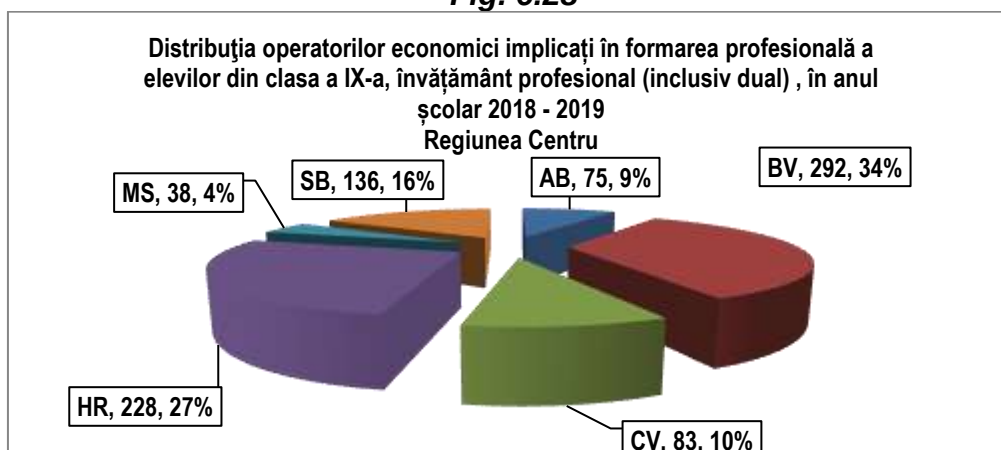
Sursa datelor: ISJ

În interiorul regiunii cea mai mare implicare a operatorilor economici în formarea profesională a elevilor din clasa a IX a învățământ profesional(inclusiv dual) în anul școlar

⁶² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „11A Parteneriatul cu op. ec. 2017-2018” – [pentru vizualizare clic aici](#) ; „11B Parteneriatul cu op. ec. 2018-2019” – [pentru vizualizare clic aici](#)

2018-2019 se înregistrează în județele Brașov(34%) și Harghita(27%) la polul opus situându-se județul Mureș(4%).

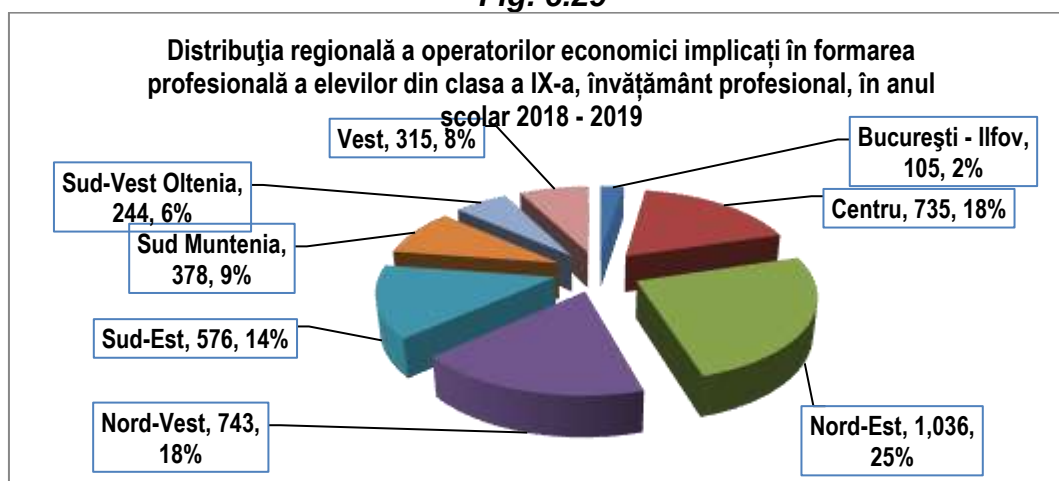
Fig. 6.28

Sursa datelor: ISJ

Din analiza situației implicării operatorilor economici în formarea profesională a elevilor clasei a IX a din învățământul profesional, se constată că ponderea acestora ocupă a doua poziție la nivel național (18%), la egalitate cu regiunea Nord-Vest și după regiunea Nord-Est (25%).

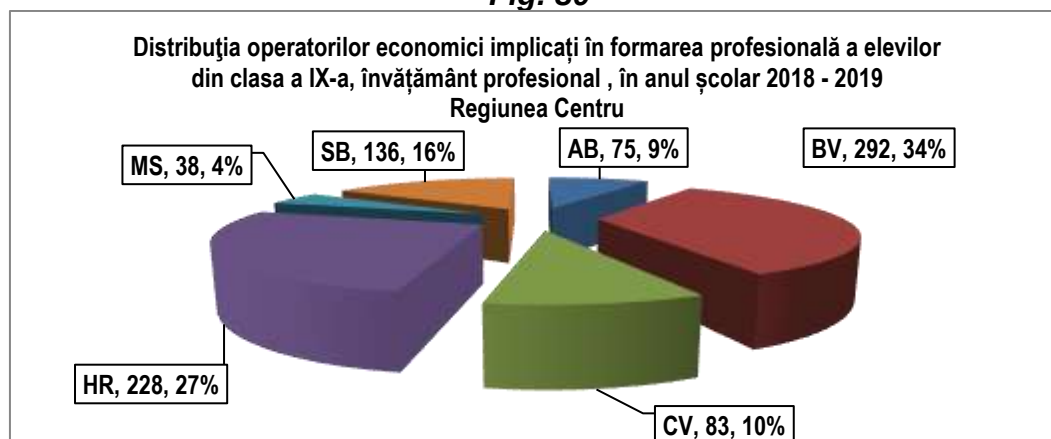
Fig. 6.29

Sursa datelor: ISJ

Din analiza distribuției pe județe se constată o ponderi ridicate în județele Brașov(34%) și Harghita(27%) și reduse în județele Mureș(4%) și Alba(9%).

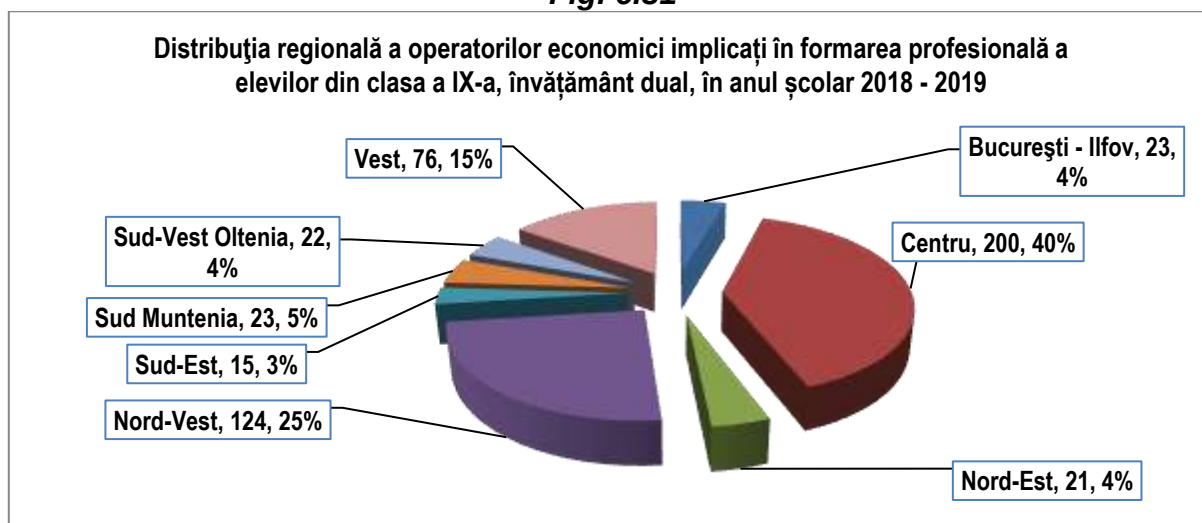
Fig. 30

Sursa datelor: ISJ

În ceea ce privește învățământul dual, aflat în al doilea an de implementare, se constată faptul că regiunea Centru continuă să se afle pe prima poziție la nivel național în ceea ce privește implicarea operatorilor economici în formarea profesională a elevilor, 40% dintre aceștia înregistrându-se în regiunea Centru.

Fig. 6.31

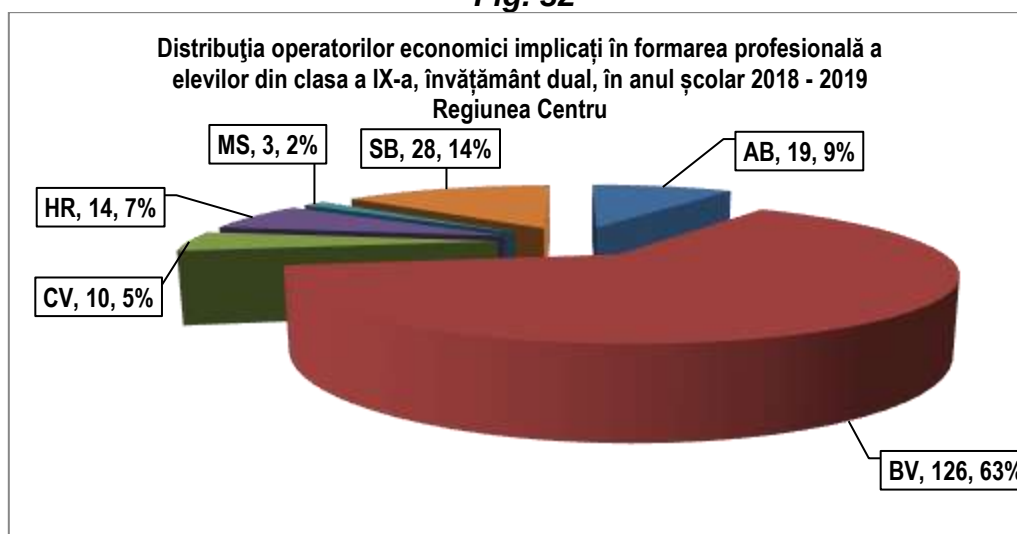

Sursa datelor: ISJ

Cea mai slabă implicare în învățământul dual se constată în cazul operatorilor economici din regiunile Sud-Est(3%) și București – Ilfov(4%).

Din analiza distribuției pe județe, se constată că operatorii economici din județul Brașov reprezintă 63% din totalul la nivel regional, urmat la mare distanță de județul Sibiu(14%).

Fig. 32

Sursa datelor: ISJ

Pe baza acestor constatări, se recomandă:

- Creșterea implicării partenerilor sociali în orientarea profesională a elevilor
- Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru actualizarea competențelor de specialitate ale profesorilor și maiștrilor instructori din ÎPT
- Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru formarea adulților
- Utilizarea oportunităților de finanțare a stagiilor de practică (POCU)

6.1.10. Rețeaua unităților școlare IPT⁶³

12,7% dintre unitățile școlare ÎPT sunt concentrate în regiunea Centru, ocupând a 4 a poziție la nivel național.

Cea mai mare concentrare a școlilor ÎPT este în județul Mureș (20,7%) iar cea mai mică în județul Covasna (6,5%).

Din analiza indicatorului pe medii de rezidență de constată că în mediul rural sunt concentrate 12,9% dintre unitățile ÎPT din regiune, 40% dintre acestea fiind înregistrate în județul Harghita.

6.1.11. Ierarhizarea unităților IPT funcție de număr de elevi înscriși în anul școlar 2016-2017 la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi⁶⁴

Ierarhizarea unităților IPT funcție de număr de elevi înscriși la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi elaborată în PRAI anterior servește, alături de alți indicatori, la prioritizarea investițiilor în școli (prin POR 2014-2020), pe domenii de formare profesională, ținând cont că acest indicator oferă o imagine asupra gradului de atractivitate al școlii și capacitatea acestora de a furniza programele de formare profesională.

Proiectul ofertei de școlarizare în IPT pentru anul școlar 2019-2020

Proiectul ofertei de școlarizare la clasa a IX-a IPT (învățământ liceal tehnologic + învățământ profesional) pentru anul școlar 2019-2020

Fundamentarea proiectului planului de școlarizare pentru unitățile de învățământ preuniversitar de stat se realizează pe baza unor criterii după cum urmează:

1. constituirea formațiunilor de studiu de început în învățământul liceal, profesional și postliceal din 28 de elevi;
2. constituirea formațiunilor de studiu în învățământul profesional, inclusiv dual conform solicitărilor operatorilor economici;
3. constituirea formațiunilor de studiu în cadrul limitelor maxime prevăzute de art. 63 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;
4. constituirea formațiunilor de studiu peste limitele maxime, în conformitate cu prevederile art. 63 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;
5. stabilirea de către inspectoratele școlare a numărului de locuri pentru candidații de etnie romă și tinerii de origine română din Republica Moldova, țări învecinate și diasporă și repartizarea acestora pe unități de învățământ, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
6. asigurarea cuprinderii întregii generații a copiilor în vârstă de 6 ani în clasa pregătitoare;
7. asigurarea cuprinderii întregii generații de absolvenți ai clasei a VIII-a în învățământul liceal și în învățământul profesional, inclusiv dual, în vederea finalizării învățământului obligatoriu, conform legii;

⁶³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „12 Unități IPT 2018-2019” – pentru [vizualizare clic aici](#)

⁶⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „13 Ierarhizare școli” – pentru [vizualizare clic aici](#)

8. reducerea numărului de clase cu predare simultană și, respectiv, a numărului de clase cu efective sub limita minimă prevăzută de art. 63 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

9. organizarea programului "A doua șansă" în vederea reducerii fenomenului de părăsire timpurie a școlii.

Propunerile privind numărul de locuri pentru învățământul profesional, inclusiv dual, se realizează cu respectarea prevederilor legislației în vigoare privind organizarea acestui tip de învățământ și pe baza unei analize detaliate a nevoilor pieței muncii, a tendințelor de dezvoltare economică din zonă, conform documentelor de planificare, respectiv PRAI și PLAI, precum și pe baza solicitărilor operatorilor economici.

Ponderea locurilor propuse la clasa a IX a ÎPT în proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar 2019-2020, în Regiunea Centru(56,6%) în unitățile de învățământ de masă și cu proprietate publică, se situează peste ponderea medie națională(53,6%) și pe a treia poziție la nivel național după regiunile Nord-Est și Sud-Est.

Față de anul școlar curent se înregistrează o evoluție crescătoare (56,6% pentru anul școlar 2019-2020 față de 53,7% realizat în anul școlar 2018-2019).Deși în creștere ,ponderea locurilor propuse la ÎPT pentru clasa a IX a pentru anul școlar 2019-2020 se situează sub ponderea de 60%,recomandată prin Strategia Educației și Formării Profesionale din România 2016-2020.

În interiorul regiunii cu excepția județelor Sibiu și Brașov,se înregistrează ponderi sub ponderea medie regională.

Din analiza proiectului planului de școlarizare pentru anul școlar 2019-2020, se constată că ponderea învățământului profesional este mai mare decât ponderea medie națională (25,3% față de 19,1%) și se înregistrează o creștere a ponderii învățământului profesional față de anul școlar curent atât la nivel regional (29,6% în anul școlar 2019-2020 față de 25,3% în anul școlar 2018-2019) cât și la nivel național

Situații similare se înregistrează și la nivelul județelor, în toate județele regiunii înregistrându-se creșteri ale ponderii învățământului profesional.

La liceul tehnologic, se înregistrează scăderi ale ponderilor față de anul școlar 2018-2019,atât la nivel regional(de la 29,9% în anul școlar 2018-2019 la 29% pentru anul școlar 2019-2020) la cât și la nivel național (de la 30,6% în anul școlar 2018-2019 la 27,9% pentru anul școlar 2019-2020).Cu excepția județului Covasna și la nivelul județelor regiunii se înregistrează evoluții asemănătoare de scădere a ponderii învățământului liceal tehnologic

Ponderea învățământului dual în proiectul planului de școlarizare 2019-2020 se menține peste ponderea medie națională (8,9% la nivel regional față de 4,4% la nivel național).

Regiunea Centru se plasează pe prima poziție la nivel național în ce privește ponderea învățământului dual, fiind urmată de regiunea Nord-Vest(8,2%).

Ponderi peste ponderea medie regională și națională se înregistrează în județul Brașov (18,3%) urmat la mare distanță de județul Sibiu(7,8%).

La nivelul regiunii Centru au fost solicitate 7671 locuri pentru școlarizare în învățământul profesional(inclusiv dual) reprezentând 15,2% din numărul total de locuri solicitate la nivel național de către operatorii conomici.

Gradul de rezolvare a solicitărilor prin includerea acestora în proiectul planului de școlarizare 2019-2020 este de 85,7% situat sub ponderea medie națională(92%) înaintea regiunilor Nord-Vest și Sud-Vest Oltenia.Ponderi peste media regională și națională se

înregistrează în județele Alba (96,8%) și Sibiu (95,7%) iar ponderi sub ponderea medie regională se înregistrează în județul Harghita (81,1%).

15,2% dintre locurile alocate la nivel național pentru învățământul profesional special sunt în regiunea Centru, apropiată de ponderea realizată în anul școlar curent (15,5%).

Doar 4,2% din totalul locurilor alocate la nivel național pentru învățământul profesional particular se regăsesc în regiunea Centru.

Proiectul ofertei de școlarizare la clasa la învățământul postliceal pentru anul școlar 2019-2020

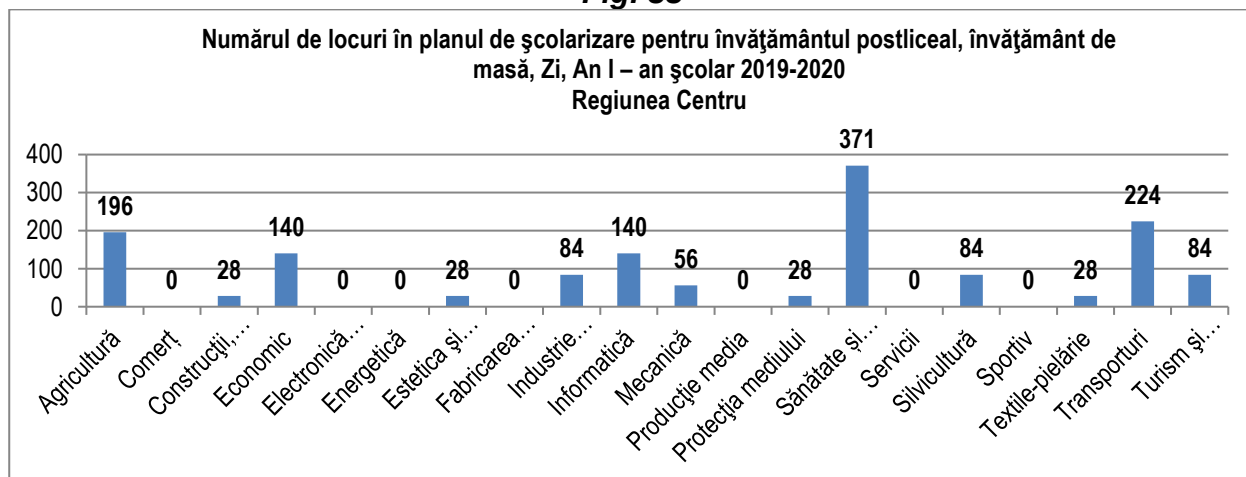
Școli postliceale cu finanțare de la bugetul de stat

10% din totalul cifrei de școlarizare propuse în proiectul planului de școlarizare pentru învățământul postliceal (prin școli postliceale) în anul școlar 2018-2019 se găsește în regiunea Centru.

Județele cu cele mai mari cifre de școlarizare sunt județul Brașov (30%) și județul Mureș (28%).

Analizând evoluția pe domenii de pregătire se constată că domeniile cele mai atractive sunt: sănătate și asistență pedagogică (23,1% la nivel regional și 24,2% la nivel național), transporturi (14% la nivel regional și 9,2% la nivel național), agricultură (12,2% la nivel regional și 3,1% la nivel național).

Fig. 33

Sursa datelor: ISJ

Cele mai mici ponderi se înregistrează pentru domeniile: construcții instalații și lucrări publice, textile – pielărie, estetica și igiena corpului omenesc și protecția mediului. La nivelul județelor regiunii Centru se constată o diversitate în ceea ce privește atractivitatea domeniilor de la școala postliceală. La județul Brașov cel mai atractiv este domeniul informatică, la Mureș domeniile transporturi și sănătate și asistență pedagogică iar la Harghita domeniile sănătate și asistență socială și silvicultură.

Peste ponderea medie națională se situează domeniile *agricultură, construcții instalații și lucrări publice, economic, estetica și igiena corpului omenesc, industrie alimentară, informatică, silvicultură și transporturi*.

Din analiza pe județe și domenii a cifrei de școlarizare alocate pentru anul școlar 2019-2020 se constată ponderi peste media regională și națională pentru domeniile:

- *agricultură* în județele Covasna, Harghita și Mureș.

- *construcții, instalații și lucrări publice* în județele Brașov și Sibiu;
- *economic* în județele Brașov, Covasna, Harghita și Sibiu;
- *estetica și igiena corpului omenesc* în județele Mureș și Sibiu;
- *industrie alimentară* în județele Brașov, Covasna și Mureș;
- *informatică* în județele Brașov și Covasna;
- *mecanică* în județul Sibiu;
- *sănătate și asistență pedagogică* în județele Alba, Covasna, Harghita și Mureș;
- *turism și alimentație* în județul Brașov.

6.1.12. Resursele umane din ÎPT⁶⁵

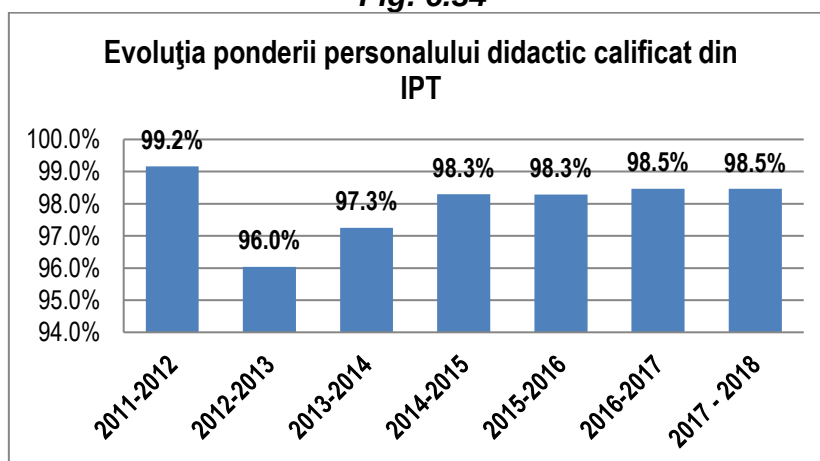
Pe fondul reducerii efectivelor de elevi, numărul cadrelor didactice din învățământul liceal tehnologic a înregistrat o scădere constantă la nivel național în perioada 2011-2017. Pe ansamblul perioadei, numărul cadrelor didactice din învățământul liceal tehnologic cuprinși în anul școlar 2017-2018 a scăzut cu 19,3% la nivel național față de 2011-2012, cea mai mare scădere înregistrându-se la profilul tehnic (-25,2%), urmată de profilul resurse naturale și protecția mediului (-18,76%), în timp ce la servicii scăderea a fost de numai 0,01%.

Numărul cadrelor didactice din învățământul profesional în perioada 2011-2017 a cunoscut o creștere la nivel național datorată reintroducerii învățământului profesional începând din anul școlar 2012-2013, mai întâi ca învățământ profesional cu durată de 2 ani ca opțiune posibilă după clasa a IX-a de liceu, iar din anul școlar 2014-2015 ca traseu de pregătire (învățământ profesional cu durată de 3 ani) după clasa a VIII-a.

Numărul cadrelor didactice din învățământul postliceal a înregistrat o evoluție fluctuantă, corelată cu evoluția numărului de elevi, de creștere în intervalul 2011-2013 urmată de scădere începând cu anul școlar 2014-2015 până în 2016-2017, urmată de o creștere accentuată în anul școlar 2017-2018(+308,48%).

Pe ansamblul ÎPT, **ponderea personalului calificat** la nivel național a înregistrat o scădere accentuată de 3,2 puncte procentuale în anul școlar 2012-2013 față de anul anterior, urmată de o tendință de creștere începând din 2013-2014.

Fig. 6.34

Sursa: INS

Reintroducerea învățământului profesional în anul școlar 2012-2013 a fost însoțită de dificultăți în asigurarea necesarului de cadre didactice care au condus la dificultăți

⁶⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „14 Resurse umane” – [pentru vizualizare clic aici](#)

explicabile în condițiile reluării programelor de formare profesională de nivel 3 conform Cadrului Național de Calificare după o absență de trei ani în oferta școlilor, Astfel, în anul școlar 2012-2013, ponderea la nivel național a cadrelor didactice calificate în învățământul profesional a fost de numai 77%, urmată de o creștere până la 95% în ultimii doi ani analizați.

În învățământul postliceal ponderea la nivel național a cadrelor didactice calificate a cunoscut o evoluție fluctuantă în perioada 2011-2017 cu un minim de 93,8% în anul școlar 2013-2014 și un maxim de 99,5% în anul școlar 2012-2013. După anul 2014 ponderea ponderea la nivel național a cadrelor didactice calificate nu a depășit 97,1% (pondere aferentă anului școlar 2014-2015).

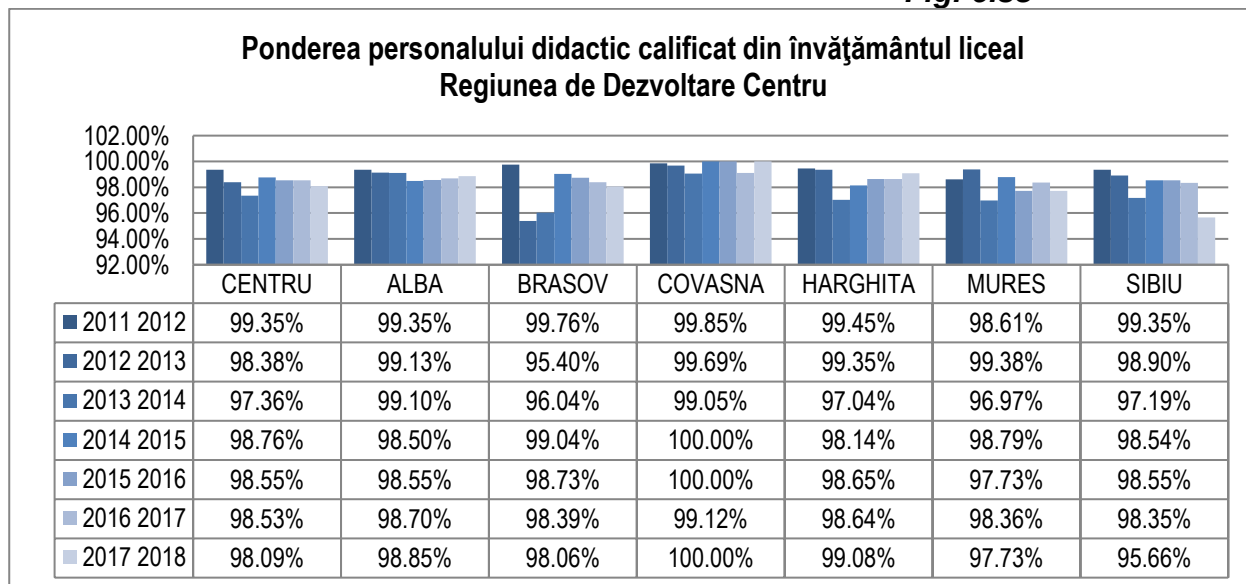
În învățământul liceal tehnologic ponderea la nivel național a cadrelor didactice calificate a cunoscut, de asemenea, o evoluție fluctuantă în perioada 2011-2014, urmată de creștere modestă în următorii ani din perioada analizată, ajungând la 98,7% în anul școlar 2016-2017 (față de 99,2% în 2011-2012).

Analiza pe grupe de vârstă în învățământul liceal tehnologic, indică scăderea continuă la nivel național a ponderii tinerilor sub 35 de ani în total personalului didactic calificat, în paralel cu creșterea ponderii grupelor de vârstă 35-39, 40-44, 45-49, 65 ani și peste. Scăderea ponderii tinerilor sub 35 de ani este explicabilă prin reducerile de posturi pe fondul scăderii populației școlare care au condus la micșorarea numărului de posturi vacante scoase la concurs, o altă explicația posibilă fiind în legătură cu atractivitatea scăzută a carierei didactice în opțiunile tinerilor.

Conform datelor INS, la nivel național ponderea personalului didactic calificat pe ansamblul învățământului liceal este apropiată de valoarea indicatorului pentru liceul tehnologic.

Ponderea personalului didactic calificat din învățământul liceal al Regiunii Centru a scăzut de la 99,35% în 2011-2012 (valoare puțin peste media națională de 99,28%) la 98,09% în 2017-2018 (față de 99,07% la nivel național).

Fig. 6.35

Sursa datelor: Calculat pe baza datelor INS

În cadrul regiunii Centru, se detașează județul Covasna cu o pondere a personalului didactic calificat din învățământul liceal cuprinsă între 99,05% în 2013-2014 și 100% în anii școlari 2014-2015 2015-2016 și 2017-2018. Peste media regională de 98,09% în 2017-2018, se situează județele Covasna (100%), Alba (98,70%) și Harghita (99,08%) și

Alba (98,85%), iar sub media regională județele Brașov (98,06%), Mureș (97,73%) și Sibiu (95,66%).

În anul școlar 2017-2018 în regiunea Centru, gradul de acoperire cu profesori calificați în învățământul liceal este mai mare în mediul urban la nivel regional și în toate județele regiunii, cu excepția județelor Alba și Brașov.

Analiza la zi a gradului de acoperire cu cadre didactice calificate, în raport cu evoluția și nevoile de restructurare a ofertei școlare, revine Planurilor locale de acțiune (PLAI) din fiecare județ.

Adaptarea ofertei ÎPT la schimbările din mediul economic și social necesită un efort susținut de adaptare din partea profesorilor. Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT trebuie să vizeze atât competențele metodice cât și actualizarea competențelor de specialitate cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic.

Pe de altă parte, ponderea importantă a populației ocupate în educație obligă la identificarea și planificarea unor măsuri adecvate de atenuare a impactului reducerilor de activitate datorate reducerii populației școlare și în vederea facilitării restructurării ofertei școlare, cum ar fi:

- ▶ sprijin pentru a doua specializare prin studii postuniversitare
- ▶ programe de formare continuă pentru reconversia profesională și creșterea mobilității ocupaționale a profesorilor (în interiorul și în afara sistemului)

Pentru facilitarea adaptărilor la schimbările din sistem se recomandă ca măsură de fond anticiparea evoluției personalului didactic și adoptarea, în cadrul unei strategii pe termen lung, a unor măsuri însoțitoare, ținând cont de efectele combinate ale reducerii populației școlare și restructurării planurilor de școlarizare din ÎPT pentru adaptarea la nevoile de calificare.

6.1.13. Infrastructura unităților școlare din IPT⁶⁶

Informațiile statistice furnizate de INS prin Baza de date TEMPO-Online evidențiază la nivelul regiunii Centru, următoarele aspecte privind infrastructura unităților de învățământ liceal, profesional și postliceal la începutul anului școlar 2017-2018:

Laboratoare școlare: Regiunea Centru se plasează doar pe poziția a 5-a la nivel național din punct de vedere al numărului de laboratoare existente în anul școlar 2017-2018 în unitățile de învățământ liceal, profesional și postliceal.

Numărul laboratoarelor școlare a scăzut în anul școlar 2017-2018, față de anul anterior, pe ansamblul regiunii Centru (cu 13 laboratoare) și în județele Alba (-1), Covasna (-11), Harghita (-6), Mureș (-6), Alba și a crescut doar în județele Sibiu(+7) și Brașov (+4).

11,8% din totalul laboratoarelor școlare la nivel național se găsesc în regiunea Centru.

Ateliere școlare: regiunea Centru ocupă a 2-a poziție la nivel național, după regiunea Nord-Est în ceea ce privește numărul atelierelor școlare existente în anul școlar 2016-2017 în unitățile de învățământ liceal, profesional și postliceal.

Numărul atelierelor școlare a scăzut în anul școlar 2017-2018 față de anul anterior, pe ansamblul regiunii Centru (cu 21 de ateliere) și în județele Brașov (-8), Harghita și Mureș(-6), Alba și Covasna (-1) și a crescut doar în județul Sibiu (+1).

⁶⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „15 Baza materială” – pentru vizualizare [clac aici](#)

Număr de calculatoare: regiunea Centru, se situează pe a patra poziție în ceea ce privește numărul PC-urilor unitățile de învățământ existente în anul școlar 2017-2018 în unitățile de învățământ liceal, profesional și postliceal, după regiunile: Nord – Est, Nord – Vest și Sud-Muntenia.

Numărul de calculatoare din unitățile de învățământ existente în anul școlar 2017-2018 în unitățile de învățământ liceal, profesional și postliceal a scăzut în anul școlar 2017-2018 față de anul anterior pe ansamblul regiunii (-225 calculatoare) și în județele Mureș (-259), Brașov (-17), Sibiu (-13) și a crescut în județele Harghita (+106) și Alba (+30).

Din informațiile statistice referitoare la învățământul liceal la începutul anului școlar școlar 2017-2018 (INS, Baza de date TEMPO-Online) se desprind următoarele concluzii privind conectarea la internet și în rețea a calculatoarelor, numărul de săli de gimnastică și numărul de terenuri sportive amenajate din unitățile de învățământ liceal:

Conectarea la internet: din totalul de 15489 calculatoare existente în unitățile de învățământ liceal din Regiunea Centru, 90,15% (13962 calculatoare) sunt conectate la internet, ceea ce reprezintă un grad de conectare la internet relativ bun, peste media națională de 87,73%.

În cadrul regiunii, în anul școlar 2017-2018, județele cu cea mare pondere a calculatoarelor din unitățile de învățământ liceal conectate la internet, peste media regională, sunt Covasna (97,37%), Brașov (94,44%) și Sibiu (93,55%), iar sub media regională se situează județele Mureș (90,03%), Alba (84,09%) și Harghita (83,65%).

Analiza pe medii rezidențiale evidențiază disparități între urban și rural în ceea ce privește gradul de conectare la internet al calculatoarelor din unitățile de învățământ liceal. Pe ansamblul regiunii, în anul școlar 2017-2018, în liceele din mediul urban 95,71% din calculatoare sunt conectate la internet, față de numai 79,48% în rural. În cadrul regiunii, în anul școlar 2017-2018, județele cu cel mai mic grad de conectare la internet al calculatoarelor din licee în mediul rural sunt în județele Alba (35,72%, față de 95,98% în urban), Sibiu (81,67%, față de 91,45%) și Harghita (83,34%, față de 94,4%).

Conectarea în rețea: 13962 din cele 15489 calculatoare din unitățile de învățământ liceal din Regiunea Centru sunt conectate în rețea. Cu o pondere de 90,15% a calculatoarelor cu conectare în rețea, Regiunea Centru se situează peste media națională de 87,73%. Gradul de conectare în rețea este mai mare în mediul urban decât în rural pe ansamblul regiunii și în județele Harghita, Mureș, și Sibiu, disparitățile cele mai semnificative sunt în județele Sibiu (53,34% în mediul rural, față de 94,51% în urban) și Harghita (72,80% în mediul rural, față de 85,48% în urban).

Săli de gimnastică: Cu un total de 222 săli de gimnastică în rețeaua unităților de învățământ liceal, Regiunea Centru se plasează pe locul 2 la nivel național, după Regiunea Nord-Vest (256 de săli).

Terenuri de sport amenajate: Cu un total de 193 terenuri sportive în rețeaua unităților de învățământ liceal, Regiunea Centru se plasează pe locul 4 la nivel național, după regiunile Nord-Est (246), Nord-Vest (234) și Sud-Muntenia (197).

Programul Operațional Regional 2014-2020, cuprinde următoarele oportunități de investiții în infrastructura educațională a unităților IPT:

- Axa Prioritară 4, prioritatea de investiții 4.4 – „Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare”:

- Obiectivul Specific 4.4 - Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă.

• Obiectivul Specific 4.5 - Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă

- Axa prioritară 10, prioritatea de investiții 10.1 – „Investițiile în educație și formare, inclusiv în formare profesională, pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare”:

- Obiectivul Specific 10.2 Creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic și învățare pe tot parcursul vieții

Ghidul solicitantului impune ca la depunerea cererii de finanțare să fie anexat Avizul Ministerului Educației Naționale. Pentru unitățile de învățământ profesional și tehnic, în vederea acordării Avizului Ministerului Educației Naționale privind oportunitatea realizării investițiilor, autoritățile publice locale trebuie să anexeze avizul consultativ din partea Consorțiilor regionale. În acest Context, în perioada august 2018 – martie 2019, Consorțiul regional al Regiunii de dezvoltare Centru a analizat și a acordat avizul consultativ în cazul următoarelor solicitări adresate de unități administrativ teritoriale:

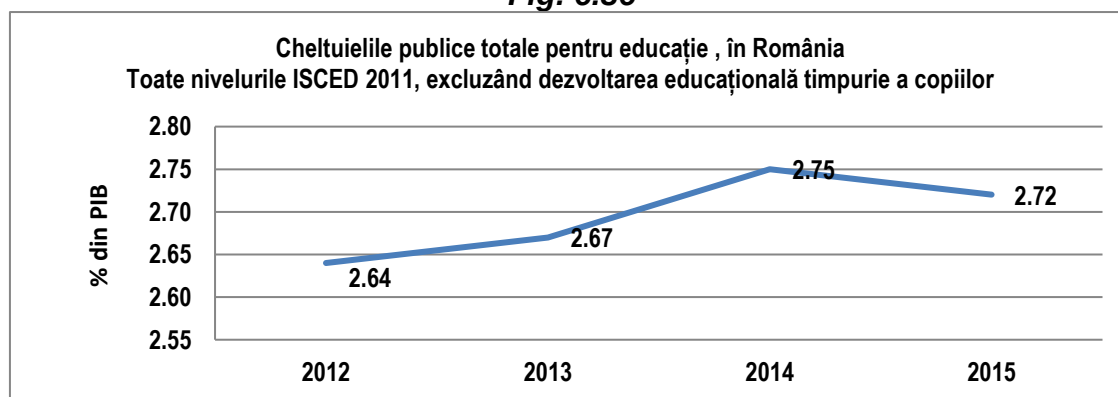
Tab. 6.5

Nr. crt.	Unitatea administrativ teritorială	Unitatea de învățământ pentru care s-a solicitat avizul consultativ în scopul realizării de investiții prin POR	Axa prioritară
1.	Municipiul Alba Iulia, jud. Alba	Liceul Tehnologic „Alexandru Domsa”	4
2.	Municipiul Aiud, jud. Alba	Colegiul Tehnic Aiud	10
3.	Orașul Cugir, jud. Alba	Colegiul Tehnic „I.D. Lăzărescu”	10
4.	Municipiul Sebeș, jud. Alba	Liceul Tehnologic Sebeș	10
5.	Municipiul Brașov, jud. Brașov	Colegiul Tehnic „Maria Baiulescu”	4
6.	Municipiul Brașov, jud. Brașov	Colegiul Tehnic „Transilvania”	4
7.	Municipiul Sf. Gheorghe, jud. Covasna	Liceul Tehnologic Economic „Berde Aron”	4
8.	Întorsura Buzăului, jud. Covasna	Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu”	10
9.	Municipiul tg. Secuiesc, jud. Covasna	Liceul Tehnologic „Apor Peter”	10
10.	Odorheiu Secuiesc, jud. Harghita	Colegiul Tehnic „Banyai Janos”	10
11.	Orașul Cristuru Secuiesc, jud. Harghita	Liceul Tehnologic „Zeyk Domokos”	10
12.	Municipiul Gheorgheni, jud. Harghita	Liceul Tehnologic „Fogarasy Mihály	10
13.	Municipiul Gheorgheni, jud. Harghita	Colegiul Tehnic „Batthyány Ignác”	10
14.	Orașul Borsec, jud. Harghita	Liceul Tehnologic „Zimmethausen”	10
15.	Municipiul Miercurea Ciuc	Liceul Tehnologic „Kos Karoly”	4
16.	Municipiul Toplița, jud. Harghita	Colegiul Național „Mihai Eminescu”	10
17.	Municipiul Tg. Mureș	Colegiul Tehnic „Gheorghe Șincai”	4
18.	Orașul Sovata, jud. Mureș	Liceul Tehnologic „Domokos Kasmer”	10
19.	Orașul Luduș, jud. Mureș	Liceul Tehnologic nr.1	10
20.	Municipiul Târnăveni, jud. Mureș	Colegiul Tehnic Târnăveni	10
21.	Orașul Săliște, jud. Sibiu	Liceul tehnologic „Ioan Lupaș”	10
22.	Municipiul Sibiu, jud. Sibiu	Colegiul Tehnic „Independența”	4

6.1.14. Cheltuieli publice pentru educație⁶⁷

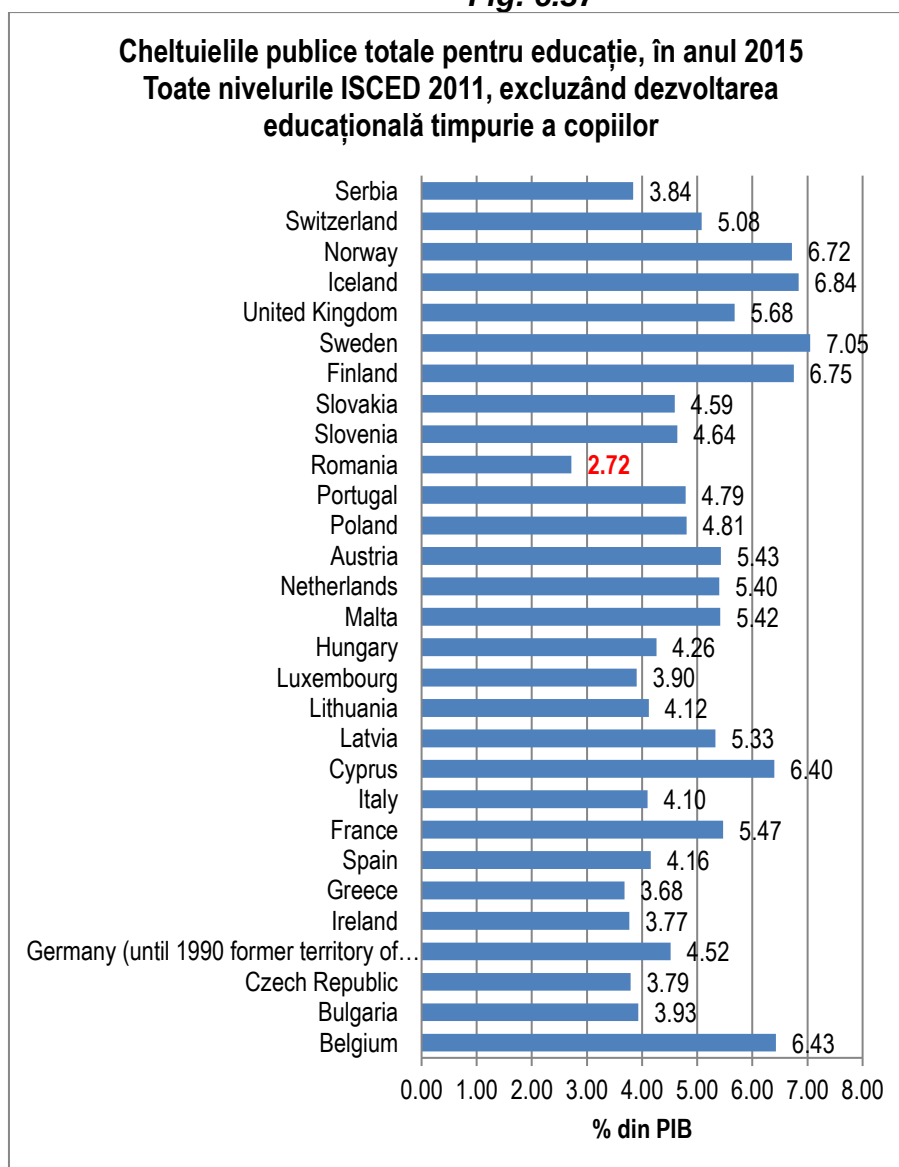
Pe totalul nivelurilor de educație (mai puțin dezvoltarea educațională timpurie a copiilor), cheltuielile publice alocate în anul 2015 de România pentru educație reprezintă doar 2,72% din produsul intern brut (PIB), procent care situează țara noastră pe ultimul loc dintre statele membre ale Uniunii Europene, mult sub media europeană (UE-28) de 5,75% din PIB.

⁶⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „16 Cheltuieli pentru educație” - pentru vizualizare clic aici

Fig. 6.36

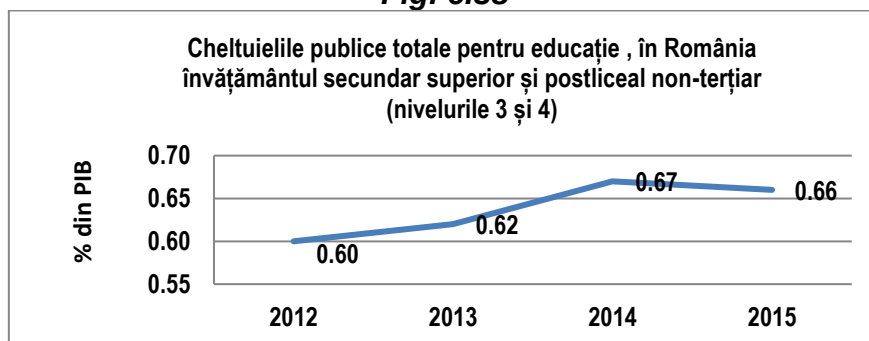
Sursa: Eurostat (date online, cod: educ_uoe_fine06)

În perioada 2012-2014, România a realizat o creștere modestă a cheltuielilor publice totale pentru educație ca procent din PIB, de la 2,64% în 2012, la 2,75% în 2015 urmată de o ușoară scădere în 2015(până la 2,72%).

Fig. 6.37

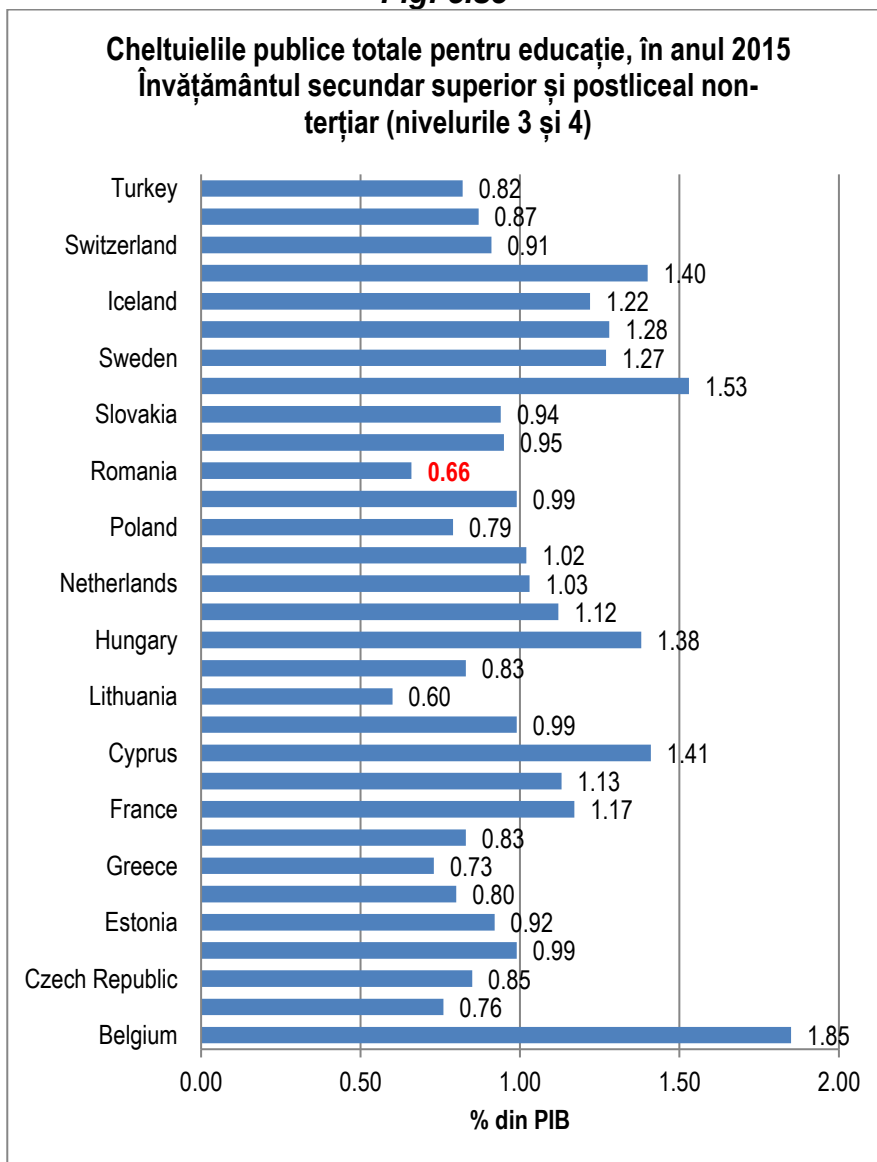
Sursa: Eurostat (date online, cod: educ_uoe_fine06)

Cheltuielile publice pentru învățământul secundar superior (ISCED 3) din România au reprezentat în anul 2015, doar 0,66% din PIB, față de media europeană (UE-28) de 1,04%.

Fig. 6.38

Sursa: Eurostat (date online, cod: educ_uoe_fine06)

Comparativ cu celelalte state membre ale UE, România se situează penultimul loc (înaintea Lituaniei) din punct de vedere al cheltuielilor publice pentru învățământul secundar superior, ca procent din PIB.

Fig. 6.39

Sursa: Eurostat (date online, cod: educ_uoe_fine06)

Conform datelor Eurostat, în cadrul învățământului secundar superior cheltuielile publice alocate învățământului vocațional în 2015 sunt de doar 0,03% din PIB). Această situație contrastează cu nevoile specifice procesului de formare profesională care implică un consum mai mare de resurse (echipamente, consumabile etc.) și cu ponderea mai mare a numărului de elevi înscriși în învățământul profesional și tehnic care în anul 2015 reprezenta 51,8 % din totalul elevilor înscriși în învățământul secundar superior.

Analizând evoluțiile în perioada 2012-2015, cheltuielile pentru învățământul secundar superior vocațional au crescut ușor de la de la 0,02% la 0,03% din PIB.

6.2. Indicatori de proces

6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT

Strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar vizează transferul de autoritate, responsabilitate și resurse în privința luării deciziilor și a managementului general și financiar către unitățile de învățământ și comunitatea locală.

Descentralizarea funcțională implică și antrenarea sporită în mecanismele decizionale a partenerilor sociali, pentru a garanta apropierea deciziei de beneficiarii serviciului public de educație.

Cadrul instituțional pentru dezvoltarea parteneriatului social în educație și formare profesională se bazează pe structurile consultative inițiate în sprijinul deciziei la nivel local și regional.

Structurile consultative reglementate prin OMECS nr 4456 din 8 iulie 2015 privind aprobarea Cadrului general de organizare și funcționare a structurilor parteneriale consultative pentru învățământul profesional și tehnic sunt următoarele:

- La nivel regional: **Consortiul Regional TVET** - structură partenerială consultativă în sprijinul Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic și al inspectoratelor școlare județene/al municipiului București
- La nivel local (județean): **Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS)** - structură partenerială consultativă în sprijinul inspectoratului școlar județean/al Municipiului București

La nivelul școlilor, **Consiliile de administrație ale unităților de învățământ profesional și tehnic** asigură implicarea reprezentanților din partea autorității locale, operatorilor economici, părinților și elevilor în procesul decizional

La nivel național sunt organizate **Comitete sectoriale**.

Principalele atribuții în procesul de planificare în ÎPT ale structurilor menționate sunt următoarele:

- Comitetele sectoriale (la nivel național): validarea Standarde de Pregătire Profesională.
- Consortiul Regional: identificarea nevoilor de calificare la nivel regional, elaborarea Planurilor Regionale de Acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PRAI)
- CLDPS: identificarea nevoilor de calificare la nivel județean și elaborarea Planurilor Locale de Acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PLAI); avizarea planurilor anuale de școlarizare
- Consiliile de administrație / Consiliile școlare: sprijinirea elaborării și avizarea Planului de Acțiune a Școlii (PAS)

Având în vedere mecanismele de finanțare în vigoare și autonomia comunității locale, este esențială antrenarea autorităților locale în **procesul de planificare strategică pe termen lung în ÎPT**.

Principalele probleme identificate în cadrul acestui proces sunt referitoare la:

- slaba legătură și controlul redus între nivelul regional de planificare și nivelul decizional în învățământ (inspectoratele școlare județene și școlile, autoritățile locale)
- finanțarea învățământului preponderent centrată pe activitățile curente / pe termen scurt și foarte puțin pe nevoile și prioritățile pe termen lung
- antrenarea insuficientă a agenților economici în efortul de planificare pe termen lung în ÎPT
- neimplicarea sau implicarea formală a partenerilor din Consiliile de Administrație ale Școlilor în procesul de planificare pe termen lung la nivelul școlii

Un alt domeniu al descentralizării funcționale este **curriculum în dezvoltare locală** (CDL - componentă importantă a planului de învățământ la școala de arte și meserii) care vizează adaptarea conținutului pregătirii la cerințele locale din partea beneficiarilor instruirii (agenți economici, comunitate locală, elevi). Din păcate, în practică se constată de multe ori o **antrenare redusă sau formală din partea școlilor a agenților economici în elaborarea CDL**.

Un alt aspect de importanță strategică și practică pentru validarea rezultatelor procesului de ÎPT este în legătură cu **organizarea și derularea examenelor de absolvire**, care conform metodologiilor în vigoare implică obligatoriu **cooptarea agenților economici** ca membri ai comisiilor de examinare.

6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT

La nivel național, activitățile privind asigurarea calității în sistemul național de învățământ sunt coordonate de către ARACIP (pentru învățământul preuniversitar), respectiv ARACIS (pentru învățământul superior).

În ÎPT, introducerea unui sistem de asigurare a calității în educație s-a generalizat începând cu anul școlar 2006-2007 pentru toate unitățile de învățământ.

Mecanismul de asigurare a calității utilizat este construit pe autoevaluarea din partea școlii, confruntată cu evaluarea externă (prin inspecție școlară), ambele fiind structurate pe același set de indicatori (descriptori de performanță). Rezultatele evaluării se regăsesc în planurile de îmbunătățire a calității.

La nivel european a fost stabilit un set de indicatori EQAVET, relevanți pentru asigurarea calității atât la nivel de sistem, cât și la nivelul furnizorilor de educație și formare profesională. Aplicarea indicatorilor EQAVET ar putea furniza pentru procesul de planificare strategică la toate nivelurile (planurile regionale și locale, planurile de acțiune la nivelul școlii) un set de indicatori standard (benchmark) care să faciliteze decidenților comparațiile în cadrul sistemului și compatibilizarea între cerere și ofertă. Conducând la creșterea transparenței față de beneficiari, mecanismele de asigurare a calității au o importanță decisivă în motivarea și implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertei și a strategiilor de îmbunătățire.

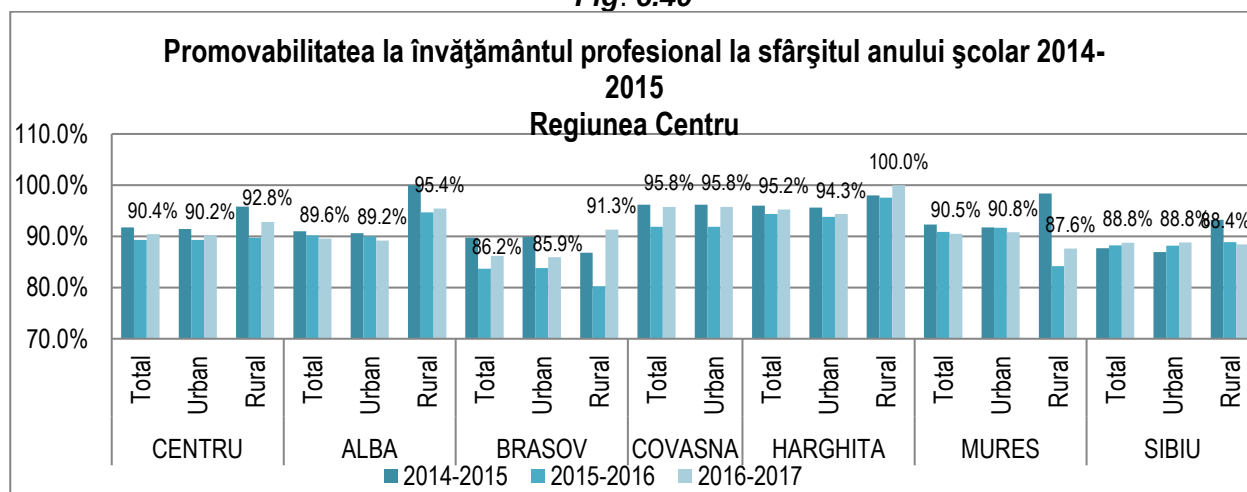
6.2.3. Situația școlară a elevilor din IPT la sfârșitul anului școlar⁶⁸

Conform situației pentru anul școlar anului școlar 2016-2017, pe ansamblul anilor de studii, cea mai mică rată de promovare la sfârșitul anului școlar se înregistrează în învățământul profesional (90,4%), față de 97,4% în învățământul postliceal și 98,2% în învățământul liceal.

⁶⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „17 Liceal sf. de an” – pentru vizualizare [clic aici](#) ; „18 Profesional sf. de an” – pentru vizualizare [clic aici](#) ; „19 Postliceal sf. de an” – pentru vizualizare [clic aici](#)

În învățământul profesional, ponderea elevilor promovați la sfârșitul anului școlar 2016-2017 în Regiunea Centru (90,4%), s-a situat puțin peste media la nivel național (89,6%), fără diferențe semnificative în funcție de mediul rezidențial sau în funcție de gen, rata de promovare fiind puțin mai mare în mediul rural (92,8%, față de 90,2% în urban) și puțin mai mică în cazul femeilor (88,3%, față de 90,4% per total).

Fig. 6.40

Sursa: INS – Statistica pentru Educatie

În cadrul regiunii, o promovabilitate mai scăzută în învățământul profesional la sfârșitul anului școlar 2016-2017, sub media regională (90,4%), se înregistrează în județele Brașov (86,2%), Sibiu (88,8%) și Alba (89,6%).

Promovabilitatea în învățământul profesional la sfârșitul anului școlar 2016-2017 este mai mare în mediul rural în toate județele regiunii, cu excepția județului Brașov Mureș (89,1% în rural, față de 89,9% în urban).

Promovabilitatea în învățământul profesional la sfârșitul anului 2016-2017 este mai mică în cazul sexului feminin decât în cazul sexului masculin în toate județele cu excepția județului Harghita (95,8% atât pentru sexul feminin cât și pentru cel masculin).

Comparativ cu anul anterior, promovabilitatea în învățământul profesional la sfârșitul anului școlar 2016-2017 a crescut la nivel regional (de la 89,3%, la 90,4%) și în toate județele regiunii, cu excepția județelor Alba (în care a scăzut de la 90,2%, la 89,6%) și Mureș (în care a scăzut de la 90,9% la 90,5%). Pe ansamblul regiunii, promovabilitatea a crescut cel mai mult în mediul rural, de la 89,8%, la 92,8%. Cele mai mari creșteri ale promovabilității în mediul rural profesional la sfârșitul anului 2016-2017 față de anul anterior s-au înregistrat în județele Brașov (cu 11,1 puncte procentuale), Mureș (cu 3,4 puncte procentuale) și Harghita (cu 2,4 puncte procentuale).

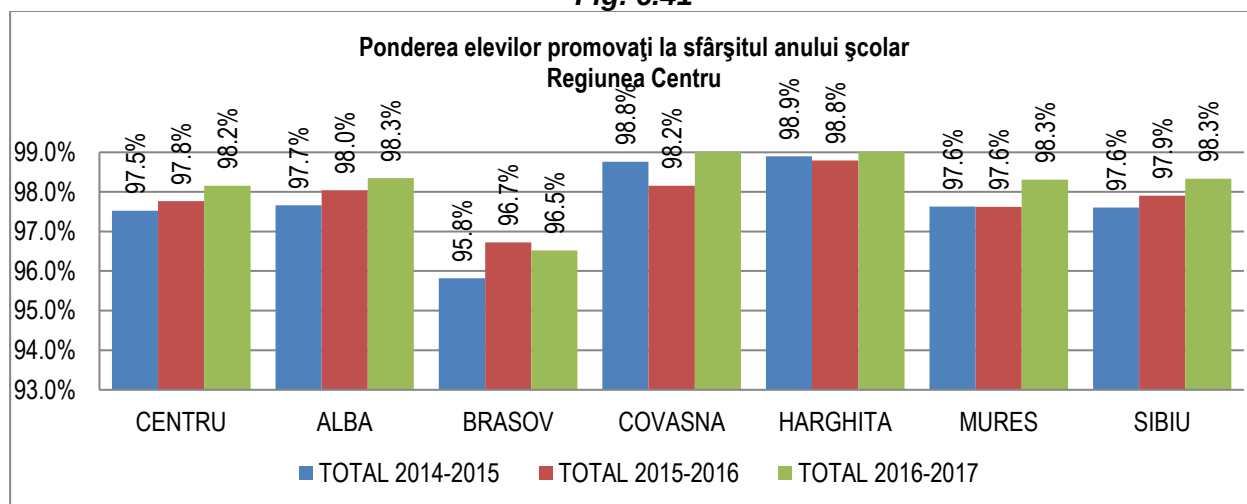
În învățământul liceal, ponderea elevilor promovați la sfârșitul anului școlar 2016-2017 în Regiunea Centru (98,2%), s-a situat peste media la nivel național (97,0%).

Conform situației la sfârșitul anului școlar 2016-2017, în învățământul liceal, promovabilitatea este mai bună în cazul femeilor, atât la nivel regional (97,7%, față de 97,0% per total), cât și în fiecare din județele regiunii.

La sfârșitul anului școlar 2016-2017, Regiunea Centru a avut cea mai bună rată de promovabilitate în învățământul liceal.

În cadrul regiunii, față de media regională de 98,2%, cea mai mică promovabilitate în învățământul liceal la sfârșitul anului școlar 2016-2017, s-a înregistrat în județul Brașov (96,5%), iar cea mai mare rată de promovabilitate s-a înregistrat în județele Harghita (99,4%) și Covasna (99,1%).

Fig. 6.41

Sursa: INS - "Învățământul liceal - sfârșitul anului școlar", edițiile 2016 și 2017

La școala postliceală, ponderea elevilor promovați la sfârșitul anului școlar 2016-2017 în Regiunea Centru (97,3%), s-a situat puțin peste media la nivel național (97,2%).

În cadrul regiunii, față de media regională de 97,3%, cea mai mică promovabilitate la școala postliceală la sfârșitul anului școlar 2016-2017, s-a înregistrat în județele Brașov (95,2%) și Mureș (97,0%) iar cea mai mare rată de promovabilitate s-a înregistrat în județele Harghita (100%) și Sibiu (98,8%).

Conform situației la sfârșitul anului școlar 2016-2017, în Regiunea Centru promovabilitatea la școala postliceală este mai bună în cazul femeilor, atât la nivel regional (98,8%, față de 97,3% per total), cât și în fiecare din județele regiunii.

La școala de maiștri, ponderea elevilor promovați la sfârșitul anului școlar 2016-2017 în Regiunea Centru (99,3%), s-a situat peste media la nivel național (96,6%).

6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere

În lipsa unor indicatori standard și a unui sistem unitare de raportare a rezultatelor din activitatea serviciilor de orientare și consiliere, datele furnizate ca indicatori de către Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) nu sunt pe deplin comparabile între județele din regiune și sunt dificil de armonizat. Deși ameliorat în ultimii ani, *gradul de acoperire a serviciilor de orientare și consiliere este insuficient*, în special în mediul rural, datorită unui număr încă insuficient de consilieri în sistem, arondării inegale a numărului de elevi care revin unui consilier, numărului de mic al elevilor testați și consiliați, respectiv al orelor de consiliere/elev pentru orientarea carierei – practic nu se poate vorbi de un mecanism *sistematic* de orientare și consiliere în sprijinul unei decizii corect informate în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire.

Deosebit de importantă este implicarea partenerilor sociali, în special a operatorilor economici, în acțiunile de orientare și consiliere profesională și în promovarea ofertei ÎPT.

De asemenea, este necesară realizarea monitorizării inserției profesionale a absolvenților prevăzută în Strategia Educației și Formării Profesionale din România, în cadrul direcțiilor de acțiune la obiectivul strategic 1 "Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii".

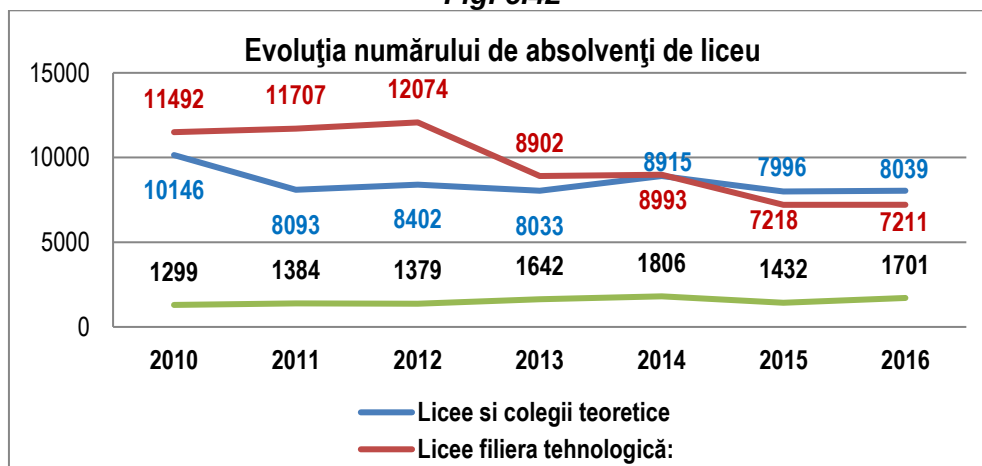
6.3. Indicatori de ieșire

6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație⁶⁹

În perioada 2010-2016, numărul absolvenților de liceu a cunoscut o evoluție fluctuantă, scăzând pe ansamblul perioadei în Regiunea Centru, de la 23069 de absolvenți în anul 2010, la 16975 în anul 2016. Cauza principală care a determinat această evoluție este în legătură cu scăderea demografică, însă scăderea efectivelor de elevi nu a fost distribuită proporțional în ceea ce privește locurile alocate la intrarea în învățământul liceal, astfel încât cea mai afectată a fost filiera tehnologică.

În consecință, **pe ansamblul perioadei 2010-2016, în Regiunea Centru la filiera tehnologică numărul de absolvenți a scăzut cu 37,25%** (de la 11492 în anul 2010, la 7218 absolvenți în 2016), în timp ce **la filiera teoretică numărul de absolvenți a scăzut cu 20,76%** (de la 10146 în 2010, la 8039 absolvenți în 2016). **În aceeași perioadă, la filiera vocațională numărul de absolvenți a crescut cu 23,63%.**

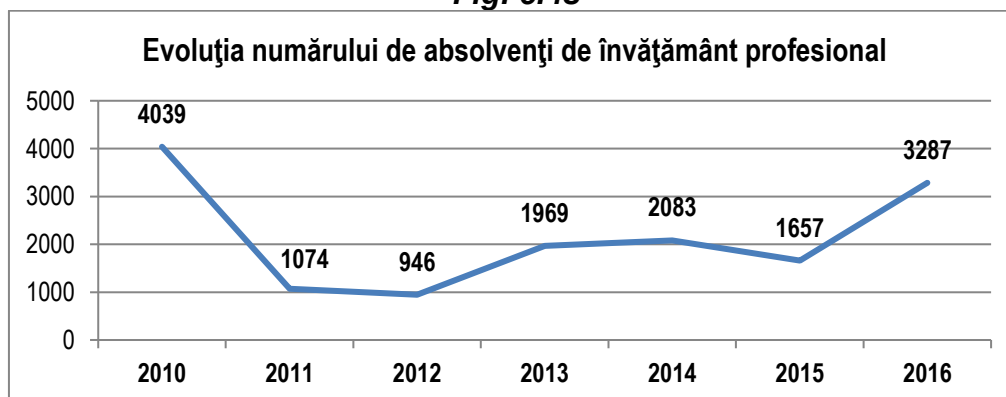
Fig. 6.42

Numărul de absolvenți ai liceului tehnologic a scăzut în toate județele regiunii, cel mai mult în județele Covasna (58,88%) și Brașov (cu 50,36%), urmate de Harghita (36,87%), Mureș (-30,25%), Sibiu (-29,48%) și Alba (-26,81%).

Pe ansamblul perioadei 2010-2016, în Regiunea Centru, numărul de absolvenți în învățământul profesional a scăzut cu 18,61%, de la 4039 absolvenți în anul 2010, la numai 3287 de absolvenți în 2016. În 2016 se înregistrează o creștere însemnată a numărului de absolvenți în învățământul profesional față de anul anterior (+ 49,59%).

Fig. 6.43

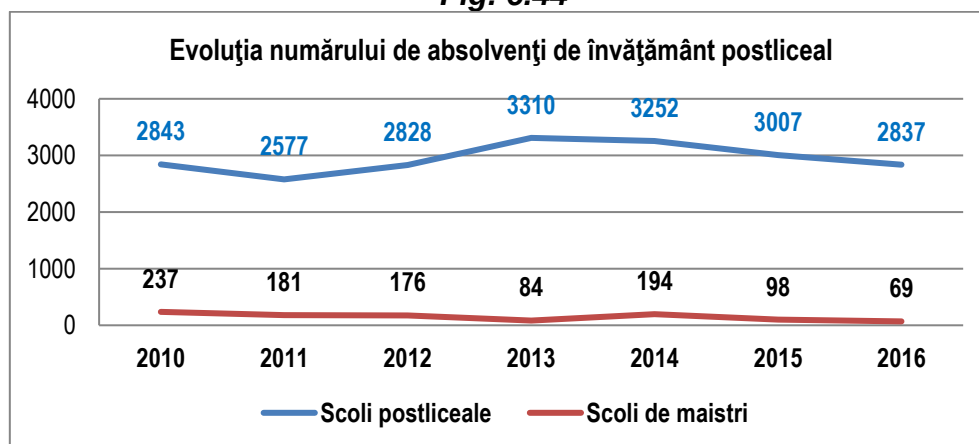
⁶⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „20 Absolvenți IPT” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Numărul de absolvenți de învățământ profesional a scăzut în perioada analizată în toate județele regiunii, cu excepția județelor Brașov(+13,08%) și Covasna (+7,27%). Cele mai mari scăderi se înregistrează în județul Sibiu (-45,80%), urmat de Alba (-25,30%), Mureș (-24,19%) și Harghita (-6,00%).

Pe ansamblul perioadei 2010-2016, în Regiunea Centru, numărul de absolvenți de școală postliceală înregistrează o evoluție fluctuantă cu creșteri în perioada 2011-2013 (de la 2577 la 3310 absolvenți) și scăderi în perioada 2014-2016 până la un minim de 2837 elevi, apropiat de numărul absolvenților din primul an analizat (2843 absolvenți în 2010). Numărul de absolvenți de școală postliceală a cunoscut o evoluție foarte diferită în cadrul regiunii, de creștere pe ansamblul perioadei 2010-2016 în județele Alba (+45,64%), Harghita (+34,94%) și Brașov (+1,64%) scăzând în aceeași perioadă în județele Covasna (-54,05%), Mureș (-17,59%) și Sibiu (-3,36%).

Pe ansamblul perioadei 2010-2016, în Regiunea Centru, numărul de absolvenți ai școlii de maștri scăzut cu 70,88%, de la 237 absolvenți în 2010, la 69 absolvenți în 2016. În județul Brașov, numărul de absolvenți ai școlii de maștri a scăzut de la 75 absolvenți în anul 2010, la 18 absolvenți în anul 2016. În județul Mureș, numărul de absolvenți ai școlii de maștri a avut o evoluție fluctuantă, cu un maxim de 102 absolvenți în anul 2012 și un minim de 51 de absolvenți la începutul și la sfârșitul perioadei de analiză. În județul Covasna începând din anul 2012 nu au mai fost absolvenți de școală de maștri, iar în județul Sibiu în perioada analizată nu au fost promoții de absolvenți ai școlii de maștri în anii 2013, 2015 și 2016. Județele Alba și Harghita nu au avut nicio promoție de absolvenți ai școlii de maștri în perioada 2010-2016.

Fig. 6.44

6.3.2. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED⁷⁰

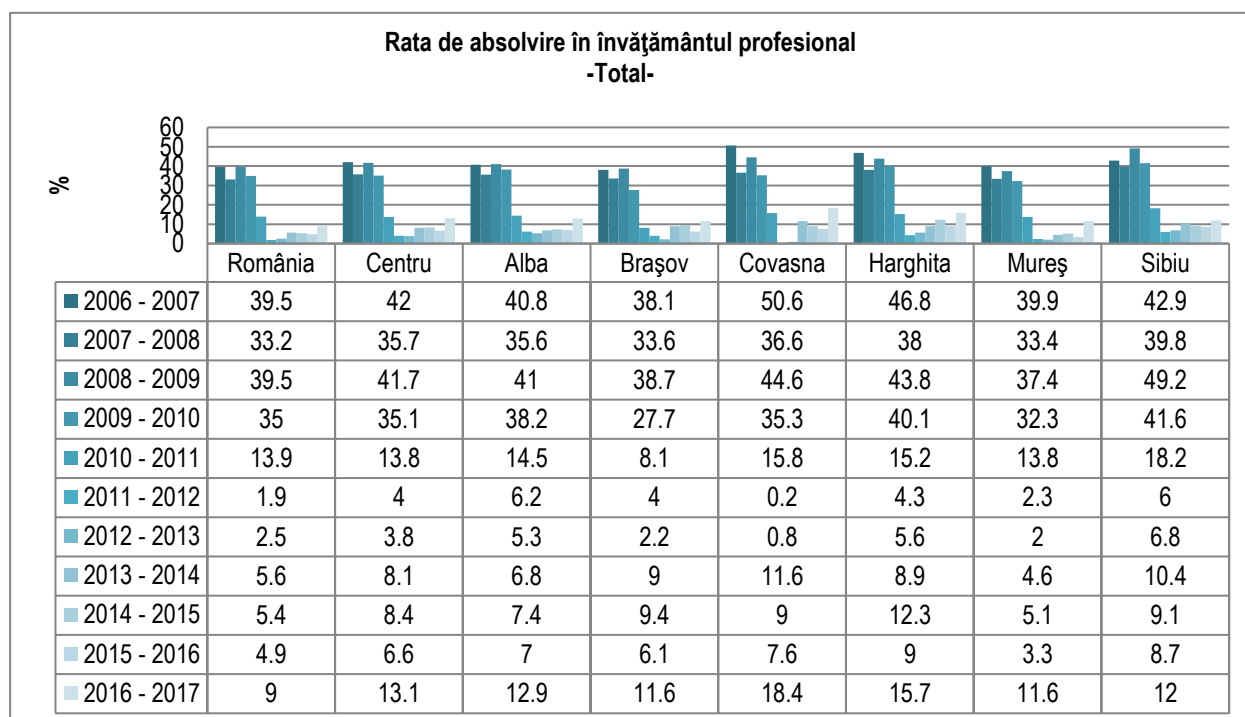
Rata de absolvire se definește ca fiind procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv de educație.

Potrivit datelor INS, conform datelor INS pentru anul școlar 2016-2017, regiunea Centru se caracterizează printr-o rată de absolvire a învățământului profesional mai mare decât la nivel național și rate mai mici de absolvire în cazul nivelurilor de învățământ gimnazial, liceal și postliceal.

Comparativ cu valoarea indicatorului la nivel național (9%), rata de absolvire a învățământului profesional este mai mare la nivelul regiunii Centru (13,1%) și în toate județele regiunii.

⁷⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „21Rata de absolvire (INS)” – pentru [vizualizare clic aici](#)

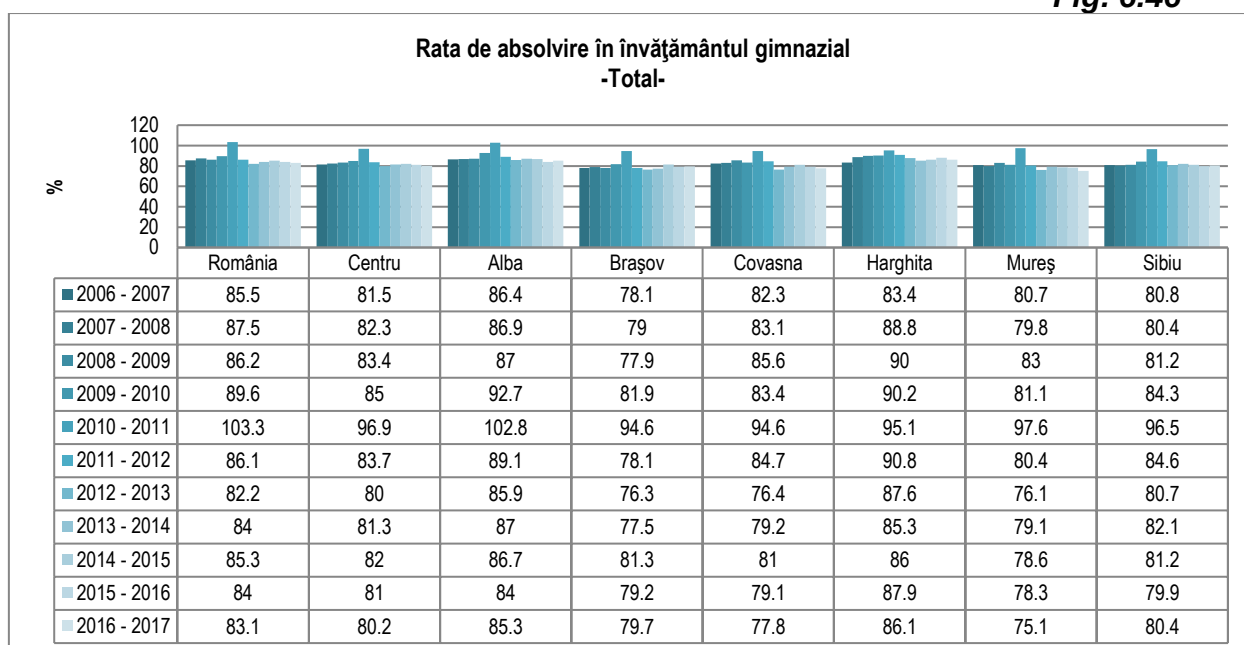
Fig.6.45

Sursa:INS

Comparativ cu valoarea indicatorului la nivel național (83,1%), rata de absolvire a învățământului gimnazial este mai mică la nivelul regiunii Centru (80,2%) și în toate județele regiunii, cu excepția județului Harghita (86,1%);

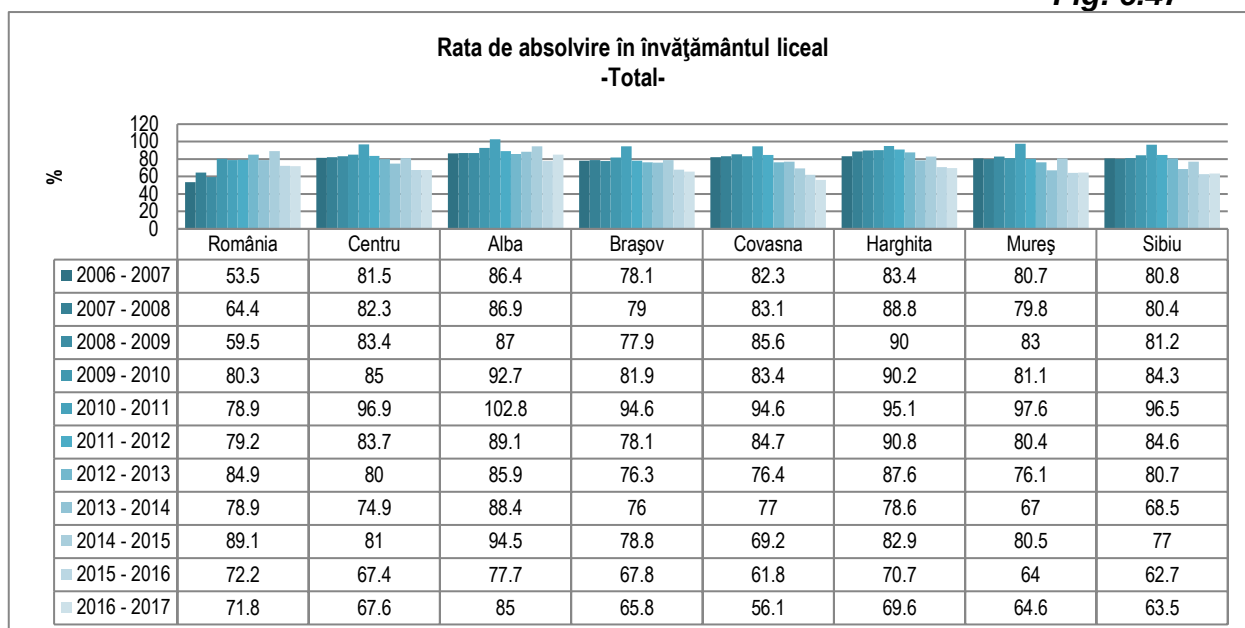
Fig. 6.46

Sursa:INS

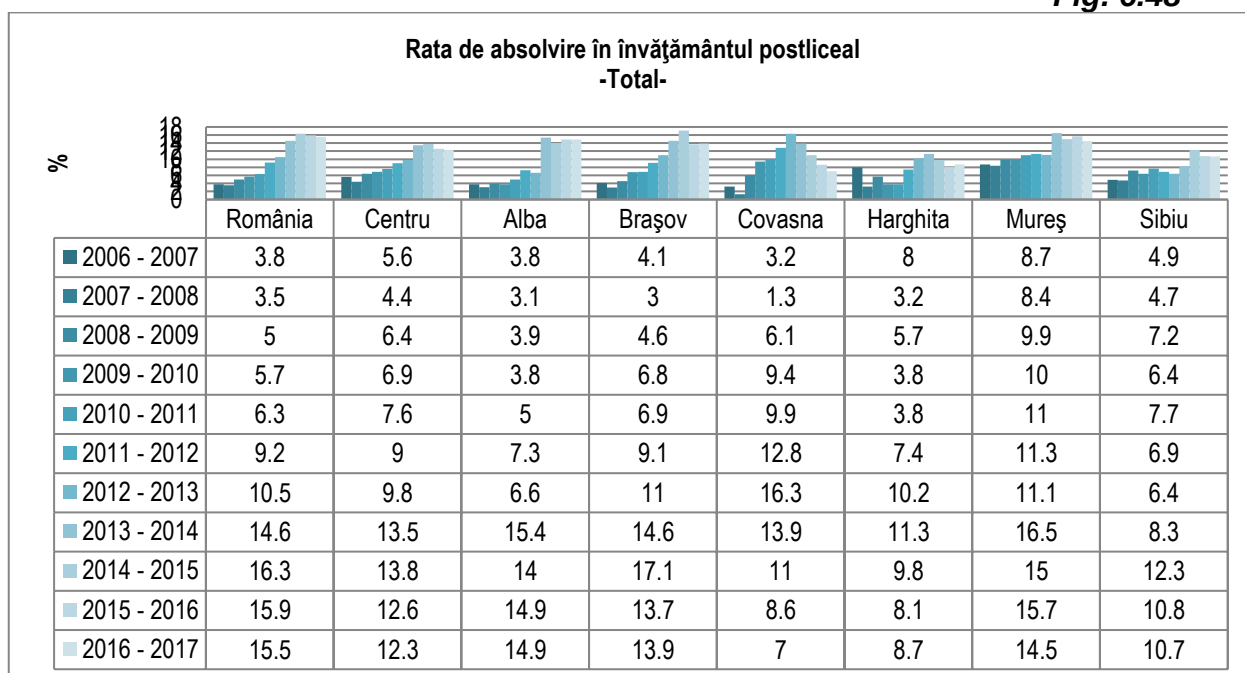
Comparativ cu valoarea indicatorului la nivel național (71,8%), rata de absolvire a învățământului liceal este mai mică la nivelul regiunii Centru (67,6%) și în toate județele regiunii, cu excepția județului Alba (85%);

Fig. 6.47

- comparativ cu valoarea indicatorului la nivel național (16,3%), rata de absolvire a învățământului postliceal este mai mică la nivelul regiunii Centru (13,8%) și în toate județele regiunii cu excepția județului Brașov (17,1%).

Fig. 6.48

Sursa: INS

Ratele de absolvire sunt mai mici pentru populația feminină, comparativ cu cea masculină, în cazul învățământului gimnazial, învățământului profesional și postliceal și mai mari la liceu.

În anul școlar 2016-2017, se înregistrează rate de absolvire mult mai mari în mediul urban decât în rural.

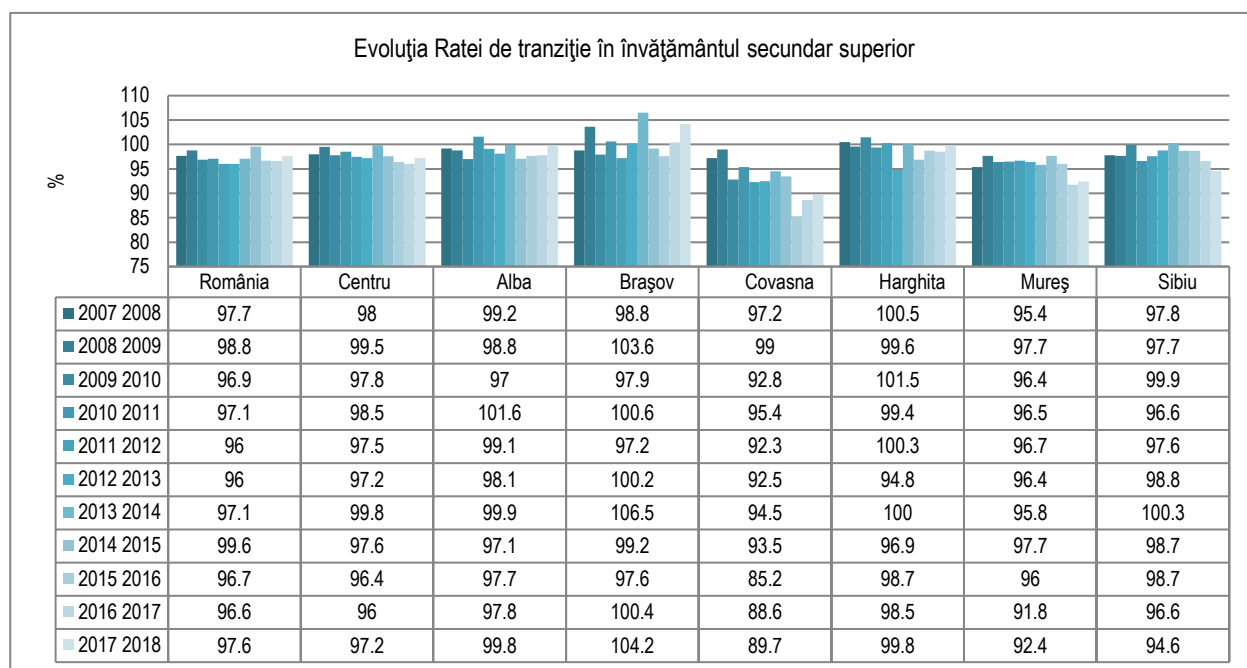
Și în cazul acestui indicator, datele INS detaliate pe medii de rezidență par să se bazeze pe locația școlilor (nu pe mediul de proveniență al elevilor).

6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație⁷¹

Conform datelor INS, la nivel regional, **rata de tranziție în învățământul secundar superior (de la învățământul gimnazial la cel liceal și profesional)** în 2017/2018 variază între 89,7% (Covasna) și 104,2% (Brașov).

În perioada analizată, conform datelor INS se înregistrează o evoluție fluctuantă a indicatorului, de la 98% în 2007/2008 la 99,8% în 2013/2014 (nivel maxim). În ultimul an analizat, indicatorul înregistrează o creștere situându-se sub media națională (97,2% față de 97,6%). Ratele de tranziție în învățământul liceal și profesional evidențiază un procent de elevi care nu continuă studiile după clasa a VIII-a cuprins între 0,2% (în 2013-2014) și 4 % (în anul școlar 2016-2017).

Fig. 6.49

Sursa: INS

Cu excepția anilor 2008/2009, 2015/2016, 2016/2017 și 2017/2018 *ratele de tranziție în învățământul secundar superior sunt mai mari pentru femei și în mediul urban.*

Rata de tranziție în învățământul post-secundar non-terțiar/terțiar (de la liceal, la postliceal și superior), în 2017-2018, variază între 5% (Covasna) și 120,8% (Brașov) situându-se sub media națională (52,9% față de 62,4%).

În perioada 2007/2008-2017/2018 ratele de tranziție în învățământul post-secundar non-terțiar și terțiar înregistrează o evoluție descrescătoare de la 72,3% în 2007-2008 la 52,9% în 2017-2018, fiind mai mari pentru femei și în mediul urban.

Și în cazul acestui indicator, datele INS pe medii de rezidență par să se bazeze pe locația școlilor.

⁷¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „22 Rata tranziție (INS)” – pentru vizualizare [clic aici](#)

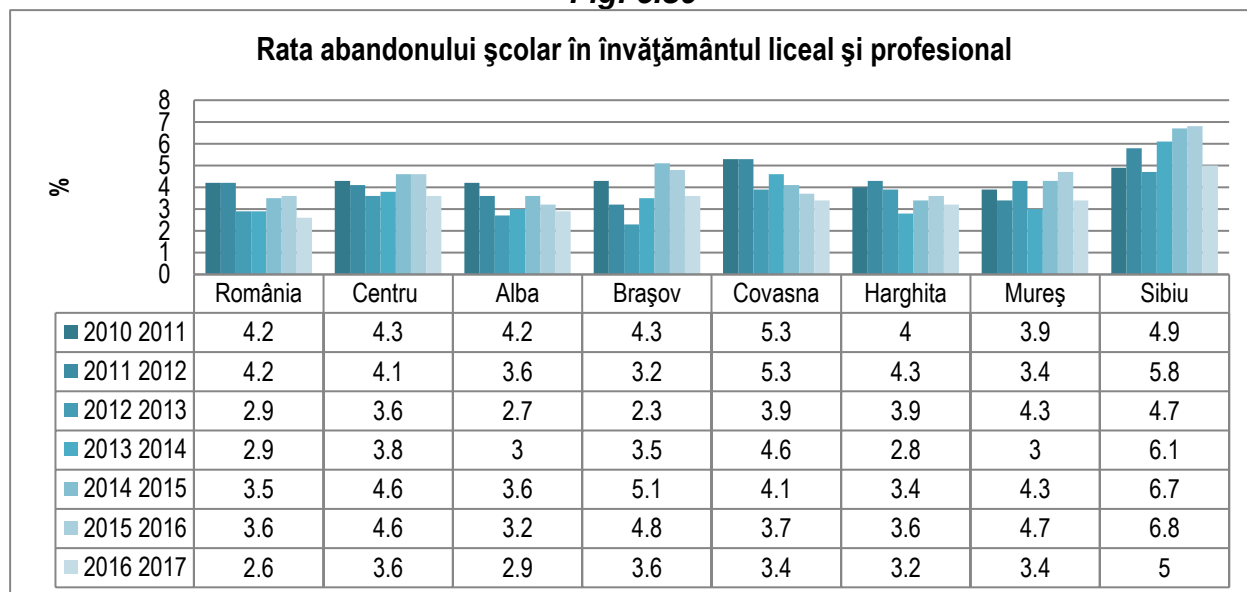
6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED⁷²

Rata abandonului școlar este un indicator important în cadrul politicilor de coeziune economică și socială, în strânsă legătură cu accesul la educație și pentru evaluarea gradului de retenție a tinerilor în educație pe fiecare nivel ISCED.

În perioada 2006/2007 – 2016/2017, la nivel regional se constată o tendință îngrijorătoare de creștere a abandonului în învățământul primar și gimnazial (mai ales în mediul rural și în cazul băieților).

Valorile cele mai mari ale abandonului școlar se constată în învățământul postliceal (13,2% în 2015-2016) și învățământul liceal și profesional (3,6% în 2016-2017), ambele în scădere față de anii anteriori.

Fig. 6.50

Sursa datelor: INS

Ratele de abandon în regiunea Centru se situează peste media națională, la toate niveluri de educație.

Notă: repartizarea urban/rural raportată de INS are la bază locația școlii (nu mediul de rezidență al elevilor).

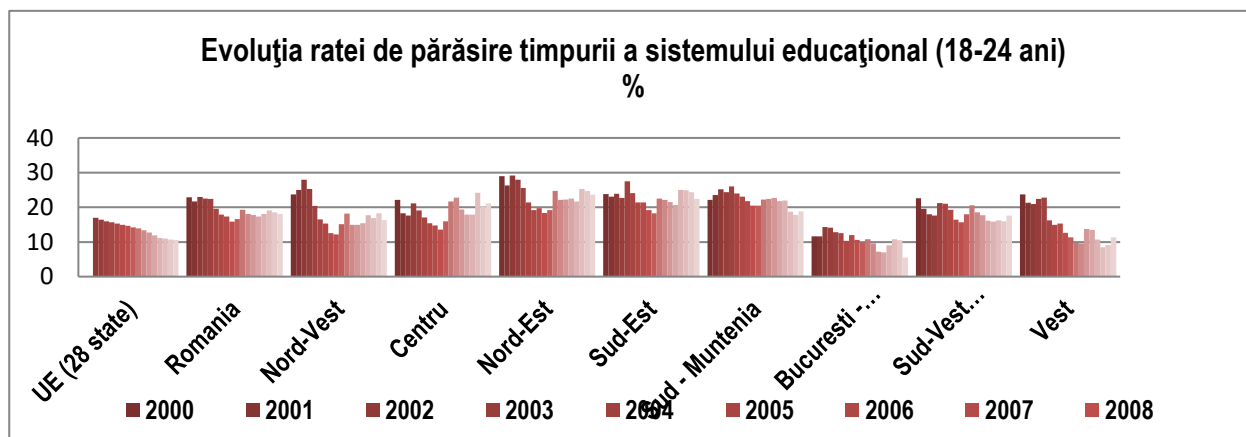
6.3.6. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație⁷³

Conform definiției Eurostat, indicatorul se referă la tinerii din grupa de vârstă 18-24 de ani care au părăsit sistemul de educație, cu cel mult învățământul secundar inferior absolvit (maxim ISCED 2).

Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație la nivel regional în perioada 2000-2017 a avut o evoluție descrescătoare. Cu toate acestea, Regiunea Centru înregistrează în ultimii trei ani analizați rate superioare mediei naționale (24,2% față de 19,1% la nivel național în 2015, 20,3% față de 18,5% la nivel național în 2016 și 21,1% față de 18,1% la nivel național în 2017).

⁷² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „23 Rata abandonului (INS)” – pentru vizualizare clic aici

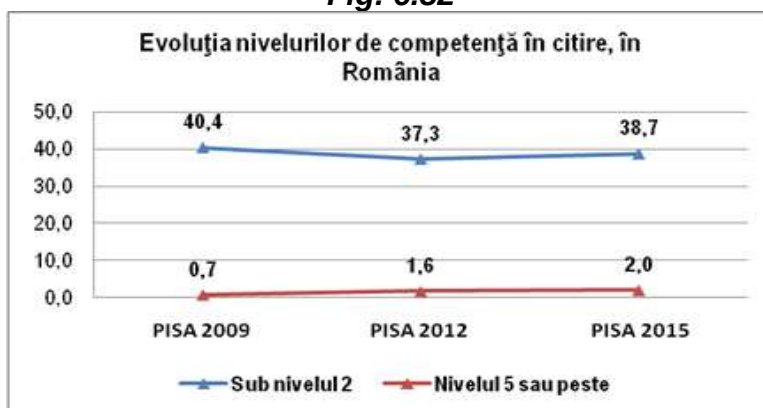
⁷³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „24 Rata de părăsire timpurie – EUROSTAT” – pentru vizualizare clic aici

Fig. 6.51

6.3.7. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA)⁷⁴

Conform datelor PISA 2015, România se situează pe penultima poziție între statele membre UE în ceea ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe scăzute de citire (38,7%), mult peste media europeană (21,9%) și sub media europeană în ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf de citire (2% la nivel național față de 7,3% UE 28).

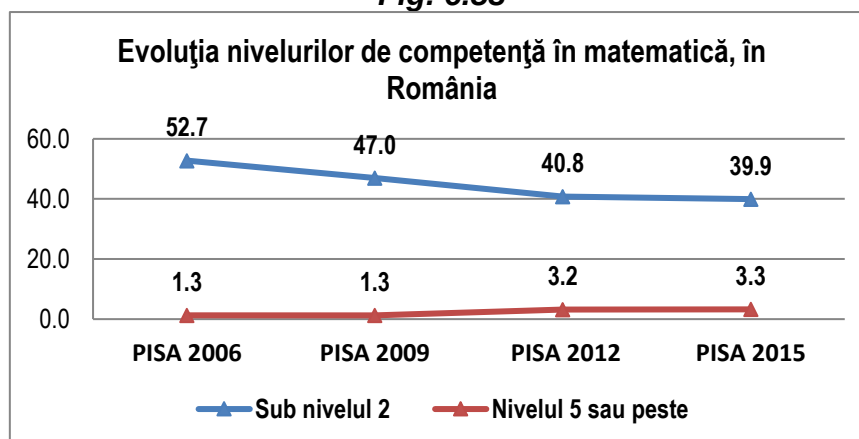
În perioada dintre PISA 2009 și PISA 2015 procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe scăzute de citire a scăzut de la 40,4% (PISA 2009) la 38,7% (PISA 2015), dar procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf în citire a crescut de la 0,7% (PISA 2009) la 2% (PISA 2015).

Fig. 6.52

Sursa datelor: PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education -OECD 2016

În ceea ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe scăzute în matematică, România se situează pe antepenultima poziție (39,9%) înaintea Bulgariei și Ciprului, mult peste ponderea medie la nivelul UE 28 (23,9%) și pe penultimul loc în ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf în matematică.

⁷⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „25 PISA” – [pentru vizualizare clic aici](#)

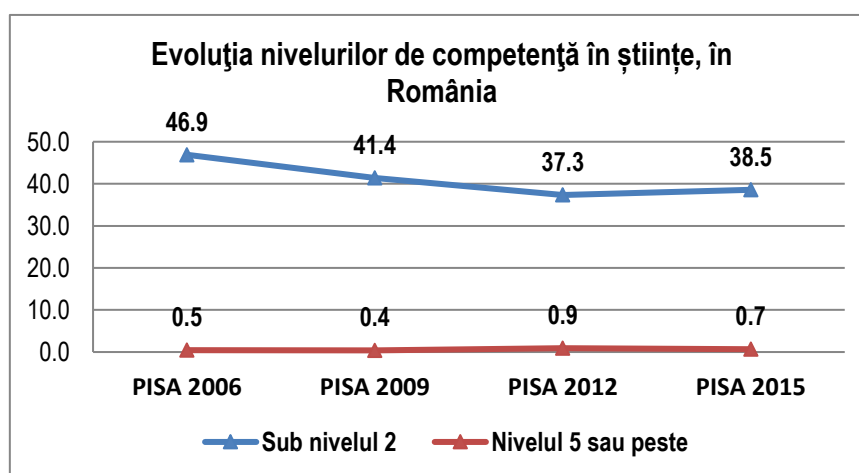
Fig. 6.53

Sursa datelor: PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education - OECD 2016

În perioada dintre PISA 2006 și PISA 2015 procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe scăzute în matematică a scăzut de la 52,7%(PISA 2006) la 39,9%(PISA 2015) iar procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf în matematică a crescut de la 1,3% (PISA 2006) la 3,3% (PISA 2015).

În 2015 România se situează pe penultimul loc în ceea ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe științifice scăzute (38,5%), înaintea Ciprului și mult peste ponderea medie europeană (22,5%). Ocupă ultima poziție în ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf în știință, sub ponderea medie europeană (6,8%).

În perioada dintre PISA 2006 și PISA 2015 se înregistrează o scădere a procentului persoanelor de 15 ani cu performanțe științifice scăzute de la 46,9% (PISA 2006) la 38,5%(PISA 2015) și o creștere a procentului persoanelor de 15 ani celor mai performante în știință de la 0,5% (PISA 2006) la 0,7% (PISA 2015).

Fig. 6.54

Sursa datelor: PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education - OECD 2016

Având în vedere procentul mare al tinerilor de 15 ani cu performanțe scăzute la citire, matematică și științe, se impun măsuri pentru apropierea de ținta din Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ET 2020 propusă la nivel european pentru anul 2020 (15%).

6.3.8. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)⁷⁵

Procentul populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (rata NEET) este un indicator foarte important în ceea ce privește tranziția de la școală la muncă

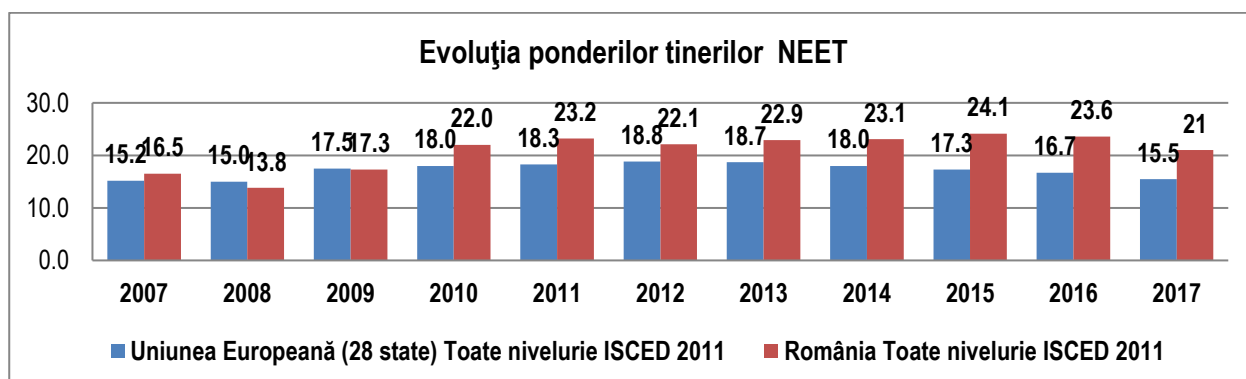
Rata NEET este calculată, pe grupe de vârstă, ca procent din totalul celor dintr-o anumită grupă de vârstă, care, în perioada de referință, nu erau nici angajați și nici cuprinși într-un program de educație sau formare.

În ceea ce privește tinerii NEET cu vârste între 20-24 de ani, valoarea indicatorului situează România cu 5,5 puncte procentuale peste media UE 28 în 2017 (21%, față de 15,5%).

În timp ce la nivelul UE 28, începând din 2012 rata NEET în grupa de vârstă 20-24 de ani s-a îmbunătățit, după 2010 valoarea indicatorului în România a cunoscut o tendință generală de creștere până în 2016 urmată de scădere în ultimul în analizat(de la 23,6% în 2016 la 21% în 2017).

Pe niveluri de educație, cea mai mare valoare a indicatorului se înregistrează în cazul tinerilor NEET cu nivel de educație ISCED 3 sau 4, adică în cazul absolvenților de învățământ secundar superior (liceu sau învățământ profesional) sau învățământ postliceal, ceea ce este explicabil având în vedere că, pentru fiecare nivel de educație, indicatorul se calculează raportat la totalul populației dintr-o grupă de vârstă (nu față de populația având acel nivel de educație din grupa de vârstă respectivă).

Fig. 6.55

Sursa: EUROSTAT [edat_ifse_21]

În 2017, în grupa de vârstă 20-24 ani, ponderea tinerilor NEET din România cu nivel de educație ISCED 3-4 a fost de 11,5%, valoarea indicatorului fiind mai mică în cazul celor pregătirea generală de nivel ISCED 3-4 (3,3% în 2017) decât în cazul celor cu pregătire vocațională/profesională de același nivel de educație (8,3%). Însă rata de ocupare a absolvenților din România de nivel ISCED 3-4 este sensibil mai mare în cazul absolvenților de învățământ profesional și tehnic/vocațional decât al celor de învățământ teoretic (cu cca. 20 puncte procentuale în grupa de vârstă 20-34 ani). În consecință, ponderea mai mică a tinerilor NEET cu pregătire generală de nivel ISCED 3-4, comparativ cu a celor cu pregătire vocațională/profesională de același nivel de educație se explică prin numărul mai mic al celor cu pregătirea generală având în vedere că la nivelul 3 sunt mult mai mulți absolvenți de învățământ profesional și tehnic/vocațional

⁷⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „26 Tineri NEET” – [pentru vizualizare clic aici](#)

(liceu tehnologic, liceu vocațional și învățământ profesional), iar nivelul 4 este în totalitate învățământ profesional și tehnic/vocațional.

Analizând valorile indicatorului pe sexe în grupa de vârstă 20-24 ani, atât la nivel european, cât și la nivel național, rata NEET este mai mare în rândul fetelor. Însă în timp ce la nivel european (UE 28) diferențele în funcție de gen sunt mici, în cazul României, rata NEET este sensibil mai mare în rândul fetelor comparativ cu băieții, indiferent de nivelul de educație. Pe ansamblul nivelurilor de educație (ISCED 0-8), în grupa de vârstă 20-24 ani, conform datelor pentru 2017, ponderea NEET este mai mare în rândul fetelor decât al băieților de peste 1,5 ori (25,9%, față de 16,3%), de peste 2 ori la nivelurile ISCED 0-2 (11,6% față de 5,5%), cu 22,3% pe ansamblu învățământului secundar superior și postliceal (ISCED 3-4), cu 19,6% în cazul ISCED 3-4 vocational/profesional și tehnic, (9,2% față de 7,4%) și cu aproape 30% ori la nivelurile ISCED 3-4 cu pregătire teoretică (3,8% față de 2,7%).

Tab. 6.6

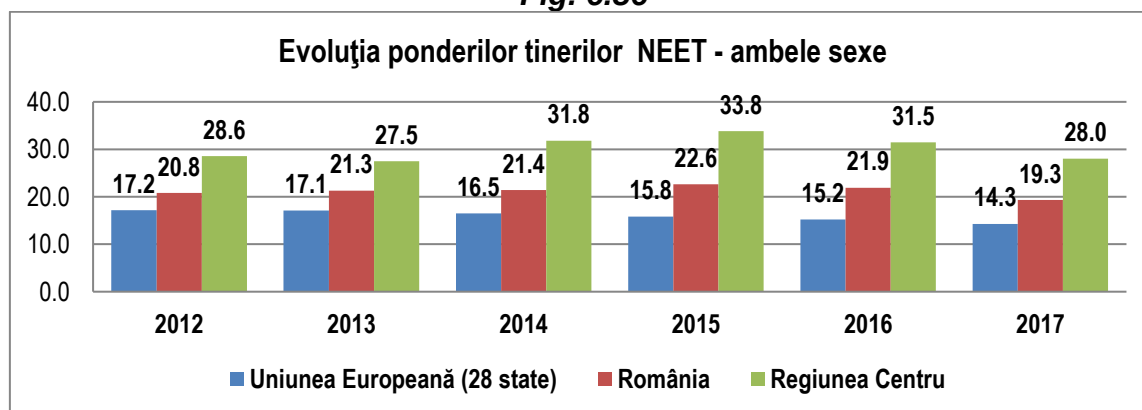
Ponderea tinerilor NEET - grupa de vârstă 20-24 ani - în anul 2017 (%)				
	UE 28		România	
	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați
Toate nivelurile ISCED 2011	16,2	14,9	25,9	16,3
Mai puțin de învățământ primar, învățământul primar și secundar inferior (nivelurile 0-2)	5,9	6,0	11,6	5,5
Învățământul secundar superior și postliceal (nivelurile 3 și 4)	8,2	7,5	13,0	10,1
Învățământul secundar superior și postliceal (nivelurile 3 și 4) - general	2,8	2,2	3,8	2,7
Învățământul secundar superior și postliceal (nivelurile 3 și 4) - vocational	5,4	5,3	9,2	7,4
Învățământul superior (nivelurile 5-8)	2,1	1,3	1,3(u)	:

Sursa datelor: EUROSTAT [edat_ifse_21]

Datele Eurostat disponibile permit analiza situației pe regiuni în grupele de vârstă 15-24 ani și 15-18 ani, comparativ cu valorile la nivel național și european.

Rata NEET în grupa de vârstă 18-24 la nivelul regiunii Centru a înregistrat în perioada 2012-2017 o ușoară scădere. În 2017 se înregistrează o scădere față de anul anterior cu 3,5 puncte procentuale.

Fig. 6.56

Sursa datelor: EUROSTAT [edat_ifse_22]

Comparativ cu celelalte regiuni din țară, la nivelul anului 2017, regiunea Centru înregistrează cea mai mare rată NEET (28,0%), fiind urmată îndeaproape de regiunile Sud-Est și Sud – Muntenia (cu 26,2% respectiv 26,1%).

Tab. 6.7

Ponderea tinerilor NEET - grupa de vârstă 18-24 ani, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2017 (%)			
	Total	Femei	Bărbați
Uniunea Europeană (28 state)	14,3	14,7	13,9
România	19,3	23,8	15,1
Regiunea Nord-Vest	11,7	16,3	7,2
Regiunea Centru	28,0	33,4	22,6
Regiunea Nord-Est	13,5	16,4	10,8
Regiunea Sud-Est	26,2	35,1	17,7
Regiunea Sud - Muntenia	26,1	31,4	21,3
Regiunea Bucuresti - Ilfov	13,3	11,1	15,5
Regiunea Sud-Vest Oltenia	20,8	26,2	15,5
Regiunea Vest	15,1	19,3	11,2

Sursa datelor: EUROSTAT [edat_lfse_22]

În acest context se impune aplicarea unor programe integrate orientate către tinerii NEETs, prin reintegrarea în sistemul educațional sau prin participarea la cursuri de formare profesională pentru a le oferi acestora competențele solicitate de angajatori.

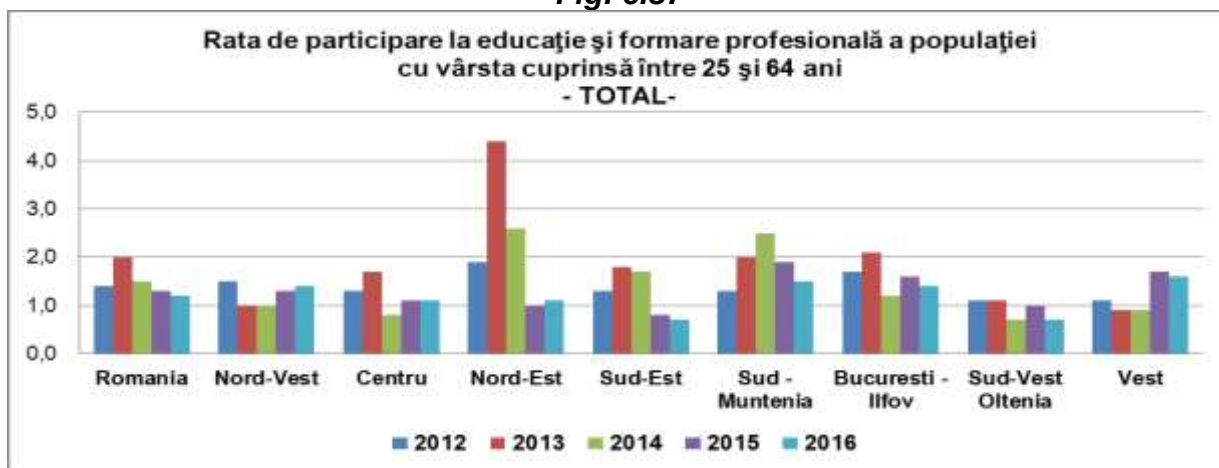
6.3.9. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)⁷⁶

În anul 2017 rata de participare la educație și formare continuă pentru populația adultă la nivelul regiunii Centru este egală cu nivelul național (1,1%) și mult sub nivelul UE 28 state (10,9%).

În perioada 2012-2017 rata de participare la educație și formare continuă înregistrează o evoluție descrescătoare atât nivel regional cât și la nivel național (reducere cu 0,2 puncte procentuale la nivel regional respectiv cu 0,3 puncte procentuale la nivel național) în timp ce la nivelul UE 28 se înregistrează creșterea acesteia (de la 9,2% la 10,9%).

Acest lucru este îngrijorător având în vedere că România se situează încă departe de ținta națională propusă pentru 2020 (10%) și ținta europeană de 15%.

Fig. 6.57

Sursa datelor: Eurostat [trng_lfse_04]

⁷⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „27 Formare continuă” – pentru vizualizare [clic aici](#)

6.4. Indicatori de impact

6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului

Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra ratei șomajului ar putea fi evaluat prin stabilirea unor corelații în timp între rata de inserție profesională, respectiv rata șomajului absolvenților și rata totală a șomajului.

Rata ridicată a șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani (28,4% în 2015), și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor (v. cap. 5), sugerează o **problemă serioasă a sistemului de pregătire în raport cu finalitățile obținute în plan ocupațional**. Din acest motiv, se reține ca un prim indicator de impact, care poate fi măsurat pe baza datelor statistice disponibile, **șomajul tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani**, cu rezerva că acesta nu este diferențiat pentru absolvenții ÎPT.

Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) pot oferi date anuale valoroase despre absolvenții înregistrați în baza de date ca șomeri, dar acestea nu sunt diferențiate în acord cu noua structură pe niveluri de pregătire și finalitățile din ÎPT. *Se recomandă colaborarea între ministere în vederea structurării (unitare la nivel național) a bazei de date a AJOFM pentru evidențierea diferențiată a absolvenților de ÎPT pe calificări și niveluri de calificare, adaptat noilor trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională.*

Se impune o mai bună corelare a ofertei IPT cu cererea pieței muncii, adaptarea conținuturilor învățării la realitățile viitoarelor locuri de muncă pentru absolvenți, creșterea ponderii stagiilor de pregătire practică la operatorii economici parteneri ai școlii în scopul dobândirii de către absolvenți a competențelor specifice viitorului loc de muncă. Pe de altă parte, este necesară creșterea atractivității viitoarelor locuri de muncă pentru absolvenți, atât din punct de vedere al condițiilor de muncă cât și al retribuției.

6.4.2 Inserția profesională a absolvenților IPT, pe niveluri de educație

Pentru monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților (la 6, 12 și 36 de luni de la absolvire) pe baza metodologiei unitare la nivel național, aprobate prin Ordin al Ministerului Educației, Cercetării și Inovării se recomandă utilizarea oportunităților de finanțare oferite prin POCU în acest scop.

Metodologia de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților învățământului profesional și tehnic a fost aplicată în mai multe județe, în perioada 2010-2013, prin proiecte cofinanțate din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Mecanismul de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților, este însă insuficient dezvoltat, deoarece nu sunt cuprinși toți absolvenții de programe de formare și, deasemenea, lipsește componenta de monitorizare pe cale administrativă, aplicată sistematic și cuprinzător la nivel teritorial.

Deoarece capacitatea instituțională a instituțiilor cu responsabilități în implementarea metodologiei este limitată, iar costurile sunt foarte ridicate, nu este posibilă încă monitorizarea pe cale administrativă a tuturor absolvenților învățământului profesional și tehnic.

În Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020, este prevăzut ca obiectiv monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare, cu următoarele acțiuni specifice:

- Crearea unui mecanism național de monitorizare pe cale administrativă a inserției profesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic
- Revizuirea Metodologiei pentru monitorizarea inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic, preponderent din perspectiva deficitului de competențe
- Realizarea sistematică a monitorizării inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic pe cale administrativă și prin anchete la nivel național.

Acțiunile menționate sunt în responsabilitatea Ministerului Educației Naționale, cu implicarea CNDIPT

6.5. Concluzii din analiza ÎPT

1. Concluzii din analiza indicatorilor de intrare în ÎPT

Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență

La orizontul lui 2060, se prognozează reduceri însemnate ale populației școlare în paralel cu îmbătrânirea populației. Cele mai afectate vor fi efectivele din grupele de vârstă 7-14 ani: reducere cu 22,5 % până în 2030, respectiv cu 49,4% până în 2060 și din grupa de vârstă 15-24 ani: reducere cu 19,1% până în 2030, respectiv cu 49,4% până în 2060.

Reducerea severă constatată cu privire la populația școlară din învățământul gimnazial se va repercuta direct în următorii ani prin scăderea intrărilor în ÎPT.

Cele mai importante scăderi de efective se înregistrează în învățământul profesional (-48,3%), urmare a nealocării de cifră de școlarizare în perioada 2009/2010 – 2011/2012.

Repartizarea pe sexe a populației școlare în anul școlar 2017/2018 indică faptul că ponderea fetelor este mai mare în învățământul liceal (52,3%), postliceal (67,1%) și superior (55,4%) și în mediul urban și mult mai mică în învățământul profesional (32,9%).

Declinul demografic general al populației și în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă, cu precădere pentru grupul țintă principal (15-18 ani) în care se încadrează elevii de liceu, respectiv învățământul profesional arată nevoia unei gestiuni eficiente, previzionale, a dezvoltării resurselor umane, sprijinită de investiții corespunzătoare în capitalul uman.

Pentru sistemul de educație și formare profesională, previziunile demografice corelate cu concluziile rezultate din analiza indicatorilor pentru educație și din analiza ofertei curente în raport cu tendințele pieței muncii și economiei regionale, conduc la nevoia de planificare a unor măsuri vizând: *ajustarea ofertei în raport cu nevoile de calificare pe termen lung, asigurarea accesului la educație și formare profesională (acces vs. calitatea serviciilor și varietatea opțiunilor), optimizarea resurselor.*

De asemenea - pentru compensarea pierderilor de populație școlară și consolidarea poziției școlilor în cadrul comunității - se desprinde nevoia și oportunitatea unei strategii de *diversificare a grupurilor țintă și a ofertei de servicii*: implicarea activă pe piața formării adulților, servicii în folosul comunității, contracte cu întreprinderile și alte organizații pentru studii, cercetări și consultanță, etc.

Gradul de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)

Pentru anul școlar 2017-2018, gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru este mai mic decât la nivel național pe ansamblul grupei de vârstă 3-23 ani și în grupele de

vârstă 15-18 ani și 19-23 ani, fiind mai mare decât la nivel național în celelalte grupe de vârstă.

În anul școlar 2017-2018, se înregistrează valori mai mici decât la nivel național (72,1%) a gradului de cuprindere în educație pe totalul grupei de vârstă 3-23 ani, pe ansamblul regiunii (71,1%) și în toate județele regiunii cu excepția județelor Brașov (77,7%) și Sibiu (77,2%).

Pe totalul grupei de vârstă 3-23 ani, gradul de cuprindere în învățământ este mai mare pentru femei.

În anul școlar 2017-2018, gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru pentru grupa 15-18 ani este mai mic decât la nivel național (77,2%) pe ansamblul regiunii (74,9%) și în județele Covasna (64,4%), Mureș (71%) și Sibiu (76,1%).

În grupa de vârstă 15-18 ani, gradul de cuprindere în învățământ este mai mare pentru femei atât la nivel național cât și la nivelul regiunii.

Pentru grupa de vârstă 15-18 ani, se constată o ușoară creștere a gradului de cuprindere în învățământ în perioada 2007/2008 – 2017/2018, cu doar 0,1 puncte procentuale.

În anul școlar 2017-2018, gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru pentru grupa 19-23 ani este mai mic decât la nivel național (67,4%), pe ansamblul regiunii (59,5%) și în toate județele componente, cu excepția județelor Brașov și Sibiu.

În grupa de vârstă 19-23 ani, gradul de cuprindere în învățământ este mai mare pentru femei atât la nivel național cât și la nivelul regiunii și în toate județele sale componente.

Pentru grupa de vârstă 11-14 ani se înregistrează reduceri ale gradului de cuprindere în învățământ atât la nivel regional (-2,6 puncte procentuale) cât și la nivel național (-4,9 puncte procentuale).

Măsurile specifice pentru creșterea gradului de cuprindere trebuie să aibă în vedere în primul rând:

- *elevii din rural și zone mai izolate (cu accent pe calitatea serviciilor, varietatea opțiunilor accesibile)*
- *minorități etnice (dreptul la diversitate specifică, depășirea barierele sociale, varietatea opțiunilor)*
- *elevii cu nevoi speciale (dificultățile specifice de acces și integrare).*

Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională

În anul școlar 2017-2018 *rata netă de cuprindere în educație în Regiunea Centru se situează sub cea calculată ca la nivel național*, la toate nivelurile de educație, cu excepția învățământului primar.

Comparând ratele de cuprindere pe niveluri de educație se constată că cele mai mari pierderi se înregistrează în gimnaziu și mai ales după clasa a VIII-a.

Ratele și gradul de cuprindere în educație sub cele calculate la nivel național impun măsuri de creștere a accesului la educație pentru elevii din mediul rural și grupurile dezavantajate.

Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT trebuie să vizeze:

- *competențele metodice (în raport cu noile cerințe și schimbările introduse prin reformele din ÎPT)*

► actualizarea competențelor de specialitate cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic, realizată în parteneriat și cu sprijinul operatorilor economici parteneri.

Oferta unităților școlare din ÎPT

La început de an școlar 2017-2018 în învățământul secundar superior (învățământ liceal și profesional), învățământul profesional și tehnic are o pondere de 51,3% (17,1% în învățământul profesional și 34,1% în liceul tehnologic, în ușoară scădere față de anul anterior (cu 0,2 puncte procentuale) și puțin mai mare decât la nivel național (49,5%).

Față de nivelul național, în Regiunea Centru se înregistrează o pondere mai mică a elevilor înscriși în liceul tehnologic (34,1%, față de 37,2% la nivel național) și în învățământul liceal teoretic și vocațional (48,7%, față de 50,5% la nivel național). Învățământul profesional înregistrează cea mai mare pondere din țară a elevilor înscriși (17,1%, față de 12,3% la nivel național).

Din analiza evoluției ponderii elevilor înscriși la început de an școlar în ÎPT din sistemul public de învățământ din regiunea Centru în perioada 2004/2005 - 2017/2018 se constată reduceri ale ponderilor ÎPT de la valori în jur de 60% la începutul perioadei analizate, la numai 51,3% în anul școlar 2017-2018. În paralel cu evoluția descrescătoare a ponderilor ÎPT, a crescut ponderea învățământului liceal teoretic și vocațional.

Numărul total al elevilor înscriși în învățământul postliceal (școala postliceală și școala de maiștri) în anul școlar 2017-2018 plasează regiunea Centru pe ultima poziție la nivel național (9,25%), după regiunea București – Ilfov.

Evoluția numărului de elevi înscriși la început de an în învățământul postliceal este crescătoare, cu un maxim de 10.494 elevi în anul școlar 2013-2014, urmată de decreștere în ultima parte a intervalului de analiză.

Numărul total al elevilor înscriși în învățământul postliceal (școala postliceală și școala de maiștri) în anul școlar 2018-2019 plasează regiunea Centru pe ultima poziție la nivel național (8,7%), după regiunea București – Ilfov.

93,6% dintre elevii înscriși în învățământul postliceal în anul școlar 2018-2019 la nivelul regiunii Centru aparțin școlilor postliceale și doar 6,4% școlilor de maiștri.

38,8% dintre elevii din cuprinși în școlile postliceale sunt înscriși la domeniul Sănătate și asistență pedagogică.

La nivelul Regiunii Centru solicitările operatorilor economici pentru școlarizarea prin învățământul profesional pentru anul școlar 2018/2019 au fost satisfăcute în procent de 68,8%, în ușoară creștere față de anul școlar anterior (68,4%).

În ceea ce privește numărul contractelor cadru încheiate pentru școlarizarea elevilor din clasa a IX a în învățământul profesional în anul școlar 2018-2019, regiunea Centru ocupă a 2 a poziție la nivel național, după regiunea Nord-Est.

Ponderea satisfacerii solicitărilor operatorilor economici de școlarizare în clasa a IX a învățământ profesional în anul școlar 2018-2019 se situează peste ponderea medie națională (86,7%).

Principalele motive pentru care nu au fost satisfăcute toate solicitările operatorilor economici au fost generate de lipsa autorizării unităților de învățământ pentru calificările solicitate de operatorii economici, imposibilitatea constituirii formațiunilor de studiu pentru anumite calificări, conform legii, datorită numărului mic de solicitări din partea operatorilor economici, capacitatea limitată de școlarizare a unităților de învățământ.

Se recomandă analiza în vederea autorizării pentru calificări pentru care nu au fost autorizate unități de învățământ și care au fost solicitate de către operatorii economici, în vederea creșterea gradului de rezolvare a solicitărilor acestora.

Concluziile formulate din analiza planurilor de școlarizare conduc la nevoia de coordonare pe baza colaborării școlilor în rețea pentru optimizarea ofertei, având în vedere:

- ▶ *acoperirea rațională a nevoilor de calificare în teritoriu*
- ▶ *eliminarea unor paralelisme nejustificate în scopul lărgirii gamei de calificări pentru care poate opta elevul în zonă*
- ▶ *satisfacerea solicitărilor operatorilor economici*
- ▶ *utilizarea optimă a resurselor materiale și umane cu impact în creșterea eficienței și calității serviciilor*
- ▶ *soluțiile cele mai bune pentru asigurarea accesului la educație și continuării studiilor la nivelul următor de calificare, în condiții de șanse egale (acces, calitate, varietate de opțiuni)*
- ▶ *creșterea ponderii ÎPT, în special a învățământului profesional și măsuri de promovare a învățământului profesional și dual.*

Parteneriatul cu operatorii economici

Implicarea operatorilor economici reglementată prin OMEN nr. 3136/20.02.2014 și vizează:

- selecția elevilor la admiterea în învățământul profesional;
- elaborarea în parteneriat cu unitatea de învățământ a curriculum-ului în dezvoltare locală pentru stagiile de pregătire practică;
- formarea elevilor pe parcursul stagiilor de pregătire practică;
- evaluarea curentă și finală a elevilor în cadrul examenului de certificare a calificării profesionale.

În anul școlar 2018-2019 la nivel național au fost încheiate 4363 parteneriate în vederea asigurării practicii la operatorii economici, 19% dintre acestea fiind încheiate în regiunea Centru, ocupând a 2-a poziție după regiunea Nord-Est (22%).

În anul școlar 2018-2019 la nivel național au fost încheiate 4363 parteneriate în vederea asigurării practicii la operatorii economici, 19% dintre acestea fiind încheiate în regiunea Centru, ocupând a 2-a poziție după regiunea Nord-Est (22%).

Regiunea Centru continuă să se afle pe prima poziție la nivel național în ceea ce privește implicarea operatorilor economici în formarea profesională a elevilor, 40% dintre aceștia înregistrându-se în regiunea Centru.

Pe baza acestor constatări, se recomandă:

- *Creșterea implicării partenerilor sociali în orientarea profesională a elevilor*
- *Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru actualizarea competențelor de specialitate ale profesorilor și maiștrilor instructori din ÎPT*
- *Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru formarea adulților*
- *Utilizarea oportunităților de finanțare a stagiilor de practică (POCU)*

Legătura sistematică și eficace a școlii cu diversitatea lumii economice și comunitatea locală este o condiție obligatorie pentru sistemul TVET. **Parteneriatul social** (prezență transversală, de altfel, în planul de măsuri), este abordat prin obiective dedicate și măsuri specifice la prioritatea 5 vizând în principal: creșterea reprezentativității partenerilor sociali în mecanismele decizionale; dezvoltarea, diversificarea și eficientizarea relațiilor de parteneriat în cadrul unor rețele funcționale de colaborare instituțională sistematică.

Dintre acțiunile cu impact strategic pentru progresul planului de măsuri se desprind cele care recomandă colaborarea între școli (asociind și rețele de parteneri sociali) care împreună să-și propună:

- investigarea nevoilor de calificare dintr-un sector de activitate sau arie teritorială de interes comun
- coordonare în rețea (sau chiar formarea de consorții de școli) pentru planificarea ofertei pe baza unei strategii comune pe termen lung (segmentarea ofertei prin diferențiere/eliminarea paralelismelor între școli teritorial apropiate, acoperirea rațională a nevoilor de calificare, etc.)
- acțiuni comune de marketing și promovare agresivă pe piața serviciilor educaționale
- formarea adulților, contractarea unor servicii pentru întreprinderi (studii, cercetări, consultanță), etc.
- colaborare pentru calificările care presupun competențe combinate, ex.: tehnice și comerciale/economice, tehnice-artistice-IT (design, grafică, publicitate, pagini web) etc.
- promovarea colaborării interdisciplinare pentru promovarea inovării și formarea competențelor pentru noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare, antreprenoriat, educația pentru mediu, etc.
- colaborare pentru asigurarea calității prin *benchmarking* (raportare la un set comun de indicatori de referință); schimb de bune practici în cadrul rețelei și cu școli din UE în special privind implementarea asigurării calității, învățarea centrată pe elev, elevii cu nevoi speciale, elaborarea de materiale de învățare, etc.
- utilizarea optimă (în comun) a unor resurse - materiale (pentru unele aplicații practice și de laborator) și umane (schimb de profesori / utilizarea unor profesori pentru a preda în mai multe școli), schimburi de elevi (pentru anumite teme/module)
- colaborare pentru elaborarea de materiale de promovare a carierei pe fiecare domeniu de pregătire
- colaborare în teritoriu pentru asistență specializată, consiliere și sprijin în favoarea familiilor/elevilor cu risc de abandon timpuriu (din medii sociale sau etnice defavorizate, familii de emigranți, familii monoparentale, etc.).

Rețeaua unităților școlare ÎPT

12,7% dintre unitățile școlare ÎPT sunt concentrate în regiunea Centru, ocupând a 4 a poziție la nivel național.

Cea mai mare concentrare a școlilor ÎPT este în județul Mureș iar cea mai mică în județul Covasna.

În mediul rural sunt concentrate 12,9% dintre unitățile ÎPT din regiune, 40% dintre acestea fiind înregistrate în județul Harghita.

Proiectul ofertei de școlarizare în ÎPT pentru anul școlar 2019-2020

Ponderea locurilor propuse la clasa a IX a ÎPT în proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar 2019-2020, în Regiunea Centru în unitățile de învățământ de masă și cu proprietate publică, se situează peste ponderea medie națională(56,6% la nivel regional față de 53,6% la nivel național).

Deși în creștere ,ponderea locurilor propuse la ÎPT pentru clasa a IX a pentru anul școlar 2019-2020 se situează sub ponderea de 60%,recomandată prin Strategia Educației și Formării Profesionale din România 2016-2020.

Ponderea învățământului profesional este mai mare decât ponderea medie națională (25,3% față de 19,1%) și se înregistrează o creștere a ponderii învățământului profesional față de anul școlar curent atât la nivel regional(29,6% în anul școlar 2019-2020 față de 25,3% în anul școlar 2018-2019) cât și la nivel național.

Ponderea învățământului dual în proiectul planului de școlarizare 2019-2020 se menține peste ponderea medie națională (8,9% la nivel regional față de 4,4% la nivel național). 10% din totalul cifrei de școlarizare propuse în proiectul planului de școlarizare pentru învățământul postliceal (prin școli postliceale) în anul școlar 2018-2019 se găsește în regiunea Centru.

Domeniile cele mai atractive sunt: sănătate și asistență pedagogică (23,1% la nivel regional și 24,2% la nivel național), transporturi (14% la nivel regional și 9,2% la nivel național), agricultură (12,2% la nivel regional și 3,1% la nivel național).

Corelarea concluziilor desprinse din analizele detaliate în capitolele PRAI destinate pieței muncii și economiei regionale, cu constatările din analiza ofertei curente a sistemului TVET, a condus la conturarea unor recomandări pentru viitoarele planuri de școlarizare din regiune.

În acest scop, au fost utile unele repere oferite de informațiile statistice oficiale și rezultatele din studiile de piață a muncii, combinate cu informațiile parțiale obținute din diverse surse și, nu în ultimul rând, opiniile formulate cu diverse ocazii în întâlnirile Consorțiului Regional și ale Comitetelor Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formarea Profesională.

Se recomandă stabilirea unor ținte, între niște limite minime și maxime, ca ponderi orientative pentru fiecare domeniu de pregătire – pentru *oferirea unor* repere raționale pentru structura planurilor de școlarizare în viitor, dar care să permită adaptarea la specificul local al fiecărui județ, să încurajeze flexibilitatea și diversitatea ofertei, deschiderea spre evoluțiile viitoare și adaptarea la schimbare (inclusiv adaptările ulterioare ale nomenclatoarelor de pregătire).

Resursele umane din ÎPT

Pe fondul reducerii efectivelor de elevi, numărul cadrelor didactice din învățământul liceal tehnologic a înregistrat o scădere constantă la nivel național în perioada 2011-2017. Pe ansamblul perioadei, numărul cadrelor didactice din învățământul liceal tehnologic cuprinși în anul școlar 2017-2018 a scăzut cu 19,3% la nivel național față de 2011-2012, cea mai mare scădere înregistrându-se la profilul tehnic (-25,2%), urmată de profilul resurse naturale și protecția mediului (-18,76%), în timp ce la servicii scăderea a fost de numai 0,01%.

Numărul cadrelor didactice din învățământul profesional în perioada 2011-2017 a cunoscut o creștere la nivel național datorată reintroducerii învățământului profesional.

Reintroducerea învățământului profesional în anul școlar 2012-2013 a fost însoțită de dificultăți în asigurarea necesarului de cadre didactice care au condus la dificultăți explicabile în condițiile reluării programelor de formare profesională de nivel 3 conform Cadrului Național de Calificare după o absență de trei ani în oferta școlilor. Astfel, în anul școlar 2012-2013, ponderea la nivel național a cadrelor didactice calificate în învățământul profesional a fost de numai 77%, urmată de o creștere până la 95% în ultimii doi ani analizați.

Analiza pe grupe de vârstă în învățământul liceal tehnologic, indică scăderea continuă la nivel național a ponderi tinerilor sub 35 de ani în total personalului didactic calificat, în paralel cu creșterea ponderii grupelor de vârstă 35-39, 40-44, 45-49, 65 ani și peste.

Scăderea ponderi tinerilor sub 35 de ani este explicabilă prin reducerile de posturi pe fondul scăderii populației școlare care au condus la micșorarea numărului de posturi vacante scoase la concurs, o altă explicația posibilă fiind în legătură cu atractivitatea scăzută a carierei didactice în opțiunile tinerilor.

În anul școlar 2017-2018 în regiunea Centru, gradul de acoperire cu profesori calificați în învățământul liceal este mai mare în mediul urban la nivel regional și în toate județele regiunii, cu excepția județelor Alba și Brașov.

Analiza la zi a gradului de acoperire cu cadre didactice calificate, în raport cu evoluția și nevoile de restructurare a ofertei școlare, revine Planurilor locale de acțiune (PLAI) din fiecare județ.

Ponderea importantă a populației ocupate în educație obligă la identificarea și planificarea unor măsuri adecvate de atenuare a impactului reducerilor de activitate datorate reducerii populației școlare și în vederea facilitării restructurării ofertei școlare, cum ar fi:

- ▶ sprijin pentru a doua specializare prin studii postuniversitare
- ▶ programe de formare continuă pentru reconversia profesională și creșterea mobilității ocupaționale a profesorilor (în interiorul și în afara sistemului)

Pentru facilitarea adaptărilor la schimbările din sistem se recomandă ca măsură de fond anticiparea evoluției personalului didactic și adoptarea, în cadrul unei strategii pe termen lung, a unor măsuri însoțitoare, ținând cont de efectele combinate ale reducerii populației școlare și restructurării planurilor de școlarizare din ÎPT pentru adaptarea la nevoile de calificare.

Schimbările din mediul economic impun un efort susținut de adaptare din partea profesorilor. Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic, sintetizate în cadrul priorității 4 vizează atât *competențele metodice* (prin stagii de formare, activități metodice, scheme de mentorat, etc) cât și *actualizarea competențelor de specialitate* ale profesorilor din ÎPT, cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic (vizite de documentare / stagii de formare în întreprinderi/ întâlniri tematice cu agenții economici / participare la târguri și expoziții, etc.).

Indicatorul număr de elevi/profesori (norme didactice) presează în direcția măsurilor de concentrare a resurselor în școli viabile, iar finanțarea per elev invită școlile să colaboreze pentru o utilizare eficientă a resurselor umane.

Infrastructura unităților școlare din ÎPT

Regiunea Centru se plasează doar pe poziția a 5-a la nivel național din punct de vedere al numărului de laboratoare existente în anul școlar 2017-2018 în unitățile de învățământ liceal, profesional și postliceal.

Numărul laboratoarelor școlare a scăzut în anul școlar 2017-2018, față de anul anterior, pe ansamblul regiunii Centru.

Regiunea Centru ocupă a 2-a poziție la nivel național, după regiunea Nord-Est în ceea ce privește numărul atelierelor școlare existente în anul școlar 2016-2017 în unitățile de învățământ liceal, profesional și postliceal.

Numărul atelierelor școlare a scăzut în anul școlar 2017-2018 față de anul anterior, pe ansamblul regiunii Centru.

Regiunea Centru, se situează pe a patra poziție în ceea ce privește numărul PC-urilor, din unitățile de învățământ liceal, profesional și postliceal existente în anul școlar 2017-2018, dar numărul lor a scăzut față de anul anterior pe ansamblul regiunii.

90,15% dintre calculatoare sunt conectate la internet, ceea ce reprezintă un grad de conectare la internet relativ bun, peste media națională de 87,73%.

Analiza pe medii rezidențiale evidențiază disparități între urban și rural în ceea ce privește gradul de conectare la internet al calculatoarelor din unitățile de învățământ liceal. Pe

ansamblul regiunii, în anul școlar 2017-2018, în liceele din mediul urban 95,71% din calculatoare sunt conectate la internet, față de numai 79,48% în rural.

Regiunea Centru se plasează pe locul 2 la nivel național în ceea ce privește numărul sălilor de gimnastică și a patra poziție privind numărul terenurilor de sport amenajate.

Constatările privind situația bazei materiale a unităților școlare din ÎPT - din perspectiva normelor obligatorii de siguranță, igienă și confort ale elevilor, standardelor de pregătire și exigențelor unui învățământ centrat pe elev - conduc la necesitatea continuării *programelor de reabilitare și modernizare a infrastructurii (spații de curs, laboratoare, ateliere, infrastructura de utilități) și de dotare cu echipamente de laborator și instruire practică – v. măsurile asociate priorității 3.*

Cheltuieli publice pentru educație

Pe totalul nivelurilor de educație (mai puțin dezvoltarea educațională timpurie a copiilor), cheltuielile publice alocate în anul 2015 de România pentru educație reprezintă doar 2,72% din produsul intern brut (PIB), procent care situează țara noastră pe ultimul loc dintre statele membre ale Uniunii Europene, mult sub media europeană (UE-28) de 5,75% din PIB.

Cheltuielile publice pentru învățământul secundar superior (ISCED 3) din România au reprezentat în anul 2015, doar 0,66% din PIB, față de media europeană (UE-28) de 1,04%.

Comparativ cu celelalte state membre ale UE, România se situează penultimul loc (înaintea Lituaniei) din punct de vedere al cheltuielilor publice pentru învățământul secundar superior, ca procent din PIB.

Conform datelor Eurostat, în cadrul învățământului secundar superior cheltuielile publice alocate învățământului vocațional în 2015 sunt de doar 0,03% din PIB. Această situație contrastează cu nevoile specifice procesului de formare profesională care implică un consum mai mare de resurse (echipamente, consumabile etc.) și cu ponderea mai mare a numărului de elevi înscriși în învățământul profesional și tehnic care în anul 2015 reprezenta 51,8 % din totalul elevilor înscriși în învățământul secundar superior.

Egalitatea de șanse, nediscriminare și egalitatea de gen

Cu toate că se asigură condiții pentru continuarea studiilor elevilor din mediul rural, fie prin oferta diversificată a școlilor din rural fie prin facilități de transport, cazare și masă, se constată tendința tinerilor de a părăsi ruralul. Din analiza ofertei de formare pentru anul școlar 2018-2019, pe medii de rezidență ale școlilor, se constată că cea mai mare pondere a elevilor din liceul tehnologic se înregistrează în mediul urban (95,5%). Ponderile elevilor din rural înregistrează creșteri la intrările în sistem în anul școlar 2018-2019 comparativ cu ieșirile din sistem, situație constatată în toate județele cu școli ÎPT în mediul rural.

În mediul rural sunt concentrați cca.16% dintre elevii din învățământul profesional.

Absolvenții clasei a VIII a pot opta pentru continuarea studiilor și finalizarea învățământului obligatoriu fie în licee teoretice, tehnologice sau vocaționale, fie în învățământul profesional și dual. Continuarea studiilor se realizează în condiții egale de acces indiferent de mediul de rezidență, de gen sau de etnie.

Regiunea Centru se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, copiilor diferitelor etnii fiindu-le asigurat accesul egal la educație, în unități de învățământ/clase cu predare în limba maternă.

În ceea ce privește distribuția fete-băieți în oferta de formare profesională, aceasta ține doar de opțiunea pentru o anumită calificare/domeniul de pregătire și de condițiile de acces, fără discriminări de gen.

Ca și în cazul altor etnii și copiii de etnie romă beneficiază de condiții egale de acces pentru finalizarea învățământului obligatoriu. Ei pot candida pentru un loc în învățământul liceal sau profesional în condiții egale de admitere cu ceilalți candidați, dar pot beneficia de unele reglementări speciale fiind prevăzute locuri speciale pentru aceștia, stabilite de comisiile de admitere ca locuri alocate peste numărul de locuri acordat prin planul de școlarizare, în limita a 1-2 locuri suplimentare la clasă.

În mediul rural sunt concentrați cca.16% dintre elevii din învățământul profesional..

Învățământul special de nivel liceal și profesional are, de asemenea aprobat un număr de locuri pentru fiecare an școlar, alocat în corelare cu numărul estimat de absolvenți de gimnaziu de învățământ special. Tinerii cu cerințe educaționale speciale absolvenți de gimnaziu pot opta pentru un loc în aceste clase sau pot candida pentru un loc în învățământul de masă.

Aceleași principii nediscriminatorii sunt aplicate și personalul didactic, nedidactic și auxiliar din învățământul din regiune, accesul acestuia la posturile vacante realizându-se în condiții egale, indiferent de mediul de rezidență din care provine, de gen sau de etnie.

Măsuri specifice recomandate pentru accesul egal la educație se referă la :

- elevii din rural și zone mai izolate (cu accent *pe calitatea serviciilor, varietatea opțiunilor accesibile*)
- minorități etnice (*dreptul la diversitate specifică, depășirea barierele sociale, varietatea opțiunilor*)
- elevii cu nevoi speciale (*dificultățile specifice de acces și integrare*).

2. Concluzii din analiza Indicatorilor de proces

Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională a ÎPT

Având în vedere mecanismele de finanțare în vigoare și autonomia comunității locale, este esențială antrenarea autorităților locale în procesul de planificare strategică pe termen lung în ÎPT.

Principalele probleme identificate în cadrul acestui proces sunt referitoare la:

- slaba legătură și controlul redus între nivelul regional de planificare și nivelul decizional în învățământ (inspectoratele școlare județene și școlile, autoritățile locale)
- finanțarea învățământului preponderent centrată pe activitățile curente / pe termen scurt și foarte puțin pe nevoile și prioritățile pe termen lung
- antrenarea insuficientă a agenților economici în efortul de planificare pe termen lung în ÎPT
- neimplicarea sau implicarea formală a partenerilor din Consiliile de Administrație ale Școlilor în procesul de planificare pe termen lung la nivelul școlii
- se constată de multe ori o antrenare redusă sau formală din partea școlilor a agenților economici în elaborarea CDL.

Un alt aspect de importanță strategică și practică pentru validarea rezultatelor procesului de ÎPT este în legătură cu organizarea și derularea examenelor de absolvire, care conform metodologiilor în vigoare implică obligatoriu cooptarea agenților economici ca membri ai comisiilor de examinare.

În ceea ce privește mecanismele decizionale și descentralizarea funcțională în IPT se recomandă:

- Consolidarea structurilor consultative din ÎPT și creșterea rolului partenerilor sociali în planificarea ofertei și antrenarea sporită a acestora în procesele decizionale
- Antrenarea operatorilor economici în planificarea pe termen lung a IPT

- Susținerea eforturilor pentru introducerea unui sistem de asigurare a calității. Se impune elaborarea și implementarea unui mecanism de certificare a rezultatelor învățării din formarea profesională inițială/ continuă, relevant pentru piața muncii, prin implicarea activă și sustenabilă a mediului de afaceri
- Promovarea rețelelor de colaborare între școli, inclusiv cu școli din UE, pentru stimularea progresului în raport cu un set comun de indicatori de referință și adoptarea celor mai bune practici (benchmarking)
- Adoptarea planificării prin PAS (planuri de acțiune ale școlilor) corelate cu planurile regionale și locale (PRAI și PLAI) de către toate unitățile de ÎPT
- Adoptarea unor măsuri vizând creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere, cu privire la numărul de ore de consiliere/elev, numărul de elevi testați aptitudinal și consiliați pentru o decizie informată în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire. Se recomandă adoptarea unui sistem unitar de raportare și a unui indicator calitativ de evaluare a activității serviciilor de orientare și consiliere.

Asigurarea calității în ÎPT

La nivel european a fost stabilit un set de indicatori EQAVET, relevanți pentru asigurarea calității atât la nivel de sistem, cât și la nivelul furnizorilor de educație și formare profesională. Este necesară dezvoltarea și implementarea unui sistem național de colectare și analiză a datelor referitoare la cei 10 indicatori EQAVET, atât pentru formarea profesională inițială, cât și pentru formarea profesională continuă, acțiune prevăzută și în Strategia Educației și Formării Profesionale din România 2016-2020 în cadrul direcțiilor de acțiune de la Obiectivul strategic 3: „*Îmbunătățirea calității formării profesionale*”.

Aplicarea indicatorilor EQAVET ar putea furniza pentru procesul de planificare strategică la toate nivelurile (planurile regionale și locale, planurile de acțiune la nivelul școlii) un set de indicatori standard (benchmark) care să faciliteze decidenților comparațiile în cadrul sistemului și compatibilizarea între cerere și ofertă. Conducând la creșterea transparenței față de beneficiari, mecanismele de asigurare a calității au o importanță decisivă în motivarea și implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertei și a strategiilor de îmbunătățire.

Se impune elaborarea și implementarea unui mecanism de certificare a rezultatelor învățării din formarea profesională inițială/ continuă, relevant pentru piața muncii, prin implicarea activă și sustenabilă a mediului de afaceri.

În vederea îmbunătățirii competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din formarea profesională inițială și formarea profesională continuă și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context formal, nonformal și informal se recomandă implementarea urgentă a acțiunii din Strategia VET referitoare la înființarea și dezvoltarea unui centru național de formare continuă a profesorilor, formatorilor, evaluatorilor externi și a tutorilor, din cadrul agenților economici implicați în formarea profesională inițială, capabil să asigure o dezvoltare coerentă și unitară a competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea formării profesionale.

Situația școlară a elevilor din IPT la sfârșitul anului școlar

Pentru anul școlar anului școlar 2016-2017, pe ansamblul anilor de studii, cea mai mică rată de promovare la sfârșitul anului școlar se înregistrează în învățământul profesional (90,4%), față de 97,4% în învățământul postliceal și 98,2% în învățământul liceal.

Promovabilitatea în învățământul profesional la sfârșitul anului școlar 2016-2017 este mai mare în mediul rural.

Promovabilitatea în învățământul profesional la sfârșitul anului 2016-2017 este mai mică în cazul sexului feminin decât în cazul sexului masculin.

În învățământul liceal, ponderea elevilor promovați la sfârșitul anului școlar 2016-2017 în Regiunea Centru (98,2%), s-a situat peste media la nivel național (97,0%) și este mai bună în cazul fetelor.

La școala postliceală, ponderea elevilor promovați la sfârșitul anului școlar 2016-2017 în Regiunea Centru (97,3%), s-a situat puțin peste media la nivel național (97,2%) și este mai bună pentru sexul feminin.

Servicii de orientare și consiliere

În lipsa unor indicatori standard și a unui sistem unitare de raportare a rezultatelor din activitatea serviciilor de orientare și consiliere, datele furnizate ca indicatori de către Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) nu sunt pe deplin comparabile între județele din regiune și sunt dificil de armonizat. Deși ameliorat în ultimii ani, *gradul de acoperire a serviciilor de orientare și consiliere este insuficient*, în special în mediul rural, datorită unui număr încă insuficient de consilieri în sistem, arondării inegale a numărului de elevi care revin unui consilier, numărului de mic al elevilor testați și consiliați, respectiv al orelor de consiliere/elev pentru orientarea carierei – practic nu se poate vorbi de un mecanism *sistematic* de orientare și consiliere în sprijinul unei decizii corect informate în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire.

Deosebit de importantă este implicarea partenerilor sociali, în special a operatorilor economici, în acțiunile de orientare și consiliere profesională și în promovarea ofertei ÎPT.

De asemenea, este necesară realizarea monitorizării inserției profesionale a absolvenților prevăzută în Strategia Educației și Formării Profesionale din România, în cadrul direcțiilor de acțiune la obiectivul strategic 1 *“Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii”*.

3. Concluzii din analiza Indicatorilor de ieșire

Absolvenți pe niveluri de educație

Pe ansamblul perioadei 2010-2016, în Regiunea Centru la filiera tehnologică numărul de absolvenți a scăzut cu 37,25%, în timp ce la filiera teoretică numărul de absolvenți a scăzut cu 20,76%. În aceeași perioadă, la filiera vocațională numărul de absolvenți a crescut cu 23,63%.

Pe ansamblul perioadei 2010-2016, în Regiunea Centru, numărul de absolvenți în învățământul profesional a scăzut cu 18,61%.

În aceeași perioadă, în Regiunea Centru numărul de absolvenți de școală postliceală înregistrează o evoluție fluctuantă cu creșteri în perioada 2011-2013 și scăderi în perioada 2014-2016 iar numărul de absolvenți ai școlii de maiștri scăzut cu 70,88%.

Rata de absolvire pe niveluri de educație

Regiunea Centru se caracterizează printr-o rată de absolvire a învățământului profesional mai mare decât la nivel național și rate mai mici de absolvire în cazul nivelurilor de învățământ gimnazial, liceal și postliceal.

Ratele de absolvire sunt mai mici pentru populația feminină, comparativ cu cea masculină, în cazul învățământului gimnazial, învățământului profesional și postliceal și mai mari la liceu.

În anul școlar 2016-2017, se înregistrează rate de absolvire mult mai mari în mediul urban decât în rural.

Rata de tranziție la următorul nivel de educație

La nivel regional, rata de tranziție în învățământul secundar superior (de la învățământul gimnazial la cel liceal și profesional) în 2017/2018 variază între 89,7% (Covasna) și 104,2% (Brașov).

Ratele de tranziție în învățământul liceal și profesional evidențiază un procent de elevi care nu continuă studiile după clasa a VIII-a cuprins între 0,2% (în 2013-2014) și 4 % (în anul școlar 2016-2017).

Ratele de tranziție în învățământul secundar superior sunt mai mari pentru femei și în mediul urban.

Rata de tranziție în învățământul post-secundar non-terțiar/terțiar (de la liceal, la postliceal și superior), în 2017-2018 este sub media națională(52,9% la nivel regional față de 62,4% la nivel național).

Rata abandonului școlar

În perioada 2006/2007 – 2016/2017, la nivel regional se constată o tendință îngrijorătoare de *creștere a abandonului în învățământul primar și gimnazial (mai ales în mediul rural și în cazul băieților)*.

Ratele de abandon în regiunea Centru se situează peste media națională, la toate niveluri de educație.

Se înregistrează o tendință îngrijorătoare de creștere a abandonului în învățământul primar și gimnazial (mai ales în mediul rural și în cazul băieților) și ratele mari de abandon școlar în special în învățământul profesional la nivel regional. Abandonul școlar reprezintă motiv de îngrijorare în special în mediul rural și în cazul categoriilor dezavantajate. În consecință, se recomandă:

- ▶ monitorizarea atentă a indicatorului (abandon școlar)
- ▶ eforturi conjugate pentru prevenirea abandonului în mod deosebit în mediul rural, comunitățile etnice dezavantajate, zonele afectate de migrarea populației etc.

Măsurile specifice pentru reducerea abandonului școlar trebuie să aibă în vedere în primul rând:

- elevii din rural și zone mai izolate (cu accent *pe calitatea serviciilor, varietatea opțiunilor accesibile*)
- minorități etnice (*dreptul la diversitate specifică, depășirea barierele sociale, varietatea opțiunilor*)
- elevii cu nevoi speciale (*dificultățile specifice de acces și integrare*).

Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

Deși în scădere, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație la nivel național și regional este mult mai mare decât media la nivel european și ținta UE (benchmark) de 10% și ținta națională pentru anul 2020, respectiv 11,3%.

În 2017 rata de părăsire timpurie ale sistemului educațional este mai mare pentru băieți, situându-se peste media națională.

Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor PISA

România se situează pe penultima poziție între statele membre UE în ceea ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe scăzute de citire, mult peste media europeană și sub media europeană în ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf de citire.

În perioada dintre PISA 2009 și PISA 2015 procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe scăzute de citire a scăzut dar procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf în citire a crescut.

România se situează pe antepenultima poziție înaintea Bulgariei și Ciprului, mult peste ponderea medie la nivelul UE 28 și pe penultimul loc în ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf în matematică.

În perioada dintre PISA 2009 și PISA 2015 procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe scăzute în matematică a scăzut iar procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf în matematică a crescut.

În 2015 România se situează pe penultimul loc în ceea ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe științifice scăzute înaintea Ciprului și mult peste ponderea medie europeană. Ocupă ultima poziție în ce privește procentul persoanelor de 15 ani cu performanțe de vârf în știință, sub ponderea medie europeană.

În perioada dintre PISA 2009 și PISA 2015 se înregistrează o scădere a procentului persoanelor de 15 ani cu performanțe științifice scăzute și o creștere a procentului persoanelor de 15 ani celor mai performante în știință.

Având în vedere procentul mare al tinerilor de 15 ani cu performanțe scăzute la citire, matematică și științe, se impun măsuri pentru apropierea de ținta din Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ET 2020 propusă la nivel european pentru anul 2020 (15%).

Încă de la intrarea în sistemul de ÎPT se constată un nivel scăzut al competențelor cheie în special în ceea ce privește o parte din elevii din învățământul profesional - începând cu competențele de bază "tradiționale" (matematică, de comunicare, etc.) și continuând cu competențele de învățare, capacitatea de gândire critică și rezolvarea de probleme, de relaționare interpersonală, etc. Acest fapt necesită din partea școlilor un efort sporit având în vedere:

- învățarea centrată pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual
- programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate) o facilitarea unor trasee individualizate de formare, etc.
- facilitarea unor trasee individualizate de formare, etc

Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 ani care nu urmează un program de educație și formare profesională și nici nu au un loc de muncă (NEET)

În ceea ce privește tinerii NEET cu vârste între 20-24 de ani, valoarea indicatorului situează România cu peste media UE 28 în 2017 (21%, față de 15,5%).

În timp ce la nivelul UE 28, începând din 2012 rata NEET în grupa de vârstă 20-24 de ani s-a îmbunătățit, după 2010 valoarea indicatorului în România a cunoscut o tendință generală de creștere până în 2016 urmată de scădere în ultimul în analizat.

Cea mai mare valoare a indicatorului se înregistrează în cazul tinerilor NEET cu nivel de educație ISCED 3 sau 4, adică în cazul absolvenților de învățământ secundar superior (liceu sau învățământ profesional) sau învățământ postliceal.

Atât la nivel european, cât și la nivel național, rata NEET este mai mare în rândul fetelor. Însă în timp ce la nivel european (UE 28) diferențele în funcție de gen sunt mici, în cazul României, rata NEET este sensibil mai mare în rândul fetelor comparativ cu băieții, indiferent de nivelul de educație.

Rata NEET în grupa de vârstă 18-24 la nivelul regiunii Centru a înregistrat în perioada 2012-2017 o ușoară scădere.

Comparativ cu celelalte regiuni din țară, la nivelul anului 2017, regiunea Centru înregistrează cea mai mare rată NEET (28,0%).

În acest context se impune aplicarea unor programe integrate orientate către tinerii NEETs, prin reintegrarea în sistemul educațional sau prin participarea la cursuri de formare profesională pentru a le oferi acestora competențele solicitate de angajatori.

Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)

În anul 2017 rata de participare la educație și formare continuă pentru populația adultă la nivelul regiunii Centru este egală cu nivelul național (1,1%) și mult sub nivelul UE 28 state (10,9%).

În perioada 2012-2017 rata de participare la educație și formare continuă înregistrează o evoluție descrescătoare atât nivel regional cât și la nivel național. Acest lucru este

Îngrijorător având în vedere că România se situează încă departe de ținta națională propusă pentru 2020 (10%) și ținta europeană de 15%.

Implicarea școlilor din ÎPT în formarea adulților nu reflectă potențialul acestora. România înregistrează cea mai scăzută rată de participare în formarea continuă a populației adulte. *Școlile din ÎPT sunt chemate să contribuie activ la ținta adoptată ca benchmark de UE. Școlile din ÎPT sunt chemate să se implice activ în programele de „A doua șansă” - adresate prioritar grupurilor ținută dezavantajate, pentru ca, pe lângă completarea pregătirii generale, tinerii respectivi să primească și o calificare.*

4. Concluzii din analiza Indicatorilor de impact

Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului

Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) pot oferi date anuale valoroase despre absolvenții înregistrați în baza de date ca șomeri, dar acestea nu sunt diferențiate în acord cu noua structură pe niveluri de pregătire și finalitățile din ÎPT.

Se recomandă colaborarea între ministere în vederea structurării (unitare la nivel național) a bazei de date a AJOFM pentru evidențierea diferențiată a absolvenților de ÎPT pe calificări și niveluri de calificare, adaptat noilor trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională.

Se impune o mai bună corelare a ofertei IPT cu cererea pieței muncii, adaptarea conținuturilor învățării la realitățile viitoarelor locuri de muncă pentru absolvenți, creșterea ponderii stagiilor de pregătire practică la operatorii economici parteneri ai școlii în scopul dobândirii de către absolvenți a competențelor specifice viitorului loc de muncă. Pe de altă parte, este necesară creșterea atractivității viitoarelor locuri de muncă pentru absolvenți, atât din punct de vedere al condițiilor de muncă cât și al retribuiției.

Insertia profesională a absolvenților IPT la 6/12 luni de la absolvire, pe niveluri de educație

Pentru monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților (la 6, 12 și 36 de luni de la absolvire) pe baza metodologiei unitare la nivel național, aprobate prin Ordin al Ministerului Educației, Cercetării și Inovării se recomandă utilizarea oportunităților de finanțare oferite prin POCU în acest scop.

Mecanismul de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților este insuficient dezvoltat, deoarece nu sunt cuprinși toți absolvenții de programe de formare și, de asemenea, lipsește componenta de monitorizare pe cale administrativă, aplicată sistematic și cuprinzător la nivel teritorial.

Deoarece capacitatea instituțională a instituțiilor cu responsabilități în implementarea metodologiei este limitată, iar costurile sunt foarte ridicate, nu este posibilă încă monitorizarea pe cale administrativă a tuturor absolvenților învățământului profesional și tehnic.

În Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020, este prevăzut ca obiectiv monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare, cu următoarele acțiuni specifice:

- Crearea unui mecanism național de monitorizare pe cale administrativă a inserției profesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic
- Revizuirea Metodologiei pentru monitorizarea inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic, preponderent din perspectiva deficitului de competențe

- Realizarea sistematică a monitorizării inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic pe cale administrativă și prin anchete la nivel național.

Acțiunile menționate sunt în responsabilitatea Ministerului Educației Naționale, cu implicarea CNDIPT.

6.5.1.Ținte pe termen mediu pentru oferta IPT pe niveluri de formare profesională și domenii de pregătire

Conform Strategiei educației și formării profesionale din România, pentru perioada 2016-2020, aprobată prin HG 317/2016, ținta pentru cuprinderea elevilor în învățământul profesional și tehnic, în clasa a IX-a, învățământ de zi, de masă, de stat, este de 60% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ de zi, de masă, de stat.

Pe baza previziunilor realizate de CEDEFOP privind oportunitățile de locuri de muncă, se recomandă ca la orizontul anului 2025, cuprinderea elevilor în clasa a IX-a învățământ profesional să fie de 35% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ de zi, de masă, de stat.

Ponderea de 35% mai sus menționată este orientativă, ea fiind condiționată, conform Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului profesional de stat, aprobată prin OMENCS nr. 5033/29.08.2016, și a Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual, aprobată prin OMEN nr. 3554 din 29.03.2017, de următoarele precizări din metodologiile menționate:

- învățământul profesional se organizează numai în unitățile de învățământ care anexează la propunerea privind planul de școlarizare, contracte-cadru încheiate cu operatorii economici/instituții publice, contracte prin care se partajează responsabilitățile pentru organizarea și desfășurarea procesului de formare profesională a elevilor;
- învățământul dual se organizează în unități de învățământ de stat, particulare sau confesionale autorizate sau acreditate, în baza unui contract de parteneriat care se încheie între unul sau mai mulți operatori economici sau asociație/ consorțiu de operatori economici/ clustere, unitatea de învățământ și unitatea administrativ teritorială pe raza căreia se află unitatea școlară și prin care se stabilesc condițiile de colaborare, drepturile și obligațiile părților, precum și costurile asumate de parteneri;
- inspectoratele școlare au obligația de a răspunde solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul dual prin includerea cu prioritate a acestor solicitări în proiectul planului de școlarizare.

În acest context, inspectoratelor școlare și Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatului social le revine sarcina de a analiza cu maximă responsabilitate solicitările de școlarizare ale operatorilor economici, atât la învățământul profesional cât și la învățământul dual, în scopul fundamentării proiectelor planurilor de școlarizare cu satisfacerea în cât mai mare măsură a solicitărilor operatorilor economici, dar, în egală măsură, cu asigurarea unei oferte echilibrate între învățământul liceal teoretic, liceal vocațional, liceal tehnologic și învățământul profesional care să răspundă nevoilor de dezvoltare socio-economică la nivel județean și regional.

De asemenea, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ vor trebui să intensifice acțiunile vizând dezvoltarea parteneriatului cu operatorii economici.

Este important de menționat că pentru îndeplinirea Țintelor mai sus menționate privind cuprinderea elevilor în IPT și cuprinderea elevilor în învățământul profesional sunt necesare măsuri și acțiuni sistematice și susținute din partea inspectoratelor școlare, a unităților de învățământ și a tuturor factorilor interesați pentru realizarea unui marketing educațional eficient și pentru consilierea și orientarea elevilor din învățământul gimnazial și a părinților acestora, pentru a diminua decalajul existent în prezent între cifrele planului de școlarizare la IPT și cuprinderea efectivă a elevilor în IPT.

Plecând de la structura cererii potențiale, în perspectiva 2017-2025, pe domenii de formare ale IPT, în ipoteza scenariului moderat din Studiul previzional, în Regiunea Centru, sunt recomandate ponderile pentru cuprinderea elevilor, pe domenii, din tabelul următor.

Tabelul 6.8 - Ponderi orientative pentru oferta la învățământul liceal tehnologic + învățământul profesional (învățământ de zi, de masă, de stat)

Domeniu de pregătire conf. HG 866/2008	Ținta PRAI pt. 2025 (niv.3 și 4)*	
	Minim - maxim (%)	Medie (%)
mecanică	22-30	26
electromecanică	3,5-5,5	4,5
electronică automatizări	2,5-4,5	3,5
chimie industrială	0-2%	1
materiale de construcții	0-3	1,5
electric	5-7	6
construcții, instalații și lucrări publice	7-10	8,5
agricultură	5-10	7,5
silvicultură	1-2,5	1,75
economic	7-11	9
comerț	5-10	7,5
turism și alimentație	6-14	10
industrie alimentară	3,5-5,5	4,5
fabricarea produselor .din lemn	6-12	9
industrie textilă și pielărie	4-8	6
tehnici poligrafice	0-1	0,5
estetica și igiena corpului omenesc	1-3	2
protecția mediului	1-2	1,5
producție media	0-1	0,5
TOTAL		100

* ponderile reprezintă ieșiri din sistemul ÎPT în 2025

Ponderile din tabelul de mai sus sunt orientative și ele vor fi actualizate periodic în funcție de tendințele pieței muncii și de solicitările operatorilor

6.5.2. Adaptarea ofertei IPT la Țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)

Ținând cont de valorile indicatorilor privind cuprinderea elevilor în IPT, în anul școlar 2018 – 2019, precum și de proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar 2019 -2020, o eșalonare orientativă a creșterii valorilor indicatorilor pentru îndeplinirea Țintelor în anul școlar 2024 -2025, este prezentată în tabelul următor.

Tabelul 6.9 - Adaptarea ofertei IPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)

Județul	Indicator	Valoarea indicatorului în anul școlar (ponderea elevilor cuprinși la începutul anului școlar)						
		2018 - 2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022 - 2023	2023 - 2024	2024 - 2025
Alba	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic, de zi + învățământ profesional	49,8%	54,3 %	56%	58%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	22,9%	28,3 %	31%	33%	35%	35%	35%
Brașov	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional	53,9%	57,5 %	57,5 %	58,5 %	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	29,0%	33,2 %	33,5 %	34%	35%	35%	35%
Covasna	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional	48,4%	52,8 %	55,5 %	58%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	32,8%	37%	35%	35%	35%	35%	35%
Harghita	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional	53,2%	56,4 %	56,5 %	58%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	24,7%	30,1 %	31%	33%	35%	35%	35%
Mureș	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional	53,7%	55,2 %	56%	58%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	22,1%	24,8 %	30%	32,5 %	35%	35%	35%
Sibiu	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional	59,7%	61,4 %	60%	60%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	23,6%	28%	30%	32%	35%	35%	35%
Reg. Centru	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional	53,7%	56,6 %	56,5 %	58%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	25,3%	29,6 %	32%	33%	35%	35%	35%

Notă: Indicatorii și valorile acestora se referă la învățământ de zi, de masă, de stat

Sursa datelor pentru anul școlar 2018-2019: inspectoratele școlare

Valorile indicatorilor pentru anul școlar 2019-2020 sunt estimate pe baza proiectelor planurilor de școlarizare elaborate de inspectoratele școlare.

Pentru detalii vezi anexa 28 Plan școlarizare IPT cl. a IX-a 2019-2020 – [pentru vizualizare clic aici](#)

7. Monitorizarea implementării PRAI

7.1. Procesul de monitorizare

Monitorizarea și evaluarea sunt componente cheie ale procesului de planificare strategică, pentru că în timp ce procesul de planificare ajută la identificarea obiectivelor de atins și a activităților de realizat, procesul de monitorizare și evaluare ne ajută în a identifica dacă implementarea este corespunzătoare și rezultatele sunt satisfăcătoare pentru atingerea obiectivelor propuse prin planificare. Din această cauză monitorizarea și evaluarea trebuie să fie procese de măsurare a performanțelor și o sursă importantă de informare pentru procesul de actualizare/revizuire din activitatea de planificare.

Procesul de monitorizare și de raportare contribuie la :

- Identificarea succesului și a problemelor din procesul de implementare
- sprijină procesul de luare a deciziilor informate pentru corecta implementare
- constientizează planul în rândul factorilor interesați și participarea acestora ;
- evaluarea realizărilor planului/programului și auditul activităților și resurselor.

În cadrul unui “ciclu al planificării” se parcurg etapele următoare :

- Stabilirea unor obiective măsurabile clare, inclusiv crearea bazei de informații necesare măsurării progresului în atingerea acestor obiective;
- Monitorizarea periodică a progresului raportat la țintele agreate

În general procesul de monitorizare utilizează o largă varietate de tehnici și metode și se aplică managementului de resurse, de rezultate, a procesului de implementare și a progresului programului de activități respectiv a modului în care acestea sunt realizate ..

Tipul informațiilor necesare pentru monitorizarea planului/programului se pot grupa în cinci categorii mai largi:

1. Rezultate (results) ale activităților și a ieșirilor/efectelor procesului (outputs)
2. Intrările (inputs) de resurse în program
3. Progresul planului față de obiective și planurile operaționale
4. Modul în care planul este manageriat și modul de lucru
5. Schimbări în cadrul grupurilor țintă

Monitorizarea se poate realiza la 2 niveluri distincte :

Monitorizarea procesului – Aceasta urmărește modul în care sunt utilizate resursele, progresul activităților și modul în care acestea sunt realizate.

Presupune :

- Revizuirea și planificarea implementării în mod permanent
- Evaluarea modului în care sunt realizate activitățile față de planificare
- Identificarea și soluționarea problemelor
- Construcție în zona punctelor tari
- Analiza metodelor utilizate în implementare și dacă acestea sunt cele mai bune alternative în atingerea obiectivelor.

Monitorizare Impact -Care urmărește progresul realizat în atingerea indicatorilor de performanță și a impactului pe care planul/programul îl are asupra grupurilor țintă.

Presupune :

- Progresul spre atingerea obiectivelor care este măsurat continuu
- Modificarea de activități ca răspuns la schimbările condițiilor de implementare fără a afecta atingerea obiectivelor inițiale
- Poate identifica nevoia de a schimba unele obiective
- Poate identifica nevoia de continuare a unor cercetări
- Poate verifica anumite presupuneri-supoziii de implementare stabilite inițial.

Componentele esențiale ale unui sistem de monitorizare sunt :

- Selecția indicatorilor pentru fiecare plan/program
- Un mod de colectare a datelor în legătură cu indicatorii
- Analiza datelor
- Prezentarea informațiilor într-un format corespunzător
- Utilizarea informațiilor pentru îmbunătățirea activităților

Monitorizarea urmărește și înregistrează informațiile și asigură controlul de calitate

Astfel monitorizarea implementării PRAI/PLAI este un proces permanent dar frecvența de realizare a rapoartelor de monitorizare este stabilită a fi anual ținând cont de principalul scop al acestora respectiv furnizarea de feedback .

În realizarea raportului de monitorizare sunt implicați membrii desemnați din cadrul CR/CLDPS .

7.2. Evaluarea progresului în implementarea PRAI

Conform raportului de monitorizare realizat de către experți din Consorțiul Regional al regiunii București - Ilfov, stadiul realizării țințelor și măsurilor prin planul anterior se prezintă după cum urmează:

Obiectivul 1.1: Identificarea nevoilor de calificare

Progres bun se înregistrează pentru:

- realizarea bazelor de date cu indicatorii privind demografia, economia, piața muncii din surse statistice naționale și administrative regionale și județene;
- actualizarea anuală a bazei de date cu indicatorii privind educația și formarea profesională inițială din surse statistice și administrative județene.

Obiectivul 1.2: Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare:

La actualizarea PRAI au fost utilizate informațiile disponibile privind nevoile de calificare. PLAI se actualizează anual pe baza informațiilor din PRAI, cu particularitățile specifice județelor.

Toate unitățile ÎPT actualizează anual PAS

Realizarea de studii previzionale și anchete în întreprinderi nu a putut fi monitorizată datorită termenului de implementare care este conform Strategiei Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 și este dependent de precondiția menționată și anume ca CNDIPT să implementeze un proiect strategic cu finanțare prin POCU.

Monitorizarea și evaluarea acțiunilor planificate în PLAI și PAS anterior au înregistrat un progres întârziat.

Planurile de școlarizare au fost proiectate în concordanță parțială cu recomandările din PRAI și PLAI; deși se înregistrează o creștere a ponderii ÎPT în toate județele regiunii, nu a fost atinsă ponderea de 60% recomandată prin Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020.

Se recomandă:

- utilizarea oportunităților de finanțare prin POCU pentru realizare de studii previzionale și anchete în scopul identificării nevoilor de calificare

- analiză în vederea creșterii cifrei de școlarizare pentru IPT (la min. 60 % până în 2020) și intensificarea acțiunilor promovare a oportunităților de școlarizare prin IPT

Obiectivul 1.3: Diversificarea serviciilor oferite prin școlile din ÎPT nu a fost monitorizat datorită lipsei dovezilor suficiente în acest scop.

Pentru a putea fi derulate procedurile de acreditare în termenul stabilit este nevoie să fie îndeplinită precondiția ca unitățile școlare IPT să își asume rolul de furnizori de formare continuă pentru comunitățile din care fac parte și să facă demersurile necesare autorizării și derulării cursurilor de formare pentru adulți.

Pentru a putea funcționa colaborarea cu AJOFM pentru reconversia profesională a șomerilor și pentru alte programe de măsuri active de ocupare (în mod prioritar pentru tinerii care în 6 luni de la absolvire nu se integrează pe piața muncii) este nevoie ca unitățile de învățământ să accepte colaborările pentru reconversia profesională a șomerilor și pentru alte măsuri active de ocupare.

Termenul de implementare pentru asigurarea unei relații cu întreprinderile pentru formarea continuă a salariaților, în vederea adaptării la schimbările tehnologice și organizaționale prin proiecte finanțate prin FSE este dependent de precondiția ca unitățile școlare IPT să acceseze fondurile europene.

Elaborarea și promovarea unei oferte diversificate de alte servicii educaționale se poate realiza doar la cerere, pentru diverse categorii de beneficiari, inclusiv în sprijinul educației non-formale și în întâmpinarea unor nevoi diverse (competențe parțiale, IT, diverse hobby-uri, educație pentru tinerele mame sau pentru vârsta a treia, etc.) și dacă unitățile școlare IPT dispun de resursele necesare pentru a răspunde cererii.

Identificarea și valorificarea oportunităților de contractare a unor servicii de servicii de consultanță, cercetare, microproducție etc., se poate realiza în măsura în care există cerere locală de servicii de consultanță, cercetare și cerere locală pentru realizarea microproducției de către unitățile școlare IPT și ca unitățile școlare IPT să dispună de resursele necesare pentru derularea servicii de consultanță, cercetare, microproducție.

Se recomandă :

- unitățile școlare IPT să își asume rolul de furnizori de formare continuă pentru comunitățile din care fac parte și să facă demersurile necesare autorizării și derulării cursurilor de formare pentru adulți;
- utilizarea oportunităților de finanțare prin POCU pentru îmbunătățirea colaborării dintre unitățile școlare IPT și AJOFM în sprijinul reconversiei profesionale a șomerilor și pentru alte măsuri active de ocupare;
- utilizarea oportunităților de finanțare prin POCU pentru îmbunătățirea colaborării dintre unitățile școlare IPT și operatorii economici în sprijinul formării continue a salariaților, în vederea adaptării la schimbările tehnologice și organizaționale.

Obiectivul 1.4: Creșterea nivelului de calificare și a gradului de adecvare a competențelor formate la nevoile pieței muncii

Progres întârziat se înregistrează pentru:

- adaptarea ofertei de școlarizare prin IPT la învățământul seral pentru a oferi șanse de continuare a studiilor absolvenților care optează și pentru angajare.
- Creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere
- Facilitarea accesului la educație prin IPT pentru grupurile dezavantajate
- Identificarea cerințelor specifice din partea angajatorilor(chestionare) și adaptarea curriculumului în dezvoltare locală în parteneriat cu agenții economici

- Evaluarea impactului măsurilor de adaptare a ofertei pentru formarea profesională inițială și a acțiunilor de creșterea a nivelului de calificare a absolvenților prin studii de urmărire a inserției profesionale a absolvenților IPT (Studiu la nivelul regional și al fiecărui județ pentru absolvenții IPT, începând cu promoția 2018, la 6 și 12 luni de la absolvire).

Se recomandă:

- analiză în vederea aplicării unor chestionare operatorilor economici pentru identificarea nevoilor de calificare și de competențe pe termen scurt.
- utilizarea oportunităților de finanțare POCU în sprijinul realizării unui studiu de monitorizare a inserției la nivel regional și județean pentru absolvenții IPT, începând cu promoția 2018 la 6 și la 12 luni de la absolvire.

Obiectivul 2.1: Îmbunătățirea mecanismelor pentru facilitarea accesului la educație și ocuparea unui loc de muncă

S-a proiectat și implementat un calendar obligatoriu de activități de informare și consiliere a elevilor clasei a VIII a privind oferta de formare la nivel județean/regional.

În promovarea ofertei IPT au fost implicați operatori economici parteneri ai unităților de învățământ profesional și tehnic.

Nu se înregistrează niciun progres în ceea ce privește încadrarea unui număr de consilieri CJRAE corespunzător raportului normat de 200 elevi/consilier. Termenul de implementare depinde de existența resurselor financiare, umane și logistice necesare și ca MEN să își asume deciziile în acest sens.

Colaborarea CJRAE din regiune pentru adoptarea unui sistem unitar de raportare și indicatori calitativi de evaluare a activităților și rezultatelor serviciilor de consiliere nu a fost implementată la momentul monitorizării, implementarea fiind stabilită a demara în septembrie 2019.

Colaborarea CJRAE din regiune pentru adoptarea unui sistem de investigare a opțiunilor elevilor pentru continuarea studiilor este dependentă de colaborare dintre CJRAE și ISJ și de asumarea acestui rol de către CJRAE

Colaborarea școlilor în rețea pentru elaborarea de materiale de promovare a carierei pe fiecare domeniu de pregătire nu a fost monitorizată, implementarea fiind stabilită a demara în ianuarie 2019.

Se recomandă :

- asumarea deciziei la nivelul MEN în ceea ce privește reducerea numărului de elevi/consilier
- colaborare între CJRAE din regiune și ISJ pentru adoptarea unui sistem unitar de raportare și indicatori calitativi de evaluare a activităților și rezultatelor serviciilor de consiliere și a unui sistem unitar de investigare a opțiunilor elevilor pentru continuarea studiilor.
- implicare activă a partenerilor sociali (CLDPS, operatori economici, UAT) în orientarea și consilierea elevilor pentru acrieră

Obiectivul 3.1: Îmbunătățirea condițiilor de învățare în IPT

Progres bun se înregistrează pentru realizării unei ierarhizări a unităților școlare IPT din regiune în funcție de prioritățile de dezvoltarea acestora ca răspuns la nevoile de calificare identificate. Ea servește UAT-urilor la depunerea cererilor de finanțare prin POR 2014-2020 pentru unități școlare IPT.

Progres întârziat se înregistrează pentru:

- Elaborarea direcțiilor de restructurare a rețelei școlare la nivelul fiecărui județ în funcție de nevoile de calificare identificate și de particularitățile rețelei școlare
- Implementarea direcțiilor de acțiune pentru restructurarea rețelei școlare
- Cuprinderea tuturor unităților școlare IPT care necesită reabilitarea infrastructurii în programe de reabilitare.
- Dotarea cu echipamente a tuturor unităților școlare IPT.

Nu s-a înregistrat niciun progres în evaluarea necesarului de dotare cu echipamente de instruire la unitățile școlare IPT necesar a fi dezvoltate cu prioritate la nivel național. Singurele unități de învățământ evaluate din acest punct de vedere sunt Școala Profesională Kronstadt Brașov și Școala Profesională Germană Alba Iulia din cadrul Colegiului Tehnic „Alexandru Domșa”, unități de învățământ care folosesc de mai mulți ani elemente de dual în organizarea și funcționarea învățământului profesional și unde operatorii economici au avut o implicare importantă.

Nu s-a realizat monitorizare pentru:

- Identificarea unităților școlare IPT necesar a fi dezvoltate cu prioritate la nivel regional, termenul de implementare depinzând de perioada de lansare a proiectelor finanțate prin POR 2014-2020;
- Cuprinderea unităților școlare IPT identificate ca prioritare pentru reabilitare în programe de reabilitare cu finanțare de la bugetele locale, național și prin FEDR, implementarea începând cu 2018 și depinzând de perioada de lansare a proiectelor finanțate prin POR 2014-2020;
- Dotarea cu echipamente a unităților școlare IPT identificate ca necesar a fi dezvoltate cu prioritate la nivel regional, implementarea începând cu 2018 și fiind dependentă de numărul de proiecte depuse de UAT-uri pentru unități școlare IPT prin POR 2014-2020.

Se recomandă:

- utilizarea oportunităților de finanțare prin POR 2014-2020 în sprijinul reabilitării unităților școlare IPT identificate cu prioritate la nivel regional;
- utilizarea oportunităților de finanțare prin POR 2014-2020 și FEDR pentru asigurarea standardelor de dotare minim obligatorii până în 2020
- utilizarea oportunităților de finanțare prin POR 2014-2020 și FEDR pentru dotări cu echipamente ale unităților școlare IPT identificate ca priorități la nivel regional

Obiectivul 4.1: Dezvoltarea managementului unităților școlare IPT

În toate județele regiunii s-au organizat stagii de informare și formare pentru echipe de cadre didactice din toate școlile IPT pentru elaborarea proiectelor cu finanțare din fondurile structurale.

Progres întârziat se înregistrează pentru :

- organizarea de stagii de formare a directorilor și directorilor adjuncți ai școlilor IPT în domeniul managementului educațional
- organizarea și derularea de stagii de formare pentru membrii echipelor de elaborare a PAS din toate școlile IPT (cadre didactice și membrii ai CA).

Se recomandă:

- utilizarea oportunităților de finanțare prin POCU în sprijinul organizării de stagii de formare a membrilor echipelor de elaborare PAS și a membrilor CA, pentru actualizarea competențelor.

Obiectivul 4.2: Dezvoltarea competențelor metodice și de specialitate ale resurselor umane din IPT

Anticiparea evoluțiilor personalului didactic de specialitate din unitățile școlare IPT pe termen mediu înregistrează progres bun, deficitul și excedentul de cadre didactice fiind anticipate la orizontul anului 2020.

Progres întârziat se înregistrează pentru:

- Stagii de formare pentru cadrele didactice din școlile IPT pentru aplicarea învățării centrate pe elev și asigurarea calității
- Stagii de formare pentru toți consilierii școlari pentru dezvoltarea competențelor de orientare școlară și vocațională
- Programe de formare continuă pentru dezvoltarea competențelor metodice și adaptarea la cerințele reformei din ÎPT (stagii de formare prin instituțiile acreditate, întâlniri metodice, lecții deschise, scheme de mentorat în școli, etc.).
- Scheme de mentorat pentru profesorii debutanți.

Au rămas nemonitorizate acțiuni vizând:

- Stagiile de documentare a tuturor cadrelor didactice de specialitate din școlile IPT la agenții economici parteneri pentru adaptarea conținuturilor și metodelor de învățământ la cerințele angajatorilor și la noile tehnologii și echipamente (vizite de documentare / stagii de formare în întreprinderi / întâlniri tematice cu agenții economici). Nu există date centralizate la nivelul ISJ, în ceea ce privește stagiile de documentare a cadrelor didactice de specialitate din școlile ÎPT la operatorii economici parteneri în vederea adaptării conținuturilor și metodelor la cerințele acestora.
- Schimburi de experiență cu alte școli în cadrul rețelelor de colaborare, inclusiv cu școli din UE. La momentul monitorizării nu existau dovezi suficiente în acest scop.
- Elaborarea și implementarea măsurilor necesare pentru asigurarea cu personal didactic de specialitate la disciplinele cu deficit de cadre calificate și sprijinirea cadrelor didactice de specialitate pentru reconversia profesională și creșterea mobilității ocupaționale la disciplinele cu excedent previzionat de cadre calificate, cu termen de implementare anul școlar 2018-2019;
- Organizarea de stagii de formare privind elemente de metodică, pedagogie și asigurare a calității în educația și formarea profesională pentru tutorii de la operatorii economici parteneri în învățământul dual are perioadă de implementare începând cu anul școlar 2017-2018.

Se recomandă:

- utilizarea oportunităților de finanțare prin POCU în sprijinul organizării de stagiilor de formare ale cadrelor didactice din ÎPT, atât din punct de vedere metodic cât și al adaptării la tehnologiile actuale din companii.

Obiectivul 5.1: Dezvoltarea, diversificarea și creșterea eficienței relațiilor de parteneriat, pentru asistarea deciziei și furnizarea unor servicii de calitate prin sistemul de ÎPT

Pentru toate unitățile școlare ÎPT a fost revizuită componența Consiliilor de Administrație prin cooptarea unor reprezentanți ai agenților economici reprezentativi pentru profilul școlii.

Pentru toți elevii sunt asigurate locuri de practică și condiții de pregătire în întreprinderi, în conformitate cu Standardele de pregătire profesională și cerințele învățării centrate pe elev.

Nu s-a putut monitoriza măsura în care au fost elaborate și implementate proiecte cu finanțare din FSE pentru desfășurarea practicii elevilor la agenții economici, termenul de implementare fiind dependent de calendarul de lansare a apelurilor la propuneri de proiecte POCU.

Se recomandă:

- utilizarea oportunităților de finanțare prin POCU în sprijinul creșterii calității pregătirii practice a elevilor la operatorii economici.

Obiectivul 6.1: Facilitarea accesului la educație prin ÎPT, prevenirea și reducerea abandonului școlar

Se înregistrează un progres întârziat pentru:

- Facilitarea mobilității elevilor în teritoriu (transport/internat, burse, etc.);
- Adaptarea infrastructurii pentru accesul elevilor cu deficiențe/nevoi speciale (rampe de acces, grupuri sanitare adaptate, etc.);
- Implementarea de programe de șansa a doua pentru tinerii care au abandonat învățământul obligatoriu și nu au nici o calificare.

Nu se înregistrează niciun progres pentru :

- Adoptarea unui program de măsuri pentru identificarea și integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în fiecare școală din ÎPT
- Colaborarea cu autoritățile, instituții specializate și ONG pentru oferirea de asistență specializată, consiliere și sprijin familiilor/elevilor cu risc de abandon timpuriu (din medii sociale sau etnice defavorizate, familii de emigranți, familii monoparentale, etc.).

Se recomandă:

- utilizarea oportunităților de finanțare prin POCU în sprijinul organizării și derulării de programe de șansa a 2 a ofertante pentru tinerii care au abandonat învățământul obligatoriu și nu au nici o calificare;
- utilizarea oportunităților de finanțare prin POCU pentru oferirea de asistență specializată, consiliere și sprijin familiilor/elevilor cu risc în scopul reducerii abandonului școlar timpuriu.

8. Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
♦ Preocupare constantă pentru adaptarea ofertei de pregătire la nevoile pieței muncii; ♦ Relansarea învățământului profesional începând cu anul școlar 2012-2013 ♦ Introducerea învățământului dual începând cu anul școlar 2017-2018; ♦ Pondere peste media națională a IPT, în special a învățământului profesional; ♦ Comparativ cu media națională, rate de absolvire mai ridicate pentru învățământului profesional ♦ Rețea de unități de învățământ la nivel regional și județean capabilă să acopere nevoile de calificări ale pieței muncii într-o largă paletă de calificări profesionale ♦ Grad ridicat de acoperire cu profesori și maiștri instructori calificați; ♦ Îmbunătățirea condițiilor de învățare în ÎPT (infrastructură și echipamente) în	♦ Atractivitate scăzută a IPT, în special a învățământului profesional ♦ Existența unor paralelisme nejustificate (calificări care se repetă în școli din zone teritorial apropiate); ♦ Rata netă de cuprindere în educație mai mică în Regiunea Centru decât la nivel național, la toate nivelurile de educație cu excepția învățământului primar. ♦ Rata netă de cuprindere în învățământului obligatoriu (2017-2018) e încă sub media națională pe ansamblul regiunii Centru și în județul Mureș ♦ Rata netă de cuprindere în învățământului secundar (2017-2018), în scădere și mai mică decât media națională pe ansamblul regiunii Centru și majoritatea județelor regiunii, cu excepția județelor Alba și Harghita;

școlile cuprinse în diferite programe de investiții; ◆ Consolidarea structurilor consultative din ÎPT(CR și CLDPS) ; ◆ Implicarea CNDIPT în furnizarea către CR,CLDPS,școli a unor studii și analize privind evoluțiile și prognozele demografice, economice și de piața muncii necesare planificării strategice a ofertei IPT ◆ Creșterea rolului partenerilor sociali în planificarea ofertei și antrenarea sporită a acestora în procesele decizionale; ◆ Sistem educațional deschis cu mobilitate crescută pe orizontală și pe verticală; ◆ Introducerea creditelor transferabile și a portofoliului personal pentru formarea continuă; ◆ Creșterea numărului de parteneriate încheiate pentru practica elevilor;	◆ Gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru, sub media națională pe ansamblul grupei de vârstă 3-23 ani cu excepția grupelor de vârstă 3-6 ani,7-10 ani și 11-14 ani; ◆ Gradul de cuprindere în educație pentru grupa 15-18 ani, mai scăzut decât la nivel național în județele cu pondere mare a populației rurale (Mureș, Covasna) ◆ Rata mare a abandonului școlar, în special în învățământul profesional; ◆ Rată de părăsire timpurie a sistemului de educație la nivel regional este departe de ținta pentru 2020 la nivelul UE (10%) și ținta asumată de România de 11,3%. ◆ Implicare slabă a școlilor din ÎPT în formarea adulților; ◆ Implicare insuficientă a școlilor din ÎPT în programe de ” șansa a doua”; ◆ Lipsa unui sistem funcțional pentru monitorizarea inserției profesionale a absolvenților; ◆ Informare și consiliere deficitară a a elevilor; ◆ Lipsa unui mecanism de monitorizare a calității formării profesionale la operatorii economici.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
◆Oportunitățile de finanțare prin POCU pentru care pot fi utilizate pentru îmbunătățirea mecanismelor de planificare strategică în ÎPT și creșterea gradului de corelare a ofertei cu piața muncii; ◆Idem pentru monitorizarea inserției absolvenților ◆Relansarea creșterii economice în ultimii ani; ◆Ponderea semnificativă a serviciilor în economie; ◆ Profilul industrial a regiunii; diversitatea activităților industriale; ◆ Dinamica încurajatoare a investițiilor în economie în mod deosebit în industria prelucrătoare; ◆ Rata de ocupare în Regiunea Centru în 2017 este cu 3,5 puncte procentuale peste media națională atingând ținta asumată pentru 2020 (70%).Există însă	◆ Declin demografic accentuat pentru grupele tinere de vârstă (15-18 ani); ◆ Migrația externă; ◆ Disparități urban/rural în ceea ce privește accesul la educație de calitate, risc de excludere socială a categoriilor dezavantajate ◆ Rate de activitate și rate de ocupare semnificativ mai reduse pentru populația feminină și din mediul rural - fenomen îngrijorător al subocupării care afectează în mod deosebit populația feminină din rural, combinat cu o calitate redusă a ocupării în mediul rural (în condițiile unei ocupări paupere, de subzistență, în agricultură); ◆ Decalaj pe sexe și medii rezidențiale a ratelor de ocupare, mai reduse pentru femeile tinere și în mediul rural. ◆ Rata șomajului (BIM) în mediul rural, mai ridicată decât în urban (în 2017)

un decalaj mai accentuat în cazul femeilor și mai ales în mediul rural. ♦ Rata de ocupare a populației tinere (15-24 ani) în creștere la nivel regional în 2017 față de anul anterior; se menține însă un decalaj pe sexe și medii rezidențiale prin rate de ocupare mai reduse pentru femeile tinere și în mediul rural. ♦ Nivelul general de instruire al populației ocupate din regiunea Centru este mai ridicat decât media pe țară	♦ Ponderea șomerilor tineri din totalul șomerilor (BIM) la nivelul regiunii, mai mare decât la nivel național; ♦ Disparități majore între rural și urban în structura ocupării pe medii rezidențiale: - doar 8,4% din populația ocupată din mediul rural are studii superioare (față de 30,7% în urban); - 25,1% din populația ocupată din mediul rural are un nivel scăzut de educație, față de numai 5,7% în urban
--	---

9. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri

Scopul analizelor detaliate în prezentul document a fost desprinderea unor **concluzii și recomandări - sintetizate la sfârșitul fiecărui capitol de analiză** - în atenția factorilor de răspundere la diferite niveluri de decizie din sistemul de educație și formare profesională și, în final, de a propune un plan de măsuri (structurate în cadrul priorităților, obiectivelor și țințelor din **cap.10**).

Motiv pentru care, prezentul capitol se rezumă la a sintetiza unele dintre implicațiile mai importante rezultate din analiză și de a introduce acțiunile detaliate în capitolul final.

Analiza demografică indică un declin general al populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă. Cel mai însemnat declin se proiectează pentru grupul țință principal (15-18 ani) în care se încadrează elevii de liceu, respectiv învățământul profesional.

De aici, o primă concluzie de interes general pentru orice strategie în domeniul resurselor umane vizează **nevoia unei gestiuni eficiente, previzionale, a dezvoltării resurselor umane, sprijinită de investiții corespunzătoare în capitalul uman**.

Pentru sistemul de educație și formare profesională, previziunile demografice corelate cu concluziile rezultate din analiza indicatorilor pentru educație și din analiza ofertei curente în raport cu tendințele pieței muncii și economiei regionale, conduc la nevoia de planificare a unor măsuri vizând: *ajustarea ofertei în raport cu nevoile de calificare pe termen lung, asigurarea accesului la educație și formare profesională (acces vs. calitatea serviciilor și varietatea opțiunilor), optimizarea resurselor*.

De asemenea - pentru compensarea pierderilor de populație școlară și consolidarea poziției școlilor în cadrul comunității - se desprinde nevoia și oportunitatea unei strategii de *diversificare a grupurilor țință și a ofertei de servicii*: implicarea activă pe piața formării adulților, servicii în folosul comunității, contracte cu întreprinderile și alte organizații pentru studii, cercetări și consultanță, etc.

În sprijinul adaptării permanente a ofertei la comanda socială, se recomandă *crearea și aplicarea sistematică a unor proceduri coerente de investigare a nevoilor de calificare la nivel regional și local, care să furnizeze informațiile necesare - credibile, de calitate, periodic actualizate și accesibile școlilor și beneficiarilor sistemului de educație și formare profesională*.

Este esențială coordonarea în acest scop între instituțiile Consorțiului regional, în vederea planificării și implementării unor proceduri adecvate pentru investigarea pieței muncii.

Corelarea bazelor de date din șomaj cu noile finalități (calificări/niveluri de calificare) obținute prin sistemul de educație și formare profesională și cu prevederile viitorului cadru național al calificărilor ar facilita schimbul de informații utile, de interes reciproc.

De asemenea se recomandă colaborarea între instituțiile din educație și formare profesională, universități și ale organizații specializate pentru aplicarea unor proceduri adecvate de sondare a opiniei absolvenților și angajatorilor - vizând inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor și alte informații utile privind finalitățile sistemului de educație și formare profesională

Corelarea concluziilor desprinse din analizele detaliate în capitolele PRAI destinate pieței muncii și economiei regionale, cu constatările din analiza ofertei curente a sistemului TVET, a condus la conturarea unor **recomandări pentru viitoarele planuri de școlarizare din regiune.**

În acest scop, au fost utile unele repere oferite de informațiile statistice oficiale și rezultatele din studiile de piață a muncii, combinate cu informațiile parțiale obținute din diverse surse și, nu în ultimul rând, opiniile formulate cu diverse ocazii în întâlnirile Consorțiului Regional și ale Comitetelor Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formarea Profesională.

Se recomandă stabilirea unor ținte, între niște limite minime și maxime, ca ponderi orientative pentru fiecare domeniu de pregătire – pentru *oferirea unor **repere raționale pentru structura planurilor de școlarizare în viitor, dar care să permită adaptarea la specificul local al fiecărui județ, să încurajeze flexibilitatea și diversitatea ofertei, deschiderea spre evoluțiile viitoare și adaptarea la schimbare (inclusiv adaptările ulterioare ale nomenclatoarelor de pregătire).***

În sprijinul *raționalizării rețelei școlare și optimizării resurselor* se recomandă evaluarea poziției în viitor a fiecărei școli din rețeaua școlară actuală – prin aplicarea unui set de criterii și indicatori obiectivi cu referire la: evoluția demografică, condițiile de acces în zonă/zonile apropiate, calitatea serviciilor, relevanța față de nevoile de calificare și opțiunile elevilor

Corelarea ofertei cu nevoile de calificare este abordată ca o primă prioritate în planul de măsuri. Obiectivele, țintele și măsurile asociate priorității 1 privesc *procedurile de investigare a nevoilor de calificare, ajustarea și optimizarea ofertei, creșterea nivelului de calificare, diversificarea serviciilor oferite de școlile din ÎPT* și nu în ultimul rând *asigurarea calității.*

Deosebit de importantă este **îmbunătățirea mecanismelor pentru facilitarea accesului la educație și ocupării unui loc de muncă** - vizată prin măsurile asociate priorității 2, urmărind *creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere.*

Măsurile specifice pentru **accesul la educație, creșterea gradului de cuprindere și reducerea abandonului școlar** sunt sintetizate la prioritatea 6 și au în vedere în primul rând:

- elevii din rural și zone mai izolate (cu accent *pe calitatea serviciilor, varietatea opțiunilor accesibile*)
- minorități etnice (*dreptul la diversitate specifică, depășirea barierele sociale, varietatea opțiunilor*)
- elevii cu nevoi speciale (*dificultățile specifice de acces și integrare*)

Condițiile de învățare. Constatările privind situația bazei materiale a unităților școlare din ÎPT - din perspectiva normelor obligatorii de siguranță, igienă și confort ale elevilor,

standardelor de pregătire și exigențelor unui învățământ centrat pe elev - conduc la necesitatea continuării *programelor de reabilitare și modernizare a infrastructurii (spații de curs, laboratoare, ateliere, infrastructura de utilități) și de dotare cu echipamente de laborator și instruire practică – v. măsurile asociate priorității 3.*

Resursele umane.

Schimbările din mediul economic impun un efort susținut de adaptare din partea profesorilor. Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic, sintetizate în cadrul priorității 4 vizează atât *competențele metodice* (prin stagii de formare, activități metodice, scheme de mentorat, etc) cât și *actualizarea competențelor de specialitate* ale profesorilor din ÎPT, cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic (vizite de documentare / stagii de formare în întreprinderi/ întâlniri tematice cu agenții economici / participare la târguri și expoziții, etc.).

Indicatorul număr de elevi/profesori (norme didactice) presează în direcția măsurilor de concentrare a resurselor în școli viabile, iar finanțarea per elev invită școlile să colaboreze pentru o utilizare eficientă a resurselor umane.

Legătura sistematică și eficace a școlii cu diversitatea lumii economice și comunitatea locală este o condiție obligatorie pentru sistemul TVET. **Parteneriatul social** (prezență transversală, de altfel, în planul de măsuri), este abordat prin obiective dedicate și măsuri specifice la prioritatea 5 vizând în principal: creșterea reprezentativității partenerilor sociali în mecanismele decizionale; dezvoltarea, diversificarea și eficientizarea relațiilor de parteneriat în cadrul unor rețele funcționale de colaborare instituțională sistematică.

Dintre acțiunile cu impact strategic pentru progresul planului de măsuri se desprind cele care recomandă colaborarea între școli (asociind și rețele de parteneri sociali) care împreună să-și propună:

- investigarea nevoilor de calificare dintr-un sector de activitate sau arie teritorială de interes comun
- coordonare în rețea (sau chiar formarea de consorții de școli) pentru planificarea ofertei pe baza unei strategii comune pe termen lung (segmentarea ofertei prin diferențiere/eliminarea paralelismelor între școli teritorial apropiate, acoperirea rațională a nevoilor de calificare, etc.)
- acțiuni comune de marketing și promovare agresivă pe piața serviciilor educaționale
- formarea adulților, contractarea unor servicii pentru întreprinderi (studii, cercetări, consultanță), etc.
- colaborare pentru calificările care presupun competențe combinate, ex.: tehnice și comerciale/economice, tehnice-artistice-IT (design, grafică, publicitate, pagini web) etc.
- promovarea colaborării interdisciplinare pentru promovarea inovării și formarea competențelor pentru noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare, antreprenariat, educația pentru mediu, etc.
- colaborare pentru asigurarea calității prin **benchmarking** (raportare la un set comun de indicatori de referință); schimb de bune practici în cadrul rețelei și cu școli din UE în special privind implementarea asigurării calității, învățarea centrată pe elev, elevii cu nevoi speciale, elaborarea de materiale de învățare, etc.
- utilizarea optimă (în comun) a unor resurse - materiale (pentru unele aplicații practice și de laborator) și umane (schimb de profesori / utilizarea unor profesori pentru a preda în mai multe școli), schimburi de elevi (pentru anumite teme/module)

- colaborare pentru elaborarea de materiale de promovare a carierei pe fiecare domeniu de pregătire
- colaborare în teritoriu pentru asistență specializată, consiliere și sprijin în favoarea familiilor/elevilor cu risc de abandon timpuriu (din medii sociale sau etnice defavorizate, familii de emigranți, familii monoparentale, etc.).

10. Planul de măsuri

PRIORITATEA 1: Creșterea relevanței ofertei învățământului profesional și tehnic pentru piața muncii			
Obiective: Obiectivul 1.1 : Identificarea nevoilor de calificare Obiectivul 1.2 : Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare identificate Obiectivul 1.3 : Creșterea gradului de adecvare a competențelor absolvenților IPT la nevoile pieței muncii			
Indicatori de impact: Rata de ocupare a absolvenților din grupa de vârstă 20 -34 de ani cu nivel ISCED 3-4 se apropie, la nivel național, la mai puțin de 5 puncte procentuale în 2025 față de media UE (față de 8,2 puncte procentuale în 2017) ⁷⁷			
Obiectivul 1.1 : Identificarea nevoilor de calificare Indicatori: Cererea pieței muncii pe domenii de formare profesională și calificări relevante identificată pe termen mediu și scurt (anual)		Precondiții și riscuri: Piața muncii regională și județeană nu va suporta dezvoltări imprevizibile	
Rezultate asociate acțiunilor: A 1. - Baze de date cu indicatorii relevanți privind aspectele demografice, economice, de piața muncii și formare profesională inițială la nivel regional și județean actualizate anual A 2. – Baze de date cu indicatorii relevanți privind formarea profesională inițială la nivel regional și județean actualizate anual A3. - Studii previzionale și anchete în întreprinderi A4. – Campanii de informare a operatorilor economici privind oportunitățile de formare profesională inițială prin IPT derulate la nivelul fiecărui județ al regiunii A5. - Date centralizate cu solicitările operatorilor economici pentru școlarizare în IPT A6. – Studii anuale de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților IPT		Precondiții și riscuri: Instituțiile care dețin date și informații (INS, ANOFM, ISJ, AJOFM) furnizează datele necesare în timp util Membrii CR își asumă rolurile CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU pentru realizare de studii previzionale, anchete în întreprinderi și monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților	
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare/ Instituții implicate	Precondiții și riscuri
A 1. Actualizarea anuală a bazei de date cu indicatorii privind demografia, economia, piața muncii din surse statistice naționale, regionale și județene	Anual: luna martie	Responsabil: CNDIPT Instituții implicate: toate din CR	- Instituțiile reprezentate în CR își asumă rolurile de furnizare de date
A 2. Actualizarea anuală a bazei de date cu indicatorii privind educația și formarea profesională	Anual: luna februarie	Responsabil: CNDIPT Instituții implicate: inspectoratele școlare	- inspectoratele școlare pun la dispoziția CNDIPT datele necesare în timp util

⁷⁷ Pentru nivelul regional și județean rata de ocupare a absolvenților se va determina și se va urmări prin implementarea acțiunii A.6.

inițială din surse statistice naționale, regionale și județene			
A 3. Realizarea de Studii previzionale și anchete în întreprinderi	Conform Strategiei Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU CNDIPT, ISJ, AJOFM și ITM își asumă rolurile
A 4. Desfășurarea de campanii de informare a operatorilor economici privind oportunitățile de formare profesională inițială prin IPT	Anual: lunile septembrie – decembrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CR	Operatorii economici participă la acțiunile din cadrul campaniilor de informare
A 5. Investigarea nevoilor de forță de muncă la nivel regional și județean – colectarea și centralizarea solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizare în IPT	Anual: lunile septembrie – decembrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CR	Operatorii economici sunt interesați și transmit în timp util solicitări de școlarizare
A 6. Monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU CNDIPT, ISJ, AJOFM și ITM își asumă rolurile

Obiectivul 1.2 : Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare identificate Indicatori: - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional în anul școlar 2022-2023 este de minim 60% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual) în anul școlar 2022-2023 este de minim 35% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi - Distribuția pe domenii de formare și calificări a planurilor de școlarizare răspunde solicitărilor operatorilor economici și respectă recomandările PRAI, PLAI și ale CR și CLDPS		Precondiții și riscuri: <i>Piața muncii regională și județeană nu suportă dezvoltări imprevizibile pe termen scurt ISJ își asumă recomandările PRAI, PLAI și ale CR și CLDPS și pun în aplicare măsurile necesare adaptării ofertei de școlarizare prin IPT. Creșterea atractivității IPT pentru absolvenții învățământului gimnazial</i>	
Rezultate asociate acțiunilor: A 7. Raport anual de monitorizare a PRAI A 8. Rapoarte anuale de monitorizare a PLAI A 9. Rapoarte anuale de monitorizare a PAS A 10. PRAI actualizat anual A 11. PLAI – urile tuturor județelor regiunii actualizate anual A 12. PAS – urile tuturor unităților IPT actualizate anual A 13. Planuri anuale de școlarizare pentru IPT în concordanță cu recomandările PRAI, PLAI, solicitările operatorilor economici, avizate de către CNDIPT și CLDPS.		Precondiții și riscuri: <i>Membrii CR și CLDPS își asumă roluri în echipele de monitorizare, evaluare și actualizare a PRAI/PLAI. Instituțiile componente ale CR pun la dispoziția CR datele necesare monitorizării, evaluării și actualizării în timp util. ISJ și CLDPS își asumă luarea deciziilor privind adaptarea planului de școlarizare</i>	
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri

A 7. Monitorizarea și evaluarea acțiunilor planificate în PRAI (anul precedent)	Anual: luna februarie - martie	Responsabil: Instituția care asigură președinția CR Instituții implicate: toate din CR	Membrii CR își asumă roluri în echipele de monitorizare și evaluare
A 8. Monitorizarea și evaluarea acțiunilor planificate în PLAI (anul precedent)	Anual: luna martie - aprilie	Responsabil: Instituția care asigură președinția CR Instituții implicate: toate din CR	Membrii CLDPS își asumă roluri în echipele de monitorizare și evaluare
A 9. Monitorizarea și evaluarea acțiunilor planificate în PAS (anul precedent)	Anual: luna aprilie - mai	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CLDPS	Membrii CLDPS își asumă roluri în echipele de monitorizare și evaluare
A 10. Actualizarea anuală a PRAI pe baza rezultatelor de la A1- A3, A5-A8	Anual: luna martie - iunie	Responsabil: CNDIPT Instituții implicate: toate din CR	Instituțiile reprezentate în CR își asumă sarcina de actualizare PRAI
A 11. Actualizarea anuală a PLAI din toate județele regiunii pe baza rezultatelor de la A1- A3, A5-A8	Anual: luna iulie - septembrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CLDPS	Instituțiile reprezentate în CLDPS își asumă sarcina de actualizare PLAI
A 12. Actualizarea anuală a PAS pentru toate unitățile școlare IPT din județele regiunii pe baza rezultatelor de la A1- A3, A5-A9	Anual: luna septembrie - octombrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile școlare IPT	Unitățile de învățământ își asumă sarcina de actualizare PAS ISJ și CLDPS își asumă sarcina de a sprijini școlile în procesul de elaborare PAS
A 13. Proiectarea anuală a planurilor de școlarizare în concordanță cu recomandările din PRAI, PLAI, solicitările operatorilor economici și cu recomandările CR și CLDPS	Anual: lunile decembrie - ianuarie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: CNDIPT, toate din CLDPS	ISJ și CLDPS își asumă luarea deciziilor privind adaptarea planului de școlarizare în concordanță cu solicitările operatorilor economici și recomandările PRAI și PLAI

Obiectivul 1.3: Creșterea gradului de adecvare a competențelor absolvenților IPT la nevoile pieței muncii Indicatori: – Procentul de absolvenți IPT care lucrează în ocupații relevante în raport cu calificarea lor, în creștere în perioada 2020-2025⁷⁸ – Procentul de angajați care, într-o perioadă de 12-36 de luni de la finalizarea IPT, apreciază că formarea lor este relevantă pentru ocupația în care sunt angajați, în creștere în perioada 2020-2025⁷⁹ – Gradul de satisfacție a angajatorilor în recrutarea de forță de muncă din rândul absolvenților IPT, măsurat ca procent al angajatorilor care sunt mulțumiți să găsească absolvenți IPT având calificările și competențele necesare pentru locul de muncă, în creștere în perioada 2020-2025⁸⁰ – Gradul de satisfacție a angajatorilor față de competențele absolvenților angajați, măsurat ca procent al angajatorilor care sunt mulțumiți față de competențele absolvenților angajați, în creștere în perioada 2020-2025⁸¹	Precondiții și riscuri: <i>Piața muncii înregistrează o creștere a ofertei de locuri de muncă vacante</i> <i>Oferta angajatorilor este atractivă pentru absolvenți</i>
--	--

⁷⁸ Datele privind indicatorul vor fi determinate în urma implementării acțiunii A.6. Valoare de referință va fi pentru anul 2020

⁷⁹ Datele privind indicatorul vor fi determinate în urma implementării acțiunii A.6. Valoare de referință va fi pentru anul 2020

⁸⁰ Datele privind indicatorul vor fi determinate în urma implementării acțiunii A.3. Valoare de referință va fi pentru anul 2020

⁸¹ Datele privind indicatorul vor fi determinate în urma implementării acțiunii A.3. Valoare de referință va fi pentru anul 2020

Rezultate asociate acțiunilor: A 14. Structuri de cooperare ale angajatorilor la nivelul Consorțiului regional, care sprijină învățarea la locul de muncă, adaptarea curriculumului și planificarea ofertei constituite și actualizate anual A 15. Structuri de cooperare ale angajatorilor la nivelul CLDPS, care sprijină învățarea la locul de muncă, adaptarea curriculumului și planificarea ofertei constituite și actualizate anual A 16. CDL elaborat de toate unitățile IPT în parteneriat cu agenții economici și avizat de CLDPS A 17. Mecanism de asigurare a calității învățării la locul de muncă, în IPT, implementat A 18. Rapoarte privind derularea stagiilor de pregătire practică a elevilor din IPT la operatorii economici A 19. Numărul de elevi din IPT care beneficiază de metodele de învățare care dezvoltă competențele antreprenoriale prin firma de exercițiu A 20. Mecanism de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare profesională inițială elaborat și implementat A 21. Programe de formare derulate/cadrele didactice din IPT și tutorii au parcurs programele de formare			Precondiții și riscuri: <i>Angajatorii se implică în grupuri de lucru</i> <i>Operatorii economici se implică în elaborarea CDL</i> <i>CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU</i> <i>Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile</i>
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A 14. Constituirea și actualizarea periodică de structuri de cooperare ale angajatorilor (grupuri de lucru) la nivelul Consorțiului regional, pe domenii de pregătire profesională, care să sprijine învățarea la locul de muncă, adaptarea curriculumului și planificarea ofertei pentru domeniul respectiv	Constituire : Aprilie 2019 Actualizare : anual	Responsabil: CNDIPT Instituții implicate: toate din CR, grupurile de lucru constituite	Angajatorii se implică în grupuri de lucru
A 15. Constituirea și actualizarea anuală de structuri de cooperare ale angajatorilor (grupuri de lucru) la nivelul CLDPS, pe domenii de pregătire profesională, care să sprijine învățarea la locul de muncă, adaptarea curriculumului și planificarea ofertei pentru domeniul respectiv	Constituire : iunie 2019 Actualizare : Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CLDPS, grupurile de lucru constituite	Angajatorii se implică în grupuri de lucru
A 16. Elaborarea curriculumului în dezvoltare locală în parteneriat cu operatorii economici, pe baza cerințelor specifice din partea acestora	Anual: luna septembrie - octombrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: Unitățile școlare IPT, CLDPS	Operatorii economici se implică în elaborarea CDL ISJ și CLDPS își asumă rolul de avizare a CDL
A 17. Implementarea mecanismului de asigurare a calității învățării la locul de muncă, în IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile

		Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	
A 18. Monitorizarea stagiilor de pregătire practică a elevilor din IPT la operatorii economici	Anual începând cu anul școlar 2019 - 2020	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	Instituțiile reprezentate în CR și CLDPS își asumă rolurile în procesul de monitorizare a stagiilor de pregătire practică a elevilor din IPT la operatorii economici
A 19. Extinderea metodelor de învățare care dezvoltă competențele antreprenoriale ale elevilor din IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 20. Implementarea mecanismului de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 21. Dezvoltarea și furnizarea de programe de dezvoltare profesională continuă a tutorilor și a cadrelor didactice din IPT prin Centrul național de formare continuă a profesorilor, formatorilor, evaluatorilor externi și a tutorilor	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
Construcția/consolidarea/reabilitarea/modernizarea/ extinderea infrastructurii de formare profesională (vezi prioritatea 3)			
Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a infrastructurii de formare profesională inițială (vezi prioritatea 3)			
Evaluarea impactului măsurilor de adaptare a ofertei pentru formarea profesională inițială și a acțiunilor de creșterea a nivelului de calificare a absolvenților prin studii de urmărire a inserției profesionale a absolvenților IPT (vezi prioritatea 1, acțiunea A 6.) și anchete în întreprinderi (prioritatea 1, acțiunea A 3.)			

PRIORITATEA 2 : Creșterea participării și îmbunătățirea retenției în IPT			
Obiective: Obiectivul 2.1 : Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri cu accent pe cei din grupuri vulnerabile Obiectivul 2.2 : Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră			
Indicatori de impact: Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 15-18 ani în anul școlar 2024-2025 este de minim 82%, față de 77,2% în anul școlar 2017-2018, la nivel regional Tinerii NEET cu nivel de educație 3-4, vocațional, reprezintă mai puți de 4% din totalul tinerilor din grupa de vârstă 20 – 24 de ani, în anul 2025, față de 8,3% în 2017, la nivel național. Rata abandonului școlar la învățământul profesional, la nivel regional, maxim 5% până în 2025, față de 7,2% în anul școlar 2017-2018, la nivel regional Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional a tinerilor (18-24 ani) la nivel regional în anul 2025 este de maximum 15%, față de 21,1% în anul 2017, la nivel regional			
Obiectivul 2.1 : Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri cu accent pe cei din grupuri vulnerabile Indicatori: - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional în anul școlar 2022-2023 este de minim 60% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual) în anul școlar 2022-2023 este de minim 35% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi		Precondiții și riscuri Existența resurselor financiare CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Consiliile județene, Consiliile locale adoptă măsuri pentru facilitarea mobilității elevilor	
Rezultate asociate acțiunilor: A 22. Elevii din categoriile dezavantajate beneficiază de facilități specifice de acces și de sprijin pentru continuarea studiilor în cadrul ÎPT A 23. Toți elevii din IPT beneficiază de facilități pentru transport A 24. Toți elevii cu CES sunt identificați și integrați în învățământ A 25. Elevii cu risc de abandon timpuriu identificați și sprijiniți prin asistență specializată și consiliere A 26. Programe pentru a doua șansă oferite pentru toți elevii care au abandonat învățământul obligatoriu		Precondiții și riscuri Existența resurselor financiare Unitățile școlare și CL își asumă rolul de promotori de proiecte cu finanțare din surse naționale, locale și fonduri structurale	
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A 22. Acordarea sprijinului financiar tinerilor, din mediul rural și din medii defavorizate, populația romă, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau deficiențe, înrolați în formarea profesională prin	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile

Învățământul profesional în campusurile școlare/unitățile de învățământ profesional		Instituții implicate: toate din CR și CLDPS privind monitorizarea acțiunii	
A 23. Facilitarea mobilității elevilor în teritoriu (transport)	Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: CJ, CL	Consiliile județene, Consiliile locale adoptă măsuri pentru facilitarea mobilității elevilor
A 24. Adoptarea unui program de măsuri pentru identificarea și integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în IPT	Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ	
A 25 . Asistență specializată, consiliere și sprijin oferite familiilor/elevilor cu risc de abandon timpuriu din IPT	Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ	
A 26. Organizarea programelor de șansa a doua pentru tinerii care au abandonat învățământul obligatoriu și nu au nici o calificare	Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ	
Adaptarea Infrastructurii unităților școlare IPT pentru accesul elevilor cu deficiențe/nevoi speciale (rampe de acces, grupuri sanitare adaptate, etc.) (vezi prioritatea 3)			

Obiectivul 2.2: Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră Indicatori: - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional în anul școlar 2022-2023 este de minim 60% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual) în anul școlar 2022-2023 este de minim 35% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi	Precondiții și riscuri <i>Existența resurselor financiare</i>
Rezultate asociate acțiunilor: A 27. Strategii de promovare și conștientizare a beneficiilor asupra dezvoltării carierei prin IPT, elaborată și implementată A 28. Cadru de identificare și popularizare la nivel național, regional a bunelor practici din formarea profesională, elaborat și implementat A 29. Campanii naționale de promovare a IPT implementate A 30. Acțiuni de consiliere și orientare profesională a elevilor din învățământul gimnazial și a părinților acestora A 31. Programe de formare profesională continuă pentru persoanele cu atribuții în domeniul informării, consilierii și orientării în carieră și a cadrelor didactice diriginți din învățământul gimnazial A 32. Acțiuni de informarea de către toate ISJ a tuturor unităților de învățământ gimnazial de posibilitatea continuării studiilor de către absolvenții claselor a VIII-a în învățământul profesional de stat. A 33. Derularea acțiunii “Săptămâna meseriilor” în toate județele regiunii	Precondiții și riscuri <i>Existența resurselor financiare</i> <i>Unitățile școlare și CL își asumă rolul de promotori de proiecte cu finanțare din surse naționale, locale și fonduri structurale</i>

A 34. Derularea acțiunilor de orientare și consiliere a tuturor elevilor de clasa a VIII-a, din toate județele regiunii, cu accent pe conștientizarea cerințelor pieței muncii și a oportunităților pentru carieră și pe continuare a pregătirii prin învățământul profesional de stat A 35. Derularea acțiunii „târgul ofertelor educaționale” în toate județele regiunii			
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A 27. Dezvoltarea și implementarea unei strategii de promovare și conștientizare a beneficiilor asupra dezvoltării carierei, participării la programele de formare profesională inițială și continuă, recunoașterii rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 28. Dezvoltarea și implementarea unui cadru de identificare și popularizare la nivel național, regional a bunelor practici din formarea profesională	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 29. Campanii naționale de promovare a IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 30. Consiliere și orientare profesională a elevilor din învățământul gimnazial și a părinților acestora	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 31. Programe de formare profesională continuă pentru persoanele cu atribuții în domeniul informării, consilierii și orientării în carieră și a cadrelor didactice diriginți din învățământul gimnazial	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 32. Derularea acțiunilor de informarea de către ISJ a unităților de învățământ gimnazial de posibilitatea	Anual Lunile: Februarie - martie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ	

continuării studiilor de către absolvenții claselor a VIII-a în învățământul profesional de stat			
A 33. Derularea acțiunii "Săptămâna meseriilor"	Anual Lunile: Februarie - martie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ Toate din CR și CLDPS	
A 34. Derularea acțiunilor de orientare și consiliere a elevilor de clasa a VIII-a, cu accent pe conștientizarea cerințelor pieței muncii și a oportunităților pentru carieră și pe continuare a pregătirii prin învățământul profesional de stat	Anual Lunile: Martie - mai	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ, CJRAE/CMBRAE, Toate din CR și CLDPS	
A 35. Derularea acțiunii „târgul ofertelor educaționale”	Anual Luna: mai	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ, operatori economici, Toate din CR și CLDPS	

PRIORITATEA 3: Îmbunătățirea condițiilor de învățare în ÎPT

Obiective:

Obiectivul 3.1 : Construcția/consolidarea/reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de formare profesională

Obiectivul 3.2 : Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a infrastructurii de formare profesională inițială

Indicatori de impact:

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 15-18 ani în anul școlar 2024-2025 este de minim 82%, față de 77,2 % în anul școlar 2017-2018, la nivel regional

Tinerii NEET cu nivel de educație 3-4, vocațional, reprezintă, la nivel național, mai puțin de 4% din totalul tinerilor din grupa de vârstă 20 – 24 de ani, în anul 2025, față de 8,3% în 2017, la nivel național

Rata abandonului școlar la învățământul profesional, maxim 5% până în 2025, față de 7,2% în anul școlar 2017-2018, la nivel regional

Obiectivul 3.1 : Construcția/consolidarea/reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de formare profesională

Indicatori: Toate unitățile IPT dețin autorizația de funcționare în urma derulării acțiunilor de consolidare/ reabilitare/ modernizarea/ extindere a infrastructurii, până în anul 2022

Rezultate asociate acțiunilor:

A 36. PRAI cuprinde ierarhizarea unităților IPT, actualizată anual, pentru eficientizarea investițiilor în infrastructura educațională

A 37. Numărul de unități IPT cuprinse anual în proiecte/programe de construcție/ consolidare/ reabilitare/ modernizare/ extindere a infrastructurii

Precondiții și riscuri:

Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR

Precondiții și riscuri:

Autoritățile locale își asumă rolurile

A 38. Toate unitățile IPT au infrastructura adaptată pentru accesul elevilor cu deficiențe/nevoi speciale, până în 2022 A 39. Capacitatea de cazare în internate școlare crescută, în concordanță cu nevoile absolvenților învățământului gimnazial			
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A. 36. Ierarhizarea unităților IPT pentru eficientizarea investițiilor în infrastructura educațională	Anual – luna noiembrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	
A 37. Construcția/ consolidarea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii de formare profesională	Anual – funcție de disponibilitatea fondurilor	Responsabil: autorități locale Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile de învățământ, toate din CR	Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR Autoritățile locale își asumă rolurile
A 38. Adaptarea Infrastructurii unităților școlare IPT pentru accesul elevilor cu deficiențe/nevoi speciale (rampe de acces, grupuri sanitare adaptate, etc.)	Anual – funcție de disponibilitatea fondurilor	Responsabil: autorități locale Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile de învățământ, toate din CR	Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR Autoritățile locale își asumă rolurile
A 39. Creșterea capacității de cazare în internate școlare, în concordanță cu nevoile absolvenților învățământului gimnazial	Anual – funcție de disponibilitatea fondurilor	Responsabil: autorități locale Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile de învățământ	Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR Autoritățile locale își asumă rolurile

Obiectivul 3.2 : Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a infrastructurii de formare profesională inițială Indicatori: Toate unitățile IPT dispun cel puțin de dotările minimele în raport cu SPP, până în 2022			Precondiții și riscuri: Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR, POCU.
Rezultate asociate acțiunilor: A 40. Pentru toate unitățile IPT sunt identificate nevoile de dotări în raport cu SPP A 41. Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a unităților IPT			Precondiții și riscuri: Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR, POCU. Autoritățile locale își asumă rolurile CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A 40. Identificarea nevoilor de dotări a unităților IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile IPT, toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 41. Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a unităților IPT	Anual	Autorități locale	Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR, POCU.

			Autoritățile locale își asumă rolurile
	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile IPT, toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile

11. Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională

Context

Strategia Națională pentru Învățământul Terțiar 2015-2020, potrivit căreia, pe termen mediu și lung, învățământul terțiar va constitui motorul creșterii economice, va contribui la creșterea productivității și va promova coeziunea socială, punând astfel fundamentele unei economii bazate pe cunoaștere. Sprijinirea dezvoltării învățământului terțiar reprezintă atât unul dintre obiectivele de bază ale Cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ET 2020, cât și o condiționalitate ex-ante pentru a putea beneficia de fonduri structurale și de investiții europene în perioada de programare 2014-2020. Strategia Națională pentru Învățământul Terțiar 2015-2020 vizează două grupuri țintă, anume, beneficiarii principali ai învățământului terțiar (studenți și elevi, inclusiv din grupuri dezavantajate sau subreprezentate, personalul din instituțiile de învățământ superior, participanții adulți în învățământul profesional și tehnic continuu), precum și organizațiile și furnizorii de educație. În ceea ce privește obiectivele Europa 2020, Strategia vizează creșterea numărului persoanelor cu vârstă cuprinsă între 30-34 de ani, absolvente ale învățământului terțiar, de la 23,8% (în trim. III 2014) la 26,7% (în 2020), cu impact direct asupra ocupării și creării unei forțe de muncă înalt calificate, capabilă să contribuie la dezvoltarea economică a țării. Astfel, Strategia are în vedere trecerea treptată către o economie bazată mai mult pe cunoaștere precum și satisfacerea cererii crescute de locuri de muncă înalt calificate, pregătind specialiști care pot să dezvolte o societate competitivă într-o economie globală. Viziunea asupra dezvoltării învățământului terțiar din România 2015-2020 este elaborată ca o structură inter-relaționată de condiții de sprijin și piloni de acțiune, care va fi susținută prin mai multe măsuri și inițiative pe termen scurt, mediu și lung.

Atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020 este condiționată de îmbunătățirea nivelurilor de educație și formare profesională, prin dezvoltarea învățământului terțiar în vederea reducerii șomajului, sărăciei și excluziunii sociale. Conform acestei strategii, România trebuie să sprijine eforturile de îmbunătățire a competențelor individuale, ceea ce conduce la creșterea ocupării forței de muncă și a productivității, incluzând o mărire a numărului de persoane, cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani, cu studii terțiare finalizate. Strategia Europa 2020 este pusă în aplicare și monitorizată în cadrul Semestrului European, ciclul anual de coordonare a politicilor bugetare și economice.

Viziunea asupra dezvoltării învățământului terțiar din România 2015-2020 este elaborată ca o structură inter-relaționată de condiții de sprijin și piloni de acțiune, care va fi susținută prin mai multe măsuri și inițiative pe termen scurt, mediu și lung. Pentru a face din această viziune o realitate, strategia se axează pe patru domenii principale de acțiune:

1. Consolidarea guvernancei, finanțării, monitorizării și evaluării învățământului terțiar („condițiile de sprijin”);
2. Încurajarea și susținerea unei participări mai largi în învățământul terțiar, în special pentru grupurile dezavantajate și sub-reprezentate;
3. Îmbunătățirea calității și relevanței învățământului terțiar;
4. Dezvoltarea angajamentelor față de economie, în special legătura cu piața muncii și inovarea/antreprenoriatul. Finanțarea necesară îndeplinirii măsurilor prevăzute în această strategie se realizează de către fiecare instituție/autoritate publică implicată, prin absorbția fondurilor europene nerambursabile și prin asigurarea resurselor financiare necesare pentru cofinanțarea acestora, precum și în limita fondurilor aprobate anual în bugetele instituțiilor publice implicate.

Profilul demografic al regiunii Centru din perspectiva învățământului superior

Învățământul superior din regiunea Centru acordă o atenție deosebită și urmărește cu interes datele demografice publicate de INS, documentele programatice ale Regiunii Centru precum și anuarele statistice. Evoluția demografică a populației influențează direct cifrele de scolarizare, respectiv planurile strategice și operaționale ale universităților și instituțiilor de învățământ superior din regiunea Centru. Având în vedere că bazinul de recrutare a studenților se limitează în mare parte la absolvenții de liceu din județele respectivelor universități, există posibilitatea previzionării cu o marjă satisfăcătoare a candidaților admiși în primul an de facultate. În toate județele din regiunea Centru există cel puțin o instituție de învățământ superior care atrage cu precădere absolvenții de liceu din respectivul județ. Datorită condițiilor economice dificile, majoritatea absolvenților de liceu aleg instituția de învățământ superior din imediata proximitate a domiciliului. Există și excepții, în cazul elevilor care aleg domenii de studiu precum medicina, studii militare, arta teatrală. Aceste domenii de studii există doar în Tg. Mureș, respectiv Sibiu și Brașov. Pentru ÎS grupa de populație care prezintă interes în vederea realizării planurilor de scolarizare este populația adultă cuprinsă între 20-65 ani. La ultimul recensământ al populației (2011) populația adultă (20-64 ani) reprezenta 78,24 % din totalul populației regiunii Centru. În 2016 populația adultă (20-64 ani) reprezenta 64,2% din totalul populației regiunii.

Populația aparținând grupelor de vârstă 15-19 ani și 20-24 ani înregistrează o reducere semnificativă de 19,8% respectiv 30,6% în 2016 față de anul 2008. Cea mai însemnată scădere se înregistrează în județul Brașov (cu aprox. 29% pentru grupa de vârstă 15-19 ani și cu 41,5% pentru grupa de vârstă 20-24 ani).

În anul 2016 structura pe sexe, pentru grupa de vârstă 15-19 ani ponderea persoanelor de sex masculin la nivel regional (51,3%) o depășește pe cea la nivel național (50,3%). Județul Alba are valori peste media regională și națională a ponderii persoanelor masculine pentru grupele de vârstă analizate.

Conform datelor furnizate de INS – Statistica recensământului populației 2011 privind populația pe grupe de vârstă și etnie la nivel național, în cazul populației de etnie romă cea mai mare pondere se înregistrează pentru grupa de vârstă 0 – 4 ani iar cea mai mică pentru grupa de vârstă 15 -19 ani.

Ponderea românilor (14,8%) și germanilor (18,5%) care au absolvit învățământ superior este mai mare decât ponderea medie la nivel național (14,4%). La nivel regional ponderea cea mai ridicată a românilor (19,3%) care au absolvit învățământ superior o înregistrează județul Brașov, iar cele mai mici ponderi sunt înregistrate în județele Harghita și Covasna, cu populație majoritară de etnie maghiară.

Ponderea absolvenților de învățământ superior sunt mai mari în municipii și orașe și mai mici în comune decât ponderile medii la nivel național.

La nivel regional, grupa de vârstă 25-64 ani cuprinde cea mai mare parte a populației emigrate definitiv, 42,6 mii persoane, reprezentând 63,21% din totalul persoanelor emigrate la nivelul regiunii Centru în perioada 1992-2014.

Datele extrase din prognoza demografică realizată de Institutul Național de Statistică pentru perioada 2011-2060 indică o **reducere a populației României** până în 2060 cu 7,2 milioane persoane (în variante cu migrație externă) și cu 6,9 milioane persoane (în varianta fără migrație externă). Scăderea va fi moderată până în 2030 și ușor mai accentuată spre sfârșitul perioadei de proiectare.

Conform proiecțiilor demografice la orizontul anului 2060, structura pe grupe mari de vârstă a populației va continua să se modifice, în sensul reducerii numărului și ponderii tinerilor și al creșterii numărului și ponderii populației adulte și vârstnice, continuând procesul de îmbătrânire a populației.

Aceeași tendință este anticipată și pentru populația din grupa de vârstă 15-24 ani, care își pot continua studiile în învățământul liceal, profesional, postliceal și universitar. Numărul tinerilor din grupa de vârstă 15-24 ani va fi de 2,2 milioane în 2030, în ambele variante (19,1% față de 2011) și 1,4 milioane persoane în 2060 (- 49,4% față de 2011). Ponderea tinerilor se va reduce de la 15,9% la 12%, ceea ce va duce la accentuarea gradului de îmbătrânire demografică a populației României.

Implicațiile evoluțiilor demografice pentru învățământul superior

Declinul demografic general va continua, în mod accentuat pentru populația tânără. ÎS va trebui să adopte strategii de gestionare eficientă a ofertei educaționale precum și a dezvoltării resurselor umane, sprijinită de investiții corespunzătoare în capitalul uman, în vederea creșterii gradului de competitivitate și a ratei de succes a absolvenților.

Reducerea naturală prognozată a populației tinere va fi agravată de **migrația externă**. Apare pericolul unui deficit de forță de muncă tânără înalt calificată (IT, științe și tehnologie, medicină, etc.) precum și de tineri lucrători cu diverse calificări căutate pe piața europeană a muncii (construcții, asistență socială și medicală, etc.).

Se desprinde nevoia de:

- **Creștere a nivelului de calificare** și a motivării forței de muncă tinere de a participa la forța de muncă regională.
- **Racordare realistă la piața europeană a muncii** a activităților de informare, orientare și consiliere

Deși se prognozează o reducere numerică a populației adulte 15-64 ani, trebuie avute în vedere nevoile acestora de formare continuă.

- **Implicarea activă a ÎS ca furnizori de programe de formare pentru adulți**

Populația rurală. Structura pe grupe de vârstă indică **tendința tinerilor de a părăsi ruralul**. Față de aceste constatări, ÎS este chemat să contribuie prin măsuri specifice vizând:

- Asigurarea accesului la educație în condiții de calitate și varietate de opțiuni
- Ofertă de pregătire adecvată, în sprijinul diversificării și creșterii competitivității economiei rurale
- Educație în sprijinul conservării și valorizării patrimoniului cultural specific și resurselor naturale din mediul rural.

Fenomenul de îmbătrânire demografică (creșterea populației în vârstă de peste 65 de ani față de 2011 cu 13,1 % până în 2020 și cu 6,5% până în 2060) conduce la:

- ▶ Nevoi sporite de personal calificat - asistență socială și medicală
- ▶ Nevoi educaționale specifice (educație non-formală)

Analiza evoluțiilor și prognoze economice

Pentru anul 2017, Valoarea PIB/locuitor – indicator sintetic pentru aprecierea gradului de dezvoltare – situează Regiunea Centru pe locul 2 (8,3), după regiunile Sud-Vest Oltenia (11,2), și peste nivelul național (6,9) (Fig.1).

Prognoza pentru 2018 prevede situarea regiunii Centru pe locul 6, după regiunea Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia, Vest și Nord-Est (6) și subnivel național (6,1). Potrivit prognozei pentru 2019-2020 situația se va menține constantă (6,6) în regiunea Centru, iar pentru celelalte regiuni se prevede o scădere substanțială a PIB, tendință care se va menține și în 2021. (sursa: *Prognoza profil teritorial-luna mai 2018*).

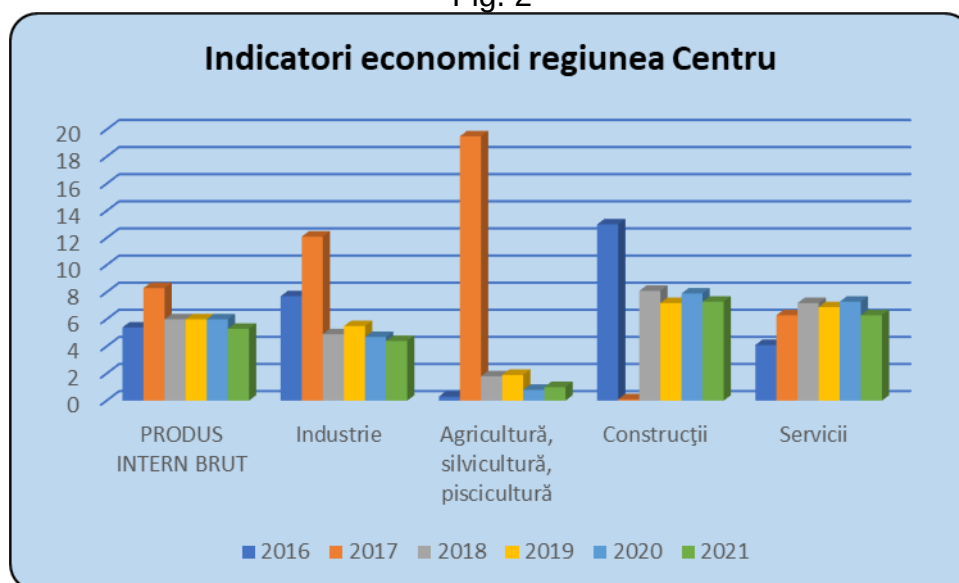
Analizând datele pe județe, se constată disparități semnificative între județele regiunii, detașându-se județele Brașov și Sibiu, având un PIB/locuitor peste nivelul național și regional, urmate de Alba care înregistrează valori ale PIB/locuitor puțin sub nivelul național dar peste cel regional – Brașov cu 28,4% mai mare decât nivelul regional și cu 19,1% peste nivelul național, Sibiu cu 11,7% mai mare decât nivelul regional și cu 3,6% peste nivelul național, Alba cu 2,6% mai mic decât nivelul național, dar cu 5,1 mai mare decât cel regional. La polul opus se situează județele din regiune mai puțin dezvoltate și

care au cea mai mare pondere a populației rurale - Covasna, Harghita și Mureș - având un PIB/locuitor mai mic decât nivelul național (cu 32,4% Covasna, cu 31,7% Harghita și cu 21,3% Mureș) și sub nivelul regional (cu 27,1% Covasna, cu 26,3% Harghita și cu 15,1% Mureș) (*Sursa: INS, Conturi naționale regionale 2010-2014*).

Evoluția pe ramuri de activitate în 2017 evidențiază o tendință de creștere a valorii adăugate brute (VAB) la nivel regional realizate în Industrie (inclusiv energie electrică și termică, gaze și apă, salubritate, gestionarea deșeurilor) și în Activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport - care au crescut în valori absolute pe tot parcursul perioadei analizate. De asemenea, cu mici fluctuații, se constată o tendință generală de creștere a VAB realizate în Activități culturale și recreative; reparații produse de uz casnic și alte servicii, în Tranzacții imobiliare, precum și în Informații și comunicații, iar după o scădere înregistrată în 2009-2011, în Comerț cu ridicata și cu amanuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare, hoteluri și restaurante (Fig. 2).

Structura economică a Regiunii Centru a suferit modificări substanțiale în ultimii ani. Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea au scăzut mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar cu precădere. Procesul nu este încheiat, fiind de așteptat ca această evoluție să continue și în următorii ani. O atenție deosebită trebuie acordată contribuției acestor sectoare la formarea PIB regional, respectiv la formarea Valorii Adăugate Brute la nivel regional și a dinamicii acestui indicator.

Fig. 2

Sursa: Prognoza profil teritorial-luna mai 2018

Din punct de vedere economic, disparitățile teritoriale sunt cauzate de diferențele privind ritmul și calitatea dezvoltării la nivel regional. Principalii factori privind disparitățile în dezvoltarea economică la nivel regional sunt: eficiența și performanța economică, nivelul de producție economică, veniturile, șomajul, gradul de ocupare a forței de muncă, etc. Disparitățile pot fi atenuate prin măsuri potrivite și investiții în economie, educație, infrastructură (în special infrastructură tehnică), cercetare, dezvoltare, inovare, competitivitate, accesibilitate și telecomunicații.

Disparități în dezvoltarea Regiunii Centru sunt:

- Diferențe în dezvoltarea orașelor din județele Brașov și Sibiu comparativ cu cele din celelalte patru județe, județul Alba a recuperat semnificativ în ultimii 4-5 ani;
- Diferențe privind accesibilitatea la conexiuni în banda largă la nivel de județ;
- Diferențe dintre reședințele de județ și celelalte orașe din județ;

- Diferențe între mediul urban și cel rural.

În mediul rural predomină: lipsa locurilor de muncă disponibile, nivelul redus de diversificare a economiei (dependența masivă de o singură activitate – agricultura), lipsa spiritului antreprenorial și a cunoștințelor necesare inițierii și conducerii unei afaceri, lipsa unor măsuri eficiente de stimulare a creării de noi locuri de muncă pe durată lungă, nivelul scăzut de pregătire profesională, gradul de ocupare a forței de muncă este considerabil mai redus decât în cel urban (datorită activității reduse și numărului scăzut de locuri de muncă).

- Diferențe între comune datorită poziției geografice a acestora, cum sunt de pildă, comunele și zonele izolate (în special cele din zonele montane și greu accesibile) comparativ cu comune favorizate de o poziționare geografică strategică, pe sau la intersecția arterelor principale de transport;

- Diferențe între orașe mici, mijlocii și mari.

În analiza cauzelor ce determină disparități socio-teritoriale, trebuie pornit de la premisa că există o dependență lineară între locuire și muncă, între potențiale resurse necesare în dezvoltarea economică, între poziția geografică și căi de comunicație. Nivelul scăzut de dezvoltare economică poate fi explicat de un management defectuos privind utilizarea resurselor și valorificarea oportunităților existente. Stabilirea sau menținerea premiselor unor condiții de trai adecvate este influențată de dinamica socială și economică aflată în continuă schimbare.

La nivelul Regiunii Centru, printre cauzele disparităților se numără și diferite condiții de concurență determinate de particularitățile factorilor de potențial antropoc și natural. Reiese faptul că poziția geografică nu trebuie să fie un factor negativ. Este importantă situarea la aeroporturi, autostrăzi, drumuri naționale și județene. Pentru Brașov și Sibiu, legătura dintre poziția geografică și dezvoltare este evidentă, în ambele situații accesul la trecătorile montane reprezentând un factor important.

Îmbunătățirea infrastructurii de transport ocupă un loc important în contextul eliminării disparităților regionale și teritoriale. Acest lucru se reflectă în special asupra finalizării marilor proiecte aflate în dependență de Coridorul Paneuropean IV al Rețelei Transeuropene de Transport (TEN-T) și de șoselele naționale și județene. Acestea asigură legăturile regionale și supraregionale și transportul de mărfuri și persoane care contribuie la dezvoltarea economică. Pentru „zona metropolitană Alba Iulia - Sebeș” se constată o dezvoltare economică pozitivă evidentă și prin finalizarea în etape a intersectării autostrăzilor Sibiu – Nădlac și Sebeș – Turda. Administrația județului Alba este de câțiva ani orientată spre acest obiectiv și promovează intens investițiile și stabilirea de noi firme în zonă.

Dinamica generală a firmelor din Regiunea Centru

Conform statisticilor Eurostat din 2017 (Raport realizat de Fundația Post-Privatizare, 2017), ponderea microîntreprinderilor din România în totalul de IMM-uri este de 88%, mai mică decât media de 92% din UE cu 28 de state membre, în timp ce clasa de întreprinderi mici este mai consistentă decât în UE, respectiv 10,4% față de 6,4%.

În regiunea Centru, în ceea ce privește distribuția pe județe a firmelor active, se observă că aceasta corespunde contribuției județelor la formarea indicatorilor macroeconomici regionali, ponderea majoritară având-o județul Brașov de 30% cu 18142 firme active la nivelul anului 2015, urmat la distanță de județele Mureș și Sibiu cu ponderi de aproximativ 21%, respectiv 17% în perioada analizată. Județul Alba este județul cu cea mai dinamică evoluție în cadrul perioadei analizate, ponderea firmelor active crescând de la 12% în 2008 la 13% în 2015, luând în considerare și perioada 2008-2011 în care numărul firmelor active s-a diminuat la nivelul tuturor județelor componente ale Regiunii Centru. Ponderea numărului firmelor active la nivelul județelor Harghita și Covasna a înregistrat o ușoară

tendință descrescătoare, ajungând la nivelul anului 2015 să reprezinte aproximativ 12%, respectiv 6% .

Conform Studiului publicat de KeysFin (2016) mediul de afaceri din România este în continuare apanajul micilor întreprinzători. Relevantă, în acest sens, este cifra microîntreprinderilor, cu afaceri de până în 500.000 de euro - 485.162 din totalul de 523.046 firme active, respectiv la nivelul Regiunii Centru 61.224 din totalul de 61.444 firme active la nivelul anului 2016. IMM-urile în general reprezintă aproape 90% din totalul companiilor înregistrate. *„Această situație este influențată, în primul rând, de slaba capitalizare a economiei, sistemul bancar nereușind încă să găsească formula optimă de parteneriat pentru a susține creșterea IMM-urilor”* (KeysFin, 2016)

Firme active la nivelul regiunii Centru pe activități economice, pe județe, la nivelul anului 2016

Sectorul economic de activitate	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Agricultură, silvicultură și pescuit	416	505	232	361	512	306
Industria extractivă	27	31	13	20	29	19
Industria prelucrătoare	1.088	1.815	521	1.172	1.574	1.177
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	16	42	7	24	22	30
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	52	84	14	47	102	62
Construcții	802	1.919	306	727	1.179	1.132
Comerț cu ridicata și amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	2.295	5.375	1.240	2.202	4.056	2.895
Transport și depozitare	908	1.361	305	425	1.228	1.081
Hoteluri și restaurante	494	1.187	232	517	849	701
Informații și comunicații	180	781	144	225	390	393
Intermedieri financiare și asigurări	119	253	48	85	176	157
Tranzacții imobiliare	128	593	59	121	246	423
Activități profesionale, științifice și tehnice	749	2.263	364	630	1.229	1.174
Activități de servicii administrative și activități de servicii-suport	228	877	121	259	463	534
Învățământ	67	180	32	49	94	98
Activități de spectacole, culturale și recreative	91	344	45	73	175	155
Sănătate și asistență socială	146	558	44	88	410	270
Alte activități de servicii	117	558	61	132	270	239

Sursa: INS România TempoOnline, martie 2018

Analiza în profil teritorial relevă faptul că județul Brașov se situează pe primul loc în ce privește numărul de firme active (18726), urmat la distanță de Mureș și Sibiu. La polul opus se situează județul Covasna, cu doar 3788 întreprinderi active în 2016. Structura la nivel județean a firmelor, pe clase de mărime, nu diferă semnificativ de cea la nivel regional în niciunul din județele regiunii. În ce privește structura firmelor după domeniul de activitate, se remarcă unele specificități teritoriale. Astfel, în județul Brașov se înregistrează o pondere mai mare a numărului de întreprinderi din domeniile „Activități profesionale, științifice și tehnice”, „Hoteluri și restaurante”, „Informații și comunicații și din sectorul „Intermedieri financiare”, comparativ cu celelalte județe ale regiunii. Aceste cifre confirmă faptul că județul Brașov reprezintă nucleul dezvoltării economice la nivel regional, având cea mai intensă dar și cea mai diversificată economie, sectorul serviciilor fiind cel mai dezvoltat.

Analizând la nivel regional situația unităților locale active, se constată că predomină firmele având ca activitate principală comerțul (respectiv 29,4% din total), urmate de cele din industria prelucrătoare (aproximativ 12%), din domeniul „activități profesionale, științifice și tehnice” (9,8%) și din sectorul construcțiilor (10,4%). 136 din cele 220 de firme mari, cu peste 250 de salariați, activează în industria prelucrătoare, 12 în domeniul transporturilor, în domeniile comerțului și cel al construcțiilor activează 19 respectiv 6 companii și două în sectorul producerii și furnizării energiei electrice, energiei termice și gazului, 9 în domeniul apei, salubrității și gestionării deșeurilor, respectiv 14 în sectorul de servicii administrative și servicii-suport, celelalte domenii de activitate având un număr redus de firme mari.

Proiecția principalilor indicatori economici la orizontul anului 2019

Datele prognozate privind evoluția PIB indică la nivelul regiunii Centru o creștere în 2019 cu 29036,7 milioane lei (39%), mai mare decât creșterea medie la nivel național (37,5).

- milioane lei , prețuri curente-

Indicatori	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PRODUS INTERN BRUT – milioane lei, prețuri curente						
Total economie	667577	712832	757031	805889	859886	917736
CENTRU	74303,0	79971,3	84997,5	90548,0	96748,2	103339,7
ALBA	11138,8	11751,2	12502,1	13310,7	14212,2	15165,4
BRAȘOV	22487,2	24455,3	25991,0	27728,9	29662,1	31724,3
COVASNA	4920,0	5273,2	5615,9	5968,3	6362,5	6781,0
HARGHITA	7134,7	7622,8	8102,5	8613,2	9181,6	9784,3
MUREȘ	14522,3	15670,3	16639,3	17702,2	18900,8	20169,1
SIBIU	14100,1	15198,3	16146,8	17224,5	18429,0	19715,5
PRODUS INTERN BRUT – modificări procentuale față de anul anterior						
Total economie		3	3,8	4,2	4,3	4,5
CENTRU		3,6	4,6	4,3	4,4	4,6
din care valoarea adăugată brută din:						
Industrie						
Total economie		3,7	2,0	4,0	5,3	5,4
CENTRU		4,7	5,4	4,1	5,3	5,4
Agricultură, silvicultură, piscicultură						
Total economie		2,4	-9,4	9,0	1,9	1,9
CENTRU		6,7	-10,3	9,0	1,9	1,9
Construcții						
Total economie		2,3	8,8	5,7	6,0	6,3
CENTRU		2,4	8,7	6,0	5,9	6,2
Servicii						
Total economie		2,5	4,7	3,4	3,9	4,1
CENTRU		2,5	4,8	3,4	3,9	4,3

Sursa: INS - Comisia națională de prognoză – mai 2016

În regiunea Centru se prognozează că cele mai mari creșteri ale PIB în 2019 față de 2014 se vor înregistra în județul Brașov (41,1%) și Sibiu (39,8%), iar cele mai mici creșteri ale PIB se vor înregistra în județul Alba (36,1%). Indicii de disparitate pentru calculați conform metodologiei INS, prin raportarea nivelului regional la nivelul național, au pentru PIB valori apropiate în perioada 2014-2019, în ușoară scădere spre finalul intervalului (de la 94,7% în 2015 la 94,2% în 2019).

Implicațiile evoluțiilor și prognozelor economice pentru învățământul superior

- **Planurile de învățământ** trebuie să reflecte, prin structura ofertei - proporțional cu nevoile pieței muncii - ponderea crescută a serviciilor, diversitatea activităților industriale, importanța construcțiilor și nevoile de dezvoltare a agriculturii.

- **Calificări și curriculum.** Adaptările structurale din economie presupun competențe adecvate și o mobilitate ocupațională sporită (inclusiv intersectorială) a forței de muncă.
Se desprind două direcții de acțiune la nivel regional și local:
 - Aplicarea riguroasă a standardelor de pregătire profesională
 - Adaptări prin curriculum în dezvoltare locală (CDL)
- Ponderea crescândă a IMM reclamă din partea ÎS un **răspuns adecvat la nevoile specifice IMM, de adaptabilitate crescută a forței de muncă** la sarcini de lucru diverse, prin
 - Asigurarea unei pregătiri de bază largi, competențe tehnice generale solide
 - Consolidarea pregătirii profesionale, indiferent de calificare, cu competențe specifice economiei de piață (competențe antreprenoriale, tehnici de vânzări, marketing, etc.)
 - Promovarea învățării pe parcursul întregii vieți
- Ca **răspuns la schimbările tehnologice și organizaționale induse de investițiile străine și cerințele de competitivitate**, trebuie avute în vedere:
 - Creșterea nivelului de calificare
 - Importanța competențelor cheie
 - Limbile străine
 - Formarea unor competențe adecvate pentru: noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare
 - Formarea continuă a profesorilor în parteneriat cu întreprinderile
- Ca răspuns la **cerințele de mediu** pe baza standardelor UE:
 - Calitate în pregătirea pentru calificările specializate pentru ecologie și protecție mediului pe baza standardelor de mediu ale UE
 - Dezvoltarea unor competențe de mediu ca parte din pregătirea tehnică generală, indiferent de specialitate.
 - **Parteneriatul universitate -agenți economici** - indiferent de domeniul de pregătire, trebuie să reflecte diversitatea categoriilor de agenți economici (pe clase de mărime, tipuri de capital, etc.) și de activități producătoare de bunuri și servicii
- **Cercetarea autohtonă joacă încă un rol redus în dezvoltarea economică**, transferul rezultatelor și aplicarea lor în economie făcându-se încet și cu dificultate. Restabilirea unei legături puternice între cercetare și economie și creșterea inovării reprezintă un mijloc ce asigură o dezvoltare durabilă a economiei Regiunii Centru, câteva inițiative recente arătând că se dorește promovarea unui astfel de model de dezvoltare (Institutul de Cercetare Dezvoltare Inovare din cadrul Universității Transilvania din Brașov PRO-DD ș.a.
- O situație problematică este și în ceea ce privește **învățământul universitar**, unde nu au avut loc evaluări de tip calitativ care să evidențieze relevanța competențelor dobândite ale studenților în raport cu cerințele reale pe piața muncii și cu exigențele dezvoltării durabile. În ultimii ani, extensia cantitativă, creșterea mare a numărului de studenți, a însemnat o descreștere a calității, atât datorită lipsei personalului didactic specializat, a infrastructurii adecvate, cât și datorită scăderii stachetei de exigență. În momentul de față universitățile se concentrează pe programe de licență, masterat și doctorat și mai puțin pe oferte educaționale punctuale de perfecționare rapidă, potrivit nevoilor angajatorilor.
- În următoarea perioadă de programare **este necesară** sprijinirea și dezvoltarea de proiecte și politici la nivel local și regional care ar putea contribui la **o mai bună corelare a competențelor teoretice și practice ale**

absolvenților de învățământ superior cu cerințele pe piața muncii. De pildă, este necesară inițierea, sprijinirea, dezvoltarea și încurajarea de parteneriate dintre mediul academic și mediul de afaceri, din cel puțin două considerente:

- cadrele didactice să poată adapta mai bine și mai util curriculum și programele educaționale pentru diverse domenii de studiu, având în vedere că anumite tehnologii, servicii și activități profesionale cunosc un accentuat și dinamic proces de schimbare și dezvoltare impus de adaptarea la cerințelor societății
 - prin acces la o gamă diversificată de stagii de practică, studenții, masteranzii, doctoranzii sau postdoctoranzii ar avea posibilitatea unei mai bune și oportune valorificări a cunoștințele teoretice dobândite, precum și o formare și o dezvoltare a calității competențelor practice necesare în foarte multe calificări pentru care există o cerere la nivel regional.
- Creșterea inteligență cu accent deosebit pe educație și dezvoltarea și valorificarea domeniului cercetării - dezvoltării - inovării reprezintă un vector de convergență în creșterea competitivității și a calității vieții la nivelul regiunilor din Uniunea Europeană. În acest sens, cea mai mare contribuție o au resursele umane din acest domeniu, sprijinirea îmbunătățirii, diversificării și valorificării competențelor acestora fiind o prioritate la nivel european. Programul Uniunii Europene de finanțare a cercetării pentru următoarea perioadă de programare, cunoscut sub numele de **Orizont 2020**, pune accent pe transformarea rezultatelor cercetării (în special descoperirile științifice) în produse și servicii, una din prioritățile cheie ale programului fiind atingerea excelenței științifice. Astfel, la nivel european se va acorda o atenție deosebită stimulării persoanelor cu înaltă pregătire științifică (în special al cercetătorilor) de a contribui la progresul științei și creșterii competitivității economice.
- Se va sprijini dezvoltarea și valorificarea expertizei și competențelor cercetătorilor în proiecte de cercetare care acoperă domenii de actualitate sau viitoare, principalele provocări fiind cele legate de: **tehnologii viitoare și emergente, în special tehnologii industriale (biotehnologii, nanotehnologii, materiale avansate, TIC, etc.), medicină și sănătate, schimbări demografice, securitate alimentară, eficiență energetică, transport inteligent, verde și integrat, eficiență în gestionarea și valorificarea resurselor (în special cele regenerabile), securitate socială, inclusivă și inovatoare, etc.** Astfel, pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 sunt necesare formularea unor programe și proiecte care vizează regândirea practicii de specialitate din cadrul universităților.
- Atât la nivelul Regiunii Centru cât și la cel național este nevoie de sprijinirea și finanțarea educației persoanelor care activează în domeniul ÎS și al cercetării, aceasta fiind și un factor determinant în dezvoltarea inovativă a societății. Alături de educație, o prioritate o va constitui formarea forței de muncă de înaltă calificare pentru a înregistra progrese în domeniul cercetării și al dezvoltării, punându-se accent pe dezvoltarea competențelor și calificărilor necesare într-o economie bazată pe cunoaștere.
- La nivelul Regiunii Centru este nevoie să se sprijine și să se încurajeze: crearea sau dezvoltarea de nuclee de competență științifică și/sau tehnologică de înalt nivel și la standarde europene; sprijinirea celor mai talentați și creativi cercetători (în special în rândul tinerilor); sprijinirea proiectelor de cercetare care deschide domenii noi și promițătoare de cercetare și inovare prin dezvoltarea tehnologiilor viitoare și emergente; mobilitatea teritorială a persoanelor cu înaltă pregătire științifică (în special al cercetătorilor) prin asigurarea unui networking și acces pe scară largă la infrastructura de

cercetare la nivelul Uniunii Europene în vederea transferului de cunoștințe. În acest sens s-a înființat Consorțiul Regional de Inovare Centru care ca obiectiv dezvoltarea unei economii regionale bazate pe cunoaștere prin facilitarea valorificării sinergiilor regionale în domeniul Cercetare – Dezvoltare – Inovare și prin întărirea legăturii dintre sectorul Cercetare – Dezvoltare – Inovare și antreprenoriat.

Profilul de piața muncii al regiunii Centru din perspectiva învățământului superior

Populația activă civilă (în vârstă de 15 ani și peste) din regiunea Centru număra în 2017, 1082,8 mii persoane, reprezentând 12,42 % din populația activă a țării. Populația ocupată totală (15 ani și peste) din Regiunea Centru număra cca. 1045 mii persoane în 2017, reprezentând 12,48% din populația ocupată a României. În 2017 rata de ocupare și rata de activitate a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) din Regiunea Centru sunt mai mari decât la nivel național, 70,8% față de 67,3 % la nivel național, respectiv 73,4% față de 70,1% la nivel național.

Și în 2017, în regiunea Centru persistă decalajul pe sexe și medii rezidențiale prin rate de activitate și rate de ocupare semnificativ mai reduse pentru populația feminină și din mediul rural. Se desprinde un fenomen îngrijorător al subocupării care afectează în mod deosebit populația feminină din rural, combinat cu o calitate redusă a ocupării în mediul rural (în condițiile unei ocupări paupere, de subzistență, în agricultură).

În 2017 rata de activitate și rata de ocupare a tinerilor (15-24 ani), au înregistrat o scădere față de 2016. Rata de activitate a populației tinere din regiune (15-25 ani) este semnificativ mai mică în cazul bărbaților (28,1 % în 2017 față de 30,4 % în 2016, respectiv rata de ocupare a fost de 22,1 % în 2017 față de 24,2 % în 2016). În ceea ce privește populația feminină, aceasta a realizat o rata de activitate sensibil egală cu cea din 2016, respectiv 16,8 % față de 16,3 % în 2016. În schimb se înregistrează o rata mai mare de ocupare a populației feminine la categoria 15-24 ani, respectiv 12,1% în 2017 față de 11,4% în 2016.

În mediul urban rata de activitate și cea de ocupare sunt în scădere față de 2016 pentru categoria populației cu vârste cuprinse între 15-24 ani. În mediul rural situația se menține neschimbată față de 2016, valorile ratei de activitate și ale ratei de ocupare fiind aceleași, 26,6% respectiv 20,2% și în 2017.

În 2017, rata totală a șomajului (BIM) a tinerilor (15-24 ani) este mai ridicată în mediul rural (6,4%, față decât 4,4% în urban) și în cazul bărbaților (6%), față de 4,7% în cazul femeilor).

Evoluția structurii populației pe nivele de educație

Fig. 3 prezintă o ușoară descreștere a populației cu studii superioare față de 2016, (22,8 % în 2017 față de 23% în 2016). Populația de sex masculin cu studii superioare se menține aproximativ la același nivel ca și în 2016, respectiv 19,3 % în 2017 față de 19,6% în 2016. Populația feminină cu studii superioare înregistrează o foarte ușoară descreștere față de 2016, respectiv 27% în 2017 față de 27,6% în 2016. Populația cu studii superioare din mediul urban se menține aproximativ la același nivel ca și în 2016 (30,7% față de 30,8% în 2016) în schimb populația cu studii superioare din mediul rural este în descreștere 8,4% în 2017, față de 9,3% în 2016.

Fig. 3 Evoluția populației pe niveluri de educație. *Sursa Amigo*

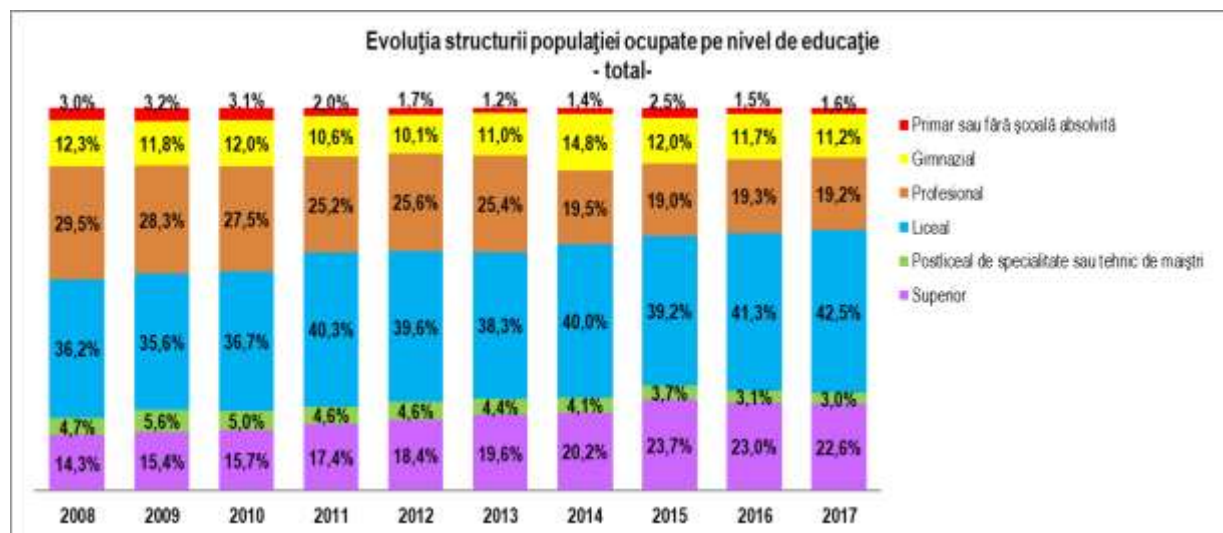

Fig. 4 Evoluția populației pe niveluri de educație -sex masculin. Sursa Amigo

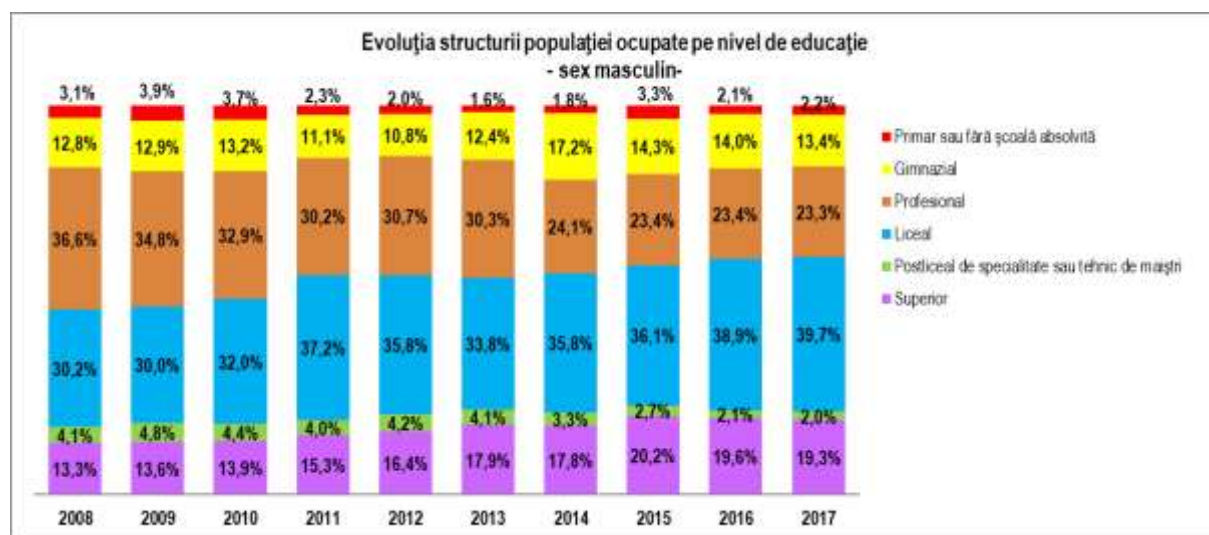

Fig. 5 Evoluția populației pe niveluri de educație. Sex feminin. Sursa Amigo

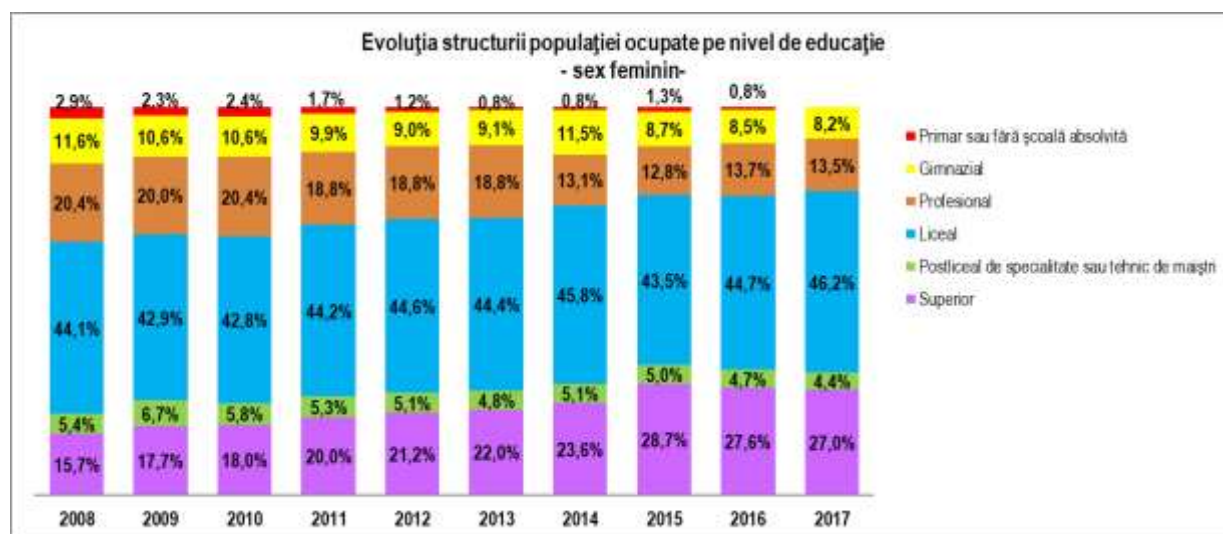

Fig. 6 Evoluția populației pe niveluri de educație. -mediul urban- Sursa Amigo

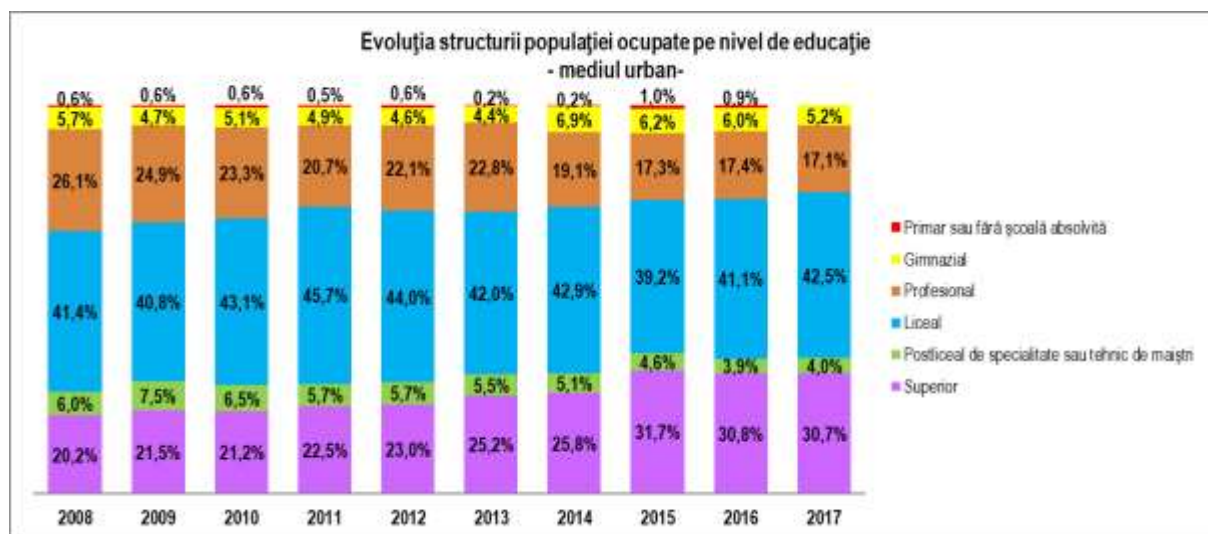
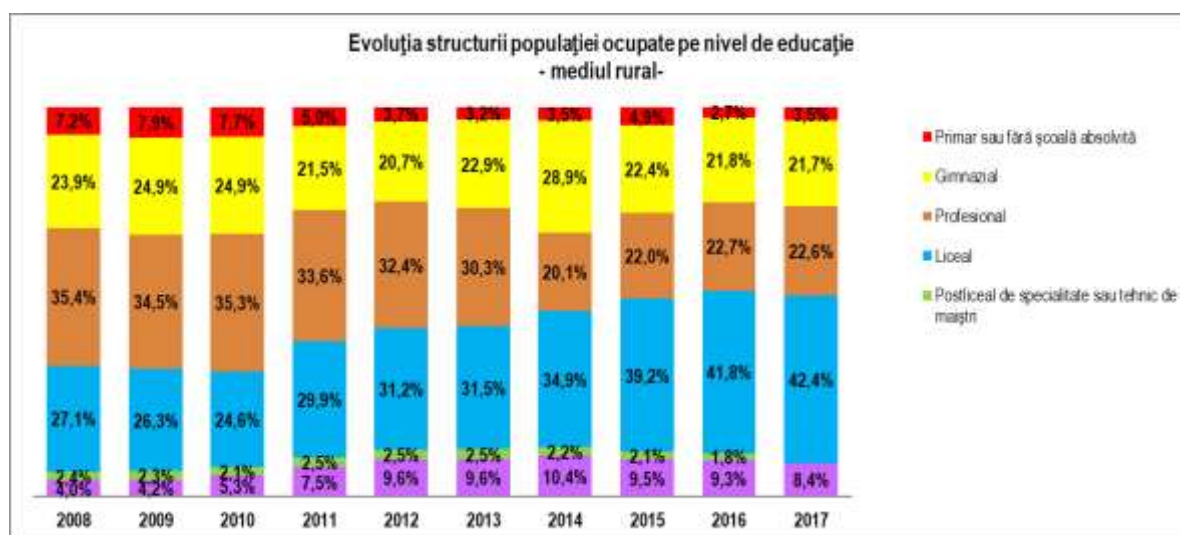

Fig. 7 Evoluția populației pe niveluri de educație. Mediul rural. Sursa Amigo

Principalele constatări desprinse din informațiile din AMIGO la nivel regional:

■ **Rata mare a șomajului tinerilor (peste media la nivel național) și șomajului de lungă durată - obligă sistemul de ÎS la:**

- anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii
- acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a studenților
- abordarea integrată a formării profesionale inițiale și continue, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți
- implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii.
- parteneriate active cu agenții economici, AJOFM, autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților – prioritate permanentă a managementului universitar.

■ **Ocuparea pe niveluri de educație, sexe și medii rezidențiale la nivel regional.**

Nivelul general de instruire al populației ocupate din regiune este mai ridicat decât media pe țară (conf. datelor pentru 2017):

Tendința de creștere a ponderii în ocupare a populației cu studii superioare și a celor cu nivel de pregătire liceal și de **scădere a ponderii** cu nivel de scăzut de pregătire (cel mult gimnazial).

Structura pe medii rezidențiale a ocupării indică **disparități majore între rural și urban** atât pentru populația ocupată cu studii superioare cat și pentru populația ocupată cu nivel scăzut de educație. În Regiunea Centru șansele de ocupare sunt mult mai reduse pentru persoanele cu nivel scăzut de pregătire (gimnazial, primar sau fără școală absolvită). Conform datelor din 2017:

- doar 8,4% din populația ocupată din mediul rural are studii superioare (față de 30,7% în urban);

Decalajele privind nivelul de educație în mediul rural față de urban - obligă la:

- Măsuri sistemice pentru creșterea generală a calității învățământului rural
- Asigurarea accesului egal la educație în condiții de calitate
- Măsuri de sprijin pentru continuarea studiilor de către studenții din mediul rural și din categorii defavorizate economic și social

La nivelul anului 2017, **structura pe sexe a ocupării** indică un **nivel general de pregătire mai ridicat în cazul femeilor**. Această constare poate semnifica, pe de o parte, faptul că șansele de angajare ale femeilor cresc odată cu creșterea nivelului de pregătire, iar pe de altă parte sugerează nevoia unor măsuri în sprijinul creșterii ocupării femeilor cu pregătire profesională.

Concluzii din analiza principalilor indicatori din Balanța Forței de Muncă (BFM):

■ **Rata de ocupare a resurselor de muncă (conf. BFM)** pentru perioada 2002-2017, rezultă evoluții similare cu cele din AMIGO, de scădere, la nivel regional și în toate județele, a ratelor de activitate și de ocupare a resurselor de muncă, cu tendință de creștere la sfârșitul intervalului (din 2012). Ratele de activitate și de ocupare a populației civile sunt mai ridicate la nivel regional decât cele agregate la nivel național.

■ **Șomerii înregistrați în evidențele AJOFM:** Rata șomajului înregistrat în Regiunea Centru a fost mai mare decât la nivel națională până în 2014 și mai mică în ultimii doi ani analizați (2016-2017).

■ **Locuri de muncă vacante pe activități ale economiei naționale:** S-a înregistrat o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante la nivelul Regiunii Centru, cu o scădere accentuată în 2009-2010, urmată de o creștere constantă până la sfârșitul intervalului analizat. În perioada 2011-2017, locurile de muncă vacante au crescut la nivelul regiunii, în toate activitățile economiei naționale (CAEN), cu excepția activităților din *Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat, Tranzactii imobiliare* și Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport.

Implicațiile evoluțiilor pieței muncii pentru învățământul superior

O problemă identificată și care rămâne de actualitate este lipsa unor evaluări de tip calitativ care să evidențieze relevanța competențelor dobândite ale studenților în raport cu cerințele reale pe piața muncii și cu exigențele dezvoltării durabile. În ultimii ani, extensia cantitativă, creșterea mare a numărului de studenți, a însemnat o descreștere a calității, atât datorită lipsei personalului didactic specializat, a infrastructurii adecvate, cât

și datorită scăderii ștachetei de exigență. În momentul de față universitățile se concentrează pe programe de licență, masterat și doctorat și mai puțin pe oferte educaționale punctuale de perfecționare rapidă, potrivit nevoilor angajatorilor.

Se impune pentru perioada de programare 2014-2020, sprijinirea și dezvoltarea de proiecte și politici la nivel local și regional care ar putea contribui la o mai bună corelare a competențelor teoretice și practice ale absolvenților de învățământ superior cu cerințele pe piața muncii. Este necesară inițierea, sprijinirea, dezvoltarea și încurajarea de parteneriate dintre mediul academic și mediul de afaceri din două motive:

- cadrele didactice să poată adapta mai bine și mai util curriculum și programele educaționale pentru diverse domenii de studiu, având în vedere că anumite tehnologii, servicii și activități profesionale cunosc un accentuat și dinamic proces de schimbare și dezvoltare impus de adaptarea la cerințelor societății
- prin acces la o gamă diversificată de stagii de practică, studenții, masteranzii, doctoranzii sau postdoctoranzii ar avea posibilitatea unei mai bune și oportune valorificări a cunoștințele teoretice dobândite, precum și o formare și o dezvoltare a calității competențelor practice necesare în foarte multe calificări pentru care există o cerere la nivel regional.

În 2017 la nivel regional doar 8,45% din populația ocupată din mediul rural are studii superioare (față de 30,7% în urban). Pentru învățământul superior, dintre grupele de ocupații cu număr semnificativ de locuri de muncă vacante la nivel regional, se desprind cu tendință de creștere a locurilor de muncă în paralel cu o evoluție în scădere sau fluctuantă a numărului de șomeri, dar cu balanță favorabilă locuri de muncă-șomeri: specialiști în informatică, ingineri constructori, specialiști în sistemul financiar, specialiști în administrația publică. La aceștia se adaugă inginerii mecanici cu tendință de creștere a locurilor de muncă (cel mai mare număr de locuri de muncă vacante la nivel regional) în paralel cu scăderea numărului de șomeri, dar cu balanță deficitară locuri de muncă-șomeri (cu tendință de ameliorare).

Concluzii din previziunile privind cererea de forță de muncă pe termen mediu (2013-2020)

Evoluțiile sectoriale în plan ocupațional, analizele și prognozele privind evoluția cererii și ofertei de forță de muncă trebuie avute în vedere pentru:

- Elaborarea planurilor de școlarizare astfel încât să reflecte ponderea crescută a serviciilor, nevoile în creștere în domeniul tehnic, specializările inteligente, calificările necesare ramurilor industriale cu potențial competitiv (cu accent pe creșterea nivelului de calificare și noile tehnologii), prioritățile strategice sectoriale pentru agricultură și dezvoltarea rurală;
- Ameliorarea scăderii ratei de ocupare, rata șomajului peste media la nivel național, șomajul ridicat al șomajului tinerilor și șomajul de lungă durată: prin anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii;
- Acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a studenților (prin Centrele de Informare Consiliere și Orientare în Carieră- CICOC);
- Abordarea integrată a formării profesionale inițiale și continue, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți;
- Implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii;

► Parteneriate active cu agenții economici, Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă, autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socioprofesională a absolvenților – prioritate permanentă a managementului universitar;

Învățământul superior din regiunea Centru. Evoluția ofertei învățământului superior din regiune (distribuția pe universități, domenii de licență, mediul de rezidență al studenților, sexe)

La nivel național, populația școlară din sistemul național de educație a fost în anul școlar/universitar 2017-2018 de 3,57 milioane de elevi și studenți, numărul fiind în scădere cu 18.700 comparativ cu anul școlar/universitar precedent, arată datele comunicate luni de Institutul Național de Statistică - INS.

Învățământul profesional și învățământul superior sunt nivelurile educaționale în care populația școlară a crescut (cu 6,9%, respectiv 1,4%) comparativ cu anul școlar/universitar precedent. Numărul absolvenților din anul școlar/universitar 2016-2017 a fost de 497.600 de elevi și studenți, în scădere cu 0,3% comparativ cu anul școlar/universitar precedent, arată un comunicat al INS.

În anul școlar/universitar 2017-2018, aproape jumătate din populația școlară s-a regăsit în învățământul primar și gimnazial (46,9%), iar circa o treime în învățământul liceal și cel antepreșcolar și preșcolar (17,8%, respectiv 15,1%). Din totalul populației școlare cuprinsă în sistemul de educație, 50,1% au fost elevii și studenții de sex masculin și 71,4% au studiat în mediul urban.

Comparativ cu anul școlar/universitar precedent, învățământul superior și învățământul profesional sunt nivelurile care au înregistrat creșteri ale populației școlare (+7.300 de studenți/cursanți, respectiv +5.800 de elevi). În învățământul profesional au fost înscriși 90.200 de elevi, rămânând în continuare nivelul educațional cel mai puțin reprezentat în totalul populației școlare (2,5%).

Ponderea studenților/cursanților din învățământul superior pentru toate cele trei niveluri (ISCED 6, 7 și 8) în totalul populației școlare cuprinse în sistemul național de educație în anul universitar 2016-2017 a fost de 14,8%.

Pentru nivelurile învățământului universitar de licență (ISCED 6 sau ISCED 7), numărul studenților înscriși în anul universitar 2016-2017 a fost de 405,6 mii studenți, înregistrând o diminuare cu 5,1 mii studenți (1,2%), comparativ cu anul universitar precedent.

Din totalul studenților/cursanților înscriși la toate nivelurile ISCED (6, 7 și 8) în anul universitar 2016-2017 (531,6 mii), ponderea studentelor din învățământul superior a fost majoritară (53,9%). În învățământul universitar de master, cursuri sau studii postuniversitare (ISCED 7), ponderea cursantelor înscrise a atins valoarea de 57,3% față de totalul cursanților înscriși în acest nivel, iar în nivelul ISCED 8, ponderea doctoranzilor (51,5%) este ușor superioară ponderii doctorandelor (48,5%) înscrise în același nivel educațional.

În anul universitar 2016-2017, numărul studenților/cursanților din toate cele trei niveluri ISCED (6, 7 și 8) ale învățământului superior privat a fost de 66,9 mii, reprezentând 12,6% din totalul studenților/cursanților/doctoranzilor din învățământul superior.

Cursurile învățământului superior pentru toate nivelurile ISCED (6, 7 și 8) au fost frecventate în anul 2016-2017 de 27,5 mii de **studenți care au obținut diploma de**

bacalaureat în altă țară. Ponderea lor a reprezentat 5,2% din numărul total al studenților/cursanților/doctoranzilor înscriși în învățământul superior. Din aceștia, 25,3 mii au fost înscriși în instituții de învățământ superior publice. Cea mai mare pondere a studenților străini față de totalul studenților (ISCED 6) o reprezintă studenții din învățământul universitar de licență (5,8%).

Majoritatea studenților înscriși în anul 2016-2017 în învățământul universitar de licență a fost formată din români (95,7%). Distribuția pe etnii arată că 3,7% au fost maghiari, 0,3% au fost romi și în proporție egală germani, turci și sârbi (fiecare cu câte 0,1%).

Învățământul superior se desfășoară la **formele de învățământ:** zi, seral, cu frecvență redusă sau învățământ la distanță.

Din numărul total al studenților/cursanților/doctoranzilor înscriși în toate nivelurile de învățământ superior ISCED (6, 7 și 8), 92,1% frecventează cursurile învățământului de zi.

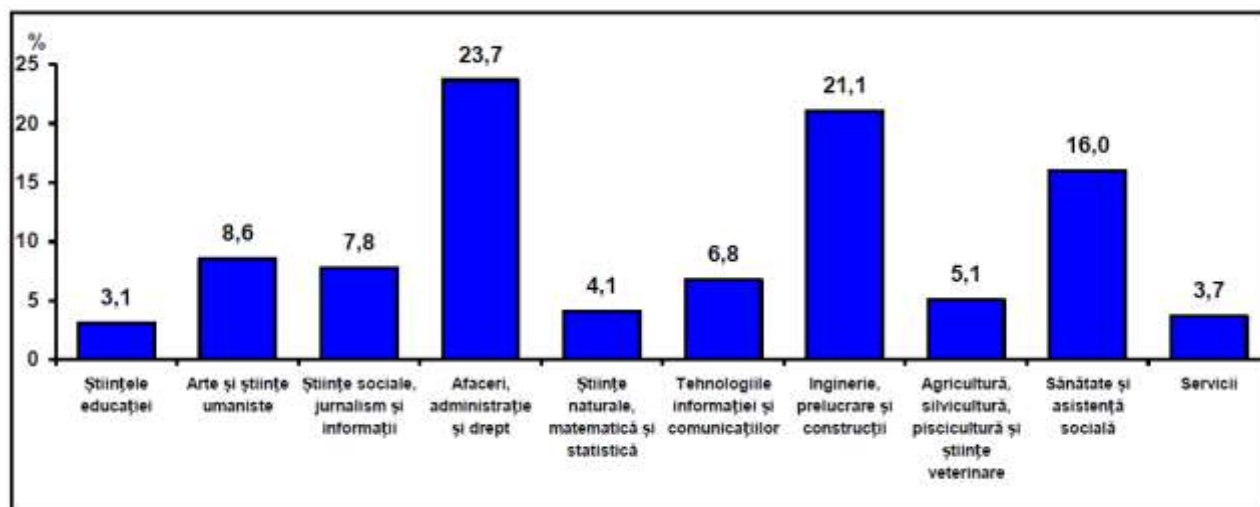
Majoritatea cursanților de la forma de învățământ de zi (98,3%) din învățământul superior de nivel ISCED 7 dețin ponderea cea mai ridicată față de totalul cursanților înscriși în acest nivel, comparativ cu ponderea studenților, doctoranzilor care frecventează cursurile de la forma de învățământ de zi în totalul nivelurilor de învățământ superior ISCED 6, respectiv ISCED 8.

Comparativ cu anul precedent, în anul universitar 2016-2017 forma de învățământ seral s-a desființat, iar numărul studenților/cursanților/doctoranzilor înscriși în toate nivelurile de învățământ superior ISCED (6, 7 și 8) au înregistrat scăderi la forma de învățământ la distanță (-2,9%), respectiv la forma de învățământ de zi (-0,6%).

În învățământul superior (ISCED 6, 7 și 8) din sectorul public, cea mai mare pondere au deținut-o studenții/cursanții/doctoranzii înscriși la învățământul de zi (93,2%), în timp ce în unitățile de învățământ din sectorul privat ponderea acestora a fost mai scăzută (84,3%).

În învățământul superior de licență, la toate grupele de specializări, ponderea studentelor a fost majoritară, cu excepția grupelor de specializări din domeniul agricol (39,8% la agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare), servicii (31,4%) și tehnic (30,3% la inginerie, prelucrare și construcții, 29,3% la tehnologiile informației și comunicațiilor).

Fig. 8 Ponderea studenților pe grupe de specializări la nivel național. *Sursa:INS*

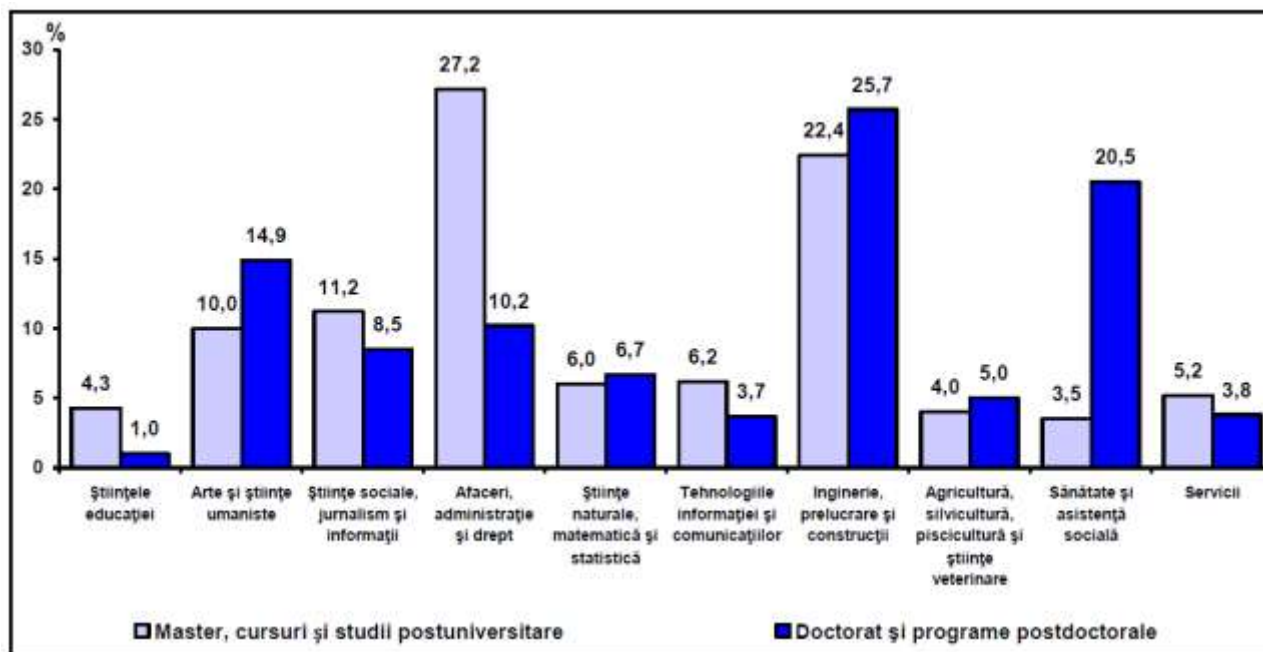
Afacerile, administrația și dreptul atrag cel mai mare număr de cursanți din învățământul universitar de master, cursuri și studii postuniversitare (27,2%), precum și

de licență (23,7%).

În anul 2016-2017, grupa de specializare **inginerie, prelucrare și construcții** a fost preferată de doctoranzi și postdoctoranzi în proporție de 25,7% din totalul nivelului (ISCED 8). Aceeași preferință s-a înregistrat și în nivelul ISCED 7, unde 22,4% din totalul masteranzilor și cursanților la studii postuniversitare au frecventat cursurile acestei grupe de specializări.

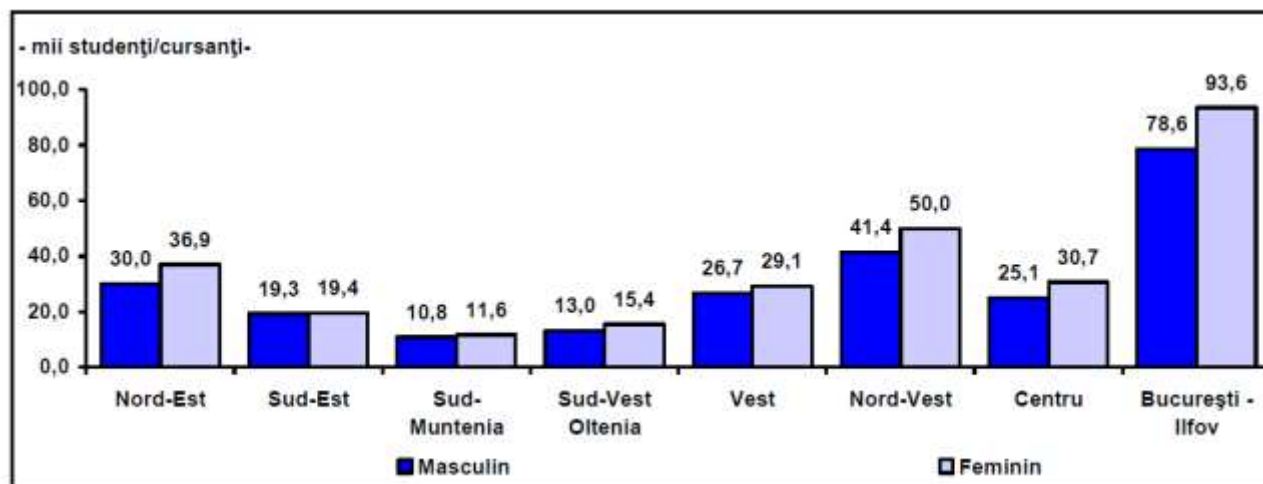
O altă grupă de specializări atractivă pentru cursanții din învățământului universitar de doctorat și programe postdoctorale a fost **arte și științe umaniste** (14,9%).

Fig.9 Ponderea studenților pe grupe de specializări și niveeluri de studii la nivel național. Sursa:INS

Studenții/cursanții/doctoranzii cuprinși în învățământul superior în toate nivelurile (ISCED 6, 7 și 8) s-au concentrat în regiunea București-Ilfov (32,4%) urmată de regiunea Nord-Vest (17,2%). Cei mai puțini studenți/cursanți/doctoranzi s-au regăsit în regiunea Sud-Muntenia (4,2%).

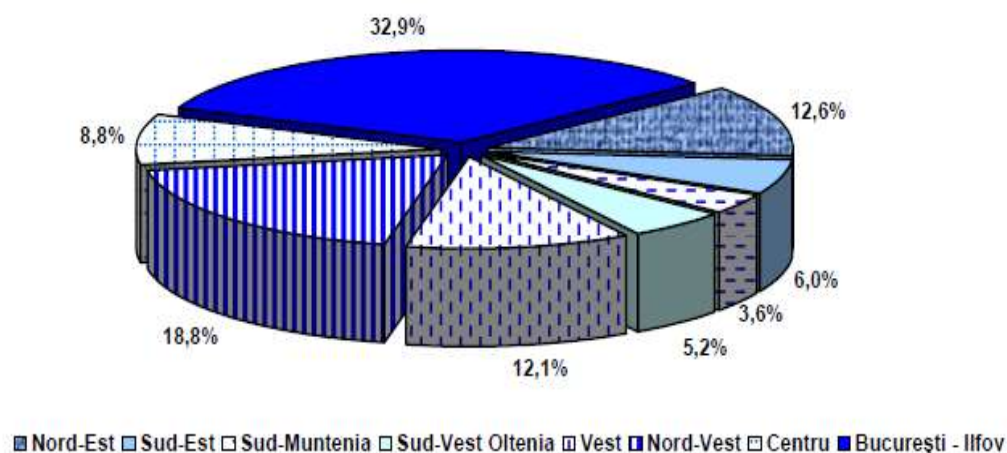
Fig.10 Ponderea studenților pe sexe la nivelul macroregiunilor. Sursa:INS

În anul universitar 2016-2017, aproape o treime (32,9%) din totalul personalului angajat își desfășura activitatea didactică în regiunea București-Ilfov. Ponderi importante ale personalului didactic se regăsesc și în regiunile Nord-Vest (18,8%), Nord-Est (12,6%) și Vest (12,1%).

Fig. 11 Structura personalului didactic din învățământul superior pe regiuni de dezvoltare,

în anul universitar 2016-2017. Sursa:INS

Cele mai multe cadre didactice universitare din învățământul superior particular și-au desfășurat activitatea în București (1,5 mii persoane), reprezentând 52,8% din totalul personalului didactic din învățământul superior privat.

Anul universitar 2016-2017 a avut în învățământul superior din România o rețea formată din 97 instituții care cuprindeau 554 facultăți.

În sectorul public funcționau 56 instituții de învățământ superior cu 406 facultăți, iar în sectorul privat 41 instituții de învățământ superior cu 148 de facultăți.

În profil teritorial, cele mai multe instituții de învățământ superior public își au sediul în marile orașe-centre universitare, astfel: 17 universități (93 facultăți) în regiunea București-Ilfov, 8 universități (66 facultăți) în regiunea Centru, 7 universități sunt în trei regiuni cu un număr de facultăți diferit: 70 facultăți în regiunea Nord-Vest, 55 facultăți în regiunea Nord-Est și 45 de facultăți în regiunea Vest, iar 4 universități (36 facultăți) își au sediul în regiunea Sud-Est.

În anul școlar 2016-2017, baza materială proprie a învățământului superior public a fost formată din 9740 laboratoare, 7777 mii amfiteatre, săli de curs, săli de seminarii și lucrări practice, precum și un număr de 555 ateliere, 289 terenuri sportive, 207 săli de gimnastică și 15 bazine de înot.

În anul universitar 2016/2017, în România numărul studenților înmatriculați în cadrul facultăților a fost de 531.586 studenți (dintre care 445.064 au fost înregistrați, la ciclurile de licență, master și doctorat, în cadrul facultăților din universitățile de stat finanțate din bugetul MEN). Evoluția numărului de studenți din ultimii ani, la toate cele trei cicluri de studii (licență, master și doctorat), învățământ public și privat, arată faptul că trendul descendent se atenuează considerabil în anul 2017, față de anii anteriori, înregistrându-se totuși scăderi mai semnificative la nivelul studenților înmatriculați în regim cu taxă, în special la nivelul învățământul privat.

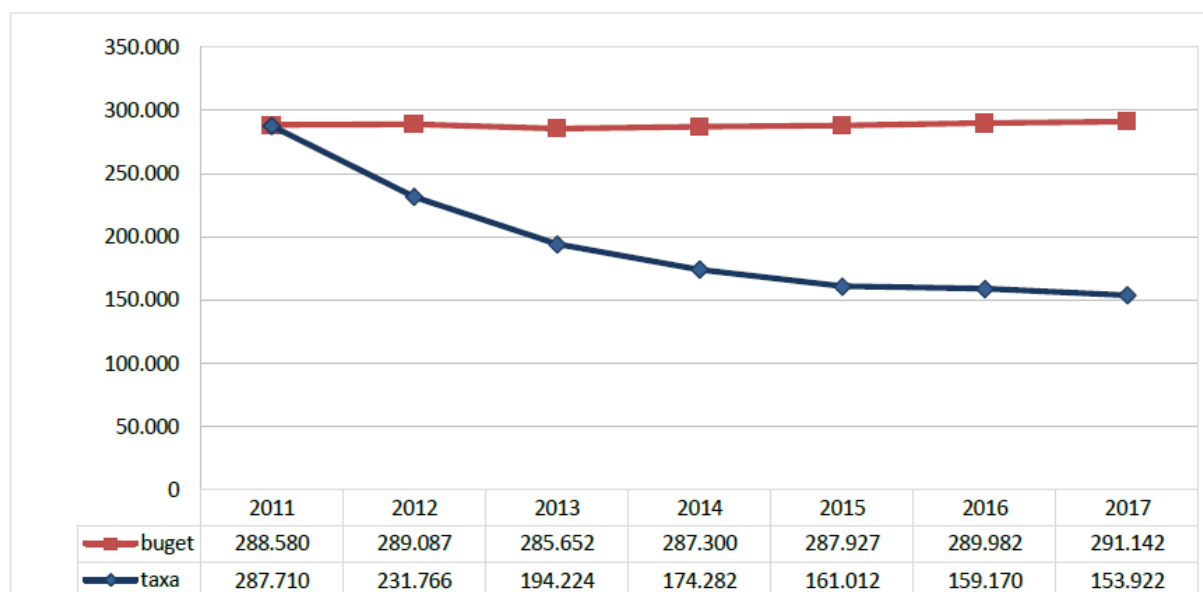
Fig. 12. Evoluția numărului de studenți din România (2011-2017). Sursa:UEFISCDI

Sursa: CNFIS, Raport public anual – 2015, Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun

Sursa date: INS, pentru datele privind învățământul universitar public și privat (raportarea pentru începutul anului universitar), datele pentru învățământul public, perioada 2011-2017 incluzând și datele privind învățământul militar de stat; CNFIS, pentru datele privind învățământul universitar public finanțat de MEN (raportarea cu data de referință 1 ianuarie)

Fig. 13. Evoluția numărului de studenți din învățământul public, pentru toate cele trei cicluri de studii universitare. Sursa:UEFISCDI

Sursa: CNFIS, Raport public anual – 2015, Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun

Sursa date: CNFIS, conform raportărilor realizate de universitățile de stat către MEN, din 2016 în platforma online ANS (data de referință 1 ianuarie)

În regiunea Centru funcționează în prezent 8 instituții de învățământ superior de stat civile și militare, 3 instituții particulare acreditate și o instituție particulară autorizată să funcționeze provizoriu. De asemenea există 6 extensii ale Universității Babeș Bolyai din Cluj Napoca.

Fig. 14 Numărul de facultăți la nivel național, regional și pe județe. Sursa TempoOnline.

Fig. 15 Numărul de facultăți proprietate publică. la nivel național, regional și pe județe.
Sursa TempoOnline.

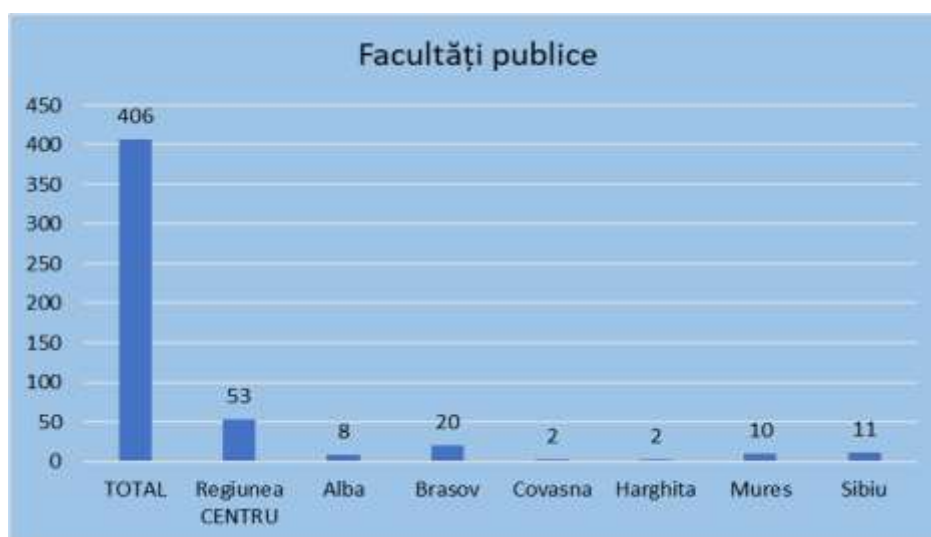

Fig. 16. Numărul de facultăți proprietate privată la nivel național, regional și pe județe.
Sursa TempoOnline.

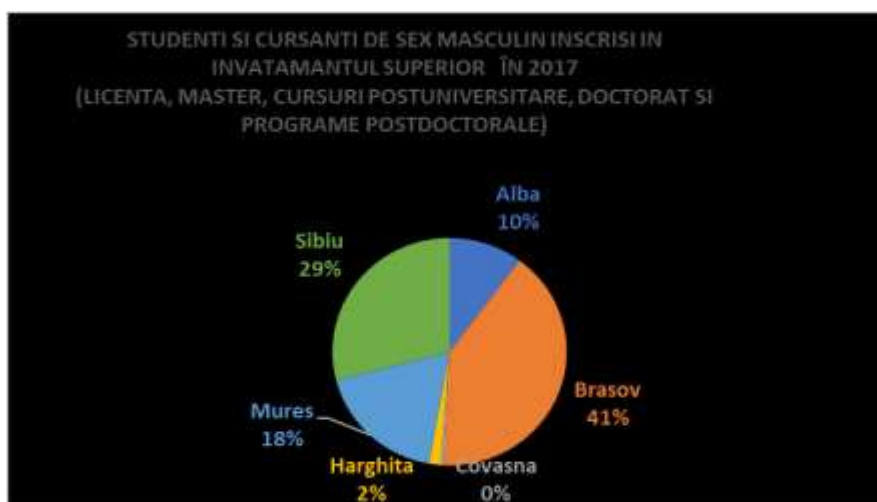
Din totalul studenților înscriși la nivel național în 2017, 538.871 studenți în regiunea Centru activează 10,54%, respectiv 56.803 – v.repartiția acestora pe județe în Fig. 17.

Fig. 17 Numărul de studenți din ÎS pe județe. Sursa TempoOnline.

La nivel național totalul studenților de sex masculin a fost de 247.028, 45,84% din totalul studenților. La nivelul regiunii Centru ponderea studenților de sex masculin a fost de 25.347 (10,26%). Configurarea la nivel de județe este reprezentată în Fig. 18.

Fig. 18. Numărul de studenți din ÎS pe județe. Sex masculin. Sursa TempoOnline.

La nivel național totalul studenților de sex feminin a fost de 291843, 54,16% din totalul studenților. La nivelul regiunii Centru ponderea studenților de sex feminin a fost de 31456 (10,78%). Configurarea la nivel de județe este reprezentată în Fig. 19.

Fig. 19. Numărul de studenți din ÎS pe județe. Sex feminin. Sursa TempoOnline.

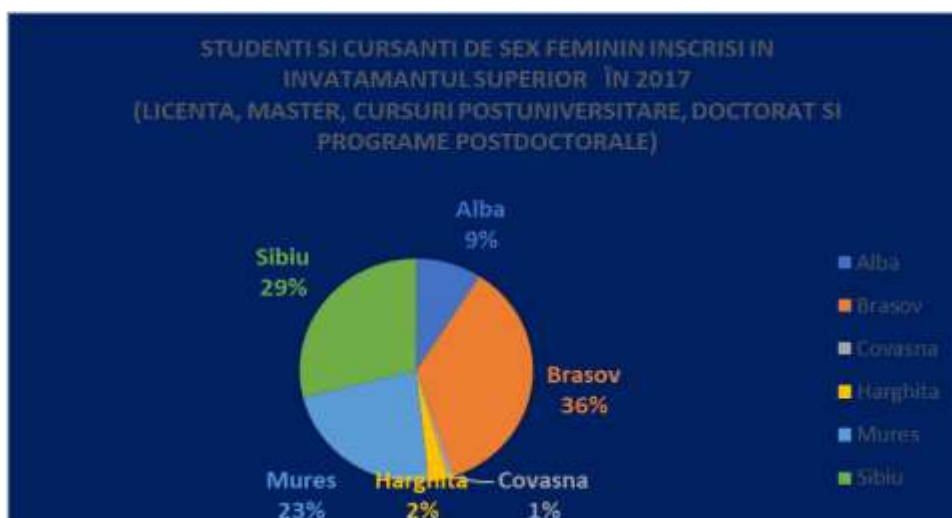

Fig. 20 Distribuția studenților pe sexe și mediul de rezidență

REGIUNE / JUDET	2016 2017					2017 2018				
	Total	Feminin	Masculin	Urban	Rural	Total	Feminin	Masculin	Urban	Rural
România	531586	286636	244950	531415	171	538871	291843	247028	538685	186
Centru	55777	30727	25050	55777		56803	31456	25347	56803	
Alba	5064	2614	2450	5064		5449	2869	2580	5449	
Brașov	21296	11036	10260	21296		21516	11223	10293	21516	
Covasna	360	244	116	360		388	263	125	388	
Harghita	1132	767	365	1132		1227	837	390	1227	
Mureș	11603	7152	4451	11603		11771	7178	4593	11771	
Sibiu	16322	8914	7408	16322		16452	9086	7366	16452	

Sursa Tempo Online

Instituțiile de învățământ superior de stat civile

1. UNIVERSITATEA "1 DECEMBRIE 1918" DIN ALBA IULIA - www.uab.ro
2. UNIVERSITATEA "TRANSILVANIA" DIN BRAȘOV - www.unitbv.ro
3. UNIVERSITATEA "LUCIAN BLAGA" DIN SIBIU - www.ulbsibiu.ro
4. UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ, FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE DIN TÂRGU MUREȘ - www.umftgm.ro
5. UNIVERSITATEA DE ARTE DIN TÂRGU MUREȘ - www.uat.ro
6. UNIVERSITATEA BABES-BOLYAI DIN CLUJ-NAPOCA - extensii în 6 orașe (Tg. Secuiesc, Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe, Sibiu, Tg. Mureș) - www.ubb.ro

Instituții de învățământ superior de stat militare

1. ACADEMIA FORȚELOR AERIENE "HENRI COANDĂ" DIN BRAȘOV - www.afahc.ro
2. ACADEMIA FORȚELOR TERESTRE "NICOLAE BĂLCESCU" DIN SIBIU - www.actrus.ro

Instituții de învățământ superior particulare acreditate

1. UNIVERSITATEA "GEORGE BARIȚIU" DIN BRAȘOV - www.universitateabarițiu.ro
2. UNIVERSITATEA "ROMÂNNO-GERMANĂ" DIN SIBIU - www.roger-univ.ro
3. UNIVERSITATEA "DIMITRIE CANTEMIR" DIN TÂRGU MUREȘ - www.cantemir.ro

Instituții de învățământ superior particulare autorizate să funcționeze provizoriu

1. FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ "ALMA MATER" - UNIVERSITATEA "ALMA MATER" DIN SIBIU - www.uamsibiu.ro

Cercetare-dezvoltare și inovație

În anul 2017, au fost cheltuite la nivel național pentru activitatea de cercetare-dezvoltare în cele patru sectoare de performanță, 4317,1 milioane lei, din care 3924,6 milioane lei cheltuieli curente, respectiv 90,9% și 392,5 milioane lei cheltuieli de capital, respectiv 9,1%.

Cheltuielile de cercetare-dezvoltare au reprezentat 0,50% din PIB, din care pentru sectorul privat 0,29% și pentru sectorul public 0,21%. La sfârșitul anului 2017, își

desfășurau activitatea în cercetare-dezvoltare 32586 salariați, număr în ușoară creștere față de cel înregistrat la sfârșitul anului 2016, când totalul slariaților în CDI era de 32232 (tab.xx.. În regiunea Centru ultimele date disponibile sunt din 2016, iar din totalul de 32232 salariați în CDI, 10,27% sunt în regiunea Centru. Ponderea cea mai mare pe județe o are județul Sibiu cu 48,97%, urmat de județul Brașov cu 38,55%, Mureș cu 7,5%, Alba cu 3,38%, Covasna cu 0,8% și Harghita cu 0,7%.

Tabel Total angajați în CDI la nivel național

Sectorul de performanță	2016		2017	
	Salariați	din care:	Salariați	din care:
	total	femei	total	femei
TOTAL	32232	14462	32586	14579
Sectorul mediului de afaceri	10785	3742	11525	4054
Sectorul guvernamental	12663	6226	12500	6132
Sectorul învățământ superior	8627	4421	8416	4341
Sectorul privat non-profit	157	73	145	52

Tabel. Total angajați în CDI la nivelul regiunii Centru.

Salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare - inovare	
Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Ani
	Anul 2016
	UM: Numar persoane
TOTAL	32232
Regiunea CENTRU	3312
Alba	112
Brasov	1277
Covasna	28
Harghita	24
Mures	249
Sibiu	1622

Un domeniu care poate da un impuls semnificativ dezvoltării Regiunii Centru și care necesită acordarea unei mari atenții în ceea ce privește învățământul superior cercetarea și inovarea (CDI). Dezvoltarea sectorului CDI este unul dintre factorii care pot potența relansarea ÎPT la nivelul Regiunii Centru. Necesitatea întăririi legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri presupune dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, a clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând procesul de transfer tehnologic. *Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare* (CDI) este unul dintre factorii care pot potența competitivitatea la nivelul Regiunii Centru. La nivel regional se simte necesitatea întăririi legăturii dintre mediul de cercetare și cel de afaceri în perspectiva dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere.

Principalele universități din Regiunea Centru care au activitate de cercetare sunt:

- Universitatea Transilvania din Brașov
- Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
- Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie din Târgu Mureș

Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia

- Universitatea de Arte din Târgu Mureș
- Universitatea „Babeș-Bolyai” – Extensia Universitară Sfântu Gheorghe
- Universitatea "Sapientia" – Extensiile Universitare Miercurea Ciuc și Târgu Mureș

La nivel regional există un număr mare de centre și institute de cercetare care acoperă aproape toate domeniile de cercetare, principalele fiind: științe economice, inginerie și tehnologii avansate, energii regenerabile și biotehnologii, electrotehnică, mecanică, farmacie, medicină, dezvoltare teritorială, dezvoltare durabilă, topografie și geodezie, sociologie, științe exacte (matematică, fizică, chimie, etc.), tehnologia informației și comunicațiilor, ingineria mediului, etc. În tabelul de mai jos sunt enumerate toate domeniile de cercetare la nivel de universitate din Regiunea Centru:

Tabel. Domeniile de cercetare din cadrul universităților din Regiunea Centru

Universitate Transilvania din Brașov	Energii regenerabile, produse high-tech pentru autovehicule, management durabil al resurselor forestiere și cinegetice, sisteme mecatronice avansate, tehnologii și sisteme avansate de fabricație, ecobiotehnologii și echipamente în agricultură și alimentație, sisteme electrice avansate, tehnologii și materiale avansate, tehnologii inovative și produse avansate în IL, modelare matematică și produse software, economie, management și marketing, medicină inovativă fundamentală și aplicativă, inovare culturală, comunicare și dezvoltare socială, calitatea vieții și performanța umană.
Universitatea Lucian Blaga din Sibiu	Inginerie, economie, informatică, știința comunicării și tehnologiainformației, producție textilă, agricultură, industrie alimentară, protecția mediului, tehnologii neconvenționale și electrotehnologii, tehnologii integrate, ingineria materialelor, sănătate publică, medicină, microchirurgie, științe socio-umaniste, arhitecturi avansate de procesare a informației, drept public și privat, biotehnologii, ecologie, științe politice, litere, teologie, relații internaționale și studii europene.
Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie din Târgu Mureș	Științe Morfologice (anatomie, embriologie, biochimie, medicină, legală,genetică radiologie și imagistică medicală, anatomie patologică, biologie celulară și moleculară, biofizică, biotehnică și fizică medicală, histologie), Științe Funcționale și Complementare (fiziologie, fiziopatologie, farmacologie, virusologie, epidemiologie și medicină preventivă, nutriție și medicina muncii, sănătate publică și managementul sanitar, informatică medicală și biostatistică, științele motricității), Medicină Internă, Medicină Clinică (reumatologie, medicină fizică și recuperare, neurologie, psihiatrie, boli infecțioase, dermatologie, pediatrie, endocrinologie, oncologie generală, medicina muncii, pneumologie, fiziologie), Chirurgie (chirurgie generală, chirurgie și ortopedie pediatrică, urologie, Anestezie Terapie Intensivă, ortopedie, obstetrică - ginecologie, oftalmologie, ORL), Tehnologii avansate de proiectare și fabricație asistată, managementul energiei, electrotehnologii, istorie, lingvistică aplicată și studii culturale, informatică, economie, optimizarea performanțelor organizațiilor, științe socio-umane, urbanism și politici publice
Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia	Informatică, Electronică aplicată, Ingineria Mediului, Economie, Topografie și cadastru, Geologie, Istorie, Arheologie, Sociologie, Dezvoltare teritorială și urbană, Terapie Ocupațională, Educație Fizică, Matematică, Teologie ortodoxă, Filologie, Științe juridice, Politologie,

	Științele educației, Marketing, Finanțe, Contabilitate, Informatică de Gestiune, Turism.
Universitatea de Arte din Tg. Mureș	Scenografie, arta actorului, coregrafie, teatrologie, teatru de animație, pedagogie muzicală, scriere dramatică, etc. Pe lângă aceste domenii de cercetare există în cadrul universității Centrul de Studii și Creații Teatrale, cercetările și activitățile științifice fiind orientate spre două direcții: creația artistică (interpretarea de roluri, regizarea unor spectacole, realizarea scenografiei, traducerea și adaptarea de texte pentru spectacole teatrale, etc.) și cercetarea fenomenului teatral prin studii de istoria, teoria, estetica și pedagogia teatrului
Universitatea "Sapientia" Extensia Universitară Miercurea Ciuc	Biochimie și biotehnologii, științe sociale aplicate, confluente interculturale.
Universitatea „Babeș-Bolyai” Extensiunea Universitare Sfântu Gheorghe	Administrarea afacerilor, economie, comerț, turism și servicii, ingineria mediului, ingineria sistemelor biotehnice și ecologice, științe administrative, administrație publică

Centrele CDI au fost înregistrate pe platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructures System) în 2017, după cum rezultă din tabelul de mai jos.

Tabel. Centre de cercetare înregistrate pe platforma ERRIS

Nr. crt.	Județ	Denimire centru	Profil
1	Alba	Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia - Centrul internațional de dezvoltare durabilă a mediului și controlul calității alimentelor (bena-uab)	Managementul infrastructurilor de mediu Facilități analitice
2	Alba	Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia - Centrul de Cercetare pentru Sisteme Electronice și Control Inteligent	Masuratori electrice și electronice Dezvoltarea aplicațiilor de vedere artificială Electronică medicală Auditul energiei Smart City și Smart Environment Applications Aplicații și testări în industria auto Data mining și analiză Tehnologii și facilități multimedia
3	Alba	Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia - Institutul de Arheologie Sistemică Iuliu Paul	Paleobotanică Reabilitarea restaurării metalice Servicii de arheologie Restaurare-conservare ceramică
4	Alba	Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia - Laboratorul de electrochimie și coroziune (ECL)	Facilități analitice Sinteze sau facilități de testare a materialelor Managementul infrastructurilor de mediu
5	Alba	Centrul pentru Tehnologii Viticole Durabile SC Jidvei SRL, Departamentul Cercetare & Dezvoltare	Agronomie, Silvicultură, Centre de creștere a plantelor

6	Alba	Socks Infrastructură de cercetare SC CISEROM SA	Sinteze sau facilități de testare a materialelor Sosete - Materiale textile
7	Alba	Stația de cercetare pentru viticultură și enologie blaj	Cercetare științifică în viticultură și enologie Protecția plantelor - viticultură Analiza fizico-chimică pentru sol și viță de vie
8	Brașov	Institutul national de cercetare dezvoltare pentru cartof si sfecla de zahar-brasov	Agricultura de precizie
9	Brașov	Universitatea Transilvania din Brașov, Institutul de Cercetare și Dezvoltare al Universității Transilvania	Cercetare avansată și educație pe teme complementare ale dezvoltării durabile, Inginerie energetică (non-nuclear) iomateriale / Nanomateriale pentru sănătate
10	Brașov	FLASHNET SRL	• Evaluarea performanțelor EMC efectuate • Proiectarea echipamentelor electronice pentru telemanagementul iluminatului public • Proiectarea interfețelor de comunicații de radiofrecvență pentru telemanagementul iluminatului public
11	Brasov	SC ELMAS SRL	Materials Synthesis or Testing Facilities Mechanical Engineering Facilities
12	Brasov	Centrul de Cercetare și Simulări Avansate în Forțele Aeriene Academia Forțelor Aeriene "Henri Coanda"	Centrul de formare a simulării forțelor aeriene comune
13	Brasov	Siemens Industry Software SRL	Industria auto, aerospațială și alte industrii avansate de producție.
14	Brasov	Institutul de cercetare - dezvoltare pentru pajisti (i.c.d.p.)	Resursele genetice; creșterea ierburilor și legumelor perene; protecția plantelor; tehnologii pentru producerea semințelor de iarbă și leguminoase perene; tehnologia pășunilor permanente; tehnologia pășunilor temporare; utilizarea pășunilor
15	Brașov	Natural Ingredients R&D SRL	Uleiuri naturale, ingrediente naturale
16	Brașov	Departamentul de imagistică și vedere artificială Siemens SRL	Server de calcul de înaltă performanță; Calculatoare desktop obișnuite; Calculatoare tip laptop obișnuite
17	Brașov	Soluții de simulare și testare Siemens Industry Software SRL	Inginerie mecanică și electrică
18	Brașov	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură "Marin Dracea" (incds)	Laborator de testare semințe forestiere Conservarea semințelor rășinoase cu înaltă longevitate naturală Asistență tehnică privind eșantionarea loturilor de semințe pentru export Colaborare pentru includerea / excluderea standurilor din categoria surselor de semințe

			Proiecte de cercetare în domeniul geneticii cantitative, conservarea semințelor și conservarea standurilor de semințe
19	Brașov	Centrul de cercetare în psihologie și științe educaționale, Universitatea Spiru Haret	Evaluarea psihologică, diagnosticul organizațional, orientarea profesională
20	Brasov	Centrul de inovare digitală, ICEBERG CONSULTING SRL	Centrul de inovare digitală; Smart City + Mobility Living Labs; I4T - Centrul de transfer tehnologic al industriei 4.0
21	Covasna	Centrul de cercetare pentru ceramica macroporoasă CHEMI CERAMIC F SRL	Plante pilot pentru testarea proceselor Managementul infrastructurilor de mediu Sinteze sau facilități de testare a materialelor Ceramica macroporoasă
22	Covasna	Compute cluster in Sf. Gheorghe, FUNDATIA PROVITAM	Computație GPU
23	Harghita	CORAX Research Center, SC CORAX BIONER CEU SA	Facilități de cultură celulară, facilități genomice, transcriptomice, proteomică și metabolism Facilități analitice
24	Harghita	Grupul de Biotehnologii din Mediu, Universitatea Sapientia din Transilvania	1. PPGroup-Sapientia - Grupul pentru Protecția Plantelor-Sapientia 2. Grupul de cercetare în domeniul inteligenței computaționale (CIRG) - Laboratorul de inteligență computațională 3. Grupul de Biotehnologie de Mediu 4. Centrul de Cercetare Biochimică și Biotehlogică (BiBiRC)
25	Mureș	Centrul de Cercetări Economice - Universitatea Petru Maior din Tîrgu-Mureș Universitatea "Petru Maior" din Tîrgu Mureș	Performanța cercetării științifice în domeniul finanțelor și al contabilității Patrimoniul pentru dezvoltarea durabilă și redresarea economică în Europa de Sud-Est
26	Mureș	Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mures	29 laboratoare de cercetare medicală
27	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu Centru de cercetare biotehnologii și inginerie alimentară	Biotehnologii
28	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu Sisteme de procesare și arhitecturi avansate de calculatoare	LBUS cadru pentru optimizare multi-obiectiv
29	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, INCON – Centru de cercetare pentru inteligență conectată	Ssitem multi-agent, Semantic web și ontologii, Realitate virtuală, cInteligență artificială
30	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centru de cercetare pentru Ecologie aplicată	Environmental Health Research sănătate, mediu, pământ, ocean, ape, atmosferă
31	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centru de cercetare pentru formarea metalului	Inginerie mecanică, sinteza materialelor, testare, mecatronică, robotică

32	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu Centru de cercetare pentru produse și procese sustenabile	Inginerie mecanică, date complexe, ingineria calității
33	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centrul de cercetări economice	Microeconomie, macroeconomie, finanțe, management, turism, marketing.
34	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centrul de cercetări psihologice	Cercetări de psihologie
35	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centrul de cercetări pentru protecția mediului și științe agricole	Agronomie, silvicultură, management de mediu, consultanță pentru fermieri, marketing, turism rural.
36	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centrul de cercetări pentru medicină pediatrică	Genomică, imagistică biomedicală, culturi celulare
37	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centrul de cercetări în informatică și tehnologia informației	Date complexe, software, calcul distribuit, sisteme inteligente
38	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centrul pentru cercetări sociale	Data mining și analiză statistică
39	Sibiu	Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Centrul de cercetări lingvistice	Colecții audio-vizuale, multimediam cercetări patrimoniu cultural, lingvistică.
40	Sibiu	Academia Forțelor Terestre Nicolae Bălcescu Sibiu, Laborator de compatibilitate electromagnetică	Rețele de comunicații Inginerie electrică și optică
41	Sibiu	Academia Forțelor Terestre Nicolae Bălcescu Sibiu Laborator de dozare și măsurare a expunerii la radiofrecvență	Inginerie optică și electrică
42	Sibiu	Medisan 2010 Mediaș	Preparate farmaceutice pentru hemodializă
43	Sibiu	Institutul de cercetari produse auxiliare organice S.A. Copșa mică	Bioeconomie și nanotehnologii

Pentru următoarea perioadă de programare, 2014-2020, este necesară formularea unor programe și proiecte care vizează regândirea activității de CDI din cadrul universităților.

Atât la nivelul Regiunii Centru cât și la cel național este nevoie de sprijinirea și finanțarea educației persoanelor care activează în domeniul ÎS și al cercetării, aceasta fiind și un factor determinant în dezvoltarea inovativă a societății. Alături de educație, o prioritate o va constitui formarea forței de muncă de înaltă calificare pentru a înregistra progrese în domeniul cercetării și al dezvoltării, punându-se accent pe dezvoltarea competențelor și calificărilor necesare într-o economie bazată pe cunoaștere. Pentru următoarea perioadă de programare, la nivelul Regiunii Centru este nevoie să se sprijine și încurajeze: crearea sau dezvoltarea de nuclee de competență științifică și/sau tehnologică de înalt nivel și la standarde europene; sprijinirea celor mai talentați și creativi cercetători (în special în rândul tinerilor); sprijinirea proiectelor de cercetare care deschide domenii noi și promițătoare de cercetare și inovare prin dezvoltarea

tehnologiilor viitoare și emergente; mobilitatea teritorială a persoanelor cu înaltă pregătire științifică (în special al cercetătorilor) prin asigurarea unui networking și acces pe scară largă la infrastructura de cercetare la nivelul Uniunii Europene în vederea transferului de cunoștințe.

Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020

Unul din rezultatele cheie obținute în cadrul elaborării Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020 a fost identificarea unor sectoare economice cu potențial de a deveni domenii regionale de excelență și evidențierea atuurilor pe care Regiunea Centru le deține în fiecare din aceste domenii. În urma procesului de consultare la nivel regional desfășurată în perioada iunie 2014 - decembrie 2014 au rezultat 9 domenii cu potențial de specializare inteligentă.

1. Industria auto și mecatronică

Industria auto are o tradiție puternică în Regiunea Centru, având o prezență importantă atât în zona Brașovului cât și a Sibiului. Începând cu anii 2000, în România au pătruns de prestigioase firme europene în domeniul auto, aceste companii fiind atrase de disponibilitatea forței de muncă și costurile salariale scăzute, pe de o parte și de stabilitatea mediului economic și dispariția taxelor vamale după aderarea României la Uniunea Europeană, pe de altă parte. Regiunea Centru, alături de Regiunea Vest și de Regiunea Sud Muntenia se numără printre zonele cu cea mai rapidă creștere a investițiilor străine în domeniul auto. Alături de activitățile didactice, Universitatea Transilvania din Brașov desfășoară o importantă activitate de cercetare-dezvoltare. Domeniile de cercetare abordate în cursul ultimilor ani sunt următoarele: motoare auto, traficul și siguranța circulației, cercetări energetice și ecologice fundamentale, siguranță rutieră, transport și interacțiunea cu mediul, produse avansate pentru automobile, realitate virtuală și robotică. Unele dintre marile companii multinaționale prezente în Regiunea Centru și-au creat centre de cercetare-dezvoltare, valorificând astfel potențialul autohton de cercetare și inovare. Astfel de centre găsim la Brașov (Centrul de Inginerie și Dezvoltare al companiei Autoliv și Centrul de Cercetare al firmei Siemens) și la Sibiu (Centrul de cercetare-dezvoltare al concernului Continental și Centrul de cercetare-dezvoltare Kromberg & Schubert). Una dintre companiile locale care desfășoară o importantă activitate de C-D este firma Compa din Sibiu, aceasta investind constant în cercetare fonduri semnificative.

2. Industria aerospațială

Fabricarea avioanelor are o tradiție destul de consistentă în Regiunea Centru, întreprinderea Aviatică Română (IAR) de la Brașov fiind prima fabrică românească de avioane. În analiza regională a industriei aeronautice au fost identificate companiile active care raportează situațiile financiare pe următoarele coduri CAEN:

- 3030 - Fabricarea de aeronave și nave spațiale: SC Airbus Helicopters Romania SA, SC Aernnova European Components SRL, SC Premium Aerotec SRL, SC Aero Meca SRL, SC Airbus Helicopters Industries SRL, SC Aeronamic Eastern Europe SRL
- 3316 - Repararea și întreținerea aeronavelor și navelor spațiale: SC IAR SA
- 7112 - Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea: SC Nuarb SRL
- 2511 - Fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice: SC Novae Aerospace Romania SRL
- 2562 - Operațiuni de mecanică generală: SC Aero Part Expert SRL
- 7120 - Activități de testare și analize tehnice: SC Aeroq NDT SRL

- 2399 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice n.c.a: SC Compozite SRL
- 2561 - Tratarea si acoperirea metalelor: SC B.W.B. Surface Technology SRL
- 4641 - Comerț cu ridicata al produselor textile: SC Anjou Aeronautique SRL.

Implicarea în activitatea de cercetare – dezvoltare este atât din partea operatorilor economici activi în industria aerospațială, cât și din partea mediului universitar regional. SC IAR SA a participat la un proiect de cercetare național, cod PN-II-PC-2008-8061, având ca temă securizarea și fiabilizarea structurilor aeronautice reparabile prin utilizarea materialelor compozite inteligente. Siemens Industry Software SRL din Brașov a contribuit la dezvoltarea platformei utilizată de NASA pentru construirea robotului Curiosity care se afla acum pe Marte. NASA a utilizat software-ul dezvoltat de inginerii IT din Brașov pentru proiectarea, simularea și asamblarea virtuală a robotului, precum și pentru teste. Activitățile de cercetare ale Academiei Forțelor Aeriene sunt confirmate de o serie de proiecte PSCD din cadrul Ministerului Apărării Naționale și de derularea a 2 proiecte naționale PNII cu instituții partenere din domeniul aerospațial (INCAS, COMOTI, STRAERO, Politehnica București). Academia confirmă preocupările de parteneriat în cercetare atât prin acorduri bilaterale cu entități regionale și naționale, cât și prin activarea ca membru în clusterul local “Clusterul pentru Inovare și Tehnologie – ALT Brasov” (cu peste 30 de firme și instituții de cercetare) ce are ca misiune facilitarea valorificării creativității și a noilor tehnologii în rândul companiilor brașovene și a instituțiilor de cercetare și de învățământ superior. SC Nuarb SRL a dezvoltat scaune de pilotaj cu protecție la prăbușire pentru elicoptere, precum și o soluție de optimizare a structurii suport pentru motoare de aeronave în scopul reducerii greutatei. Compania anunța ca desfasoara 4 programe de cercetare – dezvoltare concentrate pe reducerea de greutate la aparate de zbor și este implicata in proiecte de cercetare – dezvoltare pentru avioane de mici dimensiuni precum Air Symphony și Elias (împreună cu Acentiss GmbH & PC AERO GmbH). De asemenea, a inițiat constituirea cluster-ului Transylvania Aerospace (aflat încă în faza incipientă) care se poate poziționa ca o platformă suplimentară de transfer tehnologic și suport pentru dezvoltare acestui sector industrial. De altfel, transferul de tehnologie a fost inițiat prin licențierea IAR ca producător al elicopterelor PUMA în anii 70 și a continuat, inclusiv prin investițiile realizate de companiile multinationale care, ulterior stabilirii prezentei lor în regiune, au început să se activeze ca surse de inovare și transfer tehnologic inclusiv prin participarea în hub-ul de cercetare și dezvoltare Research for Industry, dezvoltat de Institutul Român de Știință și Tehnologie din Cluj Napoca (Nuarb, Aernnova, Premium Aerotec, care s-au alăturat firmelor românești Compozite și IAR).

3. Sectorul agroalimentar

Sectorul agroalimentar este unul dintre domeniile de excelență ușor pretabile la dezvoltarea lanțurilor valorice locale sau la nivel regional. Asocierile dintre fermieri favorizează încheierea de acorduri cu procesatorii, distribuitorii și retailerii, iar dezvoltarea comunicațiilor facilitează formarea lanțurilor valorice, însă zona de distribuție și retail este dominată de câțiva mari operatori care își aplică propriile politici comerciale. La nivelul Regiunii Centru, câteva subramuri se detașează prin potențialul de formare a lanțurilor valorice: producția de lapte și produse din lapte, producția de carne și produse din carne, valorificarea plantelor medicinale și aromatice.

Infrastructura de cercetare – dezvoltare din Regiunea Centru cuprinde 2 centre de cercetare în cadrul Facultății de Științe Agricole, Industrie Alimentară și Protecția

Mediului de la Sibiu (FSAIAPM), 3 institute de cercetare, dezvoltare sau inovare și 7 stațiuni de cercetare - dezvoltare:

Centrul de BIOTEHNOLOGII ALIMENTARE (FSAIAPM),

Centrul de INGINERIA PROCESELOR ALIMENTARE (FSAIAPM),

Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Cartof și Sfeclă de Zahăr Brașov care și-a început activitatea încă din anul 1949,

Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Pajiști Brașov care și-a început activitatea în 1970 Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Montanologie din Cristian care este singura unitate de cercetare cu specific montan din România,

Stațiunea de Cercetare și Dezvoltare pentru Viticultura și Vinificație Blaj,

Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare pentru Legumicultură Iernut

Stațiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Creșterea Bubalinelor Șercaia

Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare pentru Creșterea Ovinelor și Caprinelor Reghin

Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare pentru Creșterea Bovinelor Târgu Mureș

Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare pentru cartof Târgu Secuiesc

Stațiunea de Cercetare și Producție a cartofului Miercurea Ciuc. Opt dintre aceste unități de cercetare au implementat proiecte de cercetare-inovare în cadrul Planului Sectorial pentru Cercetare-Dezvoltare 2011-2014 al MADR și urmează să implementeze alte proiecte de cercetare în cadrul perioada 2015-2018 în cadrul Planului Sectorial pentru Cercetare-Dezvoltare 2015-2018.

4. **Industria ușoară**

Regiunea Centru se plasează pe unul din primele locuri la nivel național, iar importanța acestui domeniu la nivel regional rămâne valabilă în ciuda unui recul înregistrat în ultimii ani. În plus, industria ușoară dispune în Regiunea Centru de o rețea de formare profesională pentru nivelul mediu de studii și oferă formare de nivel universitar pentru specializarea ingineriei industriale în domeniul textil. Domeniul industriei ușoare pare atractiv și pentru firmele străine, atât pe segmentul confecțiilor textile și articolelor din piele cât și pe segmentul textilelor industriale. Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Textile și Pielărie (INCDTP), cu sediul în București, este singurul institut cu acest profil din România și colaborează cu actori economici din întreaga țară, inclusiv din Regiunea Centru. INCDTP este membru al clusterul Transilvania Textile & Fashion. INCDTP abordează diverse teme de cercetare-dezvoltare, inclusiv utilizarea produselor textile în conexiune cu alte domenii industriale: auto, agricultură, medicină, construcții etc). Departamentul de Cercetare și Producție Textilă activează în cadrul Facultății de Inginerie a Universității Lucian Blaga din Sibiu, fiind unul din primele centre de cercetare înființate în cadrul acestei Universități.

5. **Mediul construit sustenabil**

În 2014, regiunea Centru se afla pe primul loc în ceea ce privește investițiile în domeniul protecției mediului (971,654 mii lei) -23% din totalul național. Schematic, mediul construit sustenabil cuprinde: a) Materiale și produse: dezvoltarea mediului construit este condiționată de reducerea consumului de resurse neregenerabile, de valorificarea resurselor locale regenerabile și de reducerea cantității de deșeuri. b) Clădiri eficiente: creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale este un obiectiv asumat la nivel regional și se va atinge prin implementarea măsurilor 40 specifice și prin atragerea unor fonduri rambursabile sau nerambursabile. c) Infrastructura și sisteme suport eficiente: contribuie la asigurarea sustenabilității mediului construit. d) Așezări durabile: zonele urbane din regiunea Centru adăpostesc peste jumătate din populația regiunii, ceea ce determină un consum crescut de energie, resurse, transporturi și terenuri. e) Organizarea și managementul la nivel de întreprindere— cuprinde totalitatea

activităților desfășurate de întreprinderi în ceea ce privește dezvoltarea sistemelor de producție, proceselor tehnologice și activităților operaționale și administrative, inclusiv activitățile propuse pentru eficientizarea consumului de resurse și energie și managementul deșeurilor.

6. **Silvicultura, prelucrarea lemnului și industria mobilei**

Structura de cercetare din domeniul silviculturii și industriei lemnului la nivelul Regiunii Centru este compusă din: Stațiunea Silvică Experimentală Brașov (cu 2 baze experimentale: Săcele și Târgu Mureș), Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Pajiști Brașov, Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Cinegetică și Resurse Montane Miercurea-Ciuc și Institutul Național al Lemnului - Biroul din Brașov, aflat în prezent în procedură de insolvență. La Universitatea Transilvania Brașov, în cadrul Facultății de Silvicultură și Exploatare Forestiere activează două centre de cercetare: ♦ Centrul de cercetare în domeniul Managementului resurselor forestiere și cinegetice ♦ Centrul de cercetare în domeniul Exploatare forestiere, amenajării pădurilor și măsurătorilor terestre În cadrul Facultății de Ingineria Lemnului activează, de asemenea, două centre de cercetare:

♦ Centrul de cercetare științifică - Eco-design de mobilier, restaurare și certificare în industria lemnului

♦ Centrul de cercetare științifică - Tehnologii inovative si produse avansate in industria lemnului.

7. **Sectorul IT și industriile creative**

Conform unui studiu realizat de Institutul European din România și publicat la începutul anului 2016, patru din județele care compun Regiunea Centru, respectiv Brașov, Sibiu, Mureș și Harghita se regăsesc în Top 20 ca pondere în economia națională pe sectorul cultural și creativ, pentru anul 2014. Brașovul este pe locul 4, cu 4% din total operatori de profil, 3,61% din gradul de ocupare național și 2,6% din cifra de afaceri națională. Următorul județ clasat 47 este Mureș (locul 11), cu 2.03% din numărul de firme, 1,9% din gradul de ocupare și 0.98% din cifra de afaceri, urmat de Sibiu (locul 13), cu procente de 1.83% din numărul de firme, 1,68% din gradul de ocupare și 1.27% din cifra de afaceri, și de Harghita (locul 20) cu 1.03% din numărul de firme, 1,04% din gradul de ocupare și 0.74% din cifra de afaceri. Regiunea Centru ocupă locul 3 la nivel național și locul 86 la nivelul Uniunii Europene având aproape 3 mii de firme în industriile creative. Un alt indicator statistic relevant este ponderea salariilor din industriile creative în total regiune. Din perspectiva numărului de angajați (valabil pentru anul 2011), Regiunea Centru este bine plasată în plutonul regiunilor din România, pe poziția 134 la nivel european, după Nord Vest însă la distanță destul de mare față de celelalte regiuni. Sibiul și Brașovul se constituie ca două sub-clustere orientate spre programare în C++, cloud, virtualizări și helpdesk, totalizând peste 1000 de absolvenți anual. Brașovul este considerat un hub emergent în business services și găzduiește jucători majori din industria IT precum Arvato Bertelsmann, Atos, CriSoft, CS Vision, Elektrobit, Essensys Software Solutions, Pentalog, Renovatio IT Solutions, Siemens, Sinoptix, EBS, Route 66. Ecosistemul local este îmbogățit de inițiative antreprenoriale precum RawVisual, SellaDeal, Sharpfront Creative, Sitedity, Thino, la care se adaugă companii mature precum BIT Software, B2B Digital, 2 NET, Proteus Grup Brașov, Visual Fan, ESSMEDIA, HIX Consulting, SAN Software, Brahms International Brașov, APLIX. Tot în Brașov se regăsesc trei spații de coworking functionale în Regiunea Centru, respectiv Hub 1317, Hub OneZero și Alchemy Hub, toate orientate spre tehnologie. Un alt hub emergent în domeniul tehnologiei IT este Sibiul, gazda pentru jucători de talie internațională precum Visma, BearingPoint, Comdata Service, IQuest, EBS, Stefanini, Marquardt, alături de jucători locali relevanți precum Sobis Solutions, GAMA IT,

Top Net, Industrial Software, Geo Strategies, IMAGIS, Intelligent IT, IT Perspectives, Tehno Smart, Miraculix. La acestia se adauga start-up-uri inovative precum OmniPaste, Autostopul.ro si Eventya, precum si spatii colaborative (co-working) precum Central Hub Sibiu. Absent de pe harta hub-urilor emergente intocmita de Departamentul pentru Investitii Straine si Parteneriat Public Privat, Muresul este bine plasat in regiune, in domeniul IT, fiind prezent prin SVT Electronics, Multiplan Electronics, Navigator Software, Expert Company Group, Redatronic, Softwarinet, Elsig Computers, Sysgenic Romania, Amplusnet, Koracell Romania, la care se adauga start-up-uri inovative de genul Agraf, Lateral, VisualPath, Organizly, SmartDreamers, SocialLook sau Stuck In Attic. Judetul Alba contribuie si el cu o serie de firme active in domeniul IT, precum Soft Engineering, Cristalsoft, Atlanticmoon, Transylva Modul, Gida Tech, Secure4Net, Vialogix, Apulum Technologies, RocknrollSeen, INFO DSC, Bilcom Alba, Cybertech, Creator, Silicon Systems Transylvania, Aviato Soft, etc. In Covasna se regasesc BWJ Project, DataS, Cosys Computer Systems, GNOME Design, Vega Servicii, Laudo, Red Rock Tech, Simbound, Netinf, Orbansoft, Krsoft, Code-Zone, Delkasoft, etc. In Harghita activeaza ConSoft, SIGMASOFT, C-Soft, Netter System, STYLUS, NETCOMP, GEOTOP, Dynaweb, Soft Studio, Infotek Business Solutions, Odego, Proglab Studio, Transoft, Cloud Systems, Creative Online Media, Leading Soft, Gerp App Solutions, etc.

8. **Sectorul medical și farmaceutic**

Regiunea Centru are o pondere de 13,5% din numărul de unități active de asistență medicală specializată de la nivel național. Referitor la numărul total de unități active pe piața de servicii medicale, se constată un ecart semnificativ între Regiunea București-Ilfov care deține 28% din ponderea totală și celelalte regiuni, diferența fiind distribuită uniform, între 9-12%. Regiunea Centru se remarcă atât prin unitățile publice, cât și prin cele private capabile să ofere servicii medicale diversificate:

- Brașov- Spitalul Sf. Constantin, Spitalul privat CLINICCO - Centrul de Cardiologie Interventionala, Chirurgie Cardiovasculara si Clinica moderna de Ortopedie, Sistemul medical Medlife, Rețeaua privată de sănătate REGINA MARIA, centrele medicale Hiperdia
- Mureș - Institutul de Boli Cardiovasculare și Transplant Tg. Mureș (Centru de excelență), SC Cardiomed SRL – centru de excelență, recunoscut în diagnosticul și tratamentul bolilor cardiovasculare, Nova Vita HOSPITAL, Centrul Medical PULS, Centrul Medical TOPMED, Centrul Medical Galenus
- Sibiu – Spitalul European Polisano (2 unități)
- Alba – centrele medicale Terra Aster si Clinimed
- Harghita – centru imagistică medicală Hiperdia
- Covasna - Centrul de Diagnostic și Tratament PRO-VITAM

Centrele universitare medicale din regiune dispun de 6 structuri de cercetare, de tip institut sau centru: 1 la Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș, 3 la Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu și 2 în cadrul Facultății de Medicină din Universitatea Transilvania din Brașov. Activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare a fost și este susținută în mediul academic și de stat, dar și privat de o serie de universități, companii și organizații, care au derulat proiecte de cercetare atât din fonduri proprii, cât și din fonduri nerambursabile. Asociația Liftech City reprezintă primul pol de competitivitate pentru cercetare-dezvoltare în domeniul medical și informatică medicală din România. S-a înființat la inițiativa Primăriei Târgu Mureș și înregistrează în prezent un număr de 19 membri fondatori din mediul administrației publice, mediul academic sau mediul privat. Companii/organizații private care desfășoară activități de cercetare-dezvoltare și inovare:

Centrul Medical Cardio Med din Tîrgu Mureş, unitate de cercetare ştiinţifică medicală avansată atestată de Comisia Europeană pentru activitate de cercetare, a devenit singurul centru medical privat din România, care va dezvolta, modele de medicină personalizată pe baza datelor furnizate prin simulări computerizate bazate pe nanoimagică.

Compania VIM Spectrum deţine Centrul de Cercetare Clinică şi Analitică, specializată în efectuarea studiilor clinice de fază I, a studiilor cu beneficiu terapeutic (fază II-III) şi a studiilor de bioechivalenţă. Societatea are în portofoliu peste 30 produse, medicamente şi suplimente alimentare, prezente atât pe piaţa internă, cât şi pe piaţa externă.

În cadrul companiei Polisano Pharmaceuticals a fost dezvoltat centrul de studii clinice de bioechivalenţă şi faza I, care este organizat pe 3 direcţii de activitate: unitatea clinică, laborator bioanalitic, farmacocinetică şi statistică. În prezent, fabrica din grupul Polisano este singura capacitate de producţie din Europa de Sud-Est care are două linii tehnologice complet automatizate şi robotizate dedicate medicamentelor oncologice, atât injectabile, cât şi orale.

Compania OrtoProfil SRL din Tîrgu Mureş este în prezent lider în topul firmelor producătoare şi distribuitoare de dispozitive medicale ortopedice, proteze, orteze, talonete, ghete ortopedice, ciorapi medicinali din ţară. Pe lângă activitatea de producţie dispozitive medicale, compania are deschis un Centru Naţional de Reabilitare la Tîrgu-Mureş, unic în ţară în acest domeniu, unde pacienţii au parte de un program de recuperare medicală şi consiliere de specialitate.

Compania OrtoProfil a prezentat de-a lungul timpului mai multe premiere naţionale, Santa SA (SANOSAN Pharmaceuticals) din Braşov oferă servicii de studii clinice de bioechivalenţă şi fazele II-IV

BIOEF SRL este specializată în producţia de lapte praf pentru sugari şi copii mici. Produsul Vitalact - Lactoferin, conţine lactoferina care este un produs unic în Europa, iar pentru România reprezintă o noutate absolută. Japonia şi Noua Zeelandă sunt singurele ţări care mai produc lapte praf cu lactoferina. Acest produs are 12 funcţii active dovedite prin studii clinice şi experimente şi este unul dintre cei mai importanţi prebiotici - simbiotic. Gedeon Richter Romania – activitatea de cercetare-dezvoltare este concretizată prin cercetarea de substanţe active originale şi prin dezvoltarea de generice, compania având în prezent în portofoliu peste 60 de medicamente dezvoltate şi produse de 58 subsidiara din Romania, marea majoritate fiind introduse în fabricaţie după 1998, iar un număr de 15 produse au trecut prin faza de redezvoltare.

De asemenea, reprezentativ pentru acest sector este Clusterul Medical Sanatate Romania, constituit în aprilie 2014, fiind primul cluster medical din România. Clusterul reuneşte un număr de 20 de membri, 3 dintre aceştia fiind din Regiunea Centru CLUSTERO – Asociaţia Clusterelor din România, Clinica Polisano şi Cattus Medical.

Turismul balnear

Regiunea Centru are, conform reglementării legale în vigoare 5 stațiuni balneare, 4 stațiuni de interes național și 11 de interes local. Infrastructura de învățământ în domeniul turismului cât și în domeniul medical este foarte bine pusă la punct în Regiunea Centru. Există instituții de învățământ preuniversitar cu specializare "Turism și alimentație" în toate cele 6 județe ale regiunii. Iar pentru cei ce își doresc să își continue studiile în unul dintre aceste domenii avem universități de tradiție, cum ar fi: Universitatea de Medicină și Farmacie Târgu Mureș, Facultatea de Medicină „Victor Papilian” din cadrul Universității "Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Medicină și Facultatea de Alimentație și Turism din cadrul Universității Transilvania Brașov și Facultatea de Geografia Turismului din cadrul Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” Sibiu. Printre instituțiile care susțin, sprijină și promovează turismul balnear se numără: Institutul Național de recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie înființat în anul 1924, Organizația Patronală a Turismului Balnear din România înființată în anul 1993 și în componența căreia avem 10 membri din Regiunea Centru, Clusterul Regional Balneoturistic "Transylvania,, care este primul cluster în acest domeniu de la nivel național, Asociația Stațiunilor Balneare și Balneoclimatice din România, Asociația Română de Turism Medical în componența căreia avem 13 membri din Regiunea Centru și Asociația Română de Balneologie.

În Regiunea Centru funcționează Consorțiul Regional de Inovare Centru (CRI) care este un organism consultativ de nivel regional, fără personalitate juridică, coordonat de ADR Centru și este format din reprezentanți ai autorităților publice, universităților, clusterelor, ONG-urilor, institutelor de cercetare, entităților de transfer tehnologic și firmelor din Regiunea Centru. **Constituirea Consorțiului Regional de Inovare Centru** a fost aprobată de către Consiliul pentru Dezvoltare Regională Centru prin **Hotărârea CDR nr 25/22.11.2016**, pe baza **metodologiei de elaborare a Documentului Cadru pentru Strategia de Cercetare și Inovare Regională pentru Specializare Inteligentă** transmisă de MDRAP în iunie 2016 și ținând seama de nominalizările transmise de entitățile de la nivel regional pentru această structură partenerială. **Misiunea CRI** este de a contribui la dezvoltarea unei economii regionale bazate pe cunoaștere prin facilitarea valorificării sinergiilor regionale în domeniul Cercetare – Dezvoltare – Inovare și prin întărirea legăturii dintre sectorul Cercetare – Dezvoltare – Inovare și antreprenariat. **Rolul CRI** este de a acționa ca o platformă permanentă de dialog între cei patru mari actori regionali – autorități și instituții publice, entități de cercetare – dezvoltare – inovare și universități, antreprenori și societatea civilă – asigurând reprezentarea echilibrată a părților implicate în procesul de descoperire antreprenorială.

Principalele activități ale CRI:

1. propune, analizează și avizează introducerea de noi domenii de specializare în Strategia de Specializare Inteligentă, după ce acestea au parcurs procesul de validare prin descoperire antreprenorială sau renunțarea la unele domenii de specializare nominalizate în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă;
2. analizează și avizează Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru și orice modificare și actualizare a acesteia;
3. analizează și avizează Documentul Cadru pentru Strategia de Cercetare și Inovare Regională pentru Specializare Inteligentă (Concept Note);
4. se implică în pregătirea și monitorizarea Axei 1 POR, cu respectarea documentelor relevante, a principiului separării funcțiilor și a evitării conflictului de interese;
5. se implică în elaborarea, actualizarea, implementarea și monitorizarea Planului de Dezvoltare Regională al Regiunii Centru, în ceea ce privește componenta de cercetare – dezvoltare – inovare și transfer tehnologic și în domeniile direct relaționate cu Strategia de Specializare Inteligentă;

6. dezbate și avizează rapoartele anuale de implementare, rapoartele strategice intermediare și raportul strategic final de monitorizare a Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru;
7. elaborează, cu sprijinul tehnic al ADR Centru, propuneri de politici publice în domeniile acoperite de Strategia de Specializare Inteligentă;
8. inițiază parteneriate și proiecte pentru implementarea Strategiei de Specializare Inteligentă și se implică în parteneriatele și proiectele inițiate de ADR Centru.

Exemple de bună practică

În Regiunea Centru din România lucrează, începând din luna noiembrie 2008, un reprezentant oficial al parteneriatului încheiat cu autoritățile Landului Federal Brandenburg, Germania. Reprezentantul pentru chestiuni de parteneriat între cele două regiuni europene va sprijini, proiecte de cooperare și contacte între parteneri din Regiunea Centru și Landul Brandenburg. Landul Brandenburg a sprijinit permanent Regiunea Centru, încă din faza de pregătire pentru aderarea la Uniunea Europeană. Astfel, mai mulți experți au contribuit, în cadrul unor proiecte de Twinning, la consolidarea Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru.

Colaborarea cu învățământul profesional și tehnic

Departamentele pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD) din cadrul universităților de stat din Regiunea Centru oferă cursuri de pregătire pentru acordarea examenului de definitivat, gradului didactic II, gradului didactic I. Acestea sunt programe acreditate de CNFP.

Conform Ordinului Ministrului Educației și Cercetării Nr. 46611/2005, pentru programele de formare continuă, Comisia Specializată de Acreditare (CSA) alocă credite profesionale transferabile, în funcție de categoria, tipul și durata acestora. Cadrele didactice din învățământul preuniversitar trebuie să acumuleze la intervale de 5 ani minimum 90 de credite transferabile. Acestea se obțin după cum urmează:

- 45 de credite profesionale transferabile din programe de perfecționare „o dată la 5 ani” și din programe datorate reformei conf. art. 33, alin.(1) și (2) din Legea nr. 128/1997 cu modificările și completările ulterioare;
- 45 de credite din celelalte categorii de programe de formare continuă prevăzute la art. 11, Anexa la O.M.Ed.C. nr. 4611/2005.

Scopul programelor este dezvoltarea la cadrele didactice din învățământul preuniversitar a unui set de competențe ce garantează eficiența profesională. Programele care vizează o pregătire coerentă și unitară a cadrelor didactice se înscriu, pe de o parte, în prelungirea formării inițiale și secondează, pe de altă parte, celelalte componente ale formării continue (gradele didactice – II, I și cel de excelență). Ele răspund nevoilor de formare continuă la nivel național și local și constituie o ofertă generoasă concretizată în serii complete de cursuri de perfecționare.

Obiectivele programelor de formare, ca traiectorii ale procesului de formare către finalitățile (competențele de format la cursanți) ce direcționează întreg programul de formare, urmează direcțiile acestor finalități și se detaliază pe aceeași structură.

Formatorii vor urmări dezvoltarea celor șase categorii de competențe, prin abordarea unor conținuturi diversificate, cu o metodologie de predare-învățare-evaluare specifică formării adulților:

- competențe metodologice (detaliale pe cunoștințe, capacități și abilități, trăsături de personalitate);
- competențe de comunicare și relaționare;
- competențe de evaluare a elevilor;
- competențe psiho – sociale;
- competențe tehnice și tehnologice;

- competențe de management al carierei.

Activitățile propuse cursanților urmăresc:

- să ofere informații noi și substanțiale din domeniul psihologiei, pedagogiei, didacticii și specialității, managementului educațional; PRAI al Regiunii de Dezvoltare Centru
- cadre metodologice coerente, bazate pe principiile învățării active și interactive;
- strategii, tehnici și instrumente operaționale de învățare și evaluare. Grup țintă:
- profesori din învățământul gimnazial și liceal
- personal de conducere, îndrumare și control.

Relația **Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia** cu unitățile de învățământ profesional și tehnic se înscrie în cadrul general al relațiilor universității cu unitățile de învățământ preuniversitar.

Domeniul principal al acestor relații îl constituie organizarea practicii pedagogice a studenților care se pregătesc pentru profesiunea didactică în specializările tehnice. Relațiile sunt reglementate printr-o convenție încheiată cu Inspectoratul Școlar al Județului Alba, care se reactualizează anual.

Cu privire la cursurile organizate de Universitate pentru pregătirea personalului didactic din învățământul profesional și tehnic, precizăm că UAB organizează programul de formare continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar cu titlul „EDUCAȚIE ȘI SCHIMBARE”. Programul cuprinde două module, fiecare cotate cu 30 de credite, respectiv: Modulul I – Proiectarea, organizarea și evaluarea activităților didactice și Modulul II – Management și comunicare. Programul este acreditat de Consiliul Național pentru Formarea Profesorilor din Învățământul Preuniversitar. De program beneficiază toate categoriile de profesori, inclusiv profesorii din unitățile de învățământ profesional și tehnic.

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu a încheiat parteneriate cu unități de învățământ profesional și tehnic după cum urmează:

- Parteneriat Realmeca (Franta)-Compa-ULBS Centrul de training in prelucrari CNC;
- Parteneriate cu licee;
- Contracte de parteneriat cu colegii, licee și grupuri școlare din învățământul preuniversitar (Colegiul Național „G. Lazăr” Sibiu, Colegiul Agricol „D. Barcianu” Sibiu, Colegiul Tehnic „Independența” Sibiu, Liceul Tehnologic „A. Iancu”, Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Rm Vâlcea, Liceul Tehnologic Forestier - Curtea de Argeș etc;
- Întâlniri periodice cu reprezentanții instituțiilor de învățământ profesional și tehnic;
- Întâlniri periodice cu elevii instituțiilor de învățământ profesional și tehnic, prezentarea ofertei educaționale, organizarea zilei „Porților deschise”;
- Parteneriat cu Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Terezianum Sibiu
- Parteneriat cu Colegiul Agricol “Daniil Popovici Barcianul” Sibiu

În cadrul Universității Transilvania din Brașov o direcție de acțiune prioritară este facilitarea adaptărilor și schimbărilor din sistem prin măsuri de sprijin pentru atenuarea impactului restrângerilor de activitate asupra profesorilor din ÎPT.

Măsura propusă este legată de înființarea programelor de formare continuă pentru reconversia profesională și creșterea mobilității ocupaționale a profesorilor (în interiorul și în afara sistemului).

Ca obiectiv specific, Centrul de Formare Continua organizeaza programe postuniversitare de formare si dezvoltare profesionala continua rezultante ale ofertei Universitatii Transilvania din Brasov sau ca raspuns la cererea unor solicitanti. La programele postuniversitare de formare si dezvoltare profesionala continua pot participa

absolvenții care au cel puțin studii universitare cu diplomă de licență sau echivalentă. Programele se finalizează cu un examen de certificare a competențelor profesionale asimilate de cursanți pe parcursul programului (Legea Nr. 1/2011, art. 173, alin. 3), iar absolvenților li se eliberează certificat de atestare a competențelor profesionale specifice programului (Legea Nr. 1/2011, art. 173, alin. 6).

Parteneriate ale universităților cu mediul economic

Universitățile din Regiunea Centru au stabilit mai multe direcții de acțiune pentru o mai bună integrare în comunitate și pentru o mai bună utilizare a competențelor cadrelor didactice și a studenților în sfera socială, economică și culturală. Aceste direcții sunt prezentate în cadrul Planurilor Operaționale anuale și Planurilor Strategice de Dezvoltare. Iată câteva **direcții de acțiune**:

1. Promovarea de parteneriate cu autoritățile locale și regionale;
2. Realizarea / dezvoltarea unui cadru funcțional de transfer tehnologic universitate - mediu economic;
3. Dezvoltarea de centre de analiză, consultanță, evaluare și audit care să ofere servicii mediului economic și social la nivel regional și național;
4. Dezvoltarea de colaborări cu agenții și autoritățile locale și regionale (Agenția de Dezvoltare Regională Centru, Consiliul Județean, Consiliul Local, etc.), încheierea unor parteneriate și convenții de colaborare;
5. Atragerea comunității locale / regionale în manifestări de popularizare a activităților universității („ziua porților deschise”);
6. Popularizarea rezultatelor de excelență și a personalităților din universitate prin Mass - media și prin evenimente publice;
7. Intensificarea activității Departamentului de legătură cu mediul economic și socio - cultural, aflat sub coordonarea Senatului Universitar;
8. Atragerea companiilor și firmelor în dezvoltarea studiilor de masterat și formare continuă prin promovarea de activități comune (aplicații, practică, dezvoltare de laboratoare, teme de disertație etc.);
9. Promovarea proiectelor de cercetare-dezvoltare în colaborare cu companii și firme și implementarea rezultatelor în mediul economic
10. Adaptarea studiilor doctorale la teme concrete, contractate cu mediul economic și social;
11. Formarea și dezvoltarea Incubatoarelor tehnologice și de afaceri;
12. Lărgirea ofertei educaționale sub forma învățământului la distanță, prin studii de licență și masterat pentru grupuri largi de beneficiari, la nivel local, regional și național.

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia a încheiat parteneriate cu mediul economic (Bosch Rexroth Blaj, Siemens Sibiu, STC Cugir, Continental Sibiu, IPEC Alba Iulia) în vederea asigurării stagiilor de practică a studenților. Un număr important de studenți efectuează stagii de practică de specialitate în firme economice și comerciale, în bănci, în instituții și organisme ale administrației publice. Stagiile de practică se desfășoară pe bază de convenții de practică încheiate cu unitățile respective.

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu a organizat diferite stagii de pregătire practică a studenților după cum urmează:

1. Experimentarea sistemului de practică de un semestru la companii din zonă ;
2. Practică tehnologică de tip internship cu orar flexibil prin convenții bilaterale cu companiile; Stagiul de practică pentru realizarea proiectului de diploma (Dacia, Bilstein, Compa, Continental SA)
3. Practică în străinătate prin convenții cu companii din străinătate (Germania, Franța);
4. Stagii de pregătire la: Consiliul Județean, Primăria Sibiu, Prefectura Sibiu,

- Atlassib, Sobis Sibiu;
5. Practică pedagogică în școli;
 6. Practică productivă (pe calculator) în firme și la Departamentul de Matematică;
 7. Stagii de practică a studenților de la specializările Asistență Socială și Sociologie: Inspectoratul Județean de Poliție Sibiu, Inspectoratul Școlar Județean Sibiu, Direcția Generală de Asistență Socială Sibiu, Direcția de Muncă, Solidaritate și Protecție Socială Sibiu, Serviciul Public de Asistență Socială Sibiu, Fundația UCOS, Fundația ARAPAMESU, Fundația Sfântul Nicolae, Fundația de Ajutor Familial ProVita, Căminul - Spital Dr. Carl Wolf, Școala Specială de Surzi Sibiu, Spitalul de Psihiatrie prin Serviciul de Asistență Socială;
 8. Fiecare program de studiu are prevăzut în planul de învățământ stagiul de practică:
 - încheierea de contracte / protocoale de practică cu instituții publice și entități economice din teritoriu, în funcție de domeniul de licență;
 - existența îndrumătorilor de practică: un cadru didactic și un reprezentant al angajatorului;
 - existența programei analitice pentru desfășurarea stagiului de practică, actualizată în funcție de cerințele academice și particularitățile mediului de afaceri;
 - coordonarea pentru desfășurarea în bune condiții a stagiului de practică;
 - evaluarea obiectivă a studenților la sfârșitul stagiului de practică, în baza unor criterii bine definite.
 9. Practică tehnologică de specialitate prin convenții bilaterale cu unități economice (BOROMIR, EXTRASIB, PANALIM). Stagii de practică în vederea definitivării proiectelor de diplomă și dizertație (BOROMIR, URSUS, BERGENBEER, JIDVEI S.A, ESAROM, SCANDIA)
 10. Practică tehnologică de specialitate prin convenții bilaterale cu ferme din județul Sibiu, cu Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Oficiul Județean de Consultanță Agricolă, Agenția de Protecția Mediului.

În ceea ce privește formarea profesională a salariaților au fost desfășurate următoarele programe:

1. Pregătirea secretarelor pentru folosirea calculatorului în munca de birotică;
2. Training în folosirea calculatorului în managementul proiectelor;
3. Pregătirea profesională a salariaților se face în cadrul Departamentului de Matematică;
4. Oferta educațională a Facultății de Științe Economice cuprinde studii de masterat și studii doctorale, pe următoarele domenii: Domeniul Administrarea afacerilor: Administrarea afacerilor internaționale; Administrarea afacerilor în turism și servicii; Strategii și politici de management și marketing ale firmei; Comunicare în afaceri și relații publice ale firmei; Economia și gestiunea companiilor multinaționale; Strategii și politici economice europene; Integrarea internațională a turismului și serviciilor; Domeniul Finanțe: Finanțe, Bănci; Burse și asigurări. Strategii și politici financiar - bancare în UE, Managementul financiar al organizației; Studii doctorale, Domeniu Economic: Management, Finanțe.

În anul universitar 2017-2018 au fost încheiate numeroase **Convenții de Practică între Universitatea Transilvania din Brașov și companii din mediul economic**: SCHAEFFLER Romania SRL; Grupul de Firme Draxlmaier; Stabilus Romania; SC DAVICANI SRL Brașov; SC KLIMAVENT SRL; ROMRADIATOARE SA; ; ICCO INSTAL ROMÂNIA; SC Sorin Mihai SRL; SC RCS-RDS; SC GMG INSTAL SRL Brașov; SC LORANDRA SRL Brașov; SHORTCUT COMPUTER Brașov; SC DOMELIN SRL Brașov; SC CONDMAG SA, Brașov; SC COPYTECHSERV SRL, București; SC ELMAS SRL, Brașov; SC INNOMARKETING SRL Brașov; SC 2 NET COMPUTER SRL, Brașov; CUADRIPOLE SA, Brașov; BENCHMARK ELECTRONICS, Brașov; SC SISTEM SRL, Brașov; SC IPPSOS INTERACTIVE SERVICES SRL, Brașov; Siemens Program and

System Engineering SRL, Braşov; SC Filiala de Distribuţie a Energiei Electrice "Electrica Distribuţie Transilvania Sud" SA; CET Braşov; TLN -Computer, Braşov; SC AEROSTAR SA Bacău; SC BIROTIC SRL, Braşov; AIR WIZARD SRL, Bucureşti; SC ROZINI SRL, Braşov; SC INTA G SRL, Braşov; SC DAM ING SRL, Pătărlagele, Buzău; SC TAMIV SA Braşov; SC SINOPTIX SRL, BRASOV; TERMOCONFORT SRL, Braşov; SC CARPATCEMENT HOLDING - SUCURSALA FIENI; SC GELTOM SRL BUCOV, Prahova; SC SECRET SERVICES SRL, Focşani; SC MULTI-SOFT SRL, Bacău; SC TIAB SASUCURSALA Ploieşti ; SC METAN GRUP SRL, Braşov; SC FITCO SRL, Braşov; SC PLEIADA GRUP SRL, Braşov; SC GABUR MOB SRL, Piatra Neamţ.

În anul universitar 2017-2018 s-au încheiat 36 Acorduri de parteneriat între Universitatea Transilvania din Braşov şi companii din mediul economic: AUTOLIV România ; AUTOMOBILE DACIA Piteşti; CONTINENTAL Automotive Systems Sibiu; DRÄXLMAIER GROUP; S.C. ROLEM S.R.L.; INA SCHAEFFLER Braşov; Romania; ORACLE România; SIEMENS PSE Braşov; STABILUS România; VIESSMANN România S.A.; ELECTROPRECIZIA S.A.; Metrom S.A., Braşov; Roman S.A., Braşov; Regia Naţională a Pădurilor –ROMSILVA; Centrul de Tehnologii, Inventica si Business SA Brasov; CANAM STEEL ROMANIA S.A. Braşov; ELEAGNUS SRL Braşov; ICCO Braşov; Institutul de Autovehicule Rutiere; INTERCOMPUTER SRL Brasov; MAGIC ENGINEERING SRL, Braşov; NR TECH SRL, Braşov; PROCONSTRUCT S.R.L., Braşov; PRINFO. S.R.L., Braşov; RECON S.A, Braşov; TUNELE S.A, Braşov; VECTRA SERVICE, Braşov; FESTO SRL Bucureşti; Asociaţia Consult Şcolari Satu-Mare; Cambric Consulting SRL; PsiControl Mechatronics, Râşnov, Braşov; PENTALOG INET, Braşov; SC Carfil Industrial Parc SA, Brasov; SC AMC SRL, Haghig, Covasna; SC Graells & Llonch Administrare Parc Industrial S.A.

Impactul prezenţei şi, mai ales, a dezvoltării industriei aeronautice în Regiunea Centru este vizibil nu numai la nivelul cercetării şi transferului tehnologic, ci şi în ofertele şi programele organizaţiilor cu profil educational. Oferta educaţională are capacitatea de a acoperi necesarul pentru întregul lant valoric, de la Tier IV la Tier I: învăţământ profesional, preuniversitar şi universitar prin: Colegiul Tehnic 'Transilvania' Braşov, Şcoala Profesională Germană 'Kronstadt' Braşov, Colegiul Tehnic 'Mircea Cristea' Braşov, Colegiul Tehnic 'Simion Mehedinţi' Codlea, Colegiul 'Aurel Vijoli' Făgăraş, Liceul Tehnologic 'Malaxa' Zărneşti, Universitatea Transilvania Brasov, inclusiv învăţământ militar de profil, prin Academia Fortelor Aeriene „Henri Coanda”, care oferă programe capabile să acopere cerinţele utilizatorilor finali atât în zona utilizării aeronavelor (piloţi avioane şi elicoptere), cât şi pentru asigurarea şi supravegherea traficului aerian.

Oferta IS din regiune pentru formarea adulţilor

Necesitatea formării continue a adulţilor este evidenţiată şi de statisticile UE care arată că în Europa un procent de 6% din populaţia activă este angrenată în procesul formării continue, comparativ cu România unde procentul este sub 2% (1,6%).

În intervalul de analiză 2015-2025 se observă o consolidare relativă a vârstei de mijloc (35-55 ani) active pe piaţa muncii ceea ce în mod logic conduce la o nevoie crescândă de formare continuă pentru adulţi. Universităţile din regiunea Centru şi-au adaptat strategia şi oferta educaţională în acest sens. Învăţământul pentru formare continuă este caracterizat prin programe de pregătire ale căror componente dominante sunt: obiective centrate pe completarea profilului de competenţe sau reconversie profesională, perioade compacte de instruire, utilizarea unor resurse specifice unui învăţământ informatizat, instruire combinată cu autoinstruire, grup ţintă dominant este cel al persoanelor adulte, angajate sau care caută un loc de muncă.

Exigenţele învăţământului românesc actual impun configurarea unui nou model al profesiei, formulat în termenii trecerii „de la meserie la profesie”. Pe acest model se bazează concepţia programelor pentru formarea continuă a adulţilor şi se regăseşte în

nevoile grupului țintă, persoane adulte cu studii superioare, și anume: conturarea unor principii care să întemeieze schimbarea de mentalitate în privința nevoii de formare continuă, participare directă, constructivă la propria formare, corelarea noilor informații cu cele deja existente, structurarea strategiilor de formare în funcție de psihopedagogia adulților, interesul pentru valorificarea, în procesul de învățare, a oportunităților oferite de calculator, asimilarea unor modele de structurare a conținuturilor, de dirijare a activităților și de evaluare.

Exemple de programe de formare continuă pentru adulți organizate de universitățile din regiunea Centru:

- Programe postuniversitare de conversie profesională
- Studii postuniversitare de specializare
- Cursuri postuniversitare de perfecționare
- Școli de vară
- Programe acreditate de CNFP
- Programe acreditate de CNFPA
- Cursuri și testări în cadrul Academiei CISCO.

Oferta Universității 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia pentru formarea adulților (alta decât cea cuprinsă în programele de licență, masterat și doctorat), concretizată prin programe și proiecte, cuprinde:

- programul de master în Management educațional;
- programul de master în Psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici;
- gradele didactice din învățământul preuniversitar;
- programele de formare continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar sau din învățământul superior.
- Curs de **specializare** pentru gruparea de competențe **Comunicare în limba engleză** Autorizație seria AB nr. 000783 emisă la 31.01.2014 de către CNFPA comisia de autorizare din județul Alba
- Curs de **perfecționare** pentru gruparea de competențe **Comunicare în limba engleză** Autorizație seria AB nr. 000782 emisă la 31.01.2014 de către CNFPA comisia de autorizare din județul Alba
- Curs de **perfecționare** pentru gruparea de competențe **Comunicare în limba germană** Autorizație seria AB nr. 000784 emisă la 31.01.2014 de către CNFPA comisia de autorizare din județul Alba
- Curs de **specializare** pentru gruparea de competențe **Comunicare în limba germană** Autorizație seria AB nr. 000785 emisă la 31.01.2014 de către CNFPA comisia de autorizare din județul Alba
- Curs de **perfecționare** pentru gruparea de competențe **Comunicare în limba franceză** Autorizație seria AB nr. 000786 emisă la 31.01.2014 de către CNFPA comisia de autorizare din județul Alba
- Curs de **specializare** pentru gruparea de competențe **Comunicare în limba franceză** Autorizație seria AB nr. 000787 emisă la 31.01.2014 de către CNFPA comisia de autorizare din județul Alba
- **Curs specializare manager în activitatea de turism**
- **Curs de calificare agent de turism**

Oferta Universității „Lucian Blaga” din Sibiu pentru formarea adulților concretizată prin programe și proiecte enumerate în funcție de sursa de finanțare:

1. Cursuri CAD / CAM pentru ingineri disponibilizați (Prin fonduri de reconversie profesională) – Pro Engineer, Catia v5;
2. Formarea adulților prin cursuri de pregătire profesională organizate în parteneriat

cu CCIA și Oficiul Județean de consultanță Agricolă.

Cursuri / activități realizate de universitate pentru pregătirea personalului didactic din ÎPT

1. Cursuri de Educație tehnologică pentru profesorii de gimnaziu;
2. Pregătirea și acordarea examenelor de grad și definitivat;
3. Cursuri în cadrul unui contract CNCIS pentru educația continuă (Utilizare PC);
4. Activități de perfecționare: definitivat, gradul II și gradul I în domeniul matematic.
5. Organizarea de concursuri interjudețene pentru elevi (Sibiu, Bistrița-Năsăud, Rm. Vâlcea etc.), organizarea de sesiuni de comunicări științifice și metodice, organizarea masteratului de Didactica matematicii sau Matematică didactică.
6. Pregătirea și acordarea examenelor de grad I și II și definitivat.
7. Cursuri postuniversitare pentru specialiști în domeniul agricol și alimentar.

Programe de studiu din oferta "Lucian Blaga" din Sibiu prin care se pregătesc specialiști în domeniul dezvoltării regionale, cu menționarea nivelului de educație

- Masterat în domeniul Managementului proiectelor europene;
- Psihosociologia și asistența socială a familiei
- Dezvoltare umană în societatea informatizată
- Analiză și diagnoză socială
- Diagnoză și intervenție organizațională
- Managementul ospitalității.
- Etno-identitate și turism ecologic.
- Societatea europeană postmodernă.
- Ingineria Produselor Alimentare
- Controlul și Expertiza Produselor Alimentare
- Biotehnologii pentru Industria Alimentară
- Inginerie și Management în Alimentație Publică și Agroturism
- Programe de master:
- Asigurarea Calității și Siguranța Alimentelor
- Managementul Procesării Moderne a Alimentelor
- Programe de studii doctorale pe domeniul: Inginerie Industrială Programe de licență în:
- Montanologie
- Inginerie și Protecția Mediului

Programe de masterat:

- Managementul Dezvoltării Rurale
- Managementul Protecției Mediului Agricol.

Universitatea Transilvania din Brașov a coordonat de-a lungul timpului numeroase proiecte de educație, ale căror rezultate au inclus și cursuri de formare profesională pentru adulți.

Colaborări ale universităților pentru sprijinirea dezvoltării regionale

Universitățile din regiunea Centru și-au exprimat în mod expres sprijinul în dezvoltarea regională, implicarea acestora fiind esențială cel puțin în următoarele două direcții de dezvoltare:

- activități de cercetare - dezvoltare - inovare: dezvoltarea de teme de licență, disertații

de masterat, teze de doctorat cu teme propuse din și în colaborare cu mediul economic și socio-cultural; identificarea căilor de cooperare în vederea dezvoltării cercetării științifice și transferului tehnologic;

- activități de instruire în sistemele alternative de formare continuă, învățământ la distanță, frecvență redusă: cursuri de specializare, asistență tehnică, consultanță științifică, etc. prin lansarea ofertei universității în mediul economic și socio-cultural, pe de o parte și identificarea nevoilor / așteptărilor specifice mediului economic și socio-cultural și corelarea lor cu oferta universității, pe de altă parte.

Un exemplu în acest sens este semnarea Pactului Teritorial Centru de Ocupare și Incluziune Socială între 74 de instituții publice și private din Regiunea Centru printre care: Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș, Universitatea Română – Germană din Sibiu, Școala Română de Afaceri din Alba.

Contribuția ULBS la dezvoltarea regională

- Formarea de operatori și ingineri specialiști pe piața muncii;
- Organizarea de activități științifice metodice și culturale împreună. Perfecționarea cadrelor didactice. - Adaptarea ofertei educaționale la cerințele absolvenților din unitățile de învățământ profesional și tehnic;
- Orientarea în carieră pentru absolvenții instituțiilor de învățământ profesional și tehnic;
- Formarea de operatori și ingineri specialiști pe piața muncii în domeniul procesării în agricultură, industrie alimentară, alimentației și agro-turismului.
- Îmbunătățirea predării disciplinelor tehnice ;
- Pregătirea profesorilor pentru utilizarea calculatorului în predare;
- Perfecționarea cadrelor didactice din ÎPT;
- Reconversia forței de muncă ;
- Îmbunătățirea pregătirii cadrelor didactice.
- Creșterea calității procesului instructiv – educativ în învățământ preuniversitar.
- Dezvoltarea aptitudinilor de lucru în echipe și acomodarea timpurie cu mediul industrial real;
- Transfer de cunoștințe: îmbunătățirea nivelului de cunoaștere în vederea elaborării unor instrumente de evaluare a factorilor de risc școlar și proiectarea unor metode de intervenție validate prin cercetare care să fie încorporate în politicile educaționale la nivel național;
- Pregătirea teoretică și pragmatică a salariaților din teritoriu, pentru domeniul economic, implicarea salariaților în proiecte și programe de cercetare, identificarea soluțiilor pentru perfecționarea și dezvoltarea regională.
- Formarea de cadre cu pregătire în domeniul agricol, agricol și zootehnic.
- Transfer de experiență în conceperea și implementarea de proiecte europene;
- Transfer de cunoștințe; proiecte de dezvoltare derulate în parteneriat;
- Transfer de experiență în conceperea și implementarea de proiecte europene;
- Relansarea activității de cercetare științifică în domeniul economic și integrare în comunitatea social - economică regională, națională și internațională.
- Programarea cercetării în cadrul național, european și global de referință, pentru participarea la programele de cercetare științifică naționale și internaționale.
- Stimularea potențialului și capacității colectivelor de cercetare prin racordarea acestora la programe prioritare de cercetare pe plan național și internațional.
- Realizarea cercetării din fonduri proprii, din granturi câștigate prin competiție națională și internațională și din alte surse de finanțare, urmându-se îndeplinirea unor standarde de calitate sau excelență în cercetarea științifică.

Contribuția Universității Transilvania Brașov la dezvoltarea regională

Programele acreditate de Centrul Național de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar (CNFP) au dezvoltat la cele peste 700 de cadre didactice din învățământul preuniversitar profesional și tehnic un set de competențe ce garantează eficiența profesională.

Programele, structurate modular (MI - Proiectarea, organizarea și evaluarea activităților didactice; MII - Management și comunicare; MIII - Tehnici informaționale computerizate) vizează o pregătire coerentă și unitară a cadrelor didactice și se înscriu, pe de o parte, în prelungirea formării inițiale și secondează, pe de altă parte, celelalte componente ale formării continue (gradele didactice – II, I și cel de excelență).

Ele răspund nevoilor de formare continuă constante la nivel național și local și constituie o ofertă generoasă concretizată în serii complete de cursuri de perfecționare.

- Training;
- Activități de cercetare, dezvoltare, inovare
- Amenajare și dotare laboratoare
- Cursuri masterale
- Stagii de practică pentru studenți
- Burse proiecte de diplomă
- Activități de formare continuă
- Organizare concursuri pentru studenți
- Sponsorizare evenimente științifice
- Organizare de conferințe pe teme de interes pentru studenți

Universitatea Transilvania din Brașov este un actor activ în dezvoltarea Regiunii Centru. Pe lângă o bună colaborare cu autoritățile locale, alături de care, se întocmesc planurile de dezvoltare locală, universitatea are strânse legături și cu Agenția de Dezvoltare Regională Centru.

Programele de studiu au urmărit dezvoltarea unui set de competențe ce garantează eficiența profesională la specialiștii și persoanele cu funcții de conducere, de îndrumare și control din domeniul securității și sănătății în muncă și respectiv, protecția și poluarea mediului înconjurător.

Studiile postuniversitare de specializare în “Logistică industrială” au vizat formarea de specialiști cu înaltă calificare, capabili să îndeplinească sarcini legate de gestiunea fluxurilor, cu viziune globală asupra întregului lanț logistic caracteristic unei întreprinderi industriale.

În vederea unei cât mai bune colaborări cu mediul economic a fost înființat Departamentul de Legătură cu Mediul Economic și Socio - Cultural (DESC) care asigură interfața dintre Universitatea Transilvania din Brașov și mediul extra - academic, prin crearea unui cadru corespunzător dezvoltării colaborării dintre cele două componente, cu precădere pe trei direcții:

- activități didactice și de formare profesională a studenților: practică, proiecte de diplomă/disertație cu teme propuse din și în colaborare cu mediul economic și socio - cultural;
- activități de cercetare - dezvoltare - inovare: dezvoltarea de teze de doctorat cu teme propuse din și în colaborare cu mediul economic și socio - cultural; identificarea căilor de cooperare în vederea dezvoltării cercetării științifice și transferului tehnologic;
- activități de instruire în sistemele alternative de formare continuă, învățământ la distanță, frecvență redusă: cursuri de specializare, asistență tehnică, consultanță științifică, etc. prin lansarea ofertei universității în mediul economic și socio - cultural, pe de o parte și identificarea nevoilor / așteptărilor specifice mediului economic și

socio - cultural și corelarea lor cu oferta universității, pe de altă parte.

În Universitatea Transilvania din Brașov prin Centrul pentru Formare Continuă se derulează programe de studiu (studii postuniversitare de specializare și cursuri postuniversitare de perfecționare) cu următoarele specializări:

1. Auditul și evaluarea nivelului de securitate / Risc al sistemelor de muncă;
2. Auditul în securitatea muncii;
3. Evaluare nivel risc;
4. Poluarea, protecția și managementul mediului;
5. Logistică industrială;
6. Proiectarea 2D/3D utilizând AutoCAD;
7. Proiectarea 3D utilizând SolidWorks.

Programele de studiu au urmărit dezvoltarea unui set de competențe ce garantează eficiența profesională la specialiștii și persoanele cu funcții de conducere, de îndrumare și control din domeniul securității și sănătății în muncă și respectiv, protecția și poluarea mediului înconjurător.

Studiile postuniversitare de specializare în “Logistică industrială” au vizat formarea de specialiști cu înaltă calificare, capabili să îndeplinească sarcini legate de gestiunea fluxurilor, cu viziune globală asupra întregului lanț logistic caracteristic unei întreprinderi industriale.

Cursurile postuniversitare de perfecționare de proiectare 2D și 3D în AutoCAD și SolidWorks au creat cursanților abilitățile necesare în proiectarea cu ajutorul calculatorului utilizând programele de proiectare mai sus menționate.

La finalizarea perioadei de pregătire, cursanții sunt capabili să traseze fără ajutor desene de complexitate medie, respectiv avansată.

Mecanisme și instrumente de corelare a ofertei educaționale a IS din regiune cu nevoile de dezvoltare socio-economică

Există o necesitate crescândă de colaborare între instituțiile din educație și formare profesională, universități și ale organizații specializate pentru proiectarea și aplicarea unor proceduri adecvate de sondare a opiniei absolvenților și angajatorilor - vizând inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor și alte informații utile privind finalitățile sistemului de educație și formare profesională. O problemă care trebuie să fie soluționată cu prioritate este posibilitatea obținerii de informații credibile, de calitate, periodic actualizate și accesibile privind nevoile de calificare. Pentru rezolvarea acestei probleme s-a propus următoarea direcție de acțiune:

Sondaje periodice în rândul absolvenților și angajatorilor prin:

- *proiectarea de instrumente și metode de investigare adecvate, în sprijinul unei proceduri unitare de monitorizare*
- *sondaje reprezentative la nivel local / regional prin intermediul unor organizații / instituții specializate .*

Mecanisme și instrumente de corelare a ofertei educaționale a Universității "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia cu nevoile de dezvoltare socio – economică cu menționarea metodologiei

Parteneriatul Universității cu mediul economic și social este coordonat și monitorizat prin Senatul Mare al Universității. Acesta cuprinde personalități prestigioase ale vieții economice și sociale la nivel local, zonal și regional, manageri de firme, bănci și instituții publice sau private, conducători din sfera administrației publice. Senatul Mare se întrunește de două ori pe an. Între întruniri, activitatea este condusă de Consiliul Senatului Mare. Misiunea principală a acestor foruri constă în elaborarea și punerea în practică a strategiei de integrare activă a Universității în comunitatea locală, zonală și

regională, precum și a strategiei de universitate antreprenorială.

Mecanisme și instrumente de corelare a ofertei educaționale a Universității "Lucian Blaga" din Sibiu cu nevoile de dezvoltare socio - economică, cu menționarea metodologiei

1. Crearea unui Consiliu Consultativ din reprezentanți ai companiilor, învățământului preuniversitar și ai Administrației locale;
2. Colaborări și parteneriate cu firme din Sibiu (SC Continental, SC Siemens, Compa IT etc.);
3. Pe linia învățământului preuniversitar prin colaborarea cu inspectoratele școlare din județul Sibiu și județele limitrofe;
4. Analiza cererii de experți;
5. Comisie de Calitate a procesului de învățământ în activitate.

Direcții de acțiune:

- Crearea unei Comisii Consultative la nivelul facultății formată din reprezentanți ai companiilor industriale de profil, învățământ preuniversitar și administrație locală;
- Îmbunătățirea curriculei, planificarea pe termen mediu și lung a învățământului în conformitate cu cererile pieței;
- Sondaje și focus grupuri locale și regionale;
- Cererile de specialiști din domeniul matematică - informatică de către firme este mai mare decât numărul de absolvenți anual;
- Absolvenții care optează pentru o carieră didactică este mic deoarece salarizarea este insuficientă la debutanți. Totuși absolvenții de Matematică - Informatică se găsesc în multe din școlile județului Sibiu, județele limitrofe și chiar din țară;
- Îmbunătățirea planurilor de învățământ pentru a veni în întâmpinarea nevoilor concrete de pe piața muncii.

Mecanisme și instrumente de corelare a ofertei educaționale a Universității Transilvania din Brașov cu nevoile de dezvoltare socio - economică, cu menționarea metodologiei

Universitatea Transilvania din Brașov acordă o importanță deosebită parteneriatului cu mediul economic și cerințelor reprezentanților acestora în ceea ce privește nevoile de absolvenți pregătiți într-un anumit domeniu și cele de educație pentru formarea continuă a angajaților proprii.

În vederea unei cât mai bune colaborări cu mediul economic a fost înființat Departamentul de Legătură cu Mediul Economic și Socio - Cultural (DESC) care asigură interfața dintre Universitatea Transilvania din Brașov și mediul extra - academic, prin crearea unui cadru corespunzător dezvoltării colaborării dintre cele două componente cu precădere pe trei direcții:

- activități didactice și de formare profesională a studenților: practică, proiecte de diplomă / disertație cu teme propuse din și în colaborare cu mediul economic și socio - cultural;
- activități de cercetare - dezvoltare - inovare: dezvoltarea de teze de doctorat cu teme propuse din și în colaborare cu mediul economic și socio - cultural; identificarea căilor de cooperare în vederea dezvoltării cercetării științifice și transferului tehnologic;
- activități de instruire în sistemele alternative de formare continuă, învățământ la distanță, frecvență redusă cursuri de specializare, asistență tehnică, consultanță științifică, etc. prin lansarea ofertei universității în mediul economic și socio - cultural, pe de o parte și identificarea nevoilor / așteptărilor specifice mediului economic și socio-cultural și corelarea lor cu oferta universității, pe de altă parte.

Bibliografie

1. Eurostat (2018). Eurostat, Național accounts and Labour Force Survey. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/european-union-labour-force-survey>
2. Inst KeysFin: Situația IMM-urilor din România 2013-2016, octombrie 2017. https://congres.cafr.ro/wp-content/uploads/2017/11/4_8_CAFR-Prezentare-Short-version.pdf
3. Studiu privind potențialul de dezvoltare și perspectivele economice ale Regiunii Centru, mai, 2018. http://www.adrcentru.ro/Document_Files/ADStudiiRegionale/00002832/qmts_j_Studiu%20economie%20regionala.pdf.
4. Institutul Național de Statistică (INS) România, Baza de date Tempo-online, Aprilie 2018.